

สารจาก นางมิ่งขวัญ วิชยารังสฤษดิ์

ประธานกรรมการสถาบันวิจัยและพัฒนาพื้นที่สูง

สถาบันวิจัยและพัฒนาพื้นที่สูง (องค์การมหาชน) หรือ สวพส. มีความมุ่งมั่นที่จะน้อมนำพระราชปณิธานของพระบาทสมเด็จพระบรมชนกาธิเบศร มหาภูมิพลอดุลยเดชมหาราช บรมนาถบพิตร และพระราชปณิธานของพระบาทสมเด็จพระปรเมนทรรามาธิบดีศรีสินทรมหาวชิราลงกรณ พระวชิรเกล้าเจ้าอยู่หัว ในการสืบสาน รักษา และต่อยอดงานโครงการหลวง ด้วยการนำแนวทางการพัฒนาทางเลือกบนพื้นที่สูงอย่างยั่งยืนของโครงการหลวง ROYAL PROJECT MODEL มาเป็นแนวทางในการดำเนินงานพัฒนาเพื่อยกระดับและเพิ่มขีดความสามารถการพัฒนาชุมชนเป้าหมายบนพื้นที่สูงให้มีความอยู่ดีมีสุขตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง สามารถพึ่งพาตนเองและทันต่อการเปลี่ยนแปลงจากปัจจัยภายนอก การเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศ การเปลี่ยนแปลงโครงสร้างประชากรและวิถีชีวิตชุมชนบนพื้นที่สูง

การขยายผลความสำเร็จการพัฒนาพื้นที่สูงแบบโครงการหลวงไปยังพื้นที่สูงต่างๆ เพื่อให้บรรลุเป้าหมายตามแผนการวิจัยและพัฒนาพื้นที่สูง สถาบันวิจัยและพัฒนาพื้นที่สูง (องค์การมหาชน) ระยะ 8 ปี (พ.ศ. 2563-2570) ในปีงบประมาณ พ.ศ. 2563 ซึ่งนับเป็นปีที่ 15 ของ สวพส. นั้น ได้มีการดำเนินงานสำคัญอย่างต่อเนื่องในการยกระดับและเพิ่มขีดความสามารถของการพัฒนาและส่งเสริมอาชีพให้แก่เกษตรกรบนพื้นที่สูงในพื้นที่เป้าหมาย ทำให้สามารถสร้างรายได้เพิ่มมากขึ้นประมาณ ร้อยละ 14.5 อีกทั้งยังมีจำนวนครัวเรือนของเกษตรกรรายย่อยที่มีรายได้สามารถก้าวข้ามพ้นเส้นความยากจนได้ ร้อยละ 68.82 ของครัวเรือนเป้าหมาย การอนุรักษ์และฟื้นฟูทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม การสร้างแหล่งน้ำเพื่อแก้ปัญหาภัยแล้ง การแก้ไขปัญหาหมอกควันด้วยการลดพื้นที่เผาป่า การฟื้นฟูและเพิ่มพื้นที่ป่าต้นน้ำ โดยการมีส่วนร่วมจากภาคประชาสังคมมากขึ้น

สืบเนื่องจากสถานการณ์แพร่ระบาดของเชื้อไวรัสโคโรน่า 2019 (COVID-19) ซึ่งได้อุบัติขึ้นในประเทศไทยเป็นครั้งแรกในปี พ.ศ. 2563 ส่งผลกระทบต่อสุขภาพอนามัย วิถีการดำเนินชีวิตของประชาชน เศรษฐกิจและสังคมในวงกว้างทั่วทั้งประเทศ นับเป็นความท้าทายของทุกหน่วยงานองค์กรทั้งภาครัฐและเอกชนที่จำเป็นจะต้องเร่งแก้ไขปัญหาและช่วยเหลือเยียวยาให้แก่ผู้ที่ได้รับผลกระทบ รวมทั้งปรับเปลี่ยนการทำงานให้ตอบสนองทันต่อการเปลี่ยนแปลงจากปัจจัยภายนอกอันเกิดจากโรคอุบัติใหม่ครั้งนี้ ในการพัฒนาอุทยานหลวงราชพฤกษ์ให้เป็นแหล่งเรียนรู้ศาสตร์พระราชา โครงการอันเนื่องมาจากพระราชดำริ แหล่งรวบรวมและจัดแสดงพรรณไม้ความหลากหลายทางชีวภาพด้านการเกษตรและศิลปวัฒนธรรมนั้น สวพส. ได้พัฒนาระบบเทคโนโลยีและสารสนเทศเพื่อการเผยแพร่องค์ความรู้และรองรับการเปลี่ยนแปลงที่สำคัญโดยเฉพาะวิถีชีวิตแนวใหม่ (New Normal) ให้มีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น

ในโอกาสนี้ ขอขอบคุณหน่วยงานต่างๆ ที่ให้การสนับสนุนการดำเนินงานของ สวพส. อย่างดียิ่งมาโดยตลอด รวมทั้งคณะผู้บริหาร เจ้าหน้าที่ สวพส. เกษตรกรบนพื้นที่สูง และผู้ทรงคุณวุฒิทุกท่าน ที่มีความมุ่งมั่น อุทิศตน ในการสนับสนุนและต่อยอดงานโครงการหลวง เพื่อการพัฒนาชุมชนบนพื้นที่สูงให้มีความอยู่ดีมีสุขตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงอย่างมั่นคงและยั่งยืน

นางมิ่งขวัญ วิชยารังสฤษดิ์
ประธานกรรมการสถาบันวิจัยและพัฒนาพื้นที่สูง



สารจาก นายวิรัตน์ ปราบทุกข์

ผู้อำนวยการสถาบันวิจัยและพัฒนาพื้นที่สูง

ปีงบประมาณ พ.ศ. 2563 นับเป็นการเริ่มต้นการดำเนินงานภายใต้ “แผนการวิจัยและพัฒนาพื้นที่สูง ระยะ 8 ปี (พ.ศ. 2563-2570) ของสถาบันวิจัยและพัฒนาพื้นที่สูง (องค์การมหาชน)” ตามวิสัยทัศน์ “ชุมชนบนพื้นที่สูงมีความอยู่ดีมีสุขด้วยการวิจัยและพัฒนา สืบสาน รักษา ต่อยอดงานโครงการหลวง ตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง” เพื่อขับเคลื่อนภารกิจสำคัญของ สวพส. คือการสนับสนุนงานโครงการหลวง และขยายผลสำเร็จไปพัฒนาพื้นที่สูงของประเทศด้วยการดำเนินงานวิจัยและส่งเสริมการเรียนรู้งานโครงการหลวง การพัฒนาพื้นที่สูงแบบโครงการหลวง และการยกระดับสู่องค์กรธรรมาภิบาลและสมรรถนะสูง โดยความร่วมมือกับชุมชนเป้าหมายและหน่วยงานต่างๆ ในพื้นที่โครงการหลวงและพื้นที่พัฒนาแบบโครงการหลวง ซึ่งได้รับมอบหมายจากโครงการหลวง ให้ขยายการดำเนินงานไปพัฒนาชีวิตและความเป็นอยู่ของประชาชนในพื้นที่ห่างไกลและมีความเป็นอยู่ที่ยากลำบาก เพื่อสร้างความเสมอภาคและเป็นธรรม ประชาชนอยู่ดีมีสุข ควบคู่กับการแก้ไขปัญหาการเสื่อมโทรมของทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมบนพื้นที่สูง

สวพส. ได้ให้ความสำคัญในการวิจัย เพื่อบุกเบิกสร้างองค์ความรู้และนวัตกรรมอย่างต่อเนื่อง เพราะเป็นหัวใจสำคัญของการแก้ไขปัญหาและพัฒนาบนพื้นที่สูง ซึ่งปัจจุบันยังคงต้องการองค์ความรู้เพิ่มเติมอีกจำนวนมาก ทั้งด้านการพัฒนาการส่งเสริมอาชีพ การอนุรักษ์และฟื้นฟูทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม รวมทั้งการเสริมสร้างความเข้มแข็งของสังคมและชุมชน เพื่อให้ทันกับปัญหาและการเปลี่ยนแปลงต่างๆ ที่ส่งผลกระทบต่อพื้นที่สูง โดยยึดความต้องการของชุมชนเป้าหมายของประเทศและสากล เป็นกรอบในการกำหนดประเด็นวิจัย ขณะเดียวกันยังเร่งนำผลงานวิจัยที่ได้ไปสร้างการเรียนรู้ และใช้ประโยชน์ให้ตรงกลุ่มเป้าหมาย สถานที่และระยะเวลา ทั้งในพื้นที่โครงการหลวงและพื้นที่พัฒนาพื้นที่สูงที่ สวพส. ดำเนินการ

นอกจากนี้ สวพส. ยังมีภารกิจสำคัญในการส่งเสริมการเรียนรู้และเผยแพร่งานโครงการหลวง เนื่องในวาระเฉลิมฉลองครบ 50 ปี ของมูลนิธิโครงการหลวง โดยร่วมกับโครงการหลวงจัด “งานประชุมวิชาการนานาชาติด้านการพัฒนาเกษตรที่สูงอย่างยั่งยืน ตามพระราชปณิธาน การสืบสาน รักษา และต่อยอดงานโครงการหลวง” และ “งานโครงการหลวง 2562” ณ อุทยานหลวงราชพฤกษ์ อำเภอเมือง จังหวัดเชียงใหม่ เมื่อวันที่ 22 ธันวาคม 2562 เพื่อเผยแพร่ผลสำเร็จและองค์ความรู้ของโครงการหลวงสู่ประชาชน หน่วยงาน และนานาชาติ ทั้งยังเผยแพร่ความสำเร็จของโครงการหลวงการสู่เวทีขององค์การสหประชาชาติ ในการประชุมคณะกรรมาธิการยาเสพติด (Commission on Narcotic Drugs – CND) สมัยที่ 63 ระหว่างวันที่ 2-6 มีนาคม 2563 ณ ศูนย์การประชุมนานาชาติ กรุงเวียนนา สาธารณรัฐออสเตรีย โดยจัดการอภิปรายกลุ่มในลักษณะกิจกรรมคู่ขนาน (Side Events) และนิทรรศการ ในหัวข้อ “50 ปี ของการพัฒนาทางเลือกของประเทศไทยสู่เป้าหมายการพัฒนาที่ยั่งยืนตามรูปแบบโครงการหลวง” (Thailand’s 50-Year Journey on Alternative Development towards Sustainable Development: The Royal Project Model) เพื่อเผยแพร่พระอัจฉริยภาพของพระบาทสมเด็จพระบรมชนกาธิเบศร มหาภูมิพลอดุลยเดชมหาราช บรมนาถบพิตร สดุดีในพระเกียรติคุณของพระบาทสมเด็จพระปรเมนทรรามาธิบดีศรีสินทรมหาวชิราลงกรณ พระวชิรเกล้าเจ้าอยู่หัว และถ่ายทอดหลักการ วิธีการดำเนินงาน และผลสำเร็จตามรูปแบบการพัฒนาทางเลือกของโครงการหลวงสู่นานาชาติ

สวพส. ยังคงดำเนินงานพัฒนาชีวิตและความเป็นอยู่ของประชาชนอย่างเข้มข้น โดยเฉพาะอย่างยิ่งเมื่อชุมชนบนพื้นที่สูงประสบปัญหาที่สำคัญเพิ่ม 2 เรื่อง คือ การแพร่ระบาดของเชื้อไวรัสโคโรน่า 2019 (COVID-19) และภัยแล้ง ซึ่งเป็นทั้งอุปสรรคต่อการปฏิบัติงาน และสร้างผลกระทบโดยตรงต่อประชาชน สวพส. จึงปรับวิธีการปฏิบัติงานให้เหมาะสม เช่น การประยุกต์ใช้เทคโนโลยีดิจิทัล การสร้างผู้นำชุมชนทำหน้าที่ช่วยขับเคลื่อนการพัฒนา รวมทั้งการสร้างนวัตกรรมการให้บริการแบบใหม่ๆ ที่ช่วยให้ชุมชนสามารถพึ่งพาตนเองได้ เช่น การพัฒนาแหล่งน้ำขนาดเล็กเพื่อแก้ไขปัญหาภัยแล้ง อย่างรวดเร็ว ครบวงจร และยั่งยืน ด้วยกระบวนการประชารัฐ เป็นต้น ผลการดำเนินงานโดยรวมได้สร้างประโยชน์แก่พื้นที่สูงตามเป้าหมาย และได้รับการยอมรับอย่างกว้างขวาง โดยพื้นที่โครงการพัฒนาพื้นที่สูงแบบโครงการหลวง 3 แห่ง ได้รับรางวัลเลิศรัฐ สาขาการบริหารราชการแบบมีส่วนร่วม ประเภทสัมฤทธิผลประชาชนมีส่วนร่วม ประจำปี 2563 ในระดับดีเด่นและระดับดีอย่างต่อเนื่อง

สวพส. มุ่งมั่นที่จะพัฒนาสู่องค์กรสมรรถนะสูง ที่ได้รับความเชื่อมั่นและการยอมรับจากประชาชน โดยการพัฒนาบุคลากรตามแผนกลยุทธ์พัฒนาบุคลากรระยะ 8 ปี (พ.ศ. 2563-2570) เพื่อให้เป็นกำลังสำคัญในการขับเคลื่อนการดำเนินงาน และยกระดับคุณภาพการบริหารจัดการองค์กรสู่เป้าหมายการเป็นหน่วยงานภาครัฐในระบบราชการ 4.0 ทั้งนี้ ในปีงบประมาณ พ.ศ. 2563 ได้บรรลุเป้าหมายด้านธรรมาภิบาล โดยเป็น 1 ใน 7 องค์การที่ได้รับการคัดเลือกโดยสำนักงานคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริตแห่งชาติ (ป.ป.ช.) ให้เข้ารับรางวัลองค์กรโปร่งใส ครั้งที่ 9 (NACC Integrity Awards) อีกด้วย

นายวิรัตน์ ปราบทุกข์
ผู้อำนวยการสถาบันวิจัยและพัฒนาพื้นที่สูง





HRDI

HIGHLAND RESEARCH AND DEVELOPMENT INSTITUTE
(Public Organization)

บทสรุปผู้บริหาร

สถาบันวิจัยและพัฒนาพื้นที่สูง (องค์การมหาชน) ดำเนินภารกิจเชื่อมโยงกับแผนแม่บทภายใต้ยุทธศาสตร์ชาติ ด้านการสร้างความสามารถในการแข่งขัน และด้านการสร้างโอกาส ความเสมอภาคและเท่าเทียมกันทางสังคม ภายใต้ “แผนการวิจัยและพัฒนาพื้นที่สูง ระยะ 8 ปี (พ.ศ. 2563-2570) ของสถาบันวิจัยและพัฒนาพื้นที่สูง” ที่ประกอบด้วย 3 กลยุทธ์ คือ สนับสนุนการวิจัยและการเรียนรู้งานโครงการหลวง ขยายผลสำเร็จงานโครงการหลวง เพื่อยกระดับการพัฒนาชุมชนบนพื้นที่สูง พัฒนาและบริหารองค์กร ซึ่งในปีงบประมาณ พ.ศ. 2563 ได้รับงบประมาณในการดำเนินงาน จำนวน 516.0589 ล้านบาท โดยมีผลการดำเนินงาน คิดเป็นร้อยละ 99.60 ของแผน และมีผลการเบิกจ่ายงบประมาณ เป็นเงิน 508.0491 ล้านบาท หรือร้อยละ 98.45 ของงบประมาณที่ได้รับ ทั้งนี้ มีพื้นที่ดำเนินงานสนับสนุนโครงการหลวงในสถานีวิจัยและศูนย์พัฒนาโครงการหลวง 39 แห่ง จำนวน 468 กลุ่มบ้าน และพื้นที่ขยายผลสำเร็จโครงการหลวง จำนวน 1,530 กลุ่มบ้าน ภายใต้ 4 โครงการสำคัญ คือ โครงการพัฒนาพื้นที่สูงแบบโครงการหลวง 33 แห่ง โครงการพัฒนาพื้นที่สูงแบบโครงการหลวงเพื่อแก้ปัญหาพื้นที่เฉพาะ 11 แห่ง โครงการรักษ์น้ำเพื่อพระแม่ของแผ่นดิน 11 แห่ง และโครงการถ่ายทอดองค์ความรู้โครงการหลวงและพัฒนาศักยภาพชุมชนบนพื้นที่สูง 785 ศศช. และมีอุทยานหลวงราชพฤกษ์เป็นแหล่งส่งเสริมการเรียนรู้และให้บริการแก่ประชาชนและผู้สนใจ โดยผลงานสำคัญในแต่ละกลยุทธ์สรุปได้ ดังนี้

1. สนับสนุนการวิจัยและการเรียนรู้งานโครงการหลวง

1.1 การวิจัยเพื่อสร้างองค์ความรู้สนับสนุนโครงการหลวงและการพัฒนาพื้นที่สูง ได้ดำเนินโครงการวิจัย จำนวน 45 โครงการหลัก ด้านการพัฒนาและส่งเสริมอาชีพ การอนุรักษ์และฟื้นฟูทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม และการเสริมสร้างความเข้มแข็งของสังคมและชุมชน และสามารถสร้างองค์ความรู้และนวัตกรรมสำหรับใช้แก้ไขปัญหาหรือพัฒนาพื้นที่สูง ประกอบด้วย พันธุ์พืชและพันธุ์สัตว์ 30 พันธุ์ เช่น กัญชงพันธุ์ใหม่ 3 พันธุ์ คือ RPF5 RPF6 และ RPF8 ที่มีเปอร์เซ็นต์เส้นใยสูงกว่า 20% ข้าวท้องถิ่นพันธุ์เล่าทูหยา ที่มีสารแกมม่าโอไรซานอล (สารต้านอนุมูลอิสระ) สูง เป็นต้น ได้องค์ความรู้และเทคโนโลยีในการผลิตพืชและสัตว์ จำนวน 27 รายการ พัฒนาพืชท้องถิ่น 3 ชนิด เพื่อเป็นพืชทางเลือกในการประกอบอาชีพแก่ชุมชน ได้แก่ บุกไข่ ต๋าว และเลือดมังกร รวมทั้งวิธีการขยายพันธุ์พืชท้องถิ่นหายากและใกล้สูญหาย มีการพัฒนาชีวภัณฑ์เกษตรชนิดใหม่ 4 ชนิด เพื่อทดแทนสารเคมีป้องกันและกำจัดศัตรูพืชที่สำคัญบนพื้นที่สูง ชุดตรวจวัดปริมาณสารทีเอชซีภาคสนาม (THC test kit) และชุดตรวจวัดและกรรมวิธีการตรวจวัดทีเอชซีสำหรับกัญชง (THC strip test) พัฒนากระบวนการแปรรูปเส้นด้ายและผลิตผ้าคุณภาพคุณสมบัติพิเศษตามมาตรฐานสำหรับใช้ในกิจการทหาร และต่อยอดเป็นชุดแต่งกายต้นแบบทางการทหาร 3 ชนิด คือ ชุดพรางทหารบก เสื้อยืด และถุงเท้า เป็นต้น ทั้งนี้สามารถขึ้นทะเบียนพันธุ์พืชหรือทรัพย์สิน



ทางปัญญา ได้จำนวน 13 รายการ รวมทั้งมีการส่งเสริมการนำผลงานวิจัยที่ผ่านมา จำนวน 20 เรื่อง ไปใช้ประโยชน์ในการพัฒนาความเป็นอยู่ของประชาชน

1.2 ส่งเสริมการเรียนรู้ เผยแพร่งานโครงการหลวงและพัฒนาเครือข่ายการวิจัยและพัฒนา สวพส. ได้สนับสนุนการเผยแพร่และส่งเสริมการเรียนรู้องค์ความรู้และการพัฒนาอย่างยั่งยืนแบบโครงการหลวง เพื่อประโยชน์ในการพัฒนาชีวิตความเป็นอยู่ของประชาชนอย่างกว้างขวาง ทั้งในประเทศและนานาชาติ โดยในปี พ.ศ. 2563 ที่ครบ 50 ปี ของโครงการหลวง ได้สนับสนุนการจัด “งานประชุมวิชาการนานาชาติด้านการพัฒนาเกษตรที่สูงอย่างยั่งยืนตามพระราชปณิธาน การสืบสาน รักษา และต่อยอดงานโครงการหลวง” และ “งานโครงการหลวง 2562” ที่เผยแพร่ผลสำเร็จและองค์ความรู้ของโครงการหลวงสู่ประชาชน หน่วยงาน และประเทศต่างๆ 17 ประเทศ จากนั้นได้เผยแพร่ความสำเร็จของโครงการหลวงต่อเนื่องในการประชุมคณะกรรมาธิการยาเสพติด (Commission on Narcotic Drugs – CND) สมัยที่ 63 ณ ศูนย์การประชุมนานาชาติ กรุงเวียนนา สาธารณรัฐออสเตรีย ซึ่งมีผู้เข้าร่วมจาก 193 ประเทศ จำนวนมากกว่า 1,000 คน โดยได้จัดกิจกรรมคู่ขนาน (Side Events) คือการอภิปรายกลุ่มและนิทรรศการ ในหัวข้อ “50 ปี ของการพัฒนาทางเลือกของประเทศไทยสู่เป้าหมายการพัฒนาที่ยั่งยืน” ตามรูปแบบโครงการหลวง (Thailand’s 50-Year Journey on Alternative Development towards Sustainable Development: The Royal Project Model) เพื่อเผยแพร่พระอัจฉริยภาพของพระบาทสมเด็จพระบรมชนกาธิเบศรมหาภูมิพลอดุลยเดชมหาราช บรมนาถบพิตร สดุดีในพระเกียรติคุณของพระบาทสมเด็จพระปรเมนทรรามาธิบดีศรีสินทรมหาวชิราลงกรณ พระวชิรเกล้าเจ้าอยู่หัว และเผยแพร่รูปแบบพัฒนาทางเลือกอย่างยั่งยืนของโครงการหลวงสู่นานาชาติ นอกจากนี้ได้จัดนิทรรศการเผยแพร่ผลสำเร็จของโครงการหลวงในงาน International Agricultural Exhibition 2019 ณ สาธารณรัฐเกาหลี

สวพส. ร่วมกับโครงการหลวง ได้พัฒนาเครือข่ายการวิจัยและพัฒนาในระดับนานาชาติ โดยดำเนินโครงการความร่วมมือทางวิชาการกับกระทรวงเกษตรและป่าไม้ภูฏาน ระยะที่ 2 (ค.ศ. 2020-2024) โครงการความร่วมมือทางวิชาการกับ UNODC สาธารณรัฐแห่งสหภาพเมียนมา และสาธารณรัฐประชาธิปไตยประชาชนลาว การจัดงานสัมมนานานาชาติ ร่วมกับมูลนิธิโครงการหลวง และ Taiwan ICDF หัวข้อ “2019 Royal Project Foundation and Taiwan ICDF Symposium: Technical Cooperation on Integrated Crop Management in Royal Project Area” และร่วมกับมหาวิทยาลัยมหิดล และสถาบันวิจัยวิทยาศาสตร์ด้านการเกษตรกวางตุ้ง สาธารณรัฐประชาชนจีน (GDAAS) ดำเนินงานวิจัยและพัฒนาเทคโนโลยีคาร์บอนต่ำ ด้าน Fertilizer formulas and programs for improving agricultural productivity and quality to reduce production cost, Zero waste, Variety of plants, Greenhouse gases reduction from agriculture การถ่ายทอดเทคโนโลยีการเพาะปลูกสตรอว์เบอร์รีและพืชผักระบบอินทรีย์ (Organic) แก่เจ้าหน้าที่และเกษตรกรจาก GIZ-SAFI สาธารณรัฐแห่งสหภาพเมียนมา และการเพาะเห็ดแก่เกษตรกรในโครงการการพัฒนาการเกษตรอย่างยั่งยืนและการริเริ่มด้านอาหารของ GIZ ณ เมืองย่างกุ้ง สาธารณรัฐแห่งสหภาพเมียนมา และมีเครือข่ายความร่วมมือการถ่ายทอดองค์ความรู้ด้านการเกษตร ระหว่างสถาบันวิจัยและพัฒนาพื้นที่สูง (องค์การมหาชน) กับองค์กรความร่วมมือระหว่างประเทศของเยอรมนี (Deutsche Gesellschaft für Internationale Zusammenarbeit – GIZ) GmbH

สำหรับเครือข่ายการวิจัยและพัฒนาภายในประเทศ สวพส. และโครงการหลวง ได้ร่วมมือกับบริษัท สยามไบโอไซเอนซ์ จำกัด เพื่อวิจัยและพัฒนากัญชง ด้านการปรับปรุงพันธุ์ การพัฒนาเทคนิควิธีการปลูก การสกัดสารสำคัญ และพัฒนาผลิตภัณฑ์ มีความร่วมมือกับคณะวิศวกรรมศาสตร์ กำแพงแสน มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ ด้านงานวิจัยพัฒนาด้านอนุรักษ์พลังงานและพลังงานทดแทนตามนโยบายของภาครัฐ และสนับสนุนพลังงานทางเลือกที่เหมาะสมกับบริบทชุมชนเพื่อการนำไปใช้ประโยชน์อย่างยั่งยืน ความร่วมมือกับสถาบันวิจัยแสงซินโครตรอน (องค์การมหาชน) พัฒนาระบบเครือข่ายเซนเซอร์ไร้สายและการนำไปประยุกต์ใช้ในโรงเรือนสำหรับปลูกพืช และความร่วมมือกับสถาบันพัฒนาฝีมือแรงงาน 9 พิษณุโลก และมหาวิทยาลัยขอนแก่น ติดตั้งระบบเซนเซอร์ตรวจวัดค่าสภาพแวดล้อมในโรงเรือน

นอกจากนี้ ยังได้สนับสนุนการพัฒนาสถานีและศูนย์พัฒนาโครงการหลวง จำนวน 39 แห่ง เพื่อเป็นต้นแบบและแหล่งเรียนรู้ของการพัฒนาพื้นที่สูง ทั้งในด้านการพัฒนาและส่งเสริมอาชีพ สนับสนุนการถ่ายทอดเทคโนโลยีเพื่อเพิ่มผลผลิตทางการเกษตร ภายใต้ระบบการเพาะปลูกเป็นมิตรต่อสิ่งแวดล้อม แก่เกษตรกร 11,257 ราย พัฒนาแปลงเรียนรู้ 242 แปลง สนับสนุนการพัฒนาและการรับรองระบบมาตรฐานอาหารปลอดภัยต่างๆ คือ มาตรฐาน GAP เกษตรกร 9,730 ราย มาตรฐานเกษตรอินทรีย์ เกษตรกร 456 ราย มาตรฐานเกษตรอินทรีย์ (IFOAM Accredited) เกษตรกร 842 ราย และมาตรฐานโรงงาน (GMP และ HACCP) ของโรงคัดบรรจุผลิตผล 12 แห่ง ด้านการสร้างความเข้มแข็งของสังคม ได้สนับสนุนการพัฒนาผู้นำ คณะกรรมการชุมชน เยาวชน และสถาบันเกษตรกรหรือวิสาหกิจชุมชน โดยพัฒนาชุมชน 10 แห่ง เป็นต้นแบบและแหล่งเรียนรู้การประยุกต์ใช้หลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงในการดำรงชีวิต และด้านการอนุรักษ์และฟื้นฟูทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม ได้เสริมสร้างกระบวนการมีส่วนร่วมของทุกภาคส่วนในการฟื้นฟูและอนุรักษ์ป่าต้นน้ำลำธาร โดยจัดทำแนวป้องกันไฟป่า ระยะทางรวม 120.7 กิโลเมตร ฟื้นฟูพื้นที่ป่าธรรมชาติ และเพิ่มพื้นที่สีเขียวในชุมชน โดยปลูกป่า 198,157 ต้น และฟื้นฟูแหล่งต้นน้ำลำธารด้วยการสร้าง ซ่อมแซม และขุดลอกฝาย 225 แห่ง

1.3 การพัฒนาอุทยานหลวงราชพฤกษ์เป็นแหล่งเรียนรู้ ได้ยกระดับเป็นแหล่งเรียนรู้ที่มีคุณภาพ และส่งเสริมการเรียนรู้ด้านพระราชกรณียกิจสถาบันพระมหากษัตริย์ โครงการตามแนวพระราชดำริ การเกษตรและความหลากหลายทางชีวภาพ ศิลปวัฒนธรรมและประเพณี รวมทั้งการให้บริการสังคม ด้วยการปรับปรุงแหล่งเรียนรู้และเพิ่มความหลากหลายทางชีวภาพ โดยรวบรวมและจัดแสดงพรรณไม้ 18 กลุ่ม 5,781 ชนิด รวม 17,205 รายการ และได้เพิ่มการจัดแสดงพรรณไม้ 3 กลุ่ม คือ บัว ชวนชม และกุหลาบ และได้จัดกิจกรรมส่งเสริมการเรียนรู้แก่ผู้รับบริการทุกช่วงวัย จำนวน 805,504 คน โดยมีสัดส่วนผู้รับการเรียนรู้เพิ่มขึ้น ร้อยละ 35.90 ด้วยการนำระบบดิจิทัลมายกระดับการเรียนรู้ และยังสร้างรายได้ให้เกษตรกรบนพื้นที่สูง ด้วยการรับซื้อพรรณไม้เพื่อใช้จัดแสดงในพื้นที่อุทยานหลวงราชพฤกษ์ มูลค่า 10.12 ล้านบาท

2. การขยายผลสำเร็จงานโครงการหลวงเพื่อยกระดับการพัฒนาชุมชนบนพื้นที่สูง

สวพส. ได้ขยายผลสำเร็จงานโครงการหลวง ไปพัฒนากลุ่มบ้านบนพื้นที่สูง จำนวน 1,530 กลุ่มบ้าน ด้วยการดำเนินงานพัฒนาอย่างสมบูรณ์แบบโครงการหลวง ภายใต้ “โครงการพัฒนาพื้นที่สูงแบบโครงการหลวง” จำนวน 44 แห่ง 616 กลุ่มบ้าน ในพื้นที่ 8 จังหวัด และถ่ายทอดความรู้โครงการหลวงสู่กลุ่มบ้านต่างๆ โดยกลุ่มบ้านที่ดำเนินงานพัฒนาอย่างสมบูรณ์แบบโครงการหลวง ได้ยกระดับการพัฒนาของกลุ่มบ้านเป็นกลุ่มบ้านที่เข้มแข็ง สามารถขับเคลื่อนการพัฒนาได้ (ระดับ A) 23 กลุ่มบ้าน กลุ่มบ้านที่สามารถร่วมขับเคลื่อนการพัฒนา (ระดับ B) 129 กลุ่มบ้าน กลุ่มบ้านที่เริ่มเรียนรู้และขับเคลื่อนการพัฒนา (ระดับ C) 343 กลุ่มบ้าน และกลุ่มบ้านที่ยังรอการเข้าพัฒนา (ระดับ D) 121 กลุ่มบ้าน โดยรวมจำนวนครัวเรือนที่ได้รับประโยชน์จากการพัฒนา 72,666 ครัวเรือน

2.1 การพัฒนาและส่งเสริมอาชีพ ได้ยกระดับชีวิตและความเป็นอยู่ของประชาชน เพื่อแก้ไขปัญหาความยากจน ด้วยการพัฒนาและส่งเสริมอาชีพที่เป็นมิตรต่อสิ่งแวดล้อม ด้วยการใช้องค์ความรู้และผลงานวิจัยต่างๆ และดำเนินการอย่างครบวงจร ทั้งการผลิต มาตรฐานอาหารปลอดภัย การจัดการหลังการเก็บเกี่ยว และการตลาดโดยสถาบันเกษตรกร โดยมีเกษตรกรที่ได้รับการพัฒนาและส่งเสริมอาชีพ จำนวน 9,044 ครัวเรือน คิดเป็นร้อยละ 12.45 ของครัวเรือนที่ได้รับประโยชน์จากการพัฒนา สร้างรายได้เพิ่มแก่เกษตรกร จำนวน 3,852 ครัวเรือน รวม 383.34 ล้านบาท คิดเป็นรายได้เฉลี่ย 99,517.41 บาทต่อครัวเรือน ทำให้ครัวเรือนเป้าหมายที่มีรายได้เฉลี่ยสูงกว่า 78,000 บาท/ครัวเรือน/ปี เพิ่มขึ้นเป็นร้อยละ 68.82 ทั้งนี้เป็นรายได้จากสินค้าเกษตรที่ได้รับการรับรองมาตรฐานอาหารปลอดภัย 117.83 ล้านบาท

2.2 การเสริมสร้างความเข้มแข็งของสังคมและชุมชน เสริมสร้างศักยภาพของชุมชนบนพื้นที่สูง ให้สามารถพึ่งตนเอง และปรับตัวรองรับการเปลี่ยนแปลงต่างๆ ตามแนวทางโครงการหลวง โดยมีหมู่บ้านที่ได้รับการพัฒนาจำนวน 493 หมู่บ้าน ด้วยการสนับสนุนการจัดทำแผนชุมชนการพัฒนากลุ่มหรือสถาบันเกษตรกร จำนวน 95 แห่ง สมาชิกจำนวน 2,900 ราย มีเงินทุนดำเนินงาน 20.91 ล้านบาท พัฒนาศักยภาพผู้นำชุมชนบนพื้นที่สูงและสร้างเกษตรกรรุ่นใหม่ จำนวน 909 ราย สานพลังความร่วมมือระหว่างภาครัฐ เอกชน และประชาสังคมโดยกระบวนการมีส่วนร่วม เพื่อขับเคลื่อนการพัฒนาบนพื้นที่สูงอย่างยั่งยืน สร้างจิตอาสาและความรับผิดชอบต่อสังคมและชุมชน

2.3 ส่งเสริมการมีส่วนร่วมของชุมชนในการอนุรักษ์และฟื้นฟูทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมบนพื้นที่สูง เพื่อให้มีความอุดมสมบูรณ์และใช้ประโยชน์ได้อย่างยั่งยืน โดยการกำหนดขอบเขตการใช้ประโยชน์ที่ดินและแผนที่รายแปลงของเกษตรกร อย่างมีส่วนร่วมของชุมชนและหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง และใช้เทคโนโลยี GIS ในพื้นที่ 334 กลุ่มบ้าน โดยมีขอบเขตการใช้ประโยชน์ที่ดินพื้นที่ 278,440.54 ไร่ และส่งเสริมให้เกษตรกรปรับระบบการเกษตรจากพืชที่สร้างผลกระทบต่อสิ่งแวดล้อม เช่น ใช้พื้นที่มาก ใช้สารเคมี และมีการเผา เป็นเกษตรที่ประณีตและสร้างมูลค่าสูง เป็นผลให้สามารถลดพื้นที่ปลูกข้าวโพดได้ จำนวน 26,054.75 ไร่ นอกจากนี้ได้สนับสนุนชุมชนให้อนุรักษ์ฟื้นฟูทรัพยากรดิน น้ำ และป่าไม้ โดยมีการป้องกันการบุกรุกและดูแลรักษาป่า จำนวน 578,785.79 ไร่

2.4 การพัฒนาโครงสร้างพื้นฐาน ได้ร่วมกับหน่วยงานต่างๆ พัฒนาโครงสร้างพื้นฐานที่จำเป็นต่อการดำรงชีวิตและประกอบอาชีพ เช่น เส้นทางคมนาคมขนส่ง ไฟฟ้า แหล่งน้ำเพื่อการเกษตรและการอุปโภคบริโภค และโรงรวบรวมและคัดคุณภาพผลผลิต ทั้งนี้ ในปีงบประมาณ พ.ศ. 2563 กลุ่มบ้านเป้าหมายจำนวนมากประสบปัญหาภัยแล้ง สวพส. จึงสนับสนุนการพัฒนาแหล่งน้ำขนาดเล็ก จำนวน 180 แห่ง ในพื้นที่ 85 กลุ่มบ้าน ภายใต้กระบวนการแบบประชารัฐ ที่มีความร่วมมือของชุมชน หน่วยงานต่างๆ รวมทั้งภาคเอกชน

ตัวอย่างผลสัมฤทธิ์ของการดำเนินงานที่เป็นที่ยอมรับ คือ โครงการพัฒนาพื้นที่สูงแบบโครงการหลวง ได้รับรางวัลเลิศรัฐ สาขาการบริหารราชการแบบมีส่วนร่วม ประเภทสัมฤทธิผล ประชาชนมีส่วนร่วม (Effective Change) ประจำปีงบประมาณ พ.ศ. 2563 จำนวน 3 รางวัล คือ รางวัลระดับดีเด่น จากผลงาน “คู่วิถีคนอยู่ร่วมกับป่า ลดพื้นที่ทำไร่หมุนเวียน” ในพื้นที่โครงการพัฒนาพื้นที่สูงแบบโครงการหลวงสบเมย และระดับดี ได้แก่ “ปางแดงใน: จากภูเขาสีทองสู่ภูเขาสีเขียว” ในพื้นที่โครงการพัฒนาพื้นที่สูงแบบโครงการหลวงปางแดงใน และ “แม่มะลอ: บ่อน้ำที่ร่วมแบ่งปัน” ในพื้นที่โครงการพัฒนาพื้นที่สูงแบบโครงการหลวงแม่มะลอ

3. การพัฒนาและบริหารองค์กร

3.1 ยกระดับองค์กรสู่องค์กรธรรมาภิบาลและสมรรถนะสูง ได้พัฒนาและปรับปรุงกระบวนการทำงานให้สามารถตอบสนองความต้องการของประชาชนและภาคส่วนอื่นๆ อย่างตรงจุด โปร่งใส มีคุณภาพและมาตรฐาน ตามแนวทางพัฒนาคุณภาพการบริหารจัดการภาครัฐสู่ระบบราชการ 4.0 ทำให้ได้รับรางวัลองค์กรโปร่งใส ครั้งที่ 9 (NACC Integrity Awards) จากสำนักงานคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริตแห่งชาติ และมีผลการประเมินคุณธรรมและความโปร่งใสในการดำเนินงานของหน่วยงานภาครัฐ (ITA) ประจำปี 2563 ที่ระดับคะแนน 89.48 นอกจากนี้อุทยานหลวงราชพฤกษ์ยังได้รับการรับรองมาตรฐานจากโครงการ Amazing Thailand Safety & Health Administration (SHA) ประเภทนันทนาการและสถานที่ท่องเที่ยว และประเภทโรงแรม-ที่พักและสถานที่จัดประชุม มาตรฐาน Thailand Mice Venue Standard (TMVS)

3.2 พัฒนาศักยภาพของบุคลากร ได้จัดทำและขับเคลื่อนการพัฒนาบุคลากรตาม “แผนกลยุทธ์พัฒนาบุคลากร ระยะ 8 ปี (พ.ศ. 2563-2570)” เพื่อให้มีความรู้และทักษะที่จำเป็นต่อการปฏิบัติงานในแต่ละกลยุทธ์ และยังได้พัฒนาศักยภาพของบุคลากร รวมทั้งเกษตรกรผู้นำ ด้วยการศึกษาเรียนรู้เทคโนโลยีใหม่จากต่างประเทศ เพื่อนำมาปรับใช้พัฒนาพื้นที่สูง โดยมีการส่งบุคลากรเข้าร่วมอบรมในหลักสูตรขององค์การเพิ่มผลผลิตแห่งเอเชีย (Asian Productivity Organization – APO) 2 หลักสูตร คือ “Workshop on Rural Community Development for Sustainable and Inclusive Growth” และ “Workshop on the Formulation and Study of Spatial Development, Climate Change, and the Environment for Agricultural Transformation” และการฝึกอบรมด้านการปลูกและแปรรูปกาแฟ ณ มณฑลยูนนาน สาธารณรัฐประชาชนจีน ได้จัดการศึกษาเรียนรู้ให้แก่เจ้าหน้าที่และเกษตรกรผู้นำในต่างประเทศ คือ ณ ประเทศญี่ปุ่น ด้านการเกษตรทันสมัย (Smart agriculture) การบริหารจัดการผลผลิตทางการเกษตรโดยสหกรณ์ การจัดการหลังการเก็บเกี่ยว และการจัดการขยะ (Zero Waste) และได้ร่วมกับมูลนิธิโครงการหลวง จัดการประชุมและศึกษาดูงาน ณ ประเทศไต้หวัน 3 ครั้ง ครอบคลุมด้านเทคโนโลยีการผลิต



ผัก ดอกไม้ และไม้ผล การผลิตพืชภายใต้โรงเรือน การจัดการหลังการเก็บเกี่ยว การแปรรูปผลผลิตทางการเกษตร นอกจากนี้ยังได้ส่งผู้นำเยาวชนเข้าร่วมโครงการฝึกงานผู้นำเยาวชนไทย ณ ประเทศญี่ปุ่น จำนวน 2 ราย

3.3 พัฒนาระบบการจัดการข้อมูลและเทคโนโลยี เพื่อรองรับการบริหารจัดการและขับเคลื่อนการพัฒนาพื้นที่สูง ด้วยระบบดิจิทัล จำนวน 14 ระบบ เช่น ระบบสารสนเทศภูมิศาสตร์เพื่อสนับสนุนการวางแผนการวิจัยและพัฒนาบนพื้นที่สูง เว็บไซต์และแอปพลิเคชันเพื่อการสื่อสารเชิงกลยุทธ์ ปรับปรุงข้อมูลระบบฐานข้อมูลทะเบียนเกษตรกร พัฒนาระบบฐานข้อมูลและจัดเก็บข้อมูลสถาบันเกษตรกรและการผลิตและการตลาด เพื่อพัฒนาระบบการจัดการข้อมูลของพื้นที่ต้นแบบในรูปแบบ Platform ด้านการวางแผนการผลิตและการตลาด ควบคู่กับการพัฒนาระบบการบริหารจัดการด้านการเงินของกลุ่มเกษตรกร เป็นต้น

ผลการดำเนินงานโดยรวมของ สวพส. ในปีงบประมาณ พ.ศ. 2563 นับเป็นเป็นไปตามแผนงาน เป้าหมาย และตัวชี้วัดต่างๆ โดยเกิดผลสัมฤทธิ์เป็นที่ยอมรับของประชาชน และยังเป็นปีสำคัญที่ได้พัฒนาและยกระดับการปฏิบัติงานในทุกๆ ส่วนงาน เพื่อรองรับการปฏิบัติงานให้บรรลุเป้าหมายในระยะยาว และให้สอดคล้องกับปัญหาและการเปลี่ยนแปลงต่างๆ ที่เกิดขึ้นในปัจจุบัน



สวพส.
สืบสานงานโครงการหลวงสู่นานาชาติ





พระบาทสมเด็จพระปรเมนทรรามาธิบดีศรีสินทรมหาวชิราลงกรณ พระวชิรเกล้าเจ้าอยู่หัว ทรงพระกรุณาโปรดเกล้าโปรดกระหม่อมให้ สมเด็จพระเจ้าลูกเธอ เจ้าฟ้าพัชรกิติยาภา นเรนทิราเทพยวดี กรมหลวงราชสาริณีสิริพัชร มหาวัชรราชธิดา เสด็จแทนพระองค์ไปในงานประชุมวิชาการนานาชาติด้านการพัฒนาเกษตรที่สูงอย่างยั่งยืน ตามพระราชปณิธาน การสืบสาน รักษา และต่อยอดงานโครงการหลวง และงานโครงการหลวง 2562 เฉลิมฉลองครบ 50 ปี ณ อุทยานหลวงราชพฤกษ์ อำเภอเมือง จังหวัดเชียงใหม่ เมื่อวันที่ 22 ธันวาคม 2562 โดย นายจรัลธาดา กรรณสูต องคมนตรี ประธานกรรมการมูลนิธิโครงการหลวง พร้อมด้วย พลเอก กัมปนาท รุดดิษฐ์ องคมนตรี ประธานกรรมการบริหารมูลนิธิโครงการหลวง พลเรือเอก พงษ์เทพ หนูเทพ องคมนตรี คณะกรรมการมูลนิธิโครงการหลวง นายอำพน กิตติอำพน องคมนตรี ที่ปรึกษาพิเศษผู้ทรงคุณวุฒิ สถาบันวิจัยและพัฒนาพื้นที่สูง (องค์การมหาชน) พลเรือเอก ปวิตร รุจิเทศ คณะกรรมการและเลขานุการมูลนิธิโครงการหลวง นายจตุพร บุรุษพัฒน์ ประธานจัดงานประชุมวิชาการนานาชาติฯ นายวิรัตน์ ปราบทุกข์ ประธานคณะกรรมการจัดงานโครงการหลวง 2562 นายวิรุฬ พรรณเทวี รองผู้ว่าราชการจังหวัดเชียงใหม่ และคณะร่วมเฝ้ารับเสด็จฯ

จากนั้น นายจรัลธาดา กรรณสูต ประธานกรรมการมูลนิธิโครงการหลวง กราบทูลรายงานวัตถุประสงค์ของการจัดงานสัมมนานานาชาติ สมเด็จพระเจ้าลูกเธอ เจ้าฟ้าพัชรกิติยาภา นเรนทิราเทพยวดี กรมหลวงราชสาริณีสิริพัชร มหาวัชรราชธิดา ทอดพระเนตรวีดิทัศน์ 50 ปี มูลนิธิโครงการหลวง ทรงรับฟังการบรรยายพิเศษ เรื่อง Royal Project Alternative Development Model จากพลเอก กัมปนาท รุดดิษฐ์ องคมนตรี ประธานกรรมการบริหารมูลนิธิโครงการหลวง และการพัฒนาทางเลือกและบทบาทในการผลักดันไปสู่เป้าหมายการพัฒนาที่ยั่งยืน (Alternative Development and Its Role in Implementing the Sustainable Development Goals) โดย Mr. Jorge Rios ผู้อำนวยการด้านการพัฒนาที่ยั่งยืน สำนักงานว่าด้วยยาเสพติดและอาชญากรรมแห่งสหประชาชาติ

“โครงการหลวงโมเดล” ตัวอย่างความสำเร็จจากพื้นที่สูง การประชุมวิชาการนานาชาติด้านการพัฒนาเกษตรที่สูงอย่างยั่งยืน ตามพระราชปณิธาน การสืบสาน รักษา และต่อยอดงานโครงการหลวง ระหว่างวันที่ 22-24 ธันวาคม 2562 พร้อมกับงานโครงการหลวง 2562 เฉลิมฉลองครบ 50 ปี ได้นำเสนอผลความสำเร็จด้านการพัฒนาทางเลือกบนพื้นที่สูงอย่างยั่งยืนของโครงการหลวง หรือ ROYAL PROJECT MODEL ซึ่งเป็นผลสำเร็จที่เกิดจากประสบการณ์ทำงานตลอดระยะเวลา 50 ปี ตามพระราชประสงค์ในพระบาทสมเด็จพระบรมชนกาธิเบศร มหาภูมิพลอดุลยเดชมหาราช บรมนาถบพิตร เพื่อแก้ปัญหาความยากจน การปลูกพืชเสพติด การทำเกษตรแบบเลื่อนลอย และการทำลายป่าต้นน้ำลำธาร แนวพระราชดำริในการดำเนินงานอย่างเข้าใจ เข้าถึง ทำให้บรรลุผลสำเร็จสูงสุดในการพัฒนาพื้นที่สูงสู่ความยั่งยืน ครอบคลุมในทุกๆ มิติ โดยมีผู้เข้าร่วมประชุม 675 คน ซึ่งเป็นผู้ทรงคุณวุฒิในด้านต่างๆ จาก 17 ประเทศทั่วโลก







สืบสาน รักษา ต่อยอดงานโครงการหลวง และขยายผลสำเร็จสู่เวทีขององค์การสหประชาชาติ ในการประชุมคณะกรรมาธิการยาเสพติด (Commission on Narcotic Drugs – CND) สมัยที่ 63 ระหว่างวันที่ 2-6 มีนาคม 2563 ณ ศูนย์การประชุมนานาชาติ กรุงเวียนนา สาธารณรัฐออสเตรีย ซึ่งมีผู้เข้าร่วมประชุมกว่า 1,000 คน จาก 193 ประเทศ โดยองคมนตรี พลเอก กัมปนาท รุดดิษฐ์ ประธานกรรมการบริหารมูลนิธิโครงการหลวง พร้อมด้วยผู้แทนประเทศไทย เข้าร่วมกิจกรรมคู่ขนาน (Side Events) และการจัดนิทรรศการ ในหัวข้อ “50 ปี ของการพัฒนาทางเลือกของประเทศไทยสู่เป้าหมายการพัฒนาที่ยั่งยืน” ตามรูปแบบโครงการหลวง (Thailand’s 50-Year Journey on Alternative Development towards Sustainable Development: The Royal Project Model) พร้อมทั้งมีเกษตรกรผู้นำจากโครงการพัฒนาพื้นที่สูงแบบโครงการหลวงโป่งคำ จังหวัดน่าน ร่วมสะท้อนผลสำเร็จในการนำรูปแบบโครงการหลวงไปพัฒนาชุมชนของตนเอง ปรับระบบการปลูกพืช จนสามารถแก้ปัญหาสิ่งแวดล้อมได้อย่างเหมาะสม โดยมีผู้เข้าฟังการอภิปรายในกิจกรรมคู่ขนานและผู้เข้าชมนิทรรศการ ประกอบด้วย ผู้เข้าร่วมการประชุมจากประเทศต่างๆ เจ้าหน้าที่ UNODC นักเรียนและนักศึกษา



ผลลัพธ์จากการเผยแพร่งานในครั้งนี้ทำให้ผู้เข้าร่วมประชุมได้รับทราบหลักการ วิธีการดำเนินงาน และผลสำเร็จตามรูปแบบการพัฒนาทางเลือกของโครงการหลวง รวมถึงได้ร่วมชื่นชมในพระอัจฉริยภาพของพระบาทสมเด็จพระบรมชนกาธิเบศร มหาภูมิพลอดุลยเดชมหาราช บรมนาถบพิตร และร่วมสดุดีในพระเกียรติคุณของพระบาทสมเด็จพระปรเมนทรรามาธิบดีศรีสินทรมหาวชิราลงกรณ พระวชิรเกล้าเจ้าอยู่หัว ในการนี้ UNODC ประจำสาธารณรัฐแห่งสหภาพเมียนมา ได้มีความร่วมมือนำรูปแบบโครงการหลวงไปปรับใช้ต่อเนื่องเพื่อพัฒนาอาชีพในพื้นที่รัฐฉานทดแทนการปลูกฝิ่น และสาธารณรัฐปารากวัยยังสนใจที่จะนำผลสำเร็จในการพัฒนาทางเลือกของโครงการหลวงไปเป็นแบบอย่างในการแก้ไขปัญหาการปลูกพืชเสพติดและพัฒนาคุณภาพชีวิตของชุมชนในประเทศอีกด้วย

สวพส.

มีความมุ่งมั่นในการพัฒนาองค์การสู่การเป็นระบบราชการ 4.0 เพื่อให้สามารถเป็นที่พึ่งที่น่าเชื่อถือและไว้วางใจได้ของประชาชน จึงกำหนดแนวทางการดำเนินงานโดยยึดความต้องการของประชาชนเป็นศูนย์กลางการพัฒนาปรับองค์การสู่ความเป็นดิจิทัล บูรณาการงานวิจัยและพัฒนาบนพื้นที่สูงร่วมกับชุมชนและภาคีเครือข่ายเปิดกว้างให้มีการแลกเปลี่ยนเรียนรู้และปฏิบัติงานให้เกิดผลสัมฤทธิ์ รวมถึงยกระดับการพัฒนาองค์การให้มีขีดสมรรถนะสูงและทันสมัยโดยยึดหลักธรรมาภิบาล ในปีงบประมาณ พ.ศ.2563 สวพส. สามารถพัฒนาและยกระดับผลการดำเนินงานให้มีความโดดเด่นเป็นที่ประจักษ์ต่อสาธารณะ ดังนี้



ด้านการบูรณาการงานวิจัยและพัฒนาบนพื้นที่สูงร่วมกับชุมชนและภาคีเครือข่าย

สวพส. ได้รับ “รางวัลเลิศรัฐ” (Public Sector Excellence Award) ประจำปี 2563 ต่อเนื่องเป็นปีที่ 2 จากสำนักงานคณะกรรมการพัฒนาระบบราชการ ในสาขาการบริหารราชการแบบมีส่วนร่วม ประเภทสัมฤทธิผลประชาชนมีส่วนร่วม (Effective Change) ประกอบด้วย

- **ระดับดีเด่น** จากผลงาน **“คู่วิถีคนอยู่ร่วมกับป่า ลดพื้นที่ทำไร่หมุนเวียน”** โดย โครงการพัฒนาพื้นที่สูงแบบโครงการหลวงสบเมย จังหวัดแม่ฮ่องสอน
- **ระดับดี** จากผลงาน **“ปางแดงใน: จากภูเขาสีทองสู่ภูเขาสีเขียว”** โดย โครงการพัฒนาพื้นที่สูงแบบโครงการหลวงปางแดงใน จังหวัดเชียงใหม่
- **ระดับดี** จากผลงาน **“แม่มะลอ: บ่อน้ำที่ร่วมแบ่งปัน”** โดย โครงการพัฒนาพื้นที่สูงแบบโครงการหลวงแม่มะลอ จังหวัดเชียงใหม่





พัฒนาชุมชนบนพื้นที่สูงให้อยู่ดีมีสุข โดยใช้หลักการและองค์ความรู้โครงการหลวงเป็นต้นแบบสร้างชุมชนเข้มแข็งได้รับการยอมรับในระดับประเทศ ได้แก่

- **วิสาหกิจชุมชนกลุ่มหัตถกรรมย้อมสีธรรมชาติบ้านปางแดงใน** โดยการสนับสนุนของโครงการพัฒนาพื้นที่สูงแบบโครงการหลวงปางแดงใน จังหวัดเชียงใหม่ ได้รับรางวัลวิสาหกิจชุมชนดีเด่น ชนะเลิศอันดับ 1 ระดับจังหวัดเชียงใหม่ จากกรมส่งเสริมการเกษตร
- **รางวัลหมู่บ้านเศรษฐกิจพอเพียง “อยู่เย็นเป็นสุข” ดีเด่น ระดับจังหวัดเชียงใหม่** โดยการสนับสนุนของโครงการพัฒนาพื้นที่สูงแบบโครงการหลวงห้วยเป้า จังหวัดเชียงใหม่
- **บ้านศรีบุญเรือง ตำบลพงษ์ อำเภอสันติสุข จังหวัดน่าน** โดยการสนับสนุนของโครงการพัฒนาพื้นที่สูงแบบโครงการหลวงโป่งคำ จังหวัดน่าน ได้รับรางวัลหมู่บ้านปลอดขยะยอดเยี่ยมที่ 2 ของเขต 2 (แพร่ ลำปาง พะเยา และน่าน) จากสำนักงานสิ่งแวดล้อมภาคที่ 2
- **บ้านใหม่ อำเภอสองแคว จังหวัดน่าน** โดยการสนับสนุนของโครงการพัฒนาพื้นที่สูงแบบโครงการหลวงวังไผ่ จังหวัดน่าน ได้รับรางวัลหมู่บ้านเศรษฐกิจพอเพียง “อยู่เย็นเป็นสุข” ดีเด่น ระดับจังหวัด กิจกรรมพัฒนาชุมชนดีเด่นระดับจังหวัดและครัวเรือนสัมมาชีพชุมชนตัวอย่างระดับจังหวัด ประจำปี 2563
- **บ้านบอน หมู่ที่ 1 ตำบลแม่จริม อำเภอแม่จริม จังหวัดน่าน** โดยการสนับสนุนของโครงการพัฒนาพื้นที่สูงแบบโครงการหลวงแม่จริม จังหวัดน่าน ได้รับรางวัลรองชนะเลิศโครงการส่งเสริมและพัฒนาการมีส่วนร่วมของชุมชนในพื้นที่ป่าอนุรักษ์ (สสอ.) ระดับประเทศ จากกรมอุทยานแห่งชาติ สัตว์ป่าและพันธุ์พืช กระทรวงทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม
- **บ้านห้วยปูหลวง ตำบลยางเปียง อำเภออมก๋อย จังหวัดเชียงใหม่** โดยการสนับสนุนของโครงการพัฒนาพื้นที่สูงแบบโครงการหลวงเพื่อแก้ปัญหาพื้นที่เฉพาะแม่แฮหลวง จังหวัดเชียงใหม่ ได้รับรางวัลรองชนะเลิศโครงการส่งเสริมและพัฒนาการมีส่วนร่วมของชุมชนในพื้นที่ป่าอนุรักษ์ (สสอ.) ระดับประเทศ จากกรมอุทยานแห่งชาติ สัตว์ป่าและพันธุ์พืช กระทรวงทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม



ด้านคุณธรรมความโปร่งใส





ได้รับรางวัลองค์กรโปร่งใส ครั้งที่ 9 (NACC Integrity Awards) สวพส. เป็น 1 ใน 7 องค์การที่ได้รับการคัดเลือกโดยสำนักงานคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริตแห่งชาติ (ป.ป.ช.) จากการดำเนินงานที่ยึดมั่นในหลักธรรมาภิบาล สามารถตรวจสอบได้ทั้งจากภายในและภายนอกองค์การ

ได้รับผลการประเมินคุณธรรมและความโปร่งใสในการดำเนินงานของหน่วยงานภาครัฐ (Integrity & Transparency Assessment: ITA) ประจำปี 2563 โดยสำนักงานคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริตแห่งชาติ 89.48 คะแนน



ด้านมาตรฐานการให้บริการ

สวพส. โดยอุทยานหลวงราชพฤกษ์ พัฒนาและปรับปรุงการให้บริการให้มีคุณภาพได้มาตรฐาน และได้รับการประกาศเกียรติคุณจากหน่วยงานต่างๆ ดังนี้

- **มาตรฐาน Amazing Thailand Safety & Health Administration (SHA)** จากกระทรวงการท่องเที่ยวและกีฬาโดยการท่องเที่ยวแห่งประเทศไทย (ททท.) และกระทรวงสาธารณสุข โดยกรมควบคุมโรค จำนวน 2 ประเภท ได้แก่ ประเภทนันทนาการและสถานที่ท่องเที่ยว และประเภทโรงแรม-ที่พักและสถานที่จัดประชุม เป็นการปฏิบัติตามแนวทางป้องกันโรค และยกระดับมาตรฐานด้านความสะอาดและถูกสุขอนามัยของสถานประกอบการภายใต้แนวคิดการให้บริการในรูปแบบใหม่ (New Normal)
- **มาตรฐาน Thailand Mice Venue Standard (TMVS)** จากสำนักงานส่งเสริมการจัดประชุมและนิทรรศการ (องค์การมหาชน) จำนวน 2 ประเภท 1) ประเภทสถานที่จัดกิจกรรมพิเศษ ได้แก่ ลานเวทีวัฒนธรรม 2) ประเภทห้องประชุม จำนวน 2 ห้อง ได้แก่ ห้องศรีตรัง และห้องชัยพฤกษ์
- **ประกาศเกียรติคุณโครงการสนับสนุนกิจกรรมลดก๊าซเรือนกระจก (Low Emission Support Scheme: LESS) ครั้งที่ 4/2563** จากสำนักประเมินและรับรองโครงการองค์การบริหารจัดการก๊าซเรือนกระจก (องค์การมหาชน) ในฐานะเป็นองค์การที่มุ่งสู่การเป็นแหล่งท่องเที่ยวคาร์บอนต่ำอย่างยั่งยืน จากการดำเนินกิจกรรมการคัดแยกขยะรีไซเคิล การผลิตปุ๋ยหมักจากขยะอินทรีย์ และการเพิ่มประสิทธิภาพการกักเก็บคาร์บอนในมวลชีวภาพเหนือพื้นดินของต้นไม้และพื้นที่สีเขียว ซึ่งสามารถช่วยลดหรือกักเก็บการปล่อยก๊าซเรือนกระจกได้ถึง 11,596.386 ตันคาร์บอนไดออกไซด์เทียบเท่า









สารบัญ

สารจากประธานกรรมการสถาบันวิจัยและพัฒนาพื้นที่สูง 2

สารจากผู้อำนวยการสถาบันวิจัยและพัฒนาพื้นที่สูง 3

บทสรุปผู้บริหาร 5

ความภาคภูมิใจของ สวพส. ปี 2563 10

สถาบันวิจัยและพัฒนาพื้นที่สูง (องค์การมหาชน) 19

- ความสอดคล้องกับแผนการวิจัยและพัฒนาพื้นที่สูง ระยะ 8 ปี (พ.ศ. 2563-2570) กับยุทธศาสตร์ชาติ และแผนแม่บทต่างๆ 21
- วิสัยทัศน์ พันธกิจ 22
- ค่านิยม สวพส. 22
- กลยุทธ์ของแผนการวิจัยและพัฒนาพื้นที่สูง 23
- โครงสร้างองค์กรและอัตรากำลัง 24

ผลการดำเนินงานด้านการสนับสนุนการวิจัยและการเรียนรู้งานโครงการหลวง 27

1. การวิจัยและพัฒนาองค์ความรู้และนวัตกรรม เพื่อการพัฒนาพื้นที่สูง 28

1.1 จุดเน้นของงานวิจัยประจำปีงบประมาณ พ.ศ. 2563 28

1.2 ผลงานวิจัย องค์ความรู้ และนวัตกรรมที่สำคัญ 32

1.3 การยื่นขอจดทะเบียน/จดแจ้งทรัพย์สินทางปัญญา 40

1.4 การนำผลงานวิจัยหรือทรัพย์สินทางปัญญาไปใช้ประโยชน์ 41

1.5 กิจกรรมการเผยแพร่องค์ความรู้และนวัตกรรมจากงานวิจัยเพื่อการนำไปใช้ประโยชน์อย่างกว้างขวาง 44

2. การเผยแพร่องค์ความรู้และผลสำเร็จของโครงการหลวง และการพัฒนาเครือข่ายการวิจัย พัฒนา เพื่อการพัฒนาบนพื้นที่สูงอย่างยั่งยืน 48

2.1 การสนับสนุนการเรียนรู้งานโครงการหลวงเพื่อเป็นต้นแบบและเป็นแหล่งเรียนรู้ 48

2.2 การสร้างเครือข่ายความร่วมมือทางวิชาการและแลกเปลี่ยนเรียนรู้กับนานาชาติ 51

2.3 การเสริมสร้างศักยภาพด้านการพัฒนาชุมชนบนพื้นที่สูงและสร้างเครือข่ายด้านการพัฒนาที่ยั่งยืน และสมดุลกับต่างประเทศ 52

2.4 การสร้างเครือข่ายการแลกเปลี่ยนเรียนรู้กับต่างประเทศเพื่อยกระดับคุณภาพการบริหารจัดการองค์การ 53

2.5 การสร้างความร่วมมือด้านการวิจัย พัฒนา และเรียนรู้เพื่อการพัฒนาพื้นที่สูง 54



3. การพัฒนาอุทยานหลวงราชพฤกษ์เป็นแหล่งเรียนรู้ **55**

3.1 การเผยแพร่องค์ความรู้ด้านพระราชกรณียกิจของสถาบันพระมหากษัตริย์ โครงการตามแนวพระราชดำริ โครงการหลวง และการพัฒนาพื้นที่สูงอย่างยั่งยืน 56

3.2 การเผยแพร่องค์ความรู้ด้านความหลากหลายทางชีวภาพและการรวบรวมพรรณไม้ 61

3.3 การเผยแพร่องค์ความรู้ด้านศาสนาและศิลปวัฒนธรรมและการพัฒนาพื้นที่เพื่อส่งเสริมสุขภาพและความสัมพันธ์ในครอบครัว 66

3.4
- กิจกรรมบริการสังคมในช่วงการแพร่ระบาดของเชื้อไวรัสโคโรน่า 2019 มอบความห่วงใยและส่งต่อความปรารถนาดีไปยังผู้รับบริการของอุทยานหลวงราชพฤกษ์ 73
- สถิติจำนวนผู้เข้าชม รายได้จากการดำเนินงาน และร้อยละความพึงพอใจของผู้รับบริการอุทยานหลวงราชพฤกษ์ ประจำปีงบประมาณ พ.ศ. 2563 74

ผลการดำเนินงานด้านการขยายผลสำเร็จงานโครงการหลวงเพื่อยกระดับชุมชนบนพื้นที่สูง 75

1. การยกระดับการพัฒนากลุ่มบ้านเป้าหมาย **78**

2. การพัฒนาและส่งเสริมอาชีพทั้งในและนอกภาคเกษตรแก่เกษตรกรให้มีรายได้เพียงพอต่อการดำรงชีพ **79**

3. การเสริมสร้างความเข้มแข็งของคนและชุมชนในการพึ่งตนเอง บริหารจัดการตนเอง **82**

4. การเสริมสร้างศักยภาพของชุมชนให้สามารถอนุรักษ์และฟื้นฟูทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมได้อย่างเป็นระบบและมีประสิทธิภาพ **84**
- การสนับสนุนโครงการ “รักษ์น้ำเพื่อพระแม่ของแผ่นดิน” 86
- โครงการถ่ายทอดองค์ความรู้ตามแบบโครงการหลวงเพื่อพัฒนาศักยภาพชุมชนบนพื้นที่สูง 89
- ตัวอย่างผลสำเร็จการดำเนินงานตามแนวทางโครงการหลวงเพื่อยกระดับชุมชนบนพื้นที่สูง 91
- การดำเนินงานเพื่อรองรับผลกระทบจากการระบาดของโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 (COVID-19) บนพื้นที่สูง 95
- การดำเนินงานเพื่อรองรับปัญหาภัยแล้งบนพื้นที่สูง 96

ผลการดำเนินงานด้านการพัฒนาและบริหารองค์กร 99

1. การพัฒนาบุคลากร 100

1.1 การจัดทำแผนกลยุทธ์พัฒนาบุคลากรของสถาบัน ระยะ 8 ปี (พ.ศ. 2563-2570) 100

1.2 การพัฒนาประสิทธิภาพการบริหารงานบุคคล (HRM) 101

1.3 การพัฒนาและเสริมสร้างทรัพยากรบุคคล (HRD) 102

2. การพัฒนาเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสาร 104

2.1 การพัฒนาเทคโนโลยีเพื่อเชื่อมโยงเผยแพร่บนพื้นที่สูงในยุคดิจิทัล 104

2.2 การพัฒนาโครงสร้างพื้นฐานดิจิทัลและความปลอดภัยด้านไซเบอร์ 106

2.3 การพัฒนาคลังความรู้การเกษตรเพื่อชุมชนที่สูงในรูปแบบดิจิทัล 107

2.4 การพัฒนาระบบสารสนเทศเพื่อการบริหารจัดการงานสถาบัน 107

2.5 การพัฒนาฐานข้อมูลกลางเชิงพื้นที่และข้อมูลสารสนเทศไปใช้ประโยชน์เพื่อการบริหารจัดการบนพื้นที่สูง 108

2.6 การบริหารจัดการน้ำและข้อมูลอุตุนิยมวิทยาเพื่อการเกษตรบนพื้นที่สูง 110

2.7 การพัฒนาและปรับปรุงระบบสารสนเทศภูมิศาสตร์เพื่อสนับสนุนการวางแผนส่งเสริมการผลิต 111

3. การปรับปรุงกระบวนการทำงานตามแนวทางการพัฒนาคุณภาพการบริหารจัดการภาครัฐ 4.0 112

3.1 การยกระดับมาตรฐานการบริหารจัดการตามแนวทางพัฒนาคุณภาพการบริหารจัดการภาครัฐสู่ระบบราชการ 4.0 112

3.2 การขับเคลื่อนการดำเนินงานตามหลักธรรมาภิบาล 112

3.3 ระบบการทำงานที่มีประสิทธิภาพ คล่องตัว มุ่งผลสัมฤทธิ์ 113

การกำกับกิจการที่ดี การดำเนินงานสนับสนุนการกำกับกิจการของคณะกรรมการ คณะอนุกรรมการ และคณะทำงาน 115

ภาคผนวก 119

- ผลการดำเนินงานตามตัวชี้วัดสำนักงบประมาณ 120
- แบบประเมินองค์การมหาชน ประจำปีงบประมาณ พ.ศ. 2563 สถาบันวิจัยและพัฒนาพื้นที่สูง (องค์การมหาชน) 122
- รายงานการเงิน 128
- ผลการวิเคราะห์งบการเงิน 146

การกำกับดูแลองค์กร สถาบันวิจัยและพัฒนาพื้นที่สูง (องค์การมหาชน) 151



สถาบันวิจัยและพัฒนาพื้นที่สูง
(องค์การมหาชน)

HRDI

ANNUAL REPORT 2020



HRDI

HIGHLAND RESEARCH AND DEVELOPMENT INSTITUTE
(Public Organization)

สถาบันวิจัยและพัฒนาพื้นที่สูง (องค์การมหาชน)

จัดตั้งขึ้นตามพระราชกฤษฎีกาจัดตั้งสถาบันวิจัยและพัฒนาพื้นที่สูง (องค์การมหาชน) พ.ศ. 2548 เมื่อวันที่ 15 ตุลาคม 2548 มีวัตถุประสงค์เพื่อ (1) ส่งเสริม สนับสนุนการวิจัยและการพัฒนางานโครงการหลวง (2) สนับสนุนการวิจัย รวบรวมและเก็บรักษานวัตกรรมใหม่ เสริมสร้างและรักษาภูมิปัญญาท้องถิ่น ตลอดจนรักษาคุณค่าของความหลากหลายทางชีวภาพบนพื้นที่สูง (3) ส่งเสริมและประสานความร่วมมือกับมูลนิธิโครงการหลวง ส่วนราชการ รัฐวิสาหกิจหน่วยงานของรัฐและสถาบันการศึกษาที่เกี่ยวข้อง และภาคเอกชนทั้งในประเทศและต่างประเทศในการศึกษาค้นคว้า วิจัย พัฒนาและการถ่ายทอดข้อมูลและเทคโนโลยีบนพื้นที่สูงที่เหมาะสมสู่ชุมชน (4) จัดให้มีการศึกษา ค้นคว้า วิจัย พัฒนาและเผยแพร่ข้อมูลและสารสนเทศเกี่ยวกับการพัฒนาพื้นที่สูงอย่างครบวงจร เช่น ด้านการผลิต การตลาด มาตรฐานผลิตภัณฑ์การขนส่งสินค้า ตลอดจนเป็นศูนย์ประสานงานและส่งเสริมการดำเนินการดังกล่าว (5) ร่วมมือและแลกเปลี่ยนการพัฒนาทางวิชาการด้านการวิจัยและพัฒนาพื้นที่สูงในระดับนานาชาติ (6) ให้บริการด้านการให้คำปรึกษาและการให้บริการในด้านต่างๆ ที่เกี่ยวกับการพัฒนาพื้นที่สูงที่ได้จากการศึกษา ค้นคว้า วิจัย และพัฒนา (7) สนับสนุนและดำเนินการให้มีการรับรองมาตรฐานผลิตภัณฑ์ของสินค้าโครงการหลวงและสินค้าในโครงการของสถาบันจากหน่วยงานในประเทศและต่างประเทศ รวมทั้งดำเนินการให้มีการจดทะเบียนสิทธิบัตร เครื่องหมายการค้าและทรัพย์สินทางปัญญาอื่นๆ ทั้งในประเทศและต่างประเทศ (พระราชกฤษฎีกาจัดตั้งสถาบันวิจัยและพัฒนาพื้นที่สูง (องค์การมหาชน) พ.ศ. 2548: 2-3)

ต่อมาได้มีการเพิ่มเติมวัตถุประสงค์ของสถาบันในพระราชกฤษฎีกาจัดตั้งสถาบันวิจัยและพัฒนาพื้นที่สูง (องค์การมหาชน) (ฉบับที่ 2) เมื่อวันที่ 9 มิถุนายน 2552 ขยายวัตถุประสงค์ให้สามารถบริหารจัดการสวนเฉลิมพระเกียรติฯ ราชพฤกษ์ 2549 คือ (8) จัดแสดงนิทรรศการด้านการเกษตร ด้านความหลากหลายทางชีวภาพ และด้านอื่นๆ ดำเนินการบริหารจัดการแหล่งท่องเที่ยวและพักผ่อนทางด้านการเกษตรและวัฒนธรรม รวมทั้งเป็นศูนย์เรียนรู้ทางการเกษตรและการอนุรักษ์พันธุ์พืช อันเป็นการส่งเสริมและสนับสนุนการดำเนินกิจการตามวัตถุประสงค์ของสถาบัน และเมื่อวันที่ 23 มกราคม 2553 พระบาทสมเด็จพระบรมชนกาธิเบศร มหาภูมิพลอดุลยเดชมหาราช บรมนาถบพิตร ทรงพระกรุณาโปรดเกล้าฯ พระราชทานนามสวนแห่งนี้ว่า “อุทยานหลวงราชพฤกษ์” และได้รับพระราชทานชื่อภาษาอังกฤษว่า “Royal Park Rajapruek”



ความสอดคล้องกับแผนการวิจัยและพัฒนาพื้นที่สูง ระยะ 8 ปี (พ.ศ. 2563-2570)

กับยุทธศาสตร์ชาติ และแผนแม่บทต่างๆ

















ยุทธศาสตร์ชาติ 20 ปี	1. ด้านความมั่นคง	2. การสร้างความสามารถในการแข่งขัน	3. การพัฒนาและเสริมสร้างศักยภาพทรัพยากรมนุษย์	4. การสร้างโอกาสความเสมอภาคและเท่าเทียมกันทางสังคม	5. การสร้างการเติบโตบนคุณภาพชีวิตที่เป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อม	6. การปรับสมดุลและพัฒนาระบบการบริหารจัดการภาครัฐ
แผนแม่บทภายใต้ยุทธศาสตร์ชาติ	ประเด็นที่ 23 การวิจัยและพัฒนานวัตกรรม • ด้านเศรษฐกิจ • ด้านสังคม • ด้านสิ่งแวดล้อม • ด้านองค์ความรู้พื้นฐาน • ด้านปัจจัยสนับสนุนในการวิจัยและพัฒนานวัตกรรม	ประเด็นที่ 15 เสริมสร้างพลังทางสังคม • การเสริมสร้างทุนทางสังคม	ประเด็นที่ 3 การเกษตร • เกษตรปลอดภัย • เกษตรชีวภาพ • การพัฒนาระบบนิเวศการเกษตร	ประเด็นที่ 20 การบริการประชาชน และประสิทธิภาพภาครัฐ • การพัฒนาบริการประชาชน • การบริหารจัดการการเงินการคลัง • การปรับสมดุลภาครัฐ • การพัฒนาระบบบริหารงานภาครัฐ • การสร้างและพัฒนาบุคลากรภาครัฐ		
แผนปฏิรูปประเทศ	**ด้านเศรษฐกิจ: ขยายผลโครงการในพระราชดำริกว่า 4,000 โครงการในระดับพื้นที่ทั่วประเทศ**					
แผนฯ 12	5. การเสริมสร้างความมั่นคงแห่งชาติเพื่อการพัฒนาประเทศสู่ความมั่งคั่งและยั่งยืน	3. การสร้างความเข้มแข็งทางเศรษฐกิจและแข่งขันได้อย่างยั่งยืน 8. การพัฒนาวิทยาศาสตร์ เทคโนโลยี วิจัย และนวัตกรรม	2. การสร้างความเป็นธรรมและลดความเหลื่อมล้ำในสังคม	4. การเติบโตที่เป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อมเพื่อการพัฒนาที่ยั่งยืน	6. การบริหารจัดการในภาครัฐ การป้องกันการทุจริตประพฤติมิชอบและธรรมาภิบาลในสังคมไทย	
ยุทธศาสตร์กระทรวงเกษตรฯ	สร้างความมั่นคงในการประกอบอาชีพเกษตรกรรม	เพิ่มประสิทธิภาพการผลิตและยกระดับมาตรฐานสินค้า	เพิ่มความสามารถในการแข่งขันภาคการเกษตรด้วยเทคโนโลยีและนวัตกรรม	สร้างความเข้มแข็งให้กับเกษตรกรและสถาบันเกษตรกร	บริหารจัดการทรัพยากรเพื่อการเกษตร	พัฒนาระบบบริหารจัดการภาครัฐ
ยุทธศาสตร์มูลนิธิโครงการหลวง	การวิจัยและพัฒนาองค์ความรู้และนวัตกรรมที่เหมาะสมต่อพื้นที่สูง	การพัฒนาอาชีพบนฐานความรู้ที่เหมาะสมต่อสภาพภูมิสังคมและเป็นมิตรต่อสิ่งแวดล้อม	การพัฒนาชุมชนโครงการหลวงให้สามารถพึ่งตนเองและเป็นชุมชนแห่งการเรียนรู้	การฟื้นฟูและรักษาสิ่งแวดล้อมในชุมชนในป่าต้นน้ำลำธารให้มีความสมบูรณ์		การบริหารจัดการการตลาดเพื่อสังคม
แผนแม่บท/มติครม.ที่สำคัญ	แผนแม่บทโครงการหลวง (พ.ศ. 2560-2565)	แผนแม่บทโครงการพัฒนาพื้นที่สูงแบบโครงการหลวง (พ.ศ. 2560-2565)	แผนแม่บทโครงการ “รักษ์น้ำเพื่อพระแม่ของแผ่นดิน” (พ.ศ. 2560-2564)	แผนปฏิบัติการโครงการพัฒนาพื้นที่สูงแบบโครงการหลวงเพื่อแก้ปัญหา พื้นที่เฉพาะ ระยะ 3 ปี (พ.ศ. 2562 - 2565)	แผนปฏิบัติการโครงการถ่ายทอดองค์ความรู้ตามแบบโครงการหลวงเพื่อพัฒนาศักยภาพชุมชนบนพื้นที่สูง ระยะ 3 ปี (พ.ศ. 2562 - 2565)	
แผนพัฒนาการวิจัยและพัฒนาพื้นที่สูง	สนับสนุนการวิจัยและการเรียนรู้งานโครงการหลวง	การขยายผลสำเร็จงานโครงการหลวงเพื่อยกระดับการพัฒนาชุมชนบนพื้นที่สูง		การพัฒนาและบริหารองค์กร		

วิสัยทัศน์

"ชุมชนบนพื้นที่สูงมีความอยู่ดีมีสุข ด้วยการวิจัยและพัฒนา สืบสาน รักษา ต่อยอดงานโครงการหลวงตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง"

พันธกิจ

ส่งเสริมและสนับสนุนการวิจัยและพัฒนาพื้นที่สูง เพื่อ**สืบสาน**พระราชประสงค์พระบาทสมเด็จพระบรมชนกาธิเบศร มหาภูมิพลอดุลยเดชมหาราช บรมนาถบพิตร และพระปฐมบรมราชโองการพระบาทสมเด็จพระปรเมนทรรามาธิบดี ศรีสินทรมหาวชิราลงกรณ พระวชิรเกล้าเจ้าอยู่หัว ในการสร้างความอยู่ดีมีสุขของประชาชนบนพื้นที่สูง ด้วยการ**รักษา**และสนับสนุนการดำเนินงานวิจัยและการเรียนรู้ของโครงการหลวง ในการเป็นต้นแบบและแหล่งเรียนรู้การพัฒนาพื้นที่สูงอย่างยั่งยืน และ**ต่อยอด**การขยายผลสำเร็จของโครงการหลวงไปสู่พื้นที่สูงอื่น โดย

1) ส่งเสริม สนับสนุนการวิจัยและพัฒนางานโครงการหลวง ในการสร้างองค์ความรู้และนวัตกรรมใหม่เพื่อให้โครงการหลวงเป็นต้นแบบและแหล่งเรียนรู้การพัฒนาพื้นที่สูงอย่างยั่งยืน และเสริมสร้างเครือข่ายความร่วมมือและแลกเปลี่ยนการวิจัยและพัฒนาพื้นที่สูงทั้งในและต่างประเทศ เพื่อเป็นศูนย์กลางการวิจัย พัฒนา และการเรียนรู้ศาสตร์พระราชาและการพัฒนาพื้นที่สูง
2) การขยายผลความสำเร็จงานโครงการหลวง โดยการพัฒนาและยกระดับชุมชนบนพื้นที่สูงที่อยู่ห่างไกล ทุรกันดาร ตามแนวทางโครงการหลวง เพื่อให้ชุมชนมีความอยู่ดีมีสุข มีความเข้มแข็ง และมีความยั่งยืนของสิ่งแวดล้อมบนพื้นที่สูง เป็นชุมชนต้นแบบและแหล่งเรียนรู้ด้านการพัฒนาพื้นที่สูงแบบโครงการหลวง สำหรับชุมชนอื่นๆ ต่อไป
3) พัฒนาอุทยานหลวงราชพฤกษ์เป็นแหล่งเผยแพร่และเรียนรู้ทางการเกษตร พระราชกรณียกิจ ศาสตร์พระราชา งานโครงการหลวง การวิจัยและพัฒนาพื้นที่สูง ความหลากหลายทางชีวภาพ วัฒนธรรมและการให้บริการสังคม
4) พัฒนาสถาบันให้เป็นองค์กรสมรรถนะสูง ทันสมัย ด้วยการพัฒนาระบบเทคโนโลยีดิจิทัลเพื่อรองรับการบริหารจัดการขององค์กรให้มีประสิทธิภาพสูง และรองรับการเป็นเครือข่ายของสังคมการเรียนรู้บนพื้นที่สูง ตลอดจนปรับโครงสร้างองค์กรและพัฒนาทรัพยากรบุคคลให้มีสมรรถนะและใช้เทคโนโลยีที่เหมาะสมเพื่อให้บรรลุพันธกิจด้วยหลักธรรมาภิบาล

ค่านิยม สวพส.



กลยุทธ์ของแผนการวิจัยและพัฒนาพื้นที่สูง

กลยุทธ์ที่ 1

สนับสนุนการวิจัยและการเรียนรู้งานโครงการหลวง

ดำเนินงานวิจัยและพัฒนาเพื่อสร้างองค์ความรู้ใหม่ที่สอดคล้องกับเป้าหมายตามแผนยุทธศาสตร์การดำเนินงานของโครงการหลวงและการพัฒนาพื้นที่สูง ในการรองรับการเปลี่ยนแปลงในระยะต่อไป และส่งเสริมให้เกิดการเรียนรู้เพื่อนำงานวิจัยและพัฒนาไปใช้ประโยชน์ในพื้นที่โครงการหลวงและพื้นที่สูงอย่างกว้างขวาง โดยมีการพัฒนาปัจจัยพื้นฐานเพื่อรองรับการวิจัยและพัฒนา การพัฒนาแหล่งเรียนรู้ และการพัฒนาเครือข่ายและฐานองค์ความรู้ด้านการวิจัยและพัฒนาพื้นที่สูงอย่างยั่งยืน เพื่อสนับสนุนการดำเนินงาน

กลยุทธ์ที่ 2

การขยายผลสำเร็จงานโครงการหลวงเพื่อยกระดับการพัฒนาชุมชนบนพื้นที่สูง

การเสริมสร้างความเข้มแข็งของชุมชนโดยพัฒนาศักยภาพเกษตรกรผู้นำรุ่นใหม่ พัฒนาอาชีพและการตลาด ส่งเสริมสถาบันเกษตรกร สร้างศักยภาพของชุมชนให้สามารถอนุรักษ์ ฟื้นฟูทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม ขยายผลการพัฒนาอย่างมีส่วนร่วมบนฐานองค์ความรู้โครงการหลวง งานวิจัย และภูมิปัญญาท้องถิ่นเพื่อยกระดับชุมชนสู่ชุมชนพึ่งพาตนเอง และเป็นแหล่งเรียนรู้การพัฒนาพื้นที่สูงแบบโครงการหลวง

กลยุทธ์ที่ 3

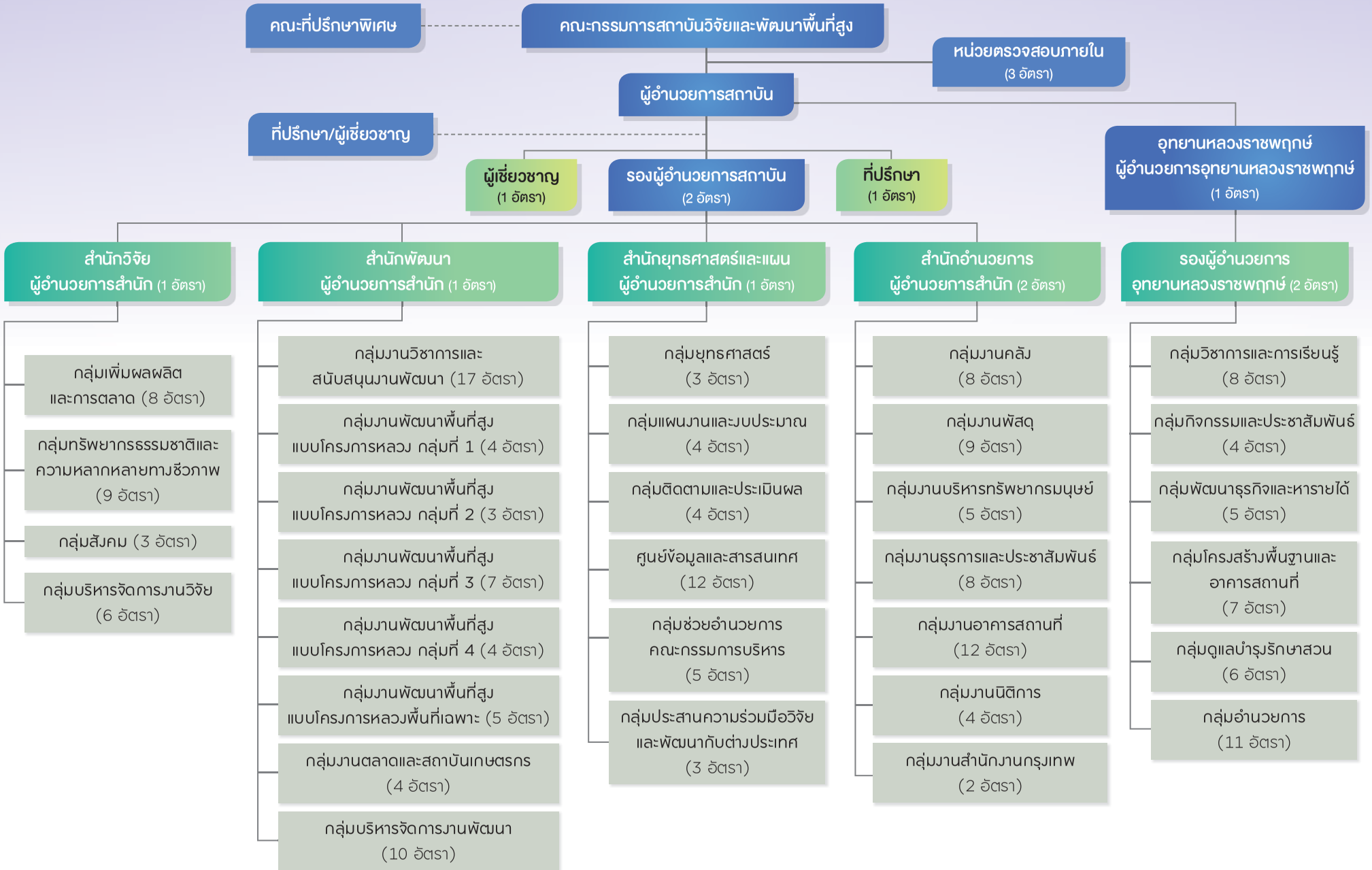
การพัฒนาและบริหารองค์กร

การพัฒนาคุณภาพบริหารจัดการองค์กรให้มีสมรรถนะสูง มีธรรมาภิบาล ส่งเสริมความรู้และทักษะของบุคลากรเพื่อรองรับการเปลี่ยนแปลง มีระบบการบริหารจัดการข้อมูล ระบบเทคโนโลยีดิจิทัลที่ทันสมัยเชื่อมโยงกับทุกภาคส่วนที่เกี่ยวข้อง เพื่อส่งเสริมค่านิยมและวัฒนธรรมองค์กรแห่งการเรียนรู้และนำสู่การเป็นศูนย์กลางการวิจัยและพัฒนาพื้นที่สูง



ผังโครงสร้างการแบ่งส่วนงานสถาบันวิจัยและพัฒนาพื้นที่สูง (214 อัตรา)

ตามมติคณะกรรมการสถาบัน ครั้งที่ 4/2563 เมื่อวันที่ 28 เมษายน 2563



ในปีงบประมาณ พ.ศ. 2563 สวพส. มุ่งเน้นการขับเคลื่อนการพัฒนาองค์การสู่การเป็นระบบราชการ 4.0 (Smart HRDI 4.0) เพื่อเป็นองค์กรที่มีขีดสมรรถนะสูง ทันสมัย มีธรรมาภิบาล ดำเนินงานอย่างเป็นระบบ โดยมีเป้าหมายในการยกระดับคุณภาพการให้บริการประชาชน ตอบสนองต่อความต้องการและความคาดหวังของประชาชน เป็นที่พึ่งพาได้ของผู้รับบริการ เพื่อไปสู่การเป็น "ศูนย์กลางการวิจัยและพัฒนาพื้นที่สูง" ภายใต้ภารกิจสำคัญและตอบสนองความท้าทายที่มีการเปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็ว จึงใช้แนวทางการพัฒนาคุณภาพการบริหารจัดการภาครัฐ (PMQA 4.0) เพื่อให้สามารถเป็นที่พึ่งที่เชื่อถือและไว้วางใจได้ของประชาชน ดังนี้

1. **ยึดชุมชนบนพื้นที่สูงเป็นศูนย์กลางการพัฒนา** และปรับองค์การสู่ความเป็นดิจิทัลให้ชุมชนเข้าถึงข้อมูลที่เป็นประโยชน์และบริการที่ตรงตามความต้องการ

2. **บูรณาการงานวิจัยและพัฒนาบนพื้นที่สูงร่วมกับชุมชนและภาคีเครือข่าย** เปิดกว้างให้มีการแลกเปลี่ยนเรียนรู้และปฏิบัติงานให้เกิดผลสัมฤทธิ์ เกิดความคิดริเริ่มและพัฒนาคุณภาพผลงานให้เกิดความก้าวหน้าอย่างต่อเนื่องสู่การสร้างนวัตกรรมใหม่ที่เกิดประโยชน์ต่อสังคมและเป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อม

3. **ยกระดับการพัฒนาองค์การให้มีขีดสมรรถนะสูงและทันสมัย** โดยยึดหลักธรรมาภิบาล มุ่งมั่นศรัทธาต่อหลักการทำงานของโครงการหลวง มีการวิเคราะห์ความเสี่ยงที่อาจส่งผลกระทบเชิงลบต่อการดำเนินงาน และบุคลากรมีการเรียนรู้ในแบบสหสาขาวิชาเพื่อรองรับการเปลี่ยนแปลงอย่างต่อเนื่อง





HIGHLAND RESEARCH AND DEVELOPMENT INSTITUTE
(Public Organization)



”

ผลการดำเนินงาน
ด้านการสนับสนุนการวิจัยและการเรียนรู้
งานโครงการหลวง

HRDI

ANNUAL REPORT 2020



HRDI

HIGHLAND RESEARCH AND DEVELOPMENT INSTITUTE
(Public Organization)

ผลการดำเนินงานด้านการสนับสนุนการวิจัย และการเรียนรู้งานโครงการหลวง

ปีงบประมาณ พ.ศ. 2563 สวพส. กำหนดเป้าหมายในการดำเนินงานวิจัยและพัฒนาเพื่อสร้างองค์ความรู้และนวัตกรรมใหม่ โดยมุ่งงานวิจัยที่แก้ไขปัญหาคุณภาพทางการผลิตและการตลาดของพรรณพืชและสัตว์ที่สำคัญ การเสื่อมโทรมของทรัพยากรป่าไม้ ดิน น้ำ และงานวิจัยที่รองรับการเปลี่ยนแปลงต่างๆ สนับสนุนและส่งเสริมการเผยแพร่ผลงานวิจัย องค์ความรู้ และผลสำเร็จการพัฒนาพื้นที่สูงอย่างยั่งยืนแบบโครงการหลวงไปสู่การใช้ประโยชน์อย่างกว้างขวาง รวมทั้งสร้างเครือข่ายความร่วมมือการเผยแพร่งานโครงการหลวง งานวิจัยและพัฒนาพื้นที่สูง การแลกเปลี่ยนเรียนรู้ทางวิชาการทั้งในระดับประเทศและนานาชาติ ขณะเดียวกันพัฒนาอุทยานหลวงราชพฤกษ์เป็นแหล่งเรียนรู้พระราชกรณียกิจสถาบันพระมหากษัตริย์ องค์ความรู้ด้านเกษตรและความหลากหลายทางชีวภาพ กิจกรรมสร้างสรรค์เพื่อบริการสังคม ด้วยระบบบริหารจัดการและการบริการที่ได้มาตรฐานสากล

1. การวิจัยและพัฒนาองค์ความรู้และนวัตกรรม เพื่อการพัฒนาพื้นที่สูง

สวพส. ดำเนินงานวิจัยเพื่อสร้างองค์ความรู้หรือนวัตกรรมที่รองรับการเปลี่ยนแปลง และเป็นประโยชน์ต่องานโครงการหลวงและการพัฒนาพื้นที่สูง ตลอดจนขับเคลื่อนงานวิจัยไปสู่การใช้ประโยชน์อย่างเป็นรูปธรรมภายใต้กระบวนการมีส่วนร่วมของนักวิจัย นักพัฒนา เกษตรกร ชุมชน และสอดคล้องกับสภาพภูมิสังคมบนพื้นที่สูง โดยดำเนินงานภายใต้ 4 แผนงานหลัก คือ (1) การวิจัยและพัฒนาพันธุ์และการแปรรูปเฮมพ์ภายใต้ระบบการควบคุม (2) การวิจัยและพัฒนาเพื่อเพิ่มประสิทธิภาพการผลิตทางการเกษตรบนพื้นที่สูง (3) การวิจัยเพื่อเสริมสร้างความเข้มแข็งของชุมชนบนพื้นที่สูง และ (4) การวิจัยและพัฒนากลไกเพื่อเพิ่มศักยภาพการบริหารจัดการทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมของชุมชนบนพื้นที่สูงอย่างยั่งยืน จำนวน 45 โครงการหลัก 69 โครงการย่อย

1.1 จุดเน้นของงานวิจัยประจำปีงบประมาณ พ.ศ. 2563

สวพส. มุ่งสร้างองค์ความรู้และนวัตกรรมที่ใช้แก้ไขปัญหาที่สำคัญบนพื้นที่สูงในปัจจุบัน และรองรับการเปลี่ยนแปลงต่างๆ ที่สามารถนำองค์ความรู้ไปใช้ประโยชน์ได้อย่างรวดเร็ว โดยกำหนดโจทย์การวิจัยและนำไปใช้ประโยชน์ด้วยกระบวนการมีส่วนร่วมของชุมชนและบูรณาการกับโครงการหลวงและหน่วยงานต่างๆ ดังนี้

งานวิจัยด้านการเพิ่มผลผลิต มุ่งพัฒนาพืชเศรษฐกิจ พันธุ์พืช และพันธุ์สัตว์ใหม่ๆ เพื่อสร้างโอกาสและทางเลือกในการประกอบอาชีพ และแก้ไขปัญหาความยากจนของประชาชน รวมถึงการพัฒนาเทคโนโลยีเพื่อเพิ่มประสิทธิภาพการผลิตพืชและสัตว์ที่สำคัญ เพื่อให้ผลิตผลมีคุณภาพตรงตามความต้องการของตลาด และมีระบบการเพาะปลูกที่ประณีตและเป็นมิตรต่อสิ่งแวดล้อมยิ่งขึ้น

การปรับปรุง คัดเลือก ทดสอบพันธุ์พืชและพันธุ์สัตว์ที่มีศักยภาพสำหรับพื้นที่สูง รวมทั้งพันธุ์ที่มีลักษณะเฉพาะ ได้แก่



การปลูกเฮมพ์ (กัญชง) พันธุ์ RPF5, RPF6, RPF8 ที่มีเปอร์เซ็นต์เส้นใยสูงกว่า 20% และต้นสูงเกิน 2 เมตร





ผักกาดหวานพันธุ์ CS1 ที่ปรับปรุงพันธุ์ได้ที่แรกในประเทศไทย



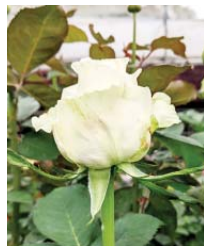
ข้าวท้องถิ่นพันธุ์เล่าทูหยา มีสารแกมม่าโอไรซานอล 1,116.27 มิลลิกรัมต่อกิโลกรัม (สารต้านอนุมูลอิสระ) สังกะสี 25.2 มิลลิกรัมต่อกิโลกรัม และแคลเซียมสูง 385 มิลลิกรัมต่อกิโลกรัม

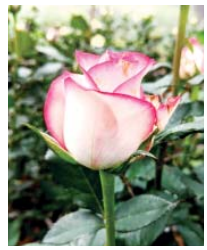


หัวพันธุ์กระเทียมที่มีปริมาณสาร Diallyl disulfide, Diallyl trisulfide สารกลุ่ม Flavonoid และปริมาณธาตุ Fe สูง สำหรับปลูกเฉพาะพื้นที่สูง (1,1000 MSL)


กุหลาบพันธุ์
Fuego


กุหลาบพันธุ์
Lovely Dolomiti


กุหลาบพันธุ์
Ice Bear


กุหลาบพันธุ์
Jumilia


กุหลาบพันธุ์
Club Pink


กุหลาบพันธุ์
Peach Avalanche

พันธุ์กุหลาบที่มีปลูกบนพื้นที่สูงได้ดี ตรงความต้องการของตลาดโครงการหลวง


การเพิ่มผลผลิตกาแฟอราบิก้า


พันธุ์เบญจมาศที่ไม่ไวต่อช่วงแสงสามารถออกดอกได้ตามสภาพวันยาวตามธรรมชาติ (ฤดูร้อน) ได้แก่ พันธุ์ Kogiku Purple, Caro Pink, Carolene, Chiw Yang, Finland Pink และ Hong Wang Neang


การปลูกผักกาดหวานอินทรีย์


การปักกล้าข้าว


เทคโนโลยีการปลูกองุ่น

งานวิจัยด้านสังคม มุ่งสร้างองค์ความรู้ด้านการเสริมสร้างความเข้มแข็งและการมีส่วนร่วมของชุมชน ในการวางแผน และขับเคลื่อนการพัฒนา การสร้างและพัฒนาผู้นำชุมชนรุ่นใหม่ การรักษาและต่อยอดภูมิปัญญาของกลุ่มชาติพันธุ์ในการจัดการทรัพยากรดิน น้ำ และป่าไม้ และการวิจัยและพัฒนาระบบเกษตรกรรมทางเลือกบนพื้นที่สูงแบบมีส่วนร่วม





การวิจัยโดยกระบวนการมีส่วนร่วมกับชุมชนบนพื้นที่สูง

งานวิจัยด้านทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม มุ่งสร้างองค์ความรู้ด้านการอนุรักษ์ ฟื้นฟู และใช้ประโยชน์ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม คือ ป่าไม้ ดิน และน้ำ อย่างเหมาะสม ด้านการอนุรักษ์ ฟื้นฟู และใช้ประโยชน์จากพืชท้องถิ่นและความหลากหลายทางชีวภาพ เพื่อเป็นแหล่งอาหารของชุมชน และเป็นพืชเศรษฐกิจใหม่ ด้านการพัฒนาองค์กรชุมชนในการขับเคลื่อนกิจกรรมการทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม และด้านการบริหารจัดการหรือปกป้องคุ้มครองทรัพยากรของท้องถิ่นมิให้สูญหาย



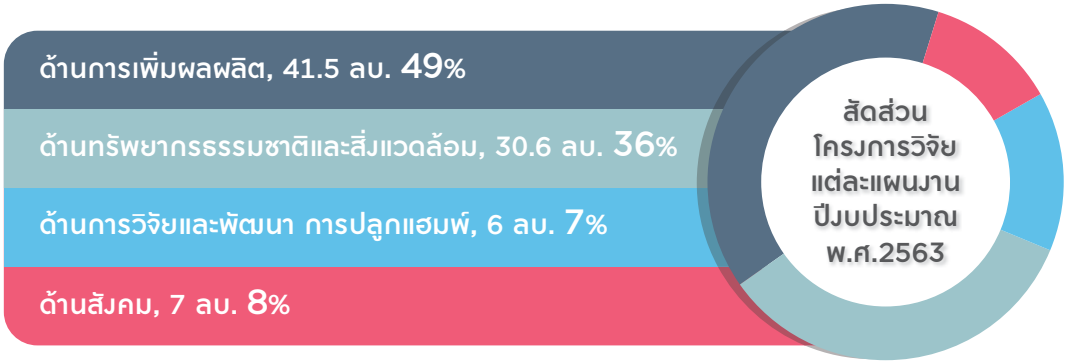
แปลงปลูกพืชท้องถิ่นสร้างรายได้ของชุมชน (เลือดมังกร)



แปลงเรียนรู้พืชท้องถิ่นในชุมชน

1.2 ผลงานวิจัย องค์ความรู้ และนวัตกรรมที่สำคัญ

สวพส. ได้รับการจัดสรรงบประมาณรวม 85.10 ล้านบาท เพื่อดำเนินงานวิจัยตามแผนงานหลัก โดยมีสัดส่วนการดำเนินงาน ประกอบด้วย (1) แผนงานการวิจัยและพัฒนาพันธุ์และการแปรรูปเฮมพ์ภายใต้ระบบการควบคุม จำนวน 3 โครงการหลัก 7 โครงการย่อย งบประมาณ 6 ล้านบาท (2) แผนงานการวิจัยและพัฒนาเพื่อเพิ่มประสิทธิภาพการผลิตทางการเกษตรบนพื้นที่สูง จำนวน 24 โครงการหลัก 36 โครงการย่อย งบประมาณ 41.50 ล้านบาท (3) แผนงานการวิจัยเพื่อเสริมสร้างความเข้มแข็งของชุมชนบนพื้นที่สูง จำนวน 4 โครงการหลัก 5 โครงการย่อย งบประมาณ 7 ล้านบาท และ (4) แผนงานการวิจัยและพัฒนากลไกเพื่อเพิ่มศักยภาพการบริหารจัดการทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมของชุมชนบนพื้นที่สูงอย่างยั่งยืน จำนวน 13 โครงการหลัก 20 โครงการย่อย งบประมาณ 30.60 ล้านบาท มีผลงานวิจัยและองค์ความรู้ที่สำคัญ ดังนี้



(1) การวิจัยและพัฒนาพันธุ์และการแปรรูปเฮมพ์ ภายใต้ระบบการควบคุม

สวพส. วิจัยและพัฒนาเฮมพ์เพื่อให้เป็นพืชเศรษฐกิจชนิดใหม่สำหรับพื้นที่สูง โดยปรับปรุงพันธุ์เฮมพ์ที่ให้ผลผลิตสูงและมีคุณสมบัติตรงตามความต้องการของตลาด และมี THC ต่ำ เป็นไปตามกฎหมายกำหนด เพิ่มจำนวน 4 พันธุ์ คือ RPF5, RPF6, RPF7 และ RPF8 โดยเป็นพันธุ์ที่มีเปอร์เซ็นต์เส้นใยมากกว่า 20% ซึ่งสูงกว่าพันธุ์เดิม คือ RPF1, RPF2, RPF3 และ RPF4 ที่มีเปอร์เซ็นต์เส้นใย 13-14% ทั้งนี้ ได้ยื่นขอขึ้นทะเบียนพันธุ์ใหม่ต่อสำนักคุ้มครองพันธุ์พืชกรมวิชาการเกษตรแล้ว



ช่อดอกเฮมพ์





การปรับปรุงพันธุ์พันธุ์เฮมพ์ที่ให้ผลผลิตสูงและมีคุณสมบัติตรงตามความต้องการของตลาด

นอกจากนี้ ร่วมกับกรมวิทยาศาสตร์การแพทย์ พัฒนาชุดตรวจวัดปริมาณสารทีเอชซีภาคสนาม (THC test kit) และอนุสิทธิบัตร ชุดตรวจวัดและกรรมวิธีการตรวจวัดทีเอชซีสำหรับเฮมพ์ (THC strip test) โดยได้จดทะเบียนทรัพย์สินทางปัญญาในรูปแบบอนุสิทธิบัตรแล้ว

สวพส. สามารถพัฒนากระบวนการแปรรูปเส้นด้ายและผลิตผ้าคุณภาพและคุณสมบัติพิเศษตามมาตรฐานสำหรับใช้ในกิจการทหาร และพัฒนาต่อยอดเป็นชุดแต่งกายต้นแบบทางการทหาร 3 ชนิด คือ ชุดพรางทหารบก เสื้อยืด และถุงเท้า โดยชุดพรางทหารบกได้ผ่านมาตรฐานของกรมพลาธิการทหารบก และมีคุณสมบัติพิเศษ คือ การต้านทานเชื้อแบคทีเรีย Staphylococcus aureus การป้องกันรังสี UV–A ได้ 99.95% การป้องกันรังสี UV–B ได้ 99.95% นอกจากนี้ได้วิจัยและพัฒนาผลิตภัณฑ์ที่เพิ่มมูลค่าของเส้นใยที่เหลือจากกระบวนการผลิตเส้นด้าย ให้เป็นบรรจุภัณฑ์และกระดาษพิเศษที่ใช้กับผลิตผลของโครงการหลวง



ชุดตรวจวัดปริมาณสารทีเอชซีภาคสนาม



ชุดตรวจวัดและกรรมวิธีการตรวจทีเอชซีสำหรับเฮมพ์



ชุดพรางทหารบกพิมพ์ย้อมลายพรางดิจิตอล

(2) การวิจัยและพัฒนาเพื่อเพิ่มประสิทธิภาพการผลิตทางการเกษตรบนพื้นที่สูง

สวพส. ได้พัฒนาพันธุ์พืชและพันธุ์สัตว์ และเทคโนโลยีใหม่ ทั้งด้านการผลิต มาตรฐานอาหารปลอดภัย การจัดการหลังเก็บเกี่ยว การพัฒนาผลิตภัณฑ์ และการตลาด เพื่อให้เกษตรกรบนพื้นที่สูงมีอาชีพที่มั่นคง และอยู่ร่วมกับสิ่งแวดล้อมบนพื้นที่สูงได้อย่างสมดุล ดังนี้

• พืชและสัตว์พันธุ์ดีที่เหมาะสมสำหรับพื้นที่สูง

สามารถพัฒนาพันธุ์พืชและพันธุ์สัตว์ที่เหมาะสมกับพื้นที่สูง และตรงตามความต้องการตลาด จำนวน 30 พันธุ์ ประกอบด้วย พันธุ์พืช 29 พันธุ์ และพันธุ์สัตว์ 1 พันธุ์ โดยมีทั้งพืชท้องถิ่นและพืชเศรษฐกิจ ดังนี้

ชนิดพืช-สัตว์	การปรับปรุง/คัดเลือกพันธุ์
เฮมพ์	พันธุ์ที่มีปริมาณเส้นใยสูงมากกว่า 20 เปอร์เซ็นต์ 3 พันธุ์ คือ RPF5, RPF6, RPF8
ข้าว	ข้าวท้องถิ่นที่มีคุณค่าโภชนาการสูง 2 พันธุ์ คือ บือก๊วยเบะ ซึ่งเป็นข้าวสีขาว ที่มีแคลเซียมและวิตามินบี 6 สูง และเบี้ยวกู่เต๊ก ซึ่งเป็นข้าวสีม่วงดำ ที่มีสารแอนโทรไซยานิน และสารแกมม่าโอไรซานอลสูง
	พันธุ์ข้าวที่ทนทานต่อแมลงบั่ว 2 พันธุ์ ได้แก่ บือแม้ว และ บือวาเจาะ
ธัญพืช	1. ถั่วแดงหลวงที่มีผลผลิตสูงกว่าพันธุ์เดิม 2 พันธุ์ คือ หมายเลข 104 และ 40 2. ถั่วขาวที่มีผลผลิตสูงกว่าพันธุ์เดิม 2 พันธุ์ คือ หมายเลข 11 และ 67
กระเทียม	พันธุ์ที่มีคุณค่าทางโภชนเภสัชสูง 2 พันธุ์ คือ น้ำปาด และแม่ฮ่องสอน โดยมีปริมาณสาร Diallyl disulfide, Diallyl trisulfide (สารที่ให้กลิ่นฉุน ช่วยลดคอเลสเตอรอลในเลือด) สารกลุ่ม Flovonoid และปริมาณธาตุเหล็กสูง
องุ่น	คัดเลือกพันธุ์ที่เหมาะสมสำหรับพื้นที่สูง 3 ระดับความสูง คือ 1) ระดับความสูง 500 MSL ได้แก่ Perlette 2) ระดับความสูง 800 MSL ได้แก่ Perlette และ Flame Seedless และ 3) ระดับความสูง 1,400 MSL ได้แก่ Perlette Flame Seedless และ Thompson Seedless
เสาวรสหวาน	คัดเลือกได้พันธุ์ที่เหมาะสมสำหรับพื้นที่สูง 4 พันธุ์ คือ พันธุ์ไทนุง, RPF No.1, RPF No.3, และ P-TC-1
ผักอินทรีย์	พันธุ์ผักสำหรับปลูกในระบบเกษตรอินทรีย์โดยเฉพาะ 5 ชนิด คือ ผักกาดกวางตุ้ง ผักกาดหัว ถั่วแขก แตงร้าน และกระเจี๊ยบเขียว
กุหลาบ	พันธุ์ที่มีศักยภาพ และสีตรงตามความต้องการของตลาดโครงการหลวง 6 พันธุ์/กลุ่มสี
ไก่พื้นเมือง	สายพันธุ์ไก่พื้นเมืองที่มีศักยภาพสำหรับพื้นที่สูง 1 สายพันธุ์ ที่มีลักษณะเด่นคือ คุณภาพเนื้อดี เลี้ยงได้ในสภาพแวดล้อมที่หลากหลาย ให้น้ำหนักเมื่อโตเต็มวัย เมื่ออายุ 20 สัปดาห์ 1.0-1.2 กิโลกรัม

• เทคโนโลยีและวิธีการใหม่ในการผลิตพืชและสัตว์

ผลการวิจัยทำให้ได้องค์ความรู้ใหม่ในการผลิตพืชและสัตว์บนพื้นที่สูง จำนวน 27 องค์ความรู้ ซึ่งช่วยเพิ่มปริมาณและคุณภาพของผลผลิต การลดต้นทุน ลดการใช้สารเคมี และลดการใช้ทรัพยากร ได้แก่ วิธีการจัดการโรคและแมลงศัตรูพืชแบบผสมผสานสำหรับองุ่น วิธีจัดการป้องกันกำจัดหนอนเจาะผลเลมอน วิธีการให้น้ำแบบประหยัดและมีประสิทธิภาพของสตรอว์เบอร์รี เทคโนโลยีการเลี้ยงผึ้งโพรงบนพื้นที่สูง วิธีการลดความชื้นของน้ำผึ้งจากผึ้งโพรง ต้นแบบลังเลี้ยงผึ้งพันธุ์รูปแบบคอน วิธีการป้องกันกำจัดด้วงงวงมันเทศ วิธีการปลูกมันเทศญี่ปุ่นในฤดูฝน วิธีการปลูกกระเทียมอินทรีย์บนพื้นที่สูง วิธีการลดการสูญเสียผลิตผลพืชผักที่สำคัญบนพื้นที่สูง วิธีการเพิ่มประสิทธิภาพในการยืดอายุการปักแจกันของว่านสี่ทิศ วิธีการบังคับการออกดอกของไฮเดรนเยียกระถาง และเครื่องอบแห้งดอกเก๊กฮวยแบบลมร้อน (Tunnel Dryer) ด้วยกลไกการพาความร้อนแบบการพาขนาด 500 กิโลกรัม เป็นต้น



เทคโนโลยีการเลี้ยงผึ้งโพรง
บนพื้นที่สูง



การทดสอบพันธุ์มันเทศญี่ปุ่นเนื้อสีส้ม
ที่เหมาะสมสำหรับพื้นที่สูง



วิธีการปลูกกระเทียมอินทรีย์
บนพื้นที่สูง



การสำรวจคุณภาพและการสูญเสีย
พืชผักของเกษตรกร



วิธีการบังคับการออกดอก
ของไฮเดรนเยียกระถาง



เครื่องอบแห้งลมร้อน
(Tunnel dryer)

• ชีวภัณฑ์เกษตรสำหรับใช้ทดแทนสารเคมี

สวพส. วิจัยและพัฒนาชีวภัณฑ์เกษตรชนิดใหม่ 4 ชนิด เพื่อทดแทนการใช้สารเคมีในการป้องกันและกำจัดศัตรูพืชที่สำคัญบนพื้นที่สูง ได้แก่ ชีวภัณฑ์เชื้อรา *Metarhizium anisopliae* สำหรับกำจัดแมลงประเภทปากกัด ชีวภัณฑ์เชื้อรา *Beauveria bassiana* สำหรับกำจัดแมลงประเภทปากดูด ชีวภัณฑ์ Streptomyces สำหรับป้องกันโรคโคนเน่าและรากเน่า และชีวภัณฑ์ป้องกันโรคทางดินที่เกิดจากเชื้อสาเหตุ 4 ชนิด

• ผลิตภัณฑ์แปรรูปและสินค้าที่มีเอกลักษณ์

สวพส. ได้พัฒนาผลิตภัณฑ์แปรรูปและสินค้าต้นแบบจากผลิตผลทางการเกษตรบนพื้นที่สูง จำนวน 8 ผลิตภัณฑ์ เพื่อช่องทางในการใช้ประโยชน์ สร้างมูลค่าเพิ่มและโอกาสการตลาด ได้แก่ ผลิตภัณฑ์อาหารแปรรูปจากเนื้อไก่ ไก่เบรสและไก่กระดูกดำ และการพัฒนาบรรจุภัณฑ์สำหรับอาหารแปรรูป เป็นต้น



ชีวภัณฑ์ป้องกันโรคทางดิน

(3) การวิจัยเพื่อเสริมสร้างความเข้มแข็งของชุมชนบนพื้นที่สูง

ได้ข้อมูลและองค์ความรู้ที่เป็นประโยชน์ต่อการเสริมสร้างความเข้มแข็งของชุมชนบนพื้นที่สูง ให้สามารถขับเคลื่อนการพัฒนาได้อย่างยั่งยืน ได้แก่

- ข้อมูลและองค์ความรู้เรื่องกระบวนการและปัจจัยเงื่อนไขความสำเร็จในพัฒนาผู้นำเกษตรกรรุ่นใหม่ ช่วงอายุ 17-45 ปี ในพื้นที่โครงการพัฒนาพื้นที่สูงแบบโครงการหลวง จำนวน 5 ชาติพันธุ์ คือ กะเหรี่ยง ม้ง คนเมือง เมี่ยน และอาข่า และคุณลักษณะที่พึงประสงค์ของผู้นำเกษตรกรรุ่นใหม่ ทั้งคุณลักษณะร่วมและคุณลักษณะเฉพาะของแต่ละชาติพันธุ์
- ข้อมูลและองค์ความรู้เรื่องปัจจัยเงื่อนไขความสำเร็จของสถาบันเกษตรกรในพื้นที่โครงการพัฒนาพื้นที่สูงแบบโครงการหลวง ที่มีความเข้มแข็งอยู่ในระดับดีและดีเยี่ยม 8 แห่ง คือ สหกรณ์พัฒนาพื้นที่สูงแบบโครงการหลวงแม่สอง จำกัด สหกรณ์การเกษตรโครงการขยายผลโครงการหลวงสบเมย จำกัด สหกรณ์พัฒนาพื้นที่สูงแบบโครงการหลวงพบพระ จำกัด วิสาหกิจชุมชนหัตถกรรมย้อมสีธรรมชาติปางแดงใน วิสาหกิจชุมชนผักปลอดภัยแม่จริม วิสาหกิจกาแฟดอยลาง (ปางต้นเดื่อ) กลุ่มเตรียมสหกรณ์โครงการพัฒนาพื้นที่สูงแบบโครงการหลวงแม่สามแลบ และกลุ่มปลูกผักปลอดสารพิษบ้านใหม่ โดยปัจจัยเงื่อนไขความสำเร็จที่สำคัญคือ การมีส่วนร่วมของสมาชิก ธรรมาภิบาลของกลุ่ม การบูรณาการกับภาคีเครือข่าย การประยุกต์ใช้เทคโนโลยีดิจิทัล และจุดเน้นการพัฒนา
- ข้อมูลและองค์ความรู้เรื่องกระบวนการเสริมสร้างการมีส่วนร่วมในการจัดทำและขับเคลื่อนแผนพัฒนาชุมชนในพื้นที่โครงการพัฒนาพื้นที่สูงแบบโครงการหลวง 13 แห่ง โดยปัจจัยเงื่อนไขความสำเร็จของชุมชนที่มีแนวปฏิบัติที่ดี ประกอบด้วย ปัจจัยภายในชุมชน ได้แก่ ผู้นำที่ตระหนักในความสำคัญของแผนพัฒนาชุมชน การมีส่วนร่วมของคนในชุมชน การจัดทำแผนพัฒนาชุมชนบนฐานข้อมูลและเชิงรุก การจัดการข้อมูลที่เป็นปัจจุบันและใช้งานง่าย การติดตามและปรับปรุงข้อเสนอโครงการกับหน่วยบูรณาการอย่างต่อเนื่อง และปัจจัยภายนอก ได้แก่ งบประมาณและนโยบายของหน่วยงานบูรณาการ หรือหน่วยงานพี่เลี้ยง



สัมภาษณ์ผู้นำและคณะกรรมการชุมชน

- ข้อมูลและองค์ความรู้เรื่องกระบวนการสืบทอดภูมิปัญญาท้องถิ่น และปัจจัยความสำเร็จในการจัดการทรัพยากรดิน น้ำ และป่าไม้ของ 5 ชาติพันธุ์ ได้แก่ กะเหรี่ยง ม้ง คนเมือง ลีซู และดาราอั้ง ในพื้นที่ศูนย์พัฒนาโครงการหลวงและโครงการพัฒนาพื้นที่สูงแบบโครงการหลวง







ผู้นำเกษตรกรรุ่นใหม่ที่ปรับเปลี่ยนระบบเกษตรจากเชิงเดี่ยวเป็นผสมผสานและประณีต

15 แห่ง ซึ่งมีกิจกรรมในการจัดการทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมแบบมีส่วนร่วมที่สอดคล้องกับภูมิสังคม มีกระบวนการสืบทอดผ่านรูปแบบพิธีกรรม การถ่ายทอดประสบการณ์จากรุ่นสู่รุ่น เช่น พิธีไหว้ศาลเจ้าประจำหมู่บ้าน (อาปาหมู่) ที่ตั้งอยู่ในป่าต้นน้ำของชาวลีซู ระบบเหมืองฝายของชาวกะเหรี่ยง (ทีบอโค๊ะ) วิธีสังเกตคุณภาพดินจากวัชพืชของชาวดาราอั้ง และระบบวนเกษตรป่าเมี่ยงของคนเมือง เป็นต้น

- ข้อมูลและองค์ความรู้เรื่องปัจจัยและเงื่อนไขการตัดสินใจของเกษตรกรกลุ่มชาติพันธุ์ ในการปรับเปลี่ยนระบบการเกษตรที่เหมาะสมกับภูมิสังคม ในพื้นที่โครงการพัฒนาพื้นที่สูงแบบโครงการหลวง จำนวน 5 ภูมิสังคม คือ ชุมชนที่มีฐานจากการปลูกฝิ่น ชุมชนที่ปลูกข้าวไร่หรือข้าวโพด ชุมชนที่ทำนาเป็นหลัก ชุมชนป่าเมี่ยง และชุมชนในพื้นที่เขตร้อนแล้ง

- ผลการประเมินผลกระทบด้านเศรษฐกิจและสังคม จากการนำผลงานวิจัยของ สวพส. จำนวน 5 เรื่อง ไปใช้ประโยชน์ ได้แก่ เทคโนโลยีการเพิ่มผลผลิตข้าวบนพื้นที่สูง เทคโนโลยีการปรับปรุงการให้ผลผลิตและคุณภาพของกาแฟอราบิก้า เทคโนโลยีการปลูกหวายบนพื้นที่สูง เทคโนโลยีการปลูกพืชและเลี้ยงสัตว์ และเทคโนโลยีการปลูกพืชท้องถิ่น ที่แสดงถึงการเปลี่ยนแปลงหลังจากที่เกษตรกรนำผลงานวิจัยไปใช้ประโยชน์ ทั้งด้านการเพิ่มความมั่นคงด้านอาหาร การเพิ่มรายได้จากพืชหลักและพืชทางเลือก



ภูมิปัญญาระบบเหมืองฝายของชาวกะเหรี่ยง (ทีบอโค๊ะ)

(4) การวิจัยและพัฒนากลไกเพื่อเพิ่มศักยภาพการบริหารจัดการทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมของชุมชนบนพื้นที่สูงอย่างยั่งยืน

ได้เทคโนโลยีและองค์ความรู้ในการบริหารจัดการทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม เพื่อให้ชุมชนสามารถอนุรักษ์ ฟื้นฟู สืบทอดภูมิปัญญา และใช้ประโยชน์ได้อย่างสมดุลและยั่งยืน รวมถึงการสร้างความตระหนักในคุณค่าของพืชท้องถิ่น ก่อให้เกิดการอนุรักษ์ ฟื้นฟู และพัฒนาต่อยอดพืชที่มีศักยภาพให้เป็นพืชสร้างรายได้เพิ่มแก่ชุมชน โดยมีองค์ความรู้จากการวิจัยที่สำคัญ ดังนี้

- องค์ความรู้เกี่ยวกับภูมิปัญญาท้องถิ่นด้านตำรับอาหารที่รักษาและเสริมสร้างสุขภาพ ของ 3 ชาติพันธุ์ คือ ม้ง มอญ และพื้นเมือง และต่อยอดภูมิปัญญาการใช้ประโยชน์พืชสมุนไพรและยา ไปสู่การพัฒนาเป็นผลิตภัณฑ์เชิงพาณิชย์ เช่น ตำรับยาสมุนไพรแก้หวัดสำหรับเด็ก ตำรับยาสมุนไพรแก้ผิดเดือน ตำรับยาสมุนไพรแก้ตกขาว เป็นต้น
- องค์ความรู้ในการเพาะขยายพันธุ์ การปลูก และการจัดการพืชท้องถิ่นที่มีศักยภาพเพื่อพัฒนายกระดับเป็นพืชทางเลือกในการประกอบอาชีพของชุมชน 3 ชนิด ได้แก่ บุกไข่ (*Amorphophallus muelleri* Blume) ตำว (*Arenga pinnata* Merr.) และเลือดมังกร (*Peristrophe bivalvis* (L.) Merr.) รวมทั้งวิธีการขยายพันธุ์พืชท้องถิ่นหายากและใกล้สูญหาย 3 ชนิด คือ ลิลลี่ป่า (*Lilium primulinum* Baker var. *burmanica* (W.W. Smith) Stern.) มะเขาควาย (*Dittoceras maculatum* Kerr) และน้อยหน่าเครือ (*Kadsura coccinea* (Lem.) A. C. Sm.) สำหรับรักษาฐานพันธุกรรมพืชท้องถิ่นสำคัญไม่ให้สูญหายจากชุมชนบนพื้นที่สูง
- วิธีการเพาะขยายและจัดการเห็ดท้องถิ่นที่มีศักยภาพเป็นที่ต้องการของตลาด 3 ชนิด คือ เห็ดเผาะ เห็ดตับเต่า และเห็ดโคน เพื่อเสริมแหล่งอาหารและรายได้ของชุมชน ตลอดจนระบบนิเวศของชุมชน ได้รับการฟื้นฟูโดยวิธีการใส่เชื้อเห็ดไมคอร์ไรซ่าร่วมกับการปลูกต้นไม้ ประกอบด้วย เห็ดเผาะ เห็ดแดง เห็ดหล่ม เห็ดระโงก ใน 8 ชุมชน พื้นที่ 80 ไร่ และ เห็ดตับเต่า ใน 5 ชุมชน พื้นที่ 9 ไร่ ซึ่งสามารถช่วยลดการเผาป่า แก้ปัญหาหมอกควันบนพื้นที่สูงได้มากกว่า 80 ไร่
- องค์ความรู้ด้านป่าไม้ คือ (1) ชนิดไม้ท้องถิ่นและการใช้ประโยชน์เพื่อการปลูกป่าชาวบ้าน ในพื้นที่สูงจากน้ำทะเล 3 ระดับ โดยชนิดไม้ท้องถิ่นที่เหมาะสมกับพื้นที่ค่อนข้างต่ำ ได้แก่ แดง มะขามป้อม พื้นที่สูงปานกลาง ได้แก่ ลำพูป่า กำลังเสือโคร่ง มณฑาดอย และมะขามป้อม สำหรับพื้นที่สูงค่อนข้างมาก ได้แก่ กำลังเสือโคร่ง มะขามป้อม และก่อเดือย (2) การปลูกและการจัดการไม้สนเพื่อการอนุรักษ์ ฟื้นฟู และใช้ประโยชน์ (3) ศักยภาพการปลูกและใช้ประโยชน์ไม้จันทน์หอม (4) ชนิดและรูปแบบการปลูกไม้ยืนต้นเศรษฐกิจที่เหมาะสม เพื่อสร้างรายได้เสริมให้ครัวเรือนบนพื้นที่สูง ได้แก่ การปลูกเพื่อการออมแบบพื้นฐาน และแบบวนเกษตร โดยพบว่าพื้นที่มีระดับความสูง <500 เมตร ได้แก่ ชิงชัน ประดู่ป่า พะยูง ตะเคียนทอง มะค่าโมง ยางนา และสัก พื้นที่มีระดับความสูง 500 - 1,000 เมตร ได้แก่ ชิงชัน ประดู่ป่า มะค่าโมง และสัก ส่วน พื้นที่มีระดับความสูง >1,000 เมตร ได้แก่ สัก (5) กระบวนการส่งเสริมการมีส่วนร่วมของชุมชนในการฟื้นฟูและการใช้ประโยชน์ทรัพยากรป่าไม้
- พัฒนาผลิตภัณฑ์ต้นแบบ (Prototype) จากความหลากหลายทางชีวภาพ ได้แก่ ผลิตภัณฑ์ป้องกันผื่นผ้าอ้อม (Soothing cream) บาล์มบำรุงหัวนมมารดา (Nipple cream balm) และผลิตภัณฑ์บำรุงผิวหน้าคาเทชิน (Intensive serum with Catechins extract for all skin types) ส่งมอบต้นแบบผลิตภัณฑ์จากงานวิจัยให้แก่มูลนิธิโครงการหลวง เพื่อนำไปใช้ผลิตในเชิงพาณิชย์ ประกอบด้วย ผลิตภัณฑ์สำหรับแม่และเด็ก ได้แก่ ผลิตภัณฑ์ทำความสะอาดของใช้เด็ก (Baby cleanser) ผลิตภัณฑ์ซักผ้าเด็ก (Baby fabric wash) และผลิตภัณฑ์โลชั่นสำหรับเด็ก (Baby lotion) ผลิตภัณฑ์สำหรับผู้ชาย ได้แก่ ผลิตภัณฑ์บำรุงผิวหลังการโกนหนวด และผลิตภัณฑ์ระงับกลิ่นเท้าอันไม่พึงประสงค์ ผลิตภัณฑ์เสริมอาหารสำหรับผู้สูงอายุ ได้แก่ ผงโรยข้าว ที่ช่วยกระตุ้นความอยากอาหารและปรับสมดุลของร่างกาย และเครื่องดื่มอิมัลชั่นน้ำมัน ที่ช่วยลดน้ำตาลในเลือดและช่วยลดคอเลสเตอรอล









การบริหารจัดการทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมของชุมชนบนพื้นที่สูง



ตำรับยาสมุนไพรแก้ตกขาว



ระบบการปลูกบุกไข่ร่วมกับไม้ป่ายืนต้น



การจัดการผลผลิตต๋าวขั้นต้น



น้อยหน่าเครือพืชหายากและมีคุณค่าทางยาสมุนไพรสูง





วิธีการเพาะขยายและจัดการเห็ดท้องถิ่น (เห็ดเผาะ)



การพัฒนาผลิตภัณฑ์ต้นแบบ (Prototype)

1.3 การยื่นขอจดทะเบียน/จดแจ้งทรัพย์สินทางปัญญา

สวพส. ยื่นขอจดทะเบียนและจดแจ้งทรัพย์สินทางปัญญาที่ได้จากการวิจัย จำนวน 13 รายการ ประกอบด้วย อนุสิทธิบัตร จำนวน 6 รายการ ได้แก่ ชุดตรวจวัดปริมาณสารทีเอชซีภาคสนาม (THC test kit) ชุดตรวจวัดและกรรมวิธีการตรวจวัดทีเอชซีสำหรับเฮมพ์ (THC strip test) สูตรตำรับผลิตภัณฑ์ครีมกันแดดและกันยุงแบบทูอินวันสำหรับเด็ก สูตรตำรับผลิตภัณฑ์ออยเม้นท์อเนกประสงค์ทาแผลสำหรับเด็ก สูตรชีวผลิตภัณฑ์ชนิดผงสำหรับป้องกันโรคทางดินของพืชผัก และส่วนผสมสารล่อดึงดูดเพลี้ยไฟ ขอรับรองพันธุ์พืช จำนวน 3 รายการ ได้แก่ ถั่วแขก พันธุ์โอบี 01 (OB01) ถั่วแขก โอบี 03 (OB03) และผักกาดหวาน พันธุ์ซีเอส 1 (CS1) ภูมิปัญญาการแพทย์แผนไทย จำนวน 3 รายการ ได้แก่ ตำรับสมุนไพรแก้หวัดเด็ก ตำรับสมุนไพรแก้ผิดเดือน และตำรับสมุนไพรแก้ตกขาว และลิขสิทธิ์ จำนวน 1 รายการ คือ คู่มือการเลี้ยงผึ้งโพรงบนพื้นที่สูง



เครื่องหมายการค้าของผลิตภัณฑ์กลุ่มวิสาหกิจ/สหกรณ์ที่ได้รับการส่งเสริม







ตัวอย่างผลผลิตจากงานวิจัยและภูมิปัญญาท้องถิ่นบนพื้นที่สูงที่ยื่นจดทะเบียน/จดแจ้งทรัพย์สินทางปัญญา

1.4 การนำผลงานวิจัยหรือทรัพย์สินทางปัญญาไปใช้ประโยชน์

นำองค์ความรู้และนวัตกรรมที่ได้จากการวิจัยที่ผ่านมา ไปใช้ประโยชน์ตามผลการวิเคราะห์ปัญหาและความต้องการของประชาชน ในพื้นที่ศูนย์พัฒนาโครงการหลวง 27 แห่ง และโครงการพัฒนาพื้นที่สูงแบบโครงการหลวง 34 แห่ง จำนวน 20 เรื่อง โดยมีเกษตรกรได้รับประโยชน์ 2,081 ราย ดังนี้







การใช้ประโยชน์ในการพัฒนาหรือแก้ไขปัญหาบนพื้นที่สูง



การถ่ายทอดองค์ความรู้และเทคโนโลยีจากงานวิจัยไปสู่กลุ่มเป้าหมาย

รายการ	ผลการใช้ประโยชน์ในการพัฒนาหรือแก้ไขปัญหาบนพื้นที่สูง
1) พันธุ์ข้าวที่ทนทานต่อแมลงบั่วบนพื้นที่สูง พันธุ์บือแม้ว และบือวาเจาะ	เกษตรกร จำนวน 30 ราย ในพื้นที่ 8 ชุมชน ของ 4 พื้นที่ คือ ศูนย์พัฒนาโครงการหลวงเลอตอ ศูนย์พัฒนาโครงการหลวงแม่สะเรียง ศูนย์พัฒนาโครงการหลวงแม่สะป๊อก และโครงการพัฒนาพื้นที่สูงแบบโครงการหลวงบ่อเกลือ นำพันธุ์ข้าวนาที่ทนต่อแมลงบั่ว ปลูกทดแทนพันธุ์เดิมที่อ่อนแอ ทำให้มีข้าวพอเพียงต่อการบริโภค
2) เทคโนโลยีการปลูกและผลิตกาแฟอราบิก้าคุณภาพภายใต้ระบบอนุรักษ์ดินและน้ำบนพื้นที่สูง	ถ่ายทอดเทคโนโลยีให้เกษตรกร จำนวน 614 ราย ในพื้นที่ศูนย์พัฒนาโครงการหลวง 11 แห่ง และโครงการพัฒนาพื้นที่สูงแบบโครงการหลวง 4 แห่ง และเกษตรกรมีการปรับเปลี่ยนการปลูกจากระบบเดิมแบบกลางแจ้งและไม่มีการจัดการร่มเงาไม้ เป็นการจัดการให้ร่มเงามากขึ้นด้วยการปลูกไม้ผล ไม้โตเร็วต่างๆ เพื่อสร้างระบบร่มเงา คาดว่าจะทำให้ผลผลิตของเกษตรกรมีคุณภาพดีขึ้นในฤดูกาลผลิตที่จะเก็บเกี่ยวในช่วงเดือนพฤศจิกายน-กุมภาพันธ์ 2564
3) เทคโนโลยีการปลูกมันเทศที่เหมาะสมบนพื้นที่สูง	ถ่ายทอดเทคโนโลยีให้เกษตรกร และเจ้าหน้าที่หน่วยงานต่างๆ จำนวน 227 ราย และส่งเสริมแก่เกษตรกรจำนวน 36 ราย ในพื้นที่ศูนย์พัฒนาโครงการหลวง 4 แห่ง และโครงการพัฒนาพื้นที่สูงแบบโครงการหลวง 1 แห่ง ทำให้เพิ่มผลผลิต และคุณภาพตรงตามมาตรฐานชั้นคุณภาพของมูลนิธิโครงการหลวง
4) พันธุ์มันเทศญี่ปุ่น SP61 และ SP49 ที่เหมาะสมสำหรับพื้นที่สูง	ถ่ายทอดองค์ความรู้ให้เกษตรกรและเจ้าหน้าที่ จำนวน 17 ราย และส่งเสริมแก่เกษตรกร 7 ราย ในพื้นที่ศูนย์พัฒนาโครงการหลวง 3 แห่ง และโครงการพัฒนาพื้นที่สูงแบบโครงการหลวง 4 แห่ง เพื่อเป็นแหล่งผลิตพันธุ์มันเทศญี่ปุ่นที่ดี
5) เทคโนโลยีการปลูกกระเทียมอินทรีย์	ถ่ายทอดเทคโนโลยีให้เกษตรกร 73 ราย และส่งเสริมแก่เกษตรกร จำนวน 53 ราย ในพื้นที่ศูนย์พัฒนาโครงการหลวง 3 แห่ง และพื้นที่โครงการพัฒนาพื้นที่สูงแบบโครงการหลวง 2 แห่ง ทำให้เกษตรกรอาหารที่มีคุณภาพและปลอดภัย 53 ราย และมีรายได้เพิ่ม 19 ราย อีกเป็นที่ผลิตหัวพันธุ์กระเทียมคุณภาพ 20 ราย

รายการ	ผลการใช้ประโยชน์ในการพัฒนาหรือแก้ไขปัญหาบนพื้นที่สูง
6) แนวทางการปฏิบัติที่ดีในกระบวนการจัดการหลังการเก็บเกี่ยวพืชผักในโรงคัดบรรจุของโครงการพัฒนาพื้นที่สูงแบบโครงการหลวง	ถ่ายทอดองค์ความรู้แนวทางการปฏิบัติที่ดีในกระบวนการจัดการหลังการเก็บเกี่ยวพืชผักในโรงคัดบรรจุ เพื่อลดการสูญเสียหลังการเก็บเกี่ยว และระบบการจัดการผลิตผลพืชผักถูกต้องตามหลักการระบบประกันคุณภาพ GMP ให้กับเจ้าหน้าที่และวิสาหกิจชุมชนกลุ่มเกษตรกรโครงการพัฒนาพื้นที่สูงแบบโครงการหลวงห้วยเป้า 40 ราย ทำให้ผลิตผลพืชผักมีคุณภาพตรงตามมาตรฐานชั้นคุณภาพของมูลนิธิโครงการหลวง และตลาดข้อตกลง/ท้องถิ่น รวมทั้งลดการสูญเสียหลังการเก็บเกี่ยว ตลอดจนผลิตผลพืชผักมีความปลอดภัยตามหลักการระบบประกันคุณภาพ GMP
7) วิธีการใช้ GA_3 ในการเพิ่มปริมาณและคุณภาพองุ่นพันธุ์ Perlette บนพื้นที่สูง	ถ่ายทอดเทคโนโลยีการใช้ GA_3 ความเข้มข้น 25 ppm ระยะหลังดอกบาน 7 และ 14 วัน เพื่อเพิ่มปริมาณและคุณภาพองุ่นพันธุ์ Perlette บนพื้นที่สูง ให้กับเกษตรกร 13 ราย ในพื้นที่ศูนย์พัฒนาโครงการหลวง 4 แห่ง และโครงการพัฒนาพื้นที่สูงแบบโครงการหลวง 6 แห่ง ทำให้เกษตรกรสามารถเพิ่มปริมาณและคุณภาพของผลผลิต
8) เทคโนโลยีการผลิตต้นพันธุ์เสาวรสหวานพันธุ์ดีปลอดโรค	ผลิตต้นกล้าเสาวรสหวานที่ปลอดโรค ด้วยวิธีเพาะการเลี้ยงเนื้อเยื่อ ปลูกและคัดเลือกได้พันธุ์ P-TC1 ที่มีลักษณะแข็งแรง และให้ผลผลิตสูง ปลูกเป็นต้นแม่พันธุ์ จำนวน 15 ต้น และผลิตต้นกล้าเพิ่ม จำนวน 200 ต้น เพื่อสร้างแปลงแม่พันธุ์ในพื้นที่โครงการพัฒนาพื้นที่สูงแบบโครงการ 3 แห่ง คือ วาวี ห้วยเป้า และแม่สอง จำนวน 92 ต้น ซึ่งผลิตกิ่งพันธุ์ที่มีคุณภาพ ส่งเสริมให้แก่เกษตรกร จำนวน 313 ราย ในพื้นที่โครงการพัฒนาพื้นที่สูงแบบโครงการหลวง 14 แห่ง
9) วิธีการจัดการโรคและแมลงศัตรูส้มด้วยวิธีผสมผสานที่เหมาะสมสำหรับพื้นที่สูง	ถ่ายทอดวิธีการจัดการโรคและแมลงศัตรูพืชตระกูลส้มบนพื้นที่สูง ด้วยวิธีผสมผสาน ให้แก่เจ้าหน้าที่และเกษตรกรในพื้นที่ศูนย์พัฒนาโครงการหลวง 7 ราย และเกษตรกรในพื้นที่ส่งเสริมใกล้เคียง 30 ราย ทำให้เกษตรกรสามารถจัดการโรคและแมลงศัตรูเพื่อลดการใช้สารเคมี ลดต้นทุนการผลิตของเกษตรกร และผลผลิตมีความปลอดภัย
10) เทคโนโลยีการขยายพันธุ์บัวดิน	ถ่ายทอดเทคโนโลยีให้แก่เกษตรกร จำนวน 11 ราย และเจ้าหน้าที่ 4 ราย และขยายพันธุ์บัวดิน 3 พันธุ์ จำนวน 450 หัว ให้แก่เกษตรกร จำนวน 9 ราย ในพื้นที่โครงการพัฒนาพื้นที่สูงแบบโครงการหลวงห้วยเป้าและปางแดงใน และศูนย์พัฒนาโครงการหลวงหนองเขียว เพื่อขยายและเพิ่มปริมาณ สำหรับส่งเสริมให้เกษตรกรผลิตหัวพันธุ์ส่งมูลนิธิโครงการหลวง และผลิตไม้กระถางส่งจำหน่ายอุทยานหลวงราชพฤกษ์
11) สายพันธุ์ไก่พื้นเมืองบนพื้นที่สูงที่มีศักยภาพ	ขยายพันธุ์ไก่พื้นเมือง จำนวน 452 ตัว ส่งเสริมแก่เกษตรกร จำนวน 25 ราย พื้นที่ศูนย์พัฒนาโครงการหลวง 5 แห่ง และโครงการพัฒนาพื้นที่สูงแบบโครงการหลวง 4 แห่ง เป็นแหล่งโปรตีนในครัวเรือน และเป็นอาชีพเสริมสร้างรายได้ และมีการขยายพันธุ์เพิ่ม จำนวน 177 ตัว
12) ลักษณะคอกเลี้ยงหมูหลุมที่เหมาะสมบนพื้นที่สูง	ถ่ายทอดองค์ความรู้เรื่องลักษณะคอกเลี้ยงหมูหลุมที่เหมาะสม ให้แก่เกษตรกร จำนวน 59 ราย ในพื้นที่ศูนย์พัฒนาโครงการหลวง 6 แห่ง และโครงการพัฒนาพื้นที่สูงแบบโครงการหลวง 8 แห่ง สร้างรายได้ 579,300 บาท
13) ผึ้งโพรงช่วยผสมเกสรอาโวกาโดและกาแฟ	ถ่ายทอดเทคโนโลยีการเลี้ยงผึ้งโพรงบนพื้นที่สูง ให้กับเกษตรกร 375 ราย ในพื้นที่ศูนย์พัฒนาโครงการหลวงห้วยโป่ง และพื้นที่โครงการพัฒนาพื้นที่สูงแบบโครงการหลวง 12 พื้นที่ ถ่ายทอดเทคโนโลยีการเลี้ยงผึ้งโพรงที่เหมาะสมเพื่อเลี้ยงผึ้งในแปลงปลูกพืชให้ผึ้งผสมเกสรอาโวกาโดและกาแฟ ให้กับเกษตรกร 5 ราย ในพื้นที่โครงการพัฒนาพื้นที่สูงแบบโครงการหลวงป่าแป๋ โดยผึ้งโพรงสามารถทำให้อาโวกาโดติดผลขนาดเล็กเท่ากับ 254 ผลต่อต้น และทำให้กาแฟมีการติดผลขนาดเล็กเท่ากับ 2,887 ผลต่อต้น สามารถเก็บเกี่ยวน้ำผึ้งและสร้างรายได้เสริมให้กับเกษตรกร โดยเกษตรกรทั้ง 5 ราย มีปริมาณน้ำผึ้ง 125 กิโลกรัม สร้างรายได้ 37,500 บาท

รายการ	ผลการใช้ประโยชน์ในการพัฒนาหรือแก้ไขปัญหาบนพื้นที่สูง
14) ไม้ผลทางเลือกในชุมชนที่มีฐานจากการปลูกฝิ่น	ถ่ายทอดเทคโนโลยีการปลูกไม้ผลทางเลือกที่เหมาะสมกับพื้นที่ในชุมชนที่มีฐานจากการปลูกฝิ่น ให้กับเกษตรกร 44 ราย 13 หย่อมบ้าน ในโครงการพัฒนาพื้นที่สูงแบบโครงการหลวงเพื่อแก้ปัญหาพื้นที่เฉพาะ ทำให้เกษตรกรมีชนิดไม้ผลทางเลือกที่เหมาะสมกับพื้นที่เพื่อเป็นแหล่งอาหาร มีโอกาสสร้างรายได้ระยะยาว และช่วยเพิ่มพื้นที่สีเขียวบนฐานความรู้ในการเพิ่มมูลค่าไม้ผลเดิม
15) แนวทางการยกระดับผลิตภัณฑ์ชาอัสสัมในชุมชนป่าเมี่ยง	สนับสนุนชุมชนและยกระดับผลิตภัณฑ์ชาอัสสัมในชุมชนป่าเมี่ยง โดยจัดตั้งวิสาหกิจชุมชนกลุ่มแปรรูปผลิตภัณฑ์ชุมชน ตำบลป่าแป๋ ให้เกษตรกรในโครงการพัฒนาพื้นที่สูงแบบโครงการหลวงป่าแป๋ 55 ราย และได้พัฒนารูปแบบบรรจุภัณฑ์ที่แสดงถึงเอกลักษณ์เฉพาะถิ่นของชุมชนป่าเมี่ยง 2 ผลิตภัณฑ์ ได้แก่ สบู่ชาเมี่ยง และชาชงพร้อมดื่ม รวมทั้งปรับปรุงภาพลักษณ์ตราสินค้า “ม่อนนางเกตุ” และพัฒนาผลิตภัณฑ์จากชาอัสสัมเพิ่ม 2 ผลิตภัณฑ์ ได้แก่ แชมพูชาเมี่ยง และครีมนวดผมน้ำผึ้งชาเมี่ยง สร้างรายได้จากการแปรรูปผลิตภัณฑ์จากชาอัสสัม 3 ผลิตภัณฑ์ ได้แก่ สบู่ชาเมี่ยง ชาชงพร้อมดื่ม น้ำชาเมี่ยงมะนาว คิดเป็นมูลค่า 29,230 บาท ผลตอบแทนสุทธิรวม 8,776.90 บาท และรายได้จากการรวบรวมผลผลิตใบชาอัสสัม (ใบแก่) จำหน่ายให้กับบริษัทชาไทย อินเตอร์เนชั่นแนล มีมูลค่า 729,896 บาท ผลตอบแทนสุทธิ 25,569 บาท (1 ตุลาคม 2563 – 31 กรกฎาคม 2563)
16) กระบวนการอนุรักษ์ฟื้นฟู ความหลากหลายทางชีวภาพเพื่อใช้ประโยชน์เป็นแหล่งอาหารชุมชน (Food bank)	ถ่ายทอดองค์ความรู้จากงานวิจัยเกี่ยวกับกระบวนการอนุรักษ์ฟื้นฟู ความหลากหลายทางชีวภาพเพื่อใช้ประโยชน์เป็นแหล่งอาหารชุมชน (Food bank) ให้กับเกษตรกร 195 ราย ในพื้นที่ศูนย์พัฒนาโครงการหลวง 7 พื้นที่ และพื้นที่โครงการพัฒนาพื้นที่สูงแบบโครงการหลวง 8 พื้นที่ ไปใช้ในการขับเคลื่อนกิจกรรมเกณฑ์ตัวชี้วัดการพัฒนาชุมชนคาร์บอนต่ำและยั่งยืน มิติที่ 2 การอนุรักษ์และฟื้นฟูป่าไม้และความหลากหลายทางชีวภาพ รวมทั้งการแลกเปลี่ยนความรู้และพรรณพืชระหว่างชุมชน โดยมีชนิดพืชที่ได้รับการเพาะขยายพันธุ์และปลูกฟื้นฟู 40 ชนิด 11,661 ต้น และเกษตรกรอย่างน้อย 30 ราย เริ่มมีรายได้จากการเพาะปลูกพืชท้องถิ่นสำคัญ ลดรายจ่ายครัวเรือนจากการซื้อจากตลาดภายนอก รวมทั้งพืชท้องถิ่นที่ใกล้สูญหายได้รับการอนุรักษ์และฟื้นฟูความอุดมสมบูรณ์
17) เทคโนโลยีการฟื้นฟูความอุดมสมบูรณ์ของดินในพื้นที่ปลูกข้าวไร่	ถ่ายทอดองค์ความรู้วิธีการฟื้นฟูความอุดมสมบูรณ์ของดินในพื้นที่ปลูกข้าวไร่ ได้แก่ การจัดทำระบบอนุรักษ์ดินและน้ำในพื้นที่ปลูกข้าวไร่ที่มีความลาดชันสูง การปลูกข้าวไร่ร่วมกับถั่วลอดและการปลูกพืชตระกูลถั่วสลับกับปลูกข้าวไร่ ให้กับเกษตรกร 16 ราย ในพื้นที่โครงการพัฒนาพื้นที่สูงแบบโครงการหลวง 3 แห่ง
18) การปลูกไผ่เพื่อใช้ประโยชน์บนพื้นที่สูง	สนับสนุนและส่งเสริมการปลูกไผ่เพื่อใช้ประโยชน์บนพื้นที่สูง 12 ชนิด 3,652 ต้น ให้กับเกษตรกร 261 ราย ในพื้นที่ศูนย์พัฒนาโครงการหลวง 7 พื้นที่ และพื้นที่โครงการพัฒนาพื้นที่สูงแบบโครงการหลวง 6 พื้นที่ สำหรับสร้างรายได้เสริมให้เกษตรกรและใช้สอยในครัวเรือน รวมถึงการปลูกเพื่อใช้เป็นแนวรั้วหรือแบ่งเขตพื้นที่และป้องกันการชะล้างพังทลายของดิน
19) ชีวผลิตภัณฑ์ป้องกันโรคผลเน่าของสตรอว์เบอร์รี	ได้จดอนุสิทธิบัตรสูตรชีวภัณฑ์ป้องกันโรคผลเน่าของสตรอว์เบอร์รี เมื่อวันที่ 1 กันยายน 2560 และได้ทดสอบประสิทธิภาพ และความพึงพอใจของการใช้ ในพื้นที่ศูนย์พัฒนาโครงการหลวง 2 แห่ง เกษตรกร 4 ราย พบว่ามีประสิทธิภาพระดับดีมาก และเตรียมการมอบให้โครงการหลวงนำไปผลิต และขึ้นทะเบียนผลิตภัณฑ์ เพื่อใช้ประโยชน์ในงานส่งเสริมและเชิงพาณิชย์ต่อไป
20) ผลิตภัณฑ์บำรุงผิวหน้าสำหรับกลางคืนที่มีส่วนผสมจากสารสกัดคาเทชิน	สวพส. ส่งมอบสูตรผลิตภัณฑ์บำรุงผิวหน้าสำหรับกลางคืนที่มีส่วนผสมจากสารสกัดคาเทชินให้มูลนิธิโครงการหลวง นำไปผลิตในเชิงพาณิชย์ ตามหนังสือที่ สวพส./2297 ลงวันที่ 30 สิงหาคม พ.ศ. 2562 โดยมีปริมาณและมูลค่าการจำหน่ายผลิตภัณฑ์บำรุงผิวหน้าสำหรับกลางคืนที่มีส่วนผสมจากสารสกัดคาเทชิน ระหว่างวันที่ 1 ตุลาคม 2562 – 30 กันยายน 2563 จำนวน 253 ชิ้น คิดเป็นมูลค่า 108,790 บาท และเกษตรกรมีรายได้เสริมจากการขายผลผลิตชาเมี่ยงซึ่งเป็นพืชท้องถิ่น

1.5 กิจกรรมการเผยแพร่องค์ความรู้และนวัตกรรมจากงานวิจัยเพื่อการนำไปใช้ประโยชน์อย่างกว้างขวาง

สวพส. นำองค์ความรู้และนวัตกรรมจากงานวิจัยไปเผยแพร่ส่งเสริมการเรียนรู้ ในรูปแบบการจัดเวทีเสวนาวิชาการ นิทรรศการ กิจกรรมวันถ่ายทอดเทคโนโลยีและองค์ความรู้ในพื้นที่ดำเนินงานโครงการพัฒนาพื้นที่สูงแบบโครงการหลวง และการจัดฐานการเรียนรู้ภายในอุทยานหลวงราชพฤกษ์ ให้เกษตรกรบนพื้นที่สูง หน่วยงานร่วมดำเนินการต่างๆ และประชาชนผู้สนใจ ดังนี้

(1) นิทรรศการกัญชงของแม่ “เฮมพ์” หรือ “กัญชง” ในงานโครงการหลวง 51 ภายใต้แนวความคิด “ดุจแสงทองจากฟ้า สู่ปวงประชาราษฎร์ร่มเย็น” ระหว่างวันที่ 6-16 สิงหาคม 2563 ณ ศูนย์การค้าเซ็นทรัลเวิลด์ กรุงเทพมหานคร การนี้ สมเด็จพระเจ้าลูกเธอ เจ้าฟ้าพัชรกิติยาภา นเรนทิราเทพยวดี กรมหลวงราชสาริณีสิริพัชรมหาวัชรราชธิดา เสด็จทอดพระเนตรนิทรรศการ ซึ่งเป็นผลงานวิจัยร่วมระหว่างมูลนิธิโครงการหลวง และ สวพส. สนองตามพระราชเสาวนีย์ในสมเด็จพระนางเจ้าฯ พระบรมราชินีนาถ พระบรมราชชนนีพันปีหลวง โดยโครงการหลวงได้พัฒนาพันธุ์เฮมพ์ 4 พันธุ์ ที่สามารถลดปริมาณสารเสพติด THC ได้ต่ำกว่าที่กฎหมายกำหนด นำเส้นใยไปผลิตเป็นหัตถกรรมในครัวเรือน แปรรูปเป็นผลิตภัณฑ์จากเฮมพ์ พร้อมทั้งร่วมกับกองทัพบก ทดลองผลิตเครื่องแบบทหารด้วยเส้นใยเฮมพ์ ในส่วนใบเฮมพ์ยังมีสารสำคัญอีกชนิด คือ CBD สามารถใช้ประโยชน์ทางการแพทย์และเวชสำอางได้อย่างดี

(2) การสัมมนา “ข้าวบนพื้นที่สูงของไทย” สวพส. เล็งเห็นถึงความสำคัญของ “ข้าว” พืชอาหารหลักและพืชวัฒนธรรมของเกษตรกรกลุ่มชาติพันธุ์พื้นที่สูง ได้ทำการวิจัยและพัฒนาพันธุ์ข้าวท้องถิ่น องค์ความรู้ เทคโนโลยีเพิ่มผลผลิตข้าวที่เหมาะสมกับพื้นที่สูง ให้สอดคล้องกับวิถีชีวิตและภูมิปัญญาของชุมชน โดยเมื่อวันที่ 31 มกราคม พ.ศ. 2563 ณ อุทยานหลวงราชพฤกษ์ อำเภอเมือง จังหวัดเชียงใหม่ ได้เผยแพร่ผลการดำเนินงานวิจัยและพัฒนาข้าวบนพื้นที่สูงของไทย และระดมความคิดเห็นระหว่างเกษตรกร หน่วยงานภาคีเครือข่ายในการร่วมกำหนดแนวทาง ประเด็นปัญหา บูรณาการงานวิจัยและพัฒนาข้าวบนพื้นที่สูงในระยะต่อไป เพื่อกำหนดทิศทางงานวิจัยและพัฒนาข้าวบนพื้นที่สูงในอนาคตอย่างยั่งยืน นอกจากนี้ ยังมีการจัดแสดงนิทรรศการ “สืบสาน รักษา ต่อยอด ข้าวพื้นที่สูง” กิจกรรม ชิม ช้อป ข้าวพันธุ์ท้องถิ่น นิทรรศการผลงานวิจัยข้าว จากหน่วยงานภาครัฐและสถาบันการศึกษา และเวทีเสวนา เรื่อง ทิศทางการวิจัยและพัฒนาข้าวบนพื้นที่สูงของไทย โดยมีคณะผู้บริหาร เจ้าหน้าที่ของมูลนิธิโครงการหลวง สวพส. เกษตรกร หน่วยงานราชการ นักวิชาการ อาจารย์ นักศึกษา เจ้าหน้าที่จากภาครัฐและเอกชน และสื่อมวลชน เข้าร่วมและได้รับความรู้ในมิติต่างๆ ของพันธุ์ข้าวท้องถิ่น กว่า 300 ราย



นิทรรศการกัญชงของแม่ในงานโครงการหลวง 51





การสัมมนา “ข้าวบนพื้นที่สูงของไทย”

(3) กิจกรรมวันถ่ายทอดเทคโนโลยีชุมชนต้นแบบการลด ละ เลิกการใช้สารเคมี ระหว่างวันที่ 15-16 มกราคม 2563 ณ โครงการพัฒนาพื้นที่สูงแบบโครงการหลวงวังไผ่ อำเภอสองแคว จังหวัดน่าน ทั้งนี้ จังหวัดน่านเป็นพื้นที่ที่มีการทำการเกษตรค่อนข้างมาก การถ่ายทอดองค์ความรู้และกระบวนการเรียนรู้จากโครงการหลวงผสมผสานกับภูมิปัญญาท้องถิ่นในการพัฒนาชุมชนบนพื้นที่สูง ภายใต้ปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง ก่อให้เกิดการดำเนินการระหว่างหน่วยงานและชุมชน ช่วยให้ชุมชนสามารถพัฒนาตัวเอง สร้างรายได้จากการทำการเกษตรปลอดสารพิษและยังเป็นมิตรต่อสิ่งแวดล้อม โดยการถ่ายทอดความรู้แบ่งเป็นการจัดกิจกรรมเข้าฐานเรียนรู้ จำนวน 10 ฐาน และกิจกรรมเวทีเสวนาแลกเปลี่ยนประสบการณ์จากชุมชนข้าวโพดสู่การลด ละ เลิก การใช้สารเคมี โดยผู้นำเกษตรกรบ้านใหม่ มีเกษตรกร เจ้าหน้าที่หน่วยงานภาครัฐและภาคเอกชน ให้ความสนใจเข้าร่วมงาน 420 ราย



วันถ่ายทอดเทคโนโลยีชุมชนต้นแบบ การลด ละ เลิก การใช้สารเคมี





วันถ่ายทอดเทคโนโลยีการปลูกผักอินทรีย์ “เกษตรอินทรีย์ สู่วิถีที่ยั่งยืน”

(4) กิจกรรมวันถ่ายทอดเทคโนโลยีการปลูกผักอินทรีย์ (Field Day) “เกษตรอินทรีย์ สู่วิถีที่ยั่งยืน” เมื่อวันที่ 23 มกราคม 2563 ณ แปลงปลูกพืชอินทรีย์ 70 ไร่ บ้านห้วยเขย่ง ตำบลห้วยเขย่ง อำเภอทองผาภูมิ จังหวัดกาญจนบุรี ซึ่งโครงการพัฒนาพื้นที่สูงแบบโครงการหลวงห้วยเขย่ง ได้นำองค์ความรู้ด้านการผลิตพืชผักแบบครบวงจรที่ได้จากงานวิจัยตั้งแต่ การวิเคราะห์ปัญหา การวางแผนการผลิต การผลิต การดูแลรักษา การเก็บเกี่ยว และการจัดการผลผลิตหลังการเก็บเกี่ยวไปประยุกต์ใช้ให้เหมาะสมกับบริบทของพื้นที่ โดยปัจจุบันเกษตรกรภายใต้การส่งเสริมของโครงการฯ ได้รับการรับรองมาตรฐานเกษตรอินทรีย์ (Organic Thailand) จากกรมวิชาการเกษตร ทำให้เกษตรกรสามารถสร้างอาชีพ เกิดการยกระดับคุณภาพชีวิตที่ดีของชุมชน ทั้งนี้ มีการจัดฐานการเรียนรู้ 7 ฐาน ได้แก่ มาตรฐานเกษตรอินทรีย์ การเพาะกล้าแบบประณีตและการเตรียมวัสดุเพาะกล้า การเตรียมแปลงและการจัดการแปลงปลูก การจัดการโรคและแมลง การใช้สารชีวภัณฑ์ การทำปุ๋ยหมัก และการปรับปรุงบำรุงดิน การเก็บเกี่ยวและการจัดการหลังการเก็บเกี่ยว และความหลากหลายของพืชท้องถิ่นและการใช้ประโยชน์ ให้ผู้เข้าร่วมกิจกรรมกว่า 700 ราย เพื่อให้สามารถต่อยอดองค์ความรู้และเทคโนโลยีการปลูกผักอินทรีย์ ไปประยุกต์ใช้เพื่อเพิ่มผลผลิต เพิ่มรายได้ และลดต้นทุนในการปลูกพืชของตนเอง เกิดการแลกเปลี่ยนเรียนรู้และเพิ่มพูนทักษะร่วมกันระหว่างนักวิจัย เจ้าหน้าที่ส่งเสริม เกษตรกร และผู้เข้าร่วมกิจกรรม และเกิดประโยชน์กับหมู่บ้านห้วยเขย่งและบ้านข้างเคียงมากยิ่งขึ้น

(5) กิจกรรมวันถ่ายทอดเทคโนโลยี (Field Day) “การปลูกมันเทศญี่ปุ่นบนพื้นที่สูง” เมื่อวันที่ 28 กุมภาพันธ์ 2563 ณ สถานีเกษตรหลวงปางดะ อำเภอสะเมิง จังหวัดเชียงใหม่ เพื่อถ่ายทอดองค์ความรู้และเทคโนโลยีการปลูกมันเทศญี่ปุ่นที่เหมาะสมให้กับเจ้าหน้าที่ เกษตรกร ผู้ที่สนใจ และก่อให้เกิดการต่อยอดองค์ความรู้ สามารถนำไปประยุกต์ใช้เพื่อเพิ่มผลผลิตและเพิ่มรายได้ ลดต้นทุนได้ ตลอดจนสนับสนุนการเชื่อมโยงองค์ความรู้จากผลงานวิจัยไปสู่งานส่งเสริมพัฒนา และการนำผลงานวิจัยไปใช้ประโยชน์ในวงกว้างมากขึ้น โดยแบ่งการเรียนรู้เป็น 5 ฐาน ได้แก่ การบรรยายและสาธิตพันธุ์มันเทศญี่ปุ่น การผลิตยอดพันธุ์มันเทศญี่ปุ่น การปลูกมันเทศญี่ปุ่น การดูแลรักษา การเก็บเกี่ยว การจัดการหลังการเก็บเกี่ยว และการแปรรูปมันเทศญี่ปุ่น ในการจัดงานมีเกษตรกรและเจ้าหน้าที่ เข้าร่วมงาน จำนวน 200 ราย เข้าเรียนรู้พร้อมทั้งลงมือปฏิบัติจริง โดยให้ความสนใจกันเป็นอย่างดี





วันถ่ายทอดเทคโนโลยี “การปลูกมันเทศญี่ปุ่นบนพื้นที่สูง”

(6) การถ่ายทอดองค์ความรู้การฟื้นฟูเห็ดท้องถิ่นร่วมกับการปลูกป่าในงาน “พลิกฟื้นผืนป่า สืบสาน รักษาต่อยอด สู่การพัฒนาพื้นที่สูงอย่างยั่งยืน” เมื่อวันที่ 22 กรกฎาคม 2563 ณ บ้านแม่วาก โครงการพัฒนาพื้นที่สูงแบบโครงการหลวงแม่มะลอ ตำบลแม่มะลอ จังหวัดเชียงใหม่ โดยการสาธิตวิธีการเตรียมหัวเชื้อเห็ดป่า 4 ชนิด ได้แก่ เห็ดเผาะ เห็ดหล่ม เห็ดแดง เห็ดไข่ ร่วมกับเกษตรกร นักเรียน และใส่เชื้อเห็ดร่วมกับการปลูกกล้าไม้วงศ์ยาง ได้แก่ พะยอม ยางนา และรัง จำนวน 350 ต้น ในพื้นที่ป่าใช้สอยของชุมชน รวมทั้งแจกหัวเชื้อเห็ดป่าให้กับเกษตร 50 ราย สำหรับนำไปปลูกเชื้อร่วมกับต้นไม้ในพื้นที่ของตนเอง เป็นการฟื้นฟูแหล่งอาหารและความหลากหลายทางชีวภาพของชุมชนควบคู่กับการฟื้นฟูระบบนิเวศ โดยมีเกษตรกรและเจ้าหน้าที่หน่วยงานต่างๆ เข้าร่วมงาน 150 ราย







การถ่ายทอดองค์ความรู้การฟื้นฟูเห็ดท้องถิ่นร่วมกับการปลูกป่า



การเผยแพร่องค์ความรู้ด้านการเพาะเลี้ยงแมลงที่มีประโยชน์บนพื้นที่สูง



การใช้ประโยชน์จากพืชสมุนไพรในท้องถิ่น





การใช้ประโยชน์จากพืชสมุนไพรในท้องถิ่น

(7) นิทรรศการเผยแพร่องค์ความรู้ด้านการเพาะเลี้ยงแมลงที่มีประโยชน์บนพื้นที่สูง ฐานการเรียนรู้โลกแมลง ระหว่างวันที่ 6-12 มกราคม 2563 ณ อุทยานหลวงราชพฤกษ์ อำเภอเมือง จังหวัดเชียงใหม่ ผู้เข้ารับการเรียนรู้กลุ่มนักเรียน นักศึกษา และประชาชนทั่วไป จำนวน 2,727 คน ได้รับความรู้เกี่ยวกับความสำคัญของแมลงในระบบนิเวศทางธรรมชาติ การเลี้ยงผึ้งโพรงบนพื้นที่สูง และได้รับแจกน้ำผึ้งที่มีกลิ่นและรสชาติเป็นเอกลักษณ์จากยอดดอยสูง

(8) กิจกรรมส่งเสริมการเรียนรู้การใช้ประโยชน์จากพืชสมุนไพรในท้องถิ่น ฐานการเรียนรู้สมุนไพร ภายใต้แนวคิด “สร้างสุขให้ชีวิต พิชิตโรคภัย ด้วยสมุนไพรในครัวเรือน” ระหว่างวันที่ 10-16 กุมภาพันธ์ 2563 ณ สวนสมุนไพร อุทยานหลวงราชพฤกษ์ อำเภอเมือง จังหวัดเชียงใหม่ มีผู้เข้ารับการเรียนรู้ทั้งชาวไทยและต่างชาติ จำนวน 1,355 ราย เกิดการเรียนรู้เกี่ยวกับสมุนไพรรักษาโรค 30 อาการในชีวิตประจำวัน สมุนไพรพืชอาหารท้องถิ่นของชุมชนบนพื้นที่สูง และได้รับองค์ความรู้พืชสมุนไพรภายใต้งานวิจัยและพัฒนาของ สวพส.

(9) ถ่ายทอดองค์ความรู้ “เติมเห็ดให้ป่า...แก้ปัญหาฝุ่นควัน” เมื่อวันที่ 24 กันยายน 2563 ณ อุทยานหลวงราชพฤกษ์ อำเภอเมือง จังหวัดเชียงใหม่ สวพส. ใช้แนวทางการแก้ปัญหาเพื่อลดการเผาหรือเหตุไฟไหม้ที่ลดลงด้วยการเพาะเชื้อเห็ดขึ้นหรือที่เรียกว่า “การเติมเห็ดให้ป่า” ซึ่งเป็นการใช้วิธีการทางชีวภาพในการจัดการปัญหาฝุ่นควันไฟป่าที่ต้นตอของปัญหาจะเป็นการช่วยให้ความหลากหลายทางชีวภาพในพื้นที่ยังคงอยู่ สวพส. ได้ขยายผลองค์ความรู้โดยนำมาเผยแพร่และสาธิตให้กับเกษตรกรและนักเรียนที่เข้ามาเรียนรู้ในอุทยานหลวงราชพฤกษ์ จำนวน 40 ราย เกี่ยวกับวิธีการเตรียมหัวเชื้อเห็ดป่า การใส่หัวเชื้อเห็ดป่าลงในกล้าไม้ รวมไปถึงการเติมเชื้อเห็ดให้กับไม้ป่าที่เป็นพืชอาศัย และการสร้างรังปลวกจำลองเพื่อเพาะเห็ดโคนป่าหรือเห็ดปลวกที่สวน “ป่า 3 อย่าง ประโยชน์ 4 อย่าง”

2. การเผยแพร่องค์ความรู้และผลสำเร็จของโครงการหลวง และการพัฒนาเครือข่ายการวิจัย พัฒนา เพื่อการพัฒนาบนพื้นที่สูงอย่างยั่งยืน

ปีงบประมาณ พ.ศ. 2563 สวพส. สนับสนุนและส่งเสริมการเผยแพร่และแลกเปลี่ยนเรียนรู้ผลงานวิจัย องค์ความรู้และผลสำเร็จของโครงการหลวงในการพัฒนาพื้นที่สูงอย่างยั่งยืน ไปสู่การใช้ประโยชน์อย่างกว้างขวาง รวมทั้งสร้างเครือข่ายความร่วมมือการเผยแพร่งานโครงการหลวง งานวิจัยและพัฒนาพื้นที่สูง และการแลกเปลี่ยนประสบการณ์ทางวิชาการทั้งในระดับประเทศและนานาชาติ ดังนี้

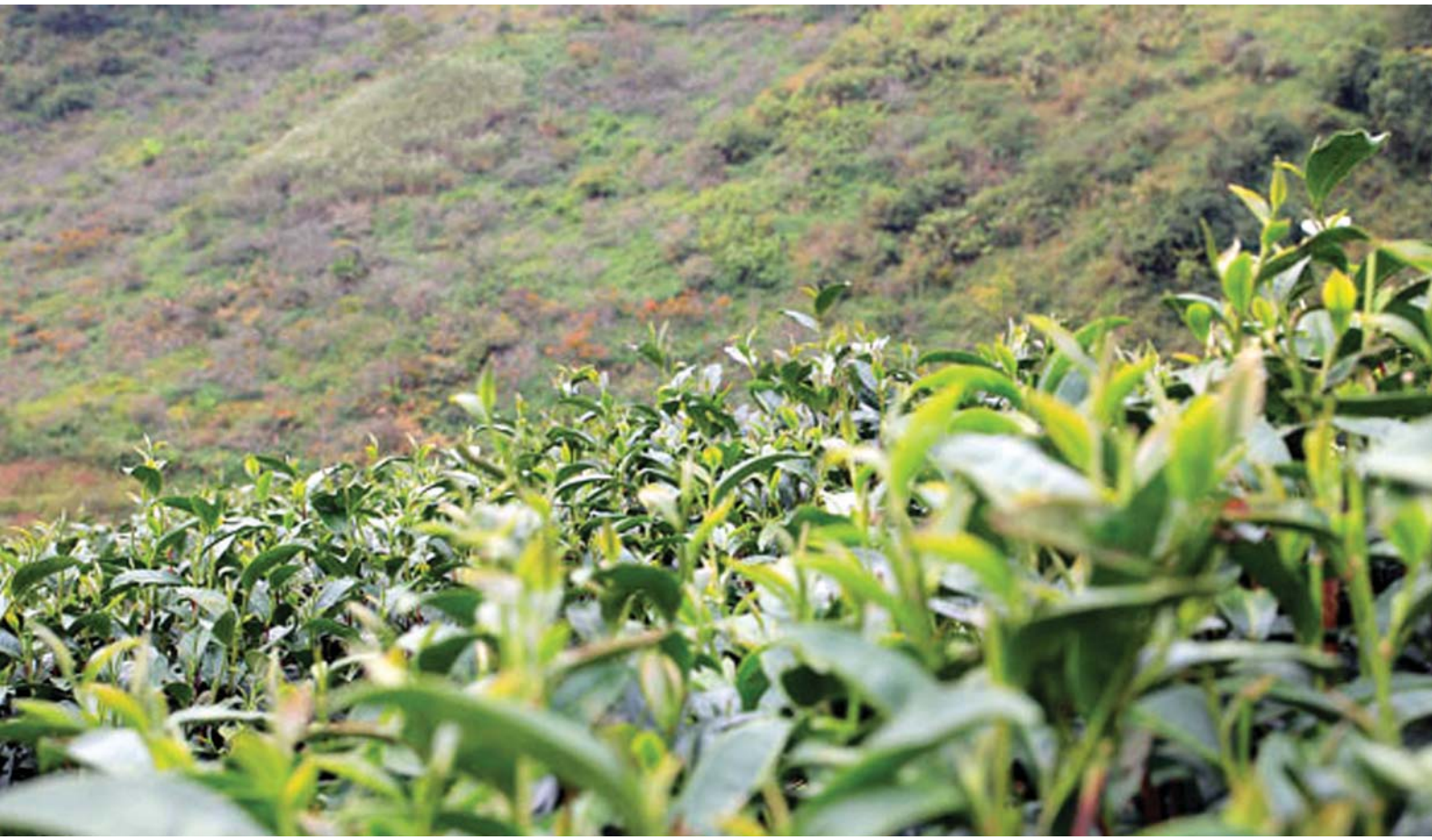
2.1 การสนับสนุนการเรียนรู้งานโครงการหลวงเพื่อเป็นต้นแบบและเป็นแหล่งเรียนรู้

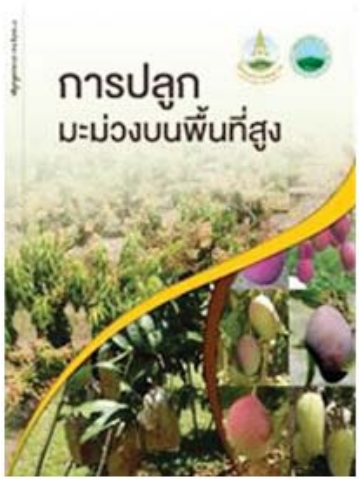
สวพส. ดำเนินการสนับสนุนงานโครงการหลวงในพื้นที่ศูนย์พัฒนาโครงการหลวง/สถานีเกษตรหลวง 39 แห่ง ดำเนินงานภายใต้แผนแม่บทศูนย์พัฒนาโครงการหลวงระยะ 6 ปี (พ.ศ. 2560-2565) ที่ได้รับการอนุมัติจากคณะรัฐมนตรี เมื่อวันที่ 21 มิถุนายน 2559 โดยมีหน่วยงานร่วมบูรณาการ 27 หน่วยงาน พื้นที่เป้าหมาย 468 กลุ่มบ้าน ในพื้นที่ 23 อำเภอ 6 จังหวัด ได้แก่ เชียงใหม่ เชียงราย ตาก แม่ฮ่องสอน ลำพูน และพะเยา ผู้ได้รับผลประโยชน์ 49,624 ครัวเรือน ประชากร 191,821 ราย ดำเนินงานเพื่อให้เป็นต้นแบบของการพัฒนาบนพื้นที่สูงที่มีความสมดุลทั้งด้านเศรษฐกิจ สังคม สิ่งแวดล้อม โดยการเชื่อมโยงองค์ความรู้โครงการหลวงจากงานวิจัยและพัฒนา ร่วมบูรณาการกับภาคส่วนที่เกี่ยวข้องไปสู่การสร้างรายได้ของชุมชน การส่งเสริมการใช้ประโยชน์จากทรัพยากรธรรมชาติอย่างยั่งยืน พร้อมทั้งสร้างชุมชนต้นแบบการพัฒนาพื้นที่สูงตามแนวทางโครงการหลวง ด้านสิ่งแวดล้อมสนับสนุนการฟื้นฟูป่าต้นน้ำ ความอุดมสมบูรณ์ของดิน การพัฒนาระบบอนุรักษ์ดินและน้ำ และทำการเกษตรที่เป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อม ผลการดำเนินงานในภาพรวม ดังนี้

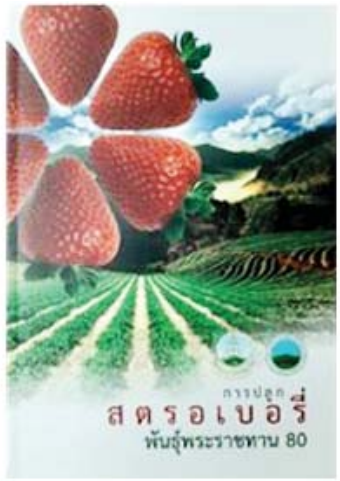
(1) การถ่ายทอดเทคโนโลยีและการเรียนรู้เพื่อเพิ่มผลผลิตทางการเกษตร ภายใต้มาตรฐานอาหารปลอดภัยและเป็นมิตรต่อสิ่งแวดล้อม

สวพส. ดำเนินการสนับสนุนการถ่ายทอดเทคโนโลยีและการเรียนรู้เพื่อเพิ่มผลผลิตทางการเกษตร ลดต้นทุนการผลิต การลดใช้สารเคมีในการทำการเกษตร ภายใต้มาตรฐานอาหารปลอดภัยและเป็นมิตรต่อสิ่งแวดล้อม เกษตรกรได้รับการถ่ายทอดความรู้ จำนวน 11,257 ราย สนับสนุนการพัฒนาแปลงทดสอบและสาธิตด้วยการสนับสนุนเทคโนโลยีที่ทันสมัย เช่น ระบบน้ำหยด ระบบซับสเตรท และระบบการผลิตที่มีคุณภาพในการปลูกพืชชนิดต่างๆ ภายใต้โรงเรือน จำนวน 242 แปลง สนับสนุนให้เกษตรกรได้รับการรับรองมาตรฐาน GAP จากกรมวิชาการเกษตร 9,730 ราย ได้รับการรับรองมาตรฐานเกษตรอินทรีย์จากกรมวิชาการเกษตร 456 ราย ได้รับการรับรองมาตรฐานเกษตรอินทรีย์ (IFOAM Accredited) จากสำนักงานมาตรฐานเกษตรอินทรีย์ 842 ราย และโรงคัดบรรจุได้รับการต่ออายุใบรับรองมาตรฐานโรงงาน (GMP และ HACCP) จากกระทรวงสาธารณสุข จำนวน 12 แห่ง ได้แก่ โรงคัดบรรจุศูนย์พัฒนาโครงการหลวงหนองหอย ปางดะ ทุ่งหลวง แม่แฮ ขุนวาง อินทนนท์ แม่โถ แม่ปูนหลวง อ่างขาง ศูนย์ผลิตผลโครงการหลวงเชียงใหม่ ศูนย์ผลิตผลโครงการหลวงกรุงเทพฯ และโรงงานกาแฟ นอกจากนี้ได้สังเคราะห์องค์ความรู้โครงการหลวงทั้งในเรื่องไม้ดอก ไม้ผล ผักอินทรีย์ พืชผักและสมุนไพร ชาและกาแฟ ปศุสัตว์ ป่าชาวบ้าน และพืชไร่ นำมาจัดทำเป็นสื่อสำหรับเผยแพร่ประชาสัมพันธ์ให้แก่เกษตรกรทั้งในและนอกพื้นที่โครงการหลวงในรูปแบบวีดิทัศน์ แผ่นพับและโปสเตอร์






การปลูก
มะม่วงบนพื้นที่สูง


การปลูก
สตรอเบอรี่
พันธุ์พระราชทาน 80


การปลูก เสาวรสหวาน
PASSION FRUIT GROWING


MUSK MELON
MUSK MELON
การปลูกเมล่อน

(2) การเสริมสร้างความเข้มแข็งของชุมชน

สวพส. ดำเนินการพัฒนาผู้นำและคณะกรรมการชุมชน เสริมสร้างความเข้มแข็งของชุมชนและพัฒนาไปสู่สถาบันเกษตรกรหรือวิสาหกิจชุมชนด้วยการสร้างการเรียนรู้ให้แก่กลุ่มเกษตรกร 16 กลุ่ม พัฒนาศักยภาพของเยาวชนเพื่อการพัฒนาอาชีพต่อยอดจากของครอบครัว หรือทักษะอาชีพที่เยาวชนสนใจเพื่อเป็นแนวทางในการสร้างอาชีพในอนาคต พัฒนาชุมชนเป็นแหล่งเรียนรู้ด้านปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง จำนวน 10 แห่ง ใน 9 พื้นที่ ได้แก่ ศูนย์พัฒนาโครงการหลวงแม่แฮ อินทนนท์ ทุ่งเริง แม่สะเรียง ห้วยโป่ง แม่ปูนหลวง ตีนตก ป่าเมี่ยง และหนองหอย นอกจากนี้ได้ส่งเสริมการอนุรักษ์และฟื้นฟูงานหัตถกรรมที่มีคุณค่าของชนเผ่าบนพื้นที่สูง เพื่อสร้างมูลค่าเพิ่มของสินค้าหัตถกรรมให้เป็นรายได้นอกภาคการเกษตร โดยมีรายได้จากการจำหน่ายสินค้าหัตถกรรมผ่านมูลนิธิโครงการหลวง จากกลุ่มเกษตรกรของศูนย์พัฒนาโครงการหลวง 2.06 ล้านบาท



(3) การอนุรักษ์และฟื้นฟูทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม

สวพส. เสริมสร้างกระบวนการมีส่วนร่วมของทุกภาคส่วนในการฟื้นฟูและอนุรักษ์ป่าต้นน้ำลำธาร โดยจัดกิจกรรมสนับสนุนการป้องกันไฟป่า ระยะทางรวม 120.7 กิโลเมตร ฟื้นฟูพื้นที่ป่าธรรมชาติเพิ่มพื้นที่สีเขียวในชุมชน ทั้งการปลูกป่าชุมชนและป่าต้นน้ำ จำนวน 198,157 ต้น ช่วยเพิ่มพื้นที่ป่า 20,837.18 ไร่ และสนับสนุนการฟื้นฟูแหล่งต้นน้ำลำธารด้วยการสร้างฝาย ซ่อมแซมฝาย และขุดลอกฝาย รวม 225 ตัว จำนวนผู้ได้รับผลประโยชน์จากการดำเนินงานอนุรักษ์และฟื้นฟูทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมทั้งสิ้น 14,094 ครัวเรือน ประชากร 56,679 ราย





4) การสนับสนุนการปรับปรุงแปลงเรียนรู้และแปลงสาธิตของเกษตรกรตัวอย่าง

ในพื้นที่การเกษตรของเกษตรกรโครงการพัฒนาพื้นที่สูงแบบโครงการหลวง 11 แห่ง ที่เคยไปศึกษาดูงาน ณ ต่างประเทศ จำนวน 15 คน เพื่อพัฒนาให้มีแหล่งเรียนรู้ตามรูปแบบการพัฒนาพื้นที่สูงของโครงการหลวง (Royal Project Model) เป็นแหล่งต้นแบบที่สามารถส่งเสริมการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ แก่เกษตรกร หน่วยงาน สถานศึกษา รวมถึงประชาชนทั่วไปที่สนใจ ทั้งจากภายในและต่างประเทศได้เข้ามาเรียนรู้ อีกทั้งยังเป็นการเตรียมความพร้อมเกษตรกรตัวอย่างในการพัฒนาเข้าสู่การเป็น Smart Farmer ของ สวพส.





2.2 การสร้างเครือข่ายความร่วมมือทางวิชาการและแลกเปลี่ยนเรียนรู้กับนานาชาติ

สวพส. ดำเนินงานสนับสนุนการสร้างเครือข่ายความร่วมมือทางวิชาการและแลกเปลี่ยนเรียนรู้กับนานาชาติผ่านการเผยแพร่ผลสำเร็จของโครงการหลวงในต่างประเทศ ประชาสัมพันธ์ผลผลิตจากโครงการหลวงให้เป็นที่ยอมรับในคุณภาพและมาตรฐานการผลิต รวมถึงการพัฒนาบุคลากรของโครงการหลวงและ สวพส. ในการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ประสบการณ์ด้านพัฒนาการเกษตรบนพื้นที่สูงและการทดแทนพืชเสพติด กับหน่วยงานต่างๆ ทั้งภายในและต่างประเทศ ดังนี้

- จัดนิทรรศการเผยแพร่ผลสำเร็จของโครงการหลวงในต่างประเทศร่วมกับมูลนิธิโครงการหลวง ในงาน International Agricultural Exhibition 2019 และศึกษาดูงานด้านชุมชนเข้มแข็งและการพัฒนาการเกษตร ณ สาธารณรัฐเกาหลี ระหว่างวันที่ 14-23 ตุลาคม 2562
- สนับสนุนการดำเนินงานโครงการความร่วมมือทางวิชาการระหว่างมูลนิธิโครงการหลวงกับต่างประเทศ (ภูฏาน เมียนมา และอื่นๆ) ได้แก่ (1) สนับสนุนมูลนิธิโครงการหลวงในพิธีการลงนามบันทึกความเข้าใจความร่วมมือทางวิชาการระหว่างมูลนิธิโครงการหลวงและกระทรวงเกษตรและป่าไม้ภูฏาน ระยะที่ 2 (ค.ศ. 2020-2024) และประชุมหารือความร่วมมือทางวิชาการ เมื่อวันที่ 20 พฤศจิกายน 2563 ณ อุทยานหลวงราชพฤกษ์ (2) จัดการศึกษาดูงานด้านการปลูกพืชผักและผลไม้ในระบบ GAP ให้แก่คณะเจ้าหน้าที่และเกษตรกรจาก UNODC สาธารณรัฐแห่งสหภาพเมียนมา และสาธารณรัฐประชาธิปไตยประชาชนลาว ณ โครงการพัฒนาพื้นที่สูงแบบโครงการหลวงห้วยเป้า อำเภอเชียงดาว จังหวัดเชียงใหม่ และศูนย์พัฒนาพื้นที่สูงแบบโครงการหลวงป่าแป๋ อำเภอแม่แตง จังหวัดเชียงใหม่ เมื่อวันที่ 25 ธันวาคม 2562 (3) สนับสนุนการจัดประชุมความร่วมมือทางวิชาการระหว่างมูลนิธิโครงการหลวง และ UNODC ประจำสาธารณรัฐแห่งสหภาพเมียนมา และ (4) จัดงานสัมมนานานาชาติ ร่วมกับมูลนิธิโครงการหลวง และ TaiwanICDF หัวข้อ “2019 Royal Project Foundation and TaiwanICDF Symposium: Technical Cooperation on Integrated Crop Management in Royal Project Area” ณ ศูนย์ประชุมและแสดงสินค้านานาชาติเชียงใหม่ และสถานีเกษตรหลวงปางดะ อำเภอสะเมิง จังหวัดเชียงใหม่ ระหว่างวันที่ 8-9 พฤศจิกายน 2562



International Agricultural Exhibition 2019





พิธีการลงนามบันทึกความเข้าใจความร่วมมือทางวิชาการระหว่างมูลนิธิโครงการหลวงและกระทรวงเกษตรและป่าไม้ภูฏาน

2.3 การเสริมสร้างศักยภาพด้านการพัฒนาชุมชนบนพื้นที่สูงและสร้างเครือข่ายด้านการพัฒนาที่ยั่งยืนและสมดุลกับต่างประเทศ

ภายใต้โครงการฝึกงานผู้นำเยาวชนไทย ณ ประเทศญี่ปุ่น มีผู้นำเยาวชนเกษตรของ สวพส. ผ่านการคัดเลือกเข้าร่วมโครงการประจำปีงบประมาณ พ.ศ. 2563 จำนวน 2 ราย ได้แก่ นายณัฐพงษ์ สีคำสุข เยาวชนเกษตรโครงการพัฒนาพื้นที่สูงแบบโครงการหลวงปางมะโอ อำเภอเชียงดาว จังหวัดเชียงใหม่ และนายโยธิน ก้อวงค์ เยาวชนเกษตรโครงการพัฒนาพื้นที่สูงแบบโครงการหลวงแม่จริม อำเภอแม่จริม จังหวัดน่าน

นอกจากนี้ สวพส. ยังคัดเลือกบุคลากร/ผู้นำเกษตรกร เข้าร่วมอบรมหลักสูตรต่าง ๆ รวมถึงประชุมหารือความร่วมมือทางวิชาการ และศึกษาดูงานในต่างประเทศ ดังนี้

- คัดเลือกบุคลากรเพื่อเข้าร่วมหลักสูตรอบรม/โครงการขององค์การเพิ่มผลผลิตแห่งเอเชีย (Asian Productivity Organization-APO) ได้แก่ นายเมธี พยอมยงค์ ผู้อำนวยการสำนักอำนวยการ เข้าร่วมการฝึกอบรมหลักสูตร “Workshop on Rural Community Development for Sustainable and Inclusive Growth” ระหว่างวันที่ 18-22 พฤศจิกายน 2562 ณ เมืองนาดิ สาธารณรัฐฟิจิ และว่าที่ร้อยตรีพรพิมล กันธะลีย์ เจ้าหน้าที่โครงการประยุกต์ใช้เทคโนโลยีภูมิสารสนเทศเพื่อการวางแผนและพัฒนาพื้นที่สูง เข้าร่วมการฝึกอบรมหลักสูตร “Workshop on the Formulation and Study of Spatial Development, Climate Change, and the Environment for Agricultural Transformation” ระหว่างวันที่ 18-22 พฤศจิกายน 2562 ณ กรุงมะนิลา สาธารณรัฐฟิลิปปินส์
- นำคณะเกษตรกรผู้นำและเจ้าหน้าที่ สวพส. ศึกษาดูงานด้านเทคโนโลยีการเกษตร ณ ประเทศญี่ปุ่น ระหว่างวันที่ 6-12 ตุลาคม 2562 ทำให้เกษตรกรและเจ้าหน้าที่ สวพส. ได้รับความรู้และนำประสบการณ์จากการศึกษาดูงานมาประยุกต์ใช้ในการประกอบอาชีพ เช่น หมู่บ้านปลอดขยะ (Zero Waste) การบริหารผลผลิตทางการเกษตรโดยสหกรณ์ การเกษตรทันสมัย (Smart agriculture) การจัดการหลังการเก็บเกี่ยว เป็นต้น
- ประชุมหารือความร่วมมือทางวิชาการและการศึกษาดูงานด้านเทคโนโลยีการเกษตร ณ ไต้หวัน ร่วมกับมูลนิธิโครงการหลวง โดยมีกิจกรรมสำคัญ ได้แก่ (1) การร่วมประชุมหารือความร่วมมือทางวิชาการและการศึกษาดูงาน TaiwanICDF ด้านการแปรรูปผลิตภัณฑ์จากผลผลิตทางการเกษตร เช่น ไม้ผล (พลับ) สมุนไพรและชา ระหว่างวันที่ 20-26 ตุลาคม 2562 (2) การประชุมหารือความร่วมมือทางวิชาการและการศึกษาดูงานด้านการขยายพันธุ์พืช เทคโนโลยีการผลิตผัก ดอกไม้ และไม้ผล และเทคโนโลยีการจัดการหลังการเก็บเกี่ยว ณ National Chung Hsing University ระหว่างวันที่ 17-23 พฤศจิกายน 2562 และ (3) การประชุมหารือความร่วมมือทางวิชาการและการศึกษาดูงานด้านเทคโนโลยีการผลิตต้นกล้า และผลิตพืชภายใต้โรงเรือน การจัดการฟาร์ม การจัดการหลังการเก็บเกี่ยว และการตลาดสินค้าเกษตร ณ National Chung Hsing University ระหว่างวันที่ 24-30 พฤศจิกายน 2562
- เจ้าหน้าที่ สวพส. 6 คน เข้าร่วมโครงการฝึกอบรมด้านการเพาะปลูกกาแฟและการแปรรูปกาแฟ ตลอดจนการส่งเสริมการพัฒนาอุตสาหกรรมกาแฟอย่างยั่งยืน ระหว่างวันที่ 15 ตุลาคม – 3 พฤศจิกายน 2562 ณ มณฑลยูนนาน สาธารณรัฐประชาชนจีน





2.4 การสร้างเครือข่ายการแลกเปลี่ยนเรียนรู้กับต่างประเทศเพื่อยกระดับคุณภาพการบริหารจัดการองค์การ

สนับสนุนให้มีการแลกเปลี่ยนเรียนรู้และสร้างเครือข่ายความร่วมมือระหว่างมูลนิธิโครงการหลวงและ สวพส. กับหน่วยงานต่างประเทศ ได้แก่

- การแลกเปลี่ยนเรียนรู้ด้านการเพาะปลูกสตรอว์เบอร์รี และการเพาะปลูกพืชผักระบบอินทรีย์ (Organic) ให้คณะเจ้าหน้าที่และเกษตรกรจาก GIZ-SAFI สาธารณรัฐแห่งสหภาพเมียนมา ระหว่างวันที่ 13-17 มกราคม 2563 ณ สถานีเกษตรหลวงอินทนนท์ (ศูนย์ย่อยเมืองอาง) อำเภอจอมทอง จังหวัดเชียงใหม่ และศูนย์พัฒนาโครงการหลวงแม่แฮ อำเภอแม่แจ่ม จังหวัดเชียงใหม่
- สนับสนุนการประสานงานให้แก่เจ้าหน้าที่โครงการเห็ดของมูลนิธิโครงการหลวง เดินทางไปปฏิบัติงานส่งเสริมการเพาะเห็ดให้แก่เกษตรกรในโครงการการพัฒนาการเกษตรอย่างยั่งยืนและการริเริ่มด้านอาหาร ของ GIZ ระหว่างวันที่ 11-15 มีนาคม 2563 ณ เมืองย่างกุ้ง สาธารณรัฐแห่งสหภาพเมียนมา



เกษตรกรจาก GIZ-SAFI ได้รับการส่งเสริมการเพาะเห็ดตามแนวทางโครงการหลวง



2.5 การสร้างความร่วมมือด้านการวิจัย พัฒนา และเรียนรู้เพื่อการพัฒนาพื้นที่สูง

สวพส. ดำเนินงานพัฒนาและยกระดับเครือข่ายความร่วมมือด้านการวิจัยและพัฒนาระหว่างหน่วยงานต่าง ๆ ทั้งในประเทศและระดับนานาชาติ จำนวน 6 เครือข่าย ได้แก่

- **เครือข่ายงานวิจัยและพัฒนาเทคโนโลยีคาร์บอนต่ำ** ระหว่างมูลนิธิโครงการหลวง สถาบันวิจัยและพัฒนาพื้นที่สูง (องค์การมหาชน) มหาวิทยาลัยมหิดล และสถาบันวิจัยวิทยาศาสตร์ด้านการเกษตรกวางตุ้ง สาธารณรัฐประชาชนจีน (GDAAS) เพื่อแลกเปลี่ยนความรู้ระหว่างหน่วยงาน และประเด็นงานวิจัยและพัฒนา เช่น Fertilizer formulas and programs for improving agricultural productivity and quality to reduce production cost, Zero waste, Variety of plants, Greenhouse gases reduction from agriculture เป็นต้น
- **เครือข่ายงานวิจัยและพัฒนากัญชงบนพื้นที่สูง** ระหว่างมูลนิธิโครงการหลวง สถาบันวิจัยและพัฒนาพื้นที่สูง (องค์การมหาชน) และบริษัท สยามไบโอไซเอนซ์ จำกัด ในด้านการปรับปรุงพันธุ์ การพัฒนาเทคนิควิธีการปลูก การสกัดสารสำคัญ และพัฒนาผลิตภัณฑ์
- **เครือข่ายความร่วมมือด้านงานวิจัยพัฒนาด้านอนุรักษ์พลังงานและพลังงานทดแทน** ระหว่างสถาบันวิจัยและพัฒนาพื้นที่สูง (องค์การมหาชน) กับคณะวิศวกรรมศาสตร์ กำแพงแสน มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ ในการส่งเสริมงานวิจัยพัฒนาด้านอนุรักษ์พลังงานและพลังงานทดแทนตามนโยบายของภาครัฐ และสนับสนุนพลังงานทางเลือกที่เหมาะสมกับบริบทชุมชนเพื่อการนำไปใช้ประโยชน์อย่างยั่งยืน
- **เครือข่ายความร่วมมือพัฒนาระบบเครือข่ายเซนเซอร์ไร้สายและการนำไปประยุกต์ใช้ในโรงเรือนสำหรับปลูกพืช** ระหว่างสถาบันวิจัยและพัฒนาพื้นที่สูง (องค์การมหาชน) กับสถาบันวิจัยแสงซินโครตรอน (องค์การมหาชน) เพื่อนำเทคโนโลยีและนวัตกรรมเข้ามาปรับเปลี่ยนระบบเพาะปลูกให้ง่ายขึ้นด้วย Smart Farming Technology ลดการใช้สารเคมี ได้ผลผลิตเพิ่มขึ้นและยังคงรักษาคุณภาพผลผลิตเอาไว้ได้อย่างสม่ำเสมอ
- **เครือข่ายความร่วมมือการติดตั้งระบบเซนเซอร์ตรวจวัดค่าสภาพแวดล้อมในโรงเรือน** ระหว่างสถาบันวิจัยและพัฒนาพื้นที่สูง (องค์การมหาชน) กับสถาบันพัฒนาฝีมือแรงงาน 9 พิษณุโลก และมหาวิทยาลัยขอนแก่น
- **เครือข่ายความร่วมมือการถ่ายทอดองค์ความรู้ด้านการเกษตร** ระหว่างสถาบันวิจัยและพัฒนาพื้นที่สูง (องค์การมหาชน) กับองค์กรความร่วมมือระหว่างประเทศของเยอรมนี (Deutsche Gesellschaft für Internationale Zusammenarbeit)



พิธีลงนามบันทึกความร่วมมือทางวิชาการงานวิจัยและพัฒนาเทคโนโลยีคาร์บอนต่ำ เมื่อวันที่ 24 ธันวาคม 2562

3. การพัฒนาอุทยานหลวงราชพฤกษ์เป็นแหล่งเรียนรู้



สวพส. พัฒนาอุทยานหลวงราชพฤกษ์ ให้เป็นศูนย์กลางแหล่งเผยแพร่และเรียนรู้ด้านศาสตร์พระราชา งานโครงการหลวง การพัฒนาบนพื้นที่สูง ความหลากหลายทางชีวภาพ ศิลปวัฒนธรรม ภูมิปัญญาทั้งในระดับประเทศและระดับนานาชาติ เป็นแหล่งเรียนรู้ที่มีมาตรฐาน ได้รับการยอมรับ สามารถรองรับสังคมการเรียนรู้ตลอดชีวิต รวมทั้งมีการบริหารจัดการที่ดีเพื่อให้อุทยานหลวงราชพฤกษ์มีความยั่งยืน สามารถสนับสนุนการดำเนินงานของ สวพส. และเป็นจุดหมายปลายทางของผู้เข้ารับบริการทุกประเภท เพื่อให้บรรลุเป้าหมายดังกล่าวปีงบประมาณ พ.ศ. 2563 อุทยานหลวงราชพฤกษ์ได้ให้บริการถ่ายทอดความรู้และให้บริการทางสังคม แก่ผู้เรียนรู้และผู้เข้ารับบริการ ทั้งหมด 805,504 ราย (รวมจำนวนผู้เข้ารับบริการผ่านสื่อออนไลน์) ลดลงจากปีงบประมาณ พ.ศ. 2562 ร้อยละ 12.14 เนื่องจากได้รับผลกระทบจากสถานการณ์ฝุ่น PM 2.5 เกินมาตรฐาน และการแพร่ระบาดของโรคติดเชื้อไวรัส COVID-19 ภายในประเทศ มีรายได้จากการดำเนินงาน 38.97 ล้านบาท ซึ่งผู้รับบริการมีความพึงพอใจต่อบริการของอุทยานหลวงราชพฤกษ์ คิดเป็นร้อยละ 88.69 (พอใจมาก)

นอกจากนี้ ได้ยกระดับและพัฒนามาตรฐานการให้บริการต่างๆ เพื่อรองรับการให้บริการที่เป็นมาตรฐาน มีการดำเนินงานที่เป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อม ใส่ใจต่อสุขภาพ และได้รับความพึงพอใจจากผู้รับบริการ โดยได้รับการรับรองมาตรฐานจากโครงการ Amazing Thailand Safety & Health Administration (SHA) 2 ประเภท ได้แก่ ประเภทนันทนาการและสถานที่ท่องเที่ยว และประเภทโรงแรม-ที่พัก และสถานที่จัดประชุม ได้รับรองมาตรฐาน Thailand Mice Venue Standard (TMVS) 2 ประเภท ได้แก่ ประเภทสถานที่จัดกิจกรรมพิเศษ และประเภทห้องประชุม และได้รับการประกาศเกียรติคุณโครงการสนับสนุนกิจกรรมลดก๊าซเรือนกระจก (Low Emission Support Scheme: LESS) จากองค์การบริหารจัดการก๊าซเรือนกระจก (องค์การมหาชน) ในฐานะเป็นองค์การที่มุ่งสู่การเป็นแหล่งท่องเที่ยวคาร์บอนต่ำอย่างยั่งยืนอีกด้วย

ปีงบประมาณ พ.ศ. 2563 อุทยานหลวงราชพฤกษ์ พัฒนาตนเองให้เป็นแหล่งรวบรวมและเผยแพร่องค์ความรู้ 3 ด้านหลัก ได้แก่ (1) ด้านพระราชกรณียกิจของสถาบันพระมหากษัตริย์ โครงการตามแนวพระราชดำริ โครงการหลวง และการพัฒนาพื้นที่สูงอย่างยั่งยืนที่ครอบคลุมครบถ้วนมากที่สุดในภาคเหนือ (2) ด้านความหลากหลายทางชีวภาพ และ (3) ด้านศาสนา ศิลปวัฒนธรรม และการพัฒนาพื้นที่ให้เป็นศูนย์กลางการส่งเสริมสุขภาพและเชื่อมความสัมพันธ์ในครอบครัว โดยมีผลการดำเนินงาน ดังนี้

3.1 การเผยแพร่องค์ความรู้ด้านพระราชกรณียกิจของสถาบันพระมหากษัตริย์ โครงการตามแนวพระราชดำริ โครงการหลวง และการพัฒนาพื้นที่สูงอย่างยั่งยืน

อุทยานหลวงราชพฤกษ์ได้รวบรวมองค์ความรู้นิทรรศการด้านพระราชกรณียกิจของสถาบันพระมหากษัตริย์ โครงการตามแนวพระราชดำริ โครงการหลวง และการพัฒนาพื้นที่สูงอย่างยั่งยืนในด้านต่างๆ โดยยึดแนวปฏิบัติ “สืบสาน รักษา ต่อยอด” เพื่อสานต่อพระราชปณิธานของพระบาทสมเด็จพระปรเมนทรรามาธิบดีศรีสินทรมหาวชิราลงกรณ พระวชิรเกล้าเจ้าอยู่หัว ในการสืบสาน รักษา ต่อยอดการพัฒนาตามแนวพระราชดำริของพระบาทสมเด็จพระบรมชนกาธิเบศร มหาภูมิพลอดุลยเดชมหาราช บรมนาถบพิตร ได้อย่างกว้างขวางและเกิดความยั่งยืน โดยพัฒนาแหล่งเรียนรู้เพื่อรองรับการให้บริการประชาชน 13 แห่ง ประกอบด้วย (1) นิทรรศการ 7 ทศวรรษ กษัตริย์นักพัฒนา (2) นิทรรศการ ธ สถิตในดวงใจไทยตราบนิจนิรันดร์ (3) นิทรรศการ 236 ใต้ร่มพระบารมีจักรีวงศ์ (4) นิทรรศการบัวบาทยาตรา (5) ประติมากรรม ธ ทรงเมตตา ปวงประชาอยู่ร่มเย็น (6) นิทรรศการ ธ คือปราชญ์แห่งแผ่นดิน (7) นิทรรศการสวนอัศจรรย์สีสันแห่งดาวอังคาร (8) นิทรรศการบ้านสวนพอเพียงตามแนวพระราชดำรัสในหลวงรัชกาลที่ 9 (9) นิทรรศการการเงินตามหลักเศรษฐกิจพอเพียง (10) นิทรรศการสร้างสังคมไทย เสริมทุนทางปัญญาอย่างยั่งยืน (11) นิทรรศการโครงการพัฒนาชีวิตชนบทตามแนวพระราชดำริ (12) สวนเกษตรทฤษฎีใหม่ และ (13) สวนป่า 3 อย่างประโยชน์ 4 อย่าง และพัฒนาแหล่งเรียนรู้ใหม่เพิ่มเติมในปีงบประมาณ พ.ศ. 2563 อีก 3 แห่ง ได้แก่ (1) นิทรรศการและจัดแสดงผลงาน สวพส. (2) นิทรรศการแสดงองค์ความรู้ศูนย์ศึกษาการพัฒนาอันเนื่องมาจากพระราชดำริ 6 ศูนย์ และ (3) การอนุรักษ์ป่าต้นน้ำลำธาร









การพัฒนาแหล่งเรียนรู้พระราชกรณียกิจพระมหากษัตริย์ โครงการพระราชดำริและงานโครงการหลวง

มีการพัฒนาหลักสูตรการเรียนรู้โดยใช้องค์ความรู้จากโครงการหลวง ตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง และโครงการตามแนวพระราชดำริของพระบาทสมเด็จพระบรมชนกาธิเบศร มหาภูมิพลอดุลยเดชมหาราช บรมนาถบพิตร ให้บริการกลุ่มเป้าหมายในรูปแบบกิจกรรมต่างๆ โดยเน้นการนำองค์ความรู้สู่การลงมือปฏิบัติจริงทุกขั้นตอนและสามารถนำไปประยุกต์ใช้ในชีวิตประจำวันได้อย่างถูกต้อง เช่น

เกษตรกรน้อยหัวใจสีเขียวเพื่ออาหารกลางวันในโรงเรียน เกษตรกรน้อยได้เรียนรู้การเกษตรที่เป็นพื้นฐานการดำรงชีวิตและทำกิจกรรมในช่วงเปิดภาคเรียน เช่น การเพาะเมล็ดผัก ย้ายกล้าผัก การเตรียมแปลงปลูก การเตรียมคอกเลี้ยงไก่ การปลูกพืชไร้ดิน การฝึกการขยายพันธุ์พืชสมุนไพร การทำปุ๋ยหมัก





ปลูกข้าวที่สวนเกษตรทฤษฎีใหม่ ถ่ายทอดความรู้และทักษะการปลูกข้าวไรซ์เบอร์รี ข้าวธัญโอสถ และข้าวพันธุ์ กข 43 โดยมีผู้เข้าอบรมจากโครงการฝึกวิชาชีพตามรอยเกษตรทฤษฎีใหม่ นักเรียนจากโรงเรียนบ้านตองกาย และเจ้าหน้าที่อุทยานหลวงราชพฤกษ์ร่วมกันปลูก





นอกจากนี้ ได้จัดกิจกรรมเทิดพระเกียรติพระมหากษัตริย์และพระบรมวงศานุวงศ์ เพื่อเสริมสร้างความจงรักภักดีต่อสถาบันพระมหากษัตริย์ในวาระสำคัญต่างๆ ดังนี้





พิธีบำเพ็ญกุศลเนื่องในวันคล้ายวันสวรรคตพระบาทสมเด็จพระบรมชนกาธิเบศร มหาภูมิพลอดุลยเดชมหาราช บรมนาถบพิตร เมื่อวันที่ 11 ตุลาคม 2562



พิธีรับพระราชทานพระบรมฉายาลักษณ์ พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว และสมเด็จพระนางเจ้าฯ พระบรมราชินี เนื่องในโอกาสมหามงคลพระราชพิธีบรมราชาภิเษก พุทธศักราช 2562 น้อมสำนึกในพระมหากรุณาธิคุณอันหาที่สุดมิได้ เมื่อวันที่ 21 ตุลาคม 2562





พิธีบำเพ็ญกุศลอุทิศถวายเป็นพระราชกุศลวันคล้ายวันเฉลิมพระชนมพรรษา พระบาทสมเด็จพระบรมชนกาธิเบศร มหาภูมิพลอดุลยเดชมหาราช บรมนาถบพิตร เนื่องในวันชาติและวันพ่อแห่งชาติ เมื่อวันที่ 4 ธันวาคม 2562



กิจกรรมลงนามถวายพระพรชัยมงคล
สมเด็จพระกนิษฐาธิราชเจ้า
กรมสมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ สยามบรมราชกุมารี
เนื่องในโอกาสวันคล้ายวันพระราชสมภพ 2 เมษายน 2563



กิจกรรมลงนามถวายพระพรเฉลิมพระเกียรติ
สมเด็จพระนางเจ้าสุทิดา พัชรสุธาพิมลลักษณ พระบรมราชินี
ในรัชกาลที่ 10 เนื่องในโอกาสวันเฉลิมพระชนมพรรษา
ทรงเจริญพระชนมายุครบ 42 พรรษา 3 มิถุนายน 2563





กิจกรรมเทิดพระเกียรติพระบาทสมเด็จพระวชิรเกล้าเจ้าอยู่หัว เนื่องในโอกาสวันเฉลิมพระชนมพรรษา 68 พรรษา
28 กรกฎาคม 2563 ถวายสัตย์ปฏิญาณเพื่อเป็นข้าราชการที่ดีและพลังของแผ่นดิน และลงนามถวายพระพรชัยมงคล





กิจกรรมจิตอาสา “ร่วมใจพัฒนา ถนนราชพฤกษ์
และสวนของพ่อ” เนื่องในโอกาสวันเฉลิมพระชนมพรรษา
พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว 28 กรกฎาคม 2563
สร้างร่มเงาและเพิ่มพื้นที่สีเขียว ทำความสะอาดแนวถนน
เส้นทางไปวัดพระธาตุดอยคำ และบริเวณบึงน้ำหลง
เมื่อวันที่ 29 กรกฎาคม 2563

พิธีลงนามถวายพระพรชัยมงคล แสดงออกถึงความจงรักภักดี
และสำนึกในพระมหากรุณาธิคุณอันหาที่สุดมิได้
ของสมเด็จพระนางเจ้าสิริกิติ์ พระบรมราชินีนาถ
พระบรมราชชนนีพันปีหลวง
เนื่องในโอกาสวันเฉลิมพระชนมพรรษา 88 พรรษา
12 สิงหาคม 2563

3.2 การเผยแพร่องค์ความรู้ด้านความหลากหลายทางชีวภาพและการรวบรวมพรรณไม้

อุทยานหลวงราชพฤกษ์ได้ทำการศึกษา รวบรวม อนุรักษ์พันธุกรรมพืชและความหลากหลายทางชีวภาพ จัดทำฐานข้อมูลพรรณไม้ รวมถึงจัดแสดงพรรณไม้ดอกไม้ประดับ ไม้กลุ่มสี และจัดแสดงองค์ความรู้เกี่ยวกับแมลงและระบบนิเวศ ปัจจุบันอุทยานหลวงราชพฤกษ์มีแหล่งเรียนรู้ด้านความหลากหลายทางชีวภาพให้บริการประชาชน จำนวน 11 แหล่ง ประกอบด้วย เรือนร่มไม้ สวนสมุนไพร สวนไม้ผล เรือนพืชไร้ดิน โดมกุหลาบ สวนกล้วยไม้และเรือนไม้ดอก เรือนพืชทะเลทราย อาคารโลกแมลง การกำจัดขยะและการผลิตปุ๋ยหมัก การเพาะเลี้ยงเนื้อเยื่อ และซุ้มไม้เลื้อย

นอกจากนี้ ดำเนินการจัดหาพรรณไม้ทดแทน ประกอบด้วย พืชหัว ไม้ดอก พืชทะเลทราย/ไม้อวบน้ำ ไม้น้ำ ไม้ใบประดับ และหญ้า จำนวน 168 รายการ ปัจจุบันมีพรรณไม้ที่ได้รับการรวบรวมเพื่อจัดแสดงทั้งหมด 18 กลุ่ม 5,781 ชนิด รวม 17,205 รายการ โดยในปีนี้เน้นจัดแสดงความหลากหลายของพรรณไม้ 3 กลุ่ม ได้แก่ บัว ชวนชม และกุหลาบ มีการพัฒนาจุดดึงดูดใหม่เพื่อใช้เป็นแหล่งเรียนรู้ตลอดจนเป็นสถานที่รองรับการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ ได้แก่ ซุ้มไม้เลื้อยถาวร เพื่อเพิ่มร่มเงาและจัดแสดงพรรณไม้เลื้อย พวงโกเมน และพวงคราม พร้อมติดตั้งระบบให้น้ำแบบระบบพ่นฝอย มีระยะความยาวกว่า 153 เมตร รวมถึงบำรุงรักษาไม้ดอกเฉดสีต่างๆ ไม้ประดับ และไม้กลุ่มสีที่สมบูรณ์สวยงามตลอดทั้งปี





อาคารโลกแมลง



โดมกุหลาบ

จัดแสดงกุหลาบ
3 Species
309 Variety
598 Taxa



จัดแสดงชวนชม
1 Species
459 Variety
463 Taxa





จัดแสดงบัว
9 Species
567 Variety
626 Taxa

จัดแสดงความสวยงามของไม้เลื้อย
(พวงโกเมนและพวงคราม)
ระยะทาง 153 เมตร





จัดแสดงต้นราชพฤกษ์
บริเวณทางเข้าหลักและรอบบึงราชพฤกษ์

จัดแสดงสาวสันทราย



พรรณไม้ที่ได้รับการรวบรวมเพื่อจัดแสดงในพื้นที่อุทยานหลวงราชพฤกษ์ มีทั้งหมด 18 กลุ่ม 5,781 ชนิด รวม 17,205 รายการ
จัดแสดงความหลากหลายของพรรณไม้ จำนวน 3 กลุ่ม ได้แก่ บัว กุหลาบ และชวนชม และจัดแสดงพรรณไม้ดอกไม้ประดับ ไม้กลุ่มสี ตลอดทั้งปี


A
B
C
D
E
F
01
02
03
04
05
06
07
08
6 ทอดำหลวง Royal Pavilion
บริการที่พักแรม Accomodation Service
ทางออก Exit
เรือนพืชทะเลทราย Desert Plants Greenhouse
7 เรือนร่มไม้ Shaded Paradise
8 โดมไม้เขตร้อนชื้น Tropical Dome
9 ป่า 3 อย่าง ประโยชน์ 4 อย่าง 3 Forests 4 Benefits
10 สวนสมุนไพร Herb Pavillion
11 เรือนไทย 4 ภาค House of the Country Region
สวนนานาชาติ International Gardens
5 สวนโครงการหลวง Royal Project
4 อาคารโลกแมลง Bug World
สวนบอนไซ Bonzai Garden
อาคารนิทรรศการ 1 Expo 1
อาคารนิทรรศการ 2 Expo 2
3 เรือนกล้วยไม้ Orchid Pavillion
1 ซุ้มผักเหศจรรย์ Fancy Vegetable Pergola
2 สวนเกษตรทฤษฎีใหม่ New Theory
ร้านค้าและจำหน่ายของที่ระลึก Shop
คุณอยู่ที่นี่ Your here
อาคารจำหน่ายบัตร Ticket Booth
สถานีรถม่วง Transit Stations
ลานจอดรถ P1
ลานจอดรถ P2
ลานจอดรถ P3
ลานจอดรถ P4
ลานจอดรถ P5
ทางออก Exit
วัดพระธาตุดอยคำ Doi Kham Temple
เชียงใหม่ไนท์ซาฟารี Chiangmai Night Safari
พยาธรณ์ดอยไม้บาน
รัลปพฤกษ์ (มี.ค.-เม.ย.)
ราชพฤกษ์ (เม.ย.-พ.ค.)
อินเทนชิล (เม.ย.-พ.ค.)
หางนกยูงฝรั่ง (ปลาย เม.ย.-มิ.ย.)

ขณะเดียวกันอุทยานหลวงราชพฤกษ์ได้พัฒนาหลักสูตรและกิจกรรมส่งเสริมการเรียนรู้นอกห้องเรียนด้านความหลากหลายทางชีวภาพในรูปแบบที่หลากหลาย เพื่อรองรับความต้องการของผู้รับบริการทุกช่วงวัย ได้แก่

กิจกรรมการเรียนรู้ “พืชไร้ดินและฐานการเรียนรู้การเพาะเลี้ยงเนื้อเยื่อพืช” สำหรับนักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษาตอนปลาย ณ อาคารพืชไร้ดินและอาคารปฏิบัติการเพาะเลี้ยงเนื้อเยื่อ ได้รับความสนใจจากโรงเรียนมงฟอร์ตวิทยาลัยและโรงเรียนยุพราชวิทยาลัย จังหวัดเชียงใหม่ ให้นักเรียนเข้าเรียนรู้ จำนวน 149 ราย





กิจกรรมการเรียนรู้ “ส่องธรรมชาติที่แสนน่ารัก” สำหรับเด็กระดับชั้นอนุบาล ณ อาคารโลกแมลง เป็นการจัดกิจกรรมเรียนรู้ห้องเรียนธรรมชาติ โดยมีเด็กนักเรียนจากโรงเรียนสาธิตมหาวิทยาลัยเชียงใหม่ เข้าร่วมกิจกรรม 43 ราย




กิจกรรมสำรวจธรรมชาติ “ชีวิตอัศจรรย์ของหิ่งห้อย Amazing Life of Fireflies” สำหรับเยาวชนและครอบครัว ณ ศูนย์วิจัยสาธิตและฝึกอบรมการเกษตรแม่เหียะ มีผู้เข้าร่วมสำรวจธรรมชาติ จำนวน 27 ราย





กิจกรรมสำรวจธรรมชาติ “ท้องทุ่งปลูกรักษ์” ณ สวนเกษตรทฤษฎีใหม่ เพื่อให้เด็กๆ ได้รับความรู้ พร้อมทั้งสนุกไปกับการทำกิจกรรมนอกห้องเรียน ผ่านการเรียนรู้การปลูกข้าวเบื้องต้น พร้อมทั้งกิจกรรมให้อาหารห่าน แพะ และหมู มีผู้สนใจเข้าร่วมกิจกรรม 23 ราย

บริการวิชาการ จัดกิจกรรมการเรียนรู้สำหรับเยาวชนและผู้สนใจ จำนวน 33,388 คน เป็นกิจกรรมตามฐานเรียนรู้ต่างๆ การจัดค่ายเยาวชนรักธรรมชาติ ค่ายเรียนรู้วิถีแมลง ค่ายปลูกรักนักอนุรักษ์ตัวน้อย การจัดฝึกอบรมด้านการเกษตร และกิจกรรมส่งเสริมการเรียนรู้เพื่อสังคม โดยจัดกิจกรรมเสวนา อบรมให้ความรู้เชิงเกษตร นิทรรศการทางวิชาการ ได้แก่ นิทรรศการข้าว นิทรรศการวันดินโลก นิทรรศการ Bug Gang นิทรรศการสมุนไพร













3.3 การเผยแพร่องค์ความรู้ด้านศาสนาและศิลปวัฒนธรรม และการพัฒนาพื้นที่เพื่อส่งเสริมสุขภาพและความสัมพันธ์ในครอบครัว

อุทยานหลวงราชพฤกษ์ให้บริการเผยแพร่องค์ความรู้เกี่ยวกับศิลปวัฒนธรรมนานาชาติ ผ่านการเยี่ยมชมสวนนานาชาติและการจัดแสดงนิทรรศการ เผยแพร่องค์ความรู้ด้านศาสนาและศิลปวัฒนธรรมในรูปแบบต่างๆ ปัจจุบันมีแหล่งเรียนรู้ประกอบด้วย หอคำหลวง สุดยอดสถาปัตยกรรมล้านนา สวนนานาชาติ 22 สวน บ้านเรือนไทย และเส้นทางสักการะสิ่งศักดิ์สิทธิ์ 9 แห่ง สำหรับบริการกลุ่มเป้าหมายที่สำคัญ คือ ผู้เข้ารับการเรียนรู้ เด็ก นักเรียน นักศึกษา เกษตรกร หน่วยงานต่างๆ และประชาชนทั่วไป



องค์พระพิฆเนศปางปัญจมุข 1 ใน 9 เส้นทางสักการะสิ่งศักดิ์สิทธิ์



หอคำหลวง สถาปัตยกรรมล้านนาที่ล้ำค่าในอุทยานหลวงราชพฤกษ์



สวนจีน



สวนภูฏาน



สวนกัมพูชา



สวนโมร็อกโก



สวนเวียดนาม



สวนซูดาน

รวมถึงจัดกิจกรรมการเรียนรู้เพื่ออนุรักษ์และสืบสานวัฒนธรรมประเพณีที่ดีงามร่วมกับหน่วยงานต่างๆ โดยพัฒนาอุทยานหลวงราชพฤกษ์ให้เป็นแหล่งท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรม ที่สร้างจิตสำนึกให้ผู้รับบริการ ตระหนักถึงคุณค่าและความสำคัญของวัฒนธรรมไทย ภูมิปัญญาที่เป็นอัตลักษณ์ของท้องถิ่น ควบคู่กับการอนุรักษ์สิ่งแวดล้อม รวมถึงการจัดเทศกาลชมสวนประจำปี (Flora Festival) ภายใต้แนวคิด “สานรักษ์” เพื่อส่งเสริมการท่องเที่ยวของจังหวัดเชียงใหม่ในช่วงฤดูกาลท่องเที่ยว

เทศกาลชมสวน (Flora Festival) “สานรักษ์” เนรมิตสวนสวยด้วยไม้ดอกเมืองหนาวนานาพรรณ จากมูลนิธิโครงการหลวงและโครงการพัฒนาพื้นที่สูงแบบโครงการหลวง ผสมผสานกับประติมากรรมภูมิปัญญาไทยที่สะท้อนถึงความอุดมสมบูรณ์ของสิ่งแวดล้อม ระหว่างวันที่ 1 พฤศจิกายน 2562 – 29 กุมภาพันธ์ 2563 ต้อนรับนักท่องเที่ยว จำนวน 324,452 ราย







วันเด็กแห่งชาติ สานรักเดอะซีรีส์ ภายใต้เทศกาลชมสวน ประจำปี 2563 บริเวณลานส้มสุก อุทยานหลวงราชพฤกษ์ เมื่อวันที่ 11 มกราคม 2563 มีเด็กๆ และสมาชิกในครอบครัวเข้าร่วมกิจกรรม จำนวน 1,619 ราย









Rose Theme in Valentine Day นิทรรศการรวบรวมสายพันธุ์กุหลาบมากถึง 60 สายพันธุ์ ร่วมกับประติมากรรมกุหลาบ มุมถ่ายภาพ การจำหน่ายผลิตผล และผลิตภัณฑ์จากกุหลาบ ระหว่างวันที่ 14-16 กุมภาพันธ์ 2563 ณ โดมกุหลาบ Rose Paradise มีผู้ร่วมชมความงามของกุหลาบนานาพันธุ์ จำนวน 2,198 ราย



ชมสวนสวยช่วงฤดูฝน จัดแสดงดอกไฮเดรนเยีย (Hydrangea) และดอกปทุมมาหรือที่ได้รับสมญาว่าทิวลิปแห่งสยาม (Siam Tulip) ระหว่างวันที่ 1 กรกฎาคม – 31 สิงหาคม 2563 นับว่าเป็นแห่งเดียวในภาคเหนือที่ได้รวบรวมสายพันธุ์ปทุมมามาจัดแสดงทั้งหมด 30 สายพันธุ์ มีผู้เข้าชมความงามของสวน ณ อุทยานหลวงราชพฤกษ์และผ่านสื่อออนไลน์ จำนวน 182,303 ราย









ตักบาตรเทโวโรหณะเนื่องในวันออกพรรษา คณะสงฆ์ตำบลแม่เหียะ ร่วมกับ อุทยานหลวงราชพฤกษ์ เทศบาลเมืองแม่เหียะ และชมรมกำนันผู้ใหญ่บ้านตำบลแม่เหียะ ตักบาตรพระสงฆ์ 99 รูป เมื่อวันที่ 14 ตุลาคม 2562 มีพุทธศาสนิกชนเข้าร่วม จำนวน 5,611 ราย



วันครบรอบ 10 ปี วันพระราชทานนามอุทยานหลวงราชพฤกษ์ ณ ห้องอินทนิล อุทยานหลวงราชพฤกษ์ เมื่อวันที่ 23 มกราคม 2563 มีผู้เข้าร่วมกิจกรรม จำนวน 215 ราย





มัคคุเทศก์น้อย (RPR Ambassador) ปลูกฝังให้เยาวชนรู้จักรักสิ่งแวดล้อม และฝึกทักษะด้านการเป็นมัคคุเทศก์น้อย ทำหน้าที่แนะนำสถานที่ท่องเที่ยว แหล่งเรียนรู้ทางด้านการเกษตรที่มีความหลากหลาย และแหล่งท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมที่มีคุณค่าภายในอุทยานหลวงราชพฤกษ์







นอกจากนี้ ยังจัดกิจกรรมและพัฒนาพื้นที่ในการให้บริการสังคม สันทนาการ และส่งเสริมสุขภาพ เพื่อให้เป็นพื้นที่พักผ่อนหย่อนใจและทำกิจกรรมร่วมกันระหว่างคนในครอบครัวและกลุ่มเพื่อน รวมถึงพัฒนาธุรกิจและบริการใหม่ๆ รองรับความต้องการของผู้รับบริการ เช่น



กิจกรรมส่งเสริมการออกกำลังกาย กิจกรรมเดิน-วิ่งเพื่อสุขภาพ (กรีนฟินรัน) จุดรวมพลคนรักสุขภาพ ตั้งแต่พฤศจิกายน 2562 – กุมภาพันธ์ 2563 ส่งเสริมให้ประชาชนในพื้นที่เห็นความสำคัญของการออกกำลังกาย มีสุขภาพจิตที่ดี ห่างไกลโรคภัย มีผู้เข้าร่วมกิจกรรม จำนวน 2,103 ราย นอกจากนี้ จัดโครงการส่งเสริมสุขภาพร่วมกับโรงเรียนพิมานเด็กเชียงใหม่ เมื่อวันที่ 22 กุมภาพันธ์ 2563 มีผู้เข้าร่วมกิจกรรม 1,350 ราย รวมถึงเปิดพื้นที่บริเวณถนนด้านหน้าทางเข้าอุทยานหลวงราชพฤกษ์ สำหรับประชาชนในจังหวัดเชียงใหม่ผู้รักสุขภาพให้ได้มาออกกำลังกายตลอดทั้งปี โดยมีมาตรการป้องกันเพื่อความปลอดภัยของผู้รับบริการจากค่าฝุ่นละอองขนาดเล็ก และโรคระบาดของเชื้อไวรัสโคโรน่า 2019 (COVID-19) อย่างเข้มงวด











ปรับปรุงและพัฒนาจุดให้บริการร้านค้า ร้านกาแฟ สินค้าที่ระลึก โรงแรมราชพฤกษ์เพลซ การให้บริการจัดเลี้ยง สัมมนา และให้บริการเช่าพื้นที่ และเพิ่มช่องทางในการจำหน่ายสินค้าที่ระลึกผ่านช่องทางออนไลน์ รองรับและอำนวยความสะดวกแก่ผู้ใช้บริการ สร้างรายได้จากการจำหน่ายสินค้า ผลิตภัณฑ์ และบริการอื่นๆ ของอุทยานหลวงราชพฤกษ์ มูลค่า 13.07 ล้านบาท

ในด้านการสร้างเครือข่ายความร่วมมือกับนานาชาติเพื่อปรับปรุงสวนและแลกเปลี่ยนวัฒนธรรม อุทยานหลวงราชพฤกษ์ได้ประสานงานกับเครือข่ายความร่วมมือ เพื่อหารือเกี่ยวกับการปรับปรุงสวน พร้อมทั้งสร้างความสัมพันธ์ที่ดีกับประเทศคู่ความร่วมมือในด้านวิชาการ พืชสวน และจัดการความรู้ ดังนี้



ร่วมหารือความร่วมมือระหว่างประเทศกับ Mr.Zhang Lihua รองผู้อำนวยการ กรมนโยบายและแผน สำนักงานความร่วมมือเพื่อการพัฒนาระหว่างประเทศ แห่งสาธารณรัฐประชาชนจีน เมื่อวันที่ 17 ตุลาคม 2562



ร่วมหารือเรื่องการประดับตกแต่งสวนเคนยา กับท่านอุปทูตเคนยาประจำประเทศไทย เมื่อวันที่ 16 พฤศจิกายน 2562



ติดตั้งธงมนตราภูฏาน ที่ได้รับมอบจาก นายเชวัง โซเฟล ดอร์จี เอกอัครราชทูต ราชอาณาจักรภูฏาน ประจำประเทศไทย และร่วมหารือกับ Mr. Dasho Rinzin Dorji ปลัดกระทรวงเกษตรและป่าไม้ ผู้แทนฝ่ายกระทรวงเกษตรและป่าไม้ ราชอาณาจักรภูฏานพร้อมคณะ ในการปรับปรุงสวนนานาชาติประเทศภูฏาน เมื่อวันที่ 20 พฤศจิกายน 2562







ร่วมกับสถานเอกอัครราชทูตอินโดนีเซียประจำประเทศไทย จัดงาน Indonesian Day เนื่องในโอกาสครบรอบ 69 ปี ความสัมพันธ์ทางการทูตระหว่างประเทศไทยและประเทศอินโดนีเซีย และเสวนา “Bilateral Relations Between Indonesia & Thailand and Integration within ASEAN” มี H.E. Mr.Ahmad Rusdi เอกอัครราชทูตอินโดนีเซียประจำประเทศไทย เป็นประธานกล่าวเปิดงาน เมื่อวันที่ 11 ธันวาคม 2562





คิม อินชุล และพัค เฮริ ผู้แทนจาก Goyang International Flower Foundation มอบสวนกลางแจ้ง ภายในอุทยานหลวงราชพฤกษ์เพื่อจัดแสดงในเทศกาลชมสวน เมื่อวันที่ 31 มกราคม 2563

อุทยานหลวงราชพฤกษ์ได้ดำเนินการปรับปรุงและพัฒนาเทคโนโลยี บริหารจัดการข้อมูลและระบบสารสนเทศ เว็บไซต์ และแอปพลิเคชัน เพื่อเป็นเครื่องมือในการเผยแพร่ประชาสัมพันธ์ข่าวสารและองค์ความรู้ต่างๆ ของอุทยานหลวงราชพฤกษ์ ไปยังกลุ่มผู้รับบริการให้ครอบคลุมทุกกลุ่มเป้าหมายได้อย่างรวดเร็ว



การประชาสัมพันธ์ผ่านสื่อสังคมออนไลน์ (Social Media) เช่น Mafengwo, Over, Ctrip, Xiaohongshu, Wechat, Facebook, LINE Account “Royal Park Rajapruek” และ Instragram, Website อุทยานหลวงราชพฤกษ์ และสถาบันวิจัยและพัฒนาพื้นที่สูง เป็นต้น รวมถึงประชาสัมพันธ์ผ่านสื่อโทรทัศน์ วิทยุ โรงแรมที่พัก การออกบูธประชาสัมพันธ์ และประชาสัมพันธ์ร่วมกับหน่วยงานพันธมิตร





3.4 กิจกรรมบริการสังคมในช่วงการแพร่ระบาดของเชื้อไวรัสโคโรน่า 2019 (COVID-19) มอบความห่วงใยและส่งต่อความปรารถนาดีไปยังผู้รับบริการของอุทยานหลวงราชพฤกษ์

อุทยานหลวงราชพฤกษ์ตระหนักถึงปัญหาและผลกระทบที่เกษตรกรและประชาชนในพื้นที่จังหวัดเชียงใหม่และจังหวัดใกล้เคียง ได้รับจากสถานการณ์แพร่ระบาดของเชื้อไวรัสโคโรน่า 2019 (COVID-19) จึงน้อมนำหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงของในหลวงรัชกาลที่ 9 มาปรับใช้ โดยคำนึงถึงความพอประมาณ ความมีเหตุผล การมีภูมิคุ้มกันตัวที่ดี และมีความรู้และคุณธรรมเป็นองค์ประกอบ ผ่านการดำเนินโครงการต่างๆ เพื่อลดผลกระทบให้กลุ่มผู้รับบริการ ดังนี้

การฝึกวิชาชีพตามรอยเกษตรทฤษฎีใหม่ “การปลูกผักเพื่อความมั่นคงทางด้านอาหารในยุคโควิด”

สำหรับประชาชนหรือเกษตรกรผู้ที่ได้รับผลกระทบจากการระบาดของเชื้อไวรัสโคโรน่า 2019 (COVID-19) 10 รุ่น จำนวน 100 คน ระหว่างเดือนพฤษภาคม-กันยายน 2563 โดยผลผลิตที่ได้จากการโครงการฯ จะนำไปแจกจ่ายให้ประชาชนที่ได้รับผลกระทบไว้บริโภคอีกด้วย







การส่งมอบผลผลิตทางการเกษตรจากเกษตรกรบนพื้นที่สูง

เพื่อช่วยเหลือผู้ที่ได้รับผลกระทบจากเชื้อไวรัสโคโรน่า 2019 (COVID-19) ระหว่างวันที่ 24 เมษายน 2563 – 31 กรกฎาคม 2563 ณ ชุมชนในพื้นที่จังหวัดเชียงใหม่ จำนวน 9,512 ชุด/ครัวเรือน 21,748 กิโลกรัม และส่งเสริมการมีส่วนร่วมของชุมชนในพื้นที่โดยรอบอุทยานหลวงราชพฤกษ์ในการป้องกันและบรรเทาผลกระทบจากการระบาดของเชื้อไวรัสโคโรน่า 2019 (COVID-19) โดยสนับสนุนวัตถุดิบสำหรับการประกอบอาหารและอาหารว่างเพื่อสำหรับเด็กนักเรียนและสมาชิกในครอบครัว



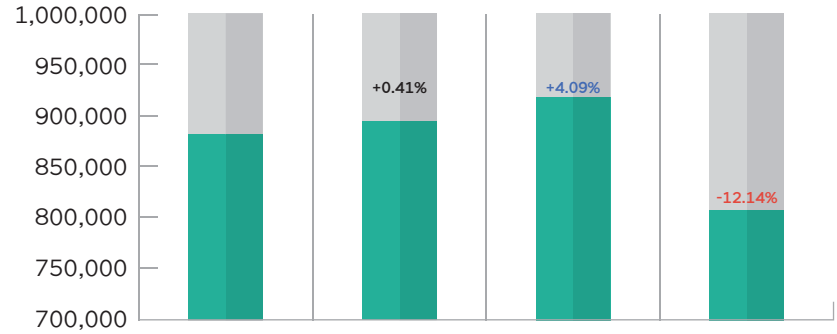






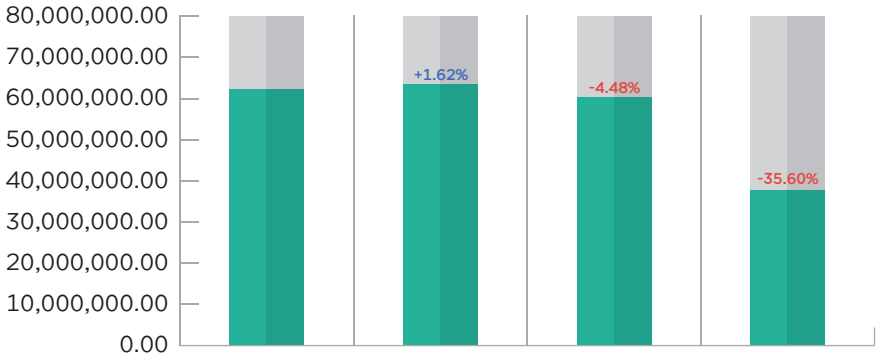
สถิติจำนวนผู้เข้าชม รายได้จากการดำเนินงาน และร้อยละความพึงพอใจของผู้รับบริการอุทยานหลวงราชพฤกษ์ ประจำปีงบประมาณ พ.ศ. 2563

กราฟเปรียบเทียบจำนวน**ผู้รับบริการ**อุทยานหลวงราชพฤกษ์
ตั้งแต่ปีงบประมาณ พ.ศ. 2560-2563



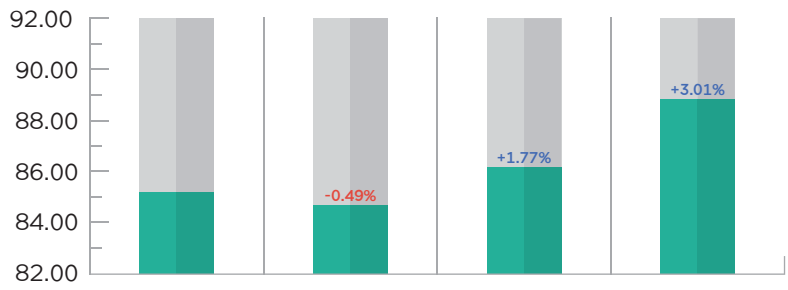
	ปี 2560	ปี 2561	ปี 2562	ปี 2563
จำนวนคน	877,233	880,796	916,838	805,504

กราฟเปรียบเทียบ**รายได้**อุทยานหลวงราชพฤกษ์
ตั้งแต่ปีงบประมาณ พ.ศ. 2560-2563



	ปี 2560	ปี 2561	ปี 2562	ปี 2563
รายได้	62,344,362.7	63,351,568.2	60,514,788.7	38,969,564.8

กราฟแสดงร้อยละ**ความพึงพอใจของผู้เข้าชม**อุทยานหลวงราชพฤกษ์
ตั้งแต่ปีงบประมาณ พ.ศ. 2560-2563



	ปี 2560	ปี 2561	ปี 2562	ปี 2563
ร้อยละความพึงพอใจ	85.2	84.60	86.10	88.69



ผลการดำเนินงานด้านการขยายผลสำเร็จงานโครงการหลวงเพื่อยกระดับชุมชนบนพื้นที่สูง

HRDI

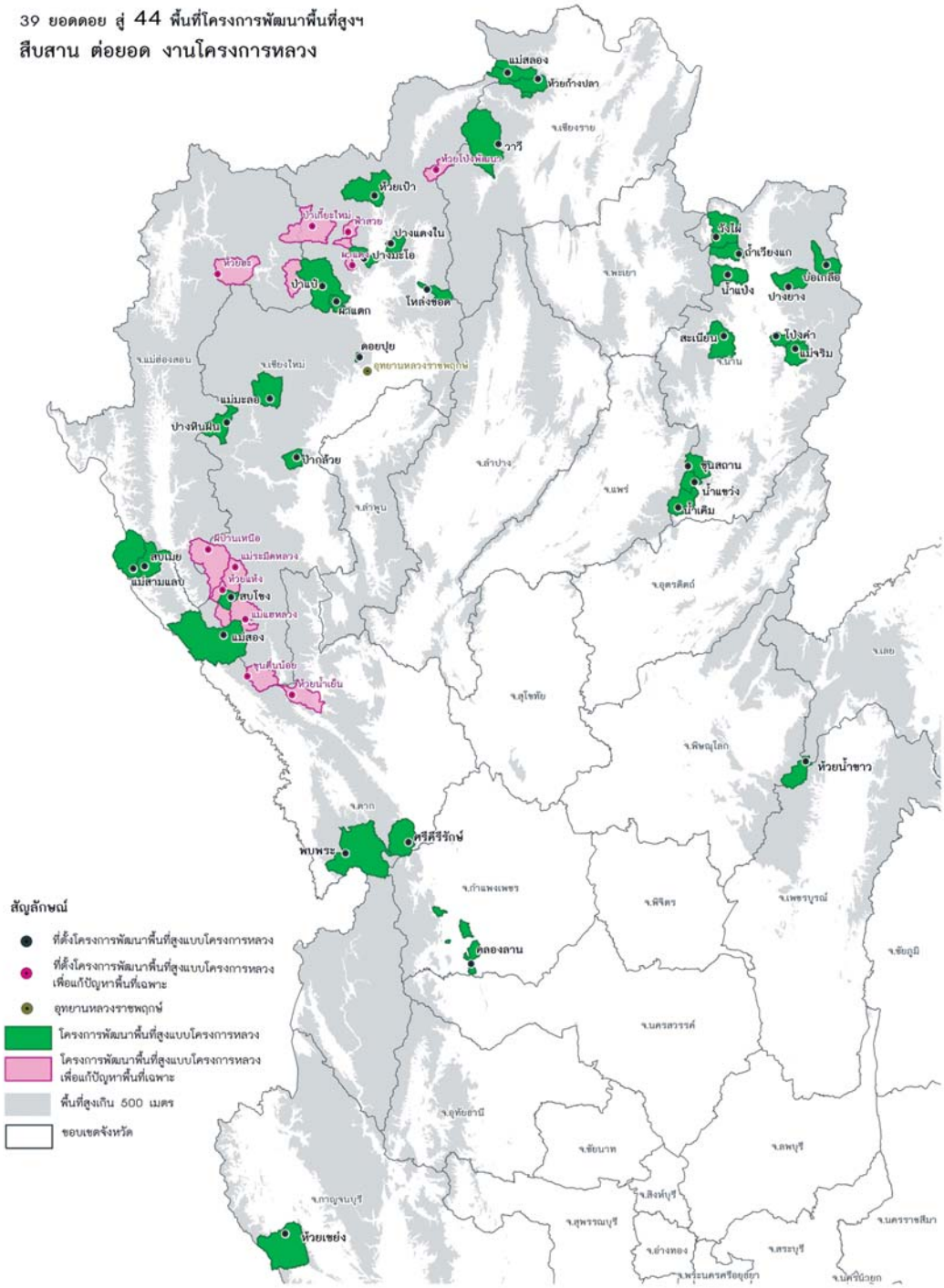
ANNUAL REPORT 2020



HRDI

HIGHLAND RESEARCH AND DEVELOPMENT INSTITUTE
(Public Organization)

ผลการดำเนินงานด้านการขยายผลสำเร็จงานโครงการหลวงเพื่อยกระดับชุมชนบนพื้นที่สูง



ปีงบประมาณ พ.ศ. 2563 สวพส. ได้ดำเนินการพัฒนาชีวิตและความเป็นอยู่ของประชาชนบนพื้นที่สูง ด้วยหลักและวิธีการพัฒนาอย่างยั่งยืนแบบโครงการหลวง อย่างสมดุลทั้งด้านการพัฒนาอาชีพและการตลาด การสร้างศักยภาพของชุมชนให้สามารถอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม การเสริมสร้างความเข้มแข็งของสังคมและชุมชน การพัฒนาโครงสร้างและปัจจัยพื้นฐานที่จำเป็นต่อการดำรงชีวิตและการประกอบอาชีพ ภายใต้การมีส่วนร่วมของชุมชนและความร่วมมือของทุกหน่วยงาน โดยใช้องค์ความรู้โครงการหลวง ผลงานวิจัย และภูมิปัญญาท้องถิ่น เป็นเครื่องมือในการสร้างการพัฒนา ทั้งนี้เพื่อยกระดับชุมชนสู่ชุมชนพึ่งพาตนเอง และเป็นแหล่งเรียนรู้การพัฒนาพื้นที่สูงแบบโครงการหลวง โดยดำเนินงานบนพื้นที่สูง 44 พื้นที่ แบ่งเป็น (1) พื้นที่โครงการพัฒนาพื้นที่สูงแบบโครงการหลวง 33 พื้นที่ ดำเนินงานภายใต้แผนแม่บทโครงการพัฒนาพื้นที่สูงแบบโครงการหลวง ระยะ 6 ปี (พ.ศ. 2560-2565) ที่ได้รับการอนุมัติจากคณะรัฐมนตรี เมื่อวันที่ 21 มิถุนายน 2559 ภายใต้กรอบงบประมาณ 3,090.24 ล้านบาท มีหน่วยงานร่วมบูรณาการ 20 หน่วยงาน พื้นที่เป้าหมาย 498 กลุ่มบ้าน ในพื้นที่ 24 อำเภอ 8 จังหวัด ได้แก่ เชียงใหม่ เชียงราย น่าน แม่ฮ่องสอน ตาก กาญจนบุรี กำแพงเพชร และเพชรบูรณ์ ผู้ได้รับผลประโยชน์ 62,078 ครัวเรือน ประชากร 232,515 ราย และ (2) พื้นที่โครงการพัฒนาพื้นที่สูงแบบโครงการหลวง เพื่อแก้ปัญหาพื้นที่เฉพาะ 11 พื้นที่ ดำเนินงานภายใต้แผนปฏิบัติการโครงการพัฒนาพื้นที่สูงแบบโครงการหลวงเพื่อแก้ปัญหาพื้นที่เฉพาะ ระยะ 4 ปี (พ.ศ. 2562-2565) ที่ได้รับการอนุมัติจากคณะรัฐมนตรี เมื่อวันที่ 12 มีนาคม 2562 ภายใต้กรอบงบประมาณ 424.82 ล้านบาท มีหน่วยงานร่วมบูรณาการ 20 หน่วยงาน พื้นที่เป้าหมาย 118 กลุ่มบ้าน ในพื้นที่ 8 อำเภอ 3 จังหวัด ได้แก่ เชียงใหม่ แม่ฮ่องสอน และตาก ผู้ได้รับผลประโยชน์ 5,249 ครัวเรือน ประชากร 24,440 ราย โดยผลการดำเนินงานในภาพรวม ดังนี้



1. การยกระดับการพัฒนากลุ่มบ้านเป้าหมาย

จากเป้าหมายของการพัฒนา คือ กลุ่มบ้านบนพื้นที่สูงมีความเข้มแข็ง พึ่งพาตนเอง และขับเคลื่อนการพัฒนาต่อไปได้ สวพส. จึงได้กำหนดระดับการพัฒนา ด้วยตัวชี้วัดที่สำคัญครอบคลุมการพัฒนาทั้งด้านเศรษฐกิจ สังคม สิ่งแวดล้อม และโครงสร้างพื้นฐาน จำนวน 10 ตัวชี้วัด ประกอบด้วย

1) ประชาชนในชุมชนได้รับการถ่ายทอดองค์ความรู้และมีเกษตรกรหรือผู้นำชุมชนเข้าร่วมกิจกรรมการพัฒนา

2) ชุมชนมีโครงสร้างพื้นฐานที่จำเป็นต่อการดำรงชีพและสนับสนุนการประกอบอาชีพ เช่น ถนน ไฟฟ้า แหล่งน้ำอุปโภคและบริโภค และโรงรวบรวมผลผลิต และมีมาตรการดูแลรักษา

3) ครัวเรือนนำร่องที่ได้รับการพัฒนาและส่งเสริมที่สามารถเป็นแปลงเรียนรู้ หรือแปลงสาธิตของชุมชน

4) ชุมชนมีแผนอนุรักษ์และฟื้นฟูทรัพยากรและสิ่งแวดล้อม ที่เหมาะสมกับชุมชนและการดำเนินกิจกรรมตามแผน

5) ครัวเรือนในชุมชนมีการใช้ประโยชน์พื้นที่ตามแผนที่การใช้ประโยชน์ที่ดิน (land used planning)

6) ครัวเรือนส่วนใหญ่ของชุมชนได้รับการพัฒนาและส่งเสริมด้านอาชีพ

7) ชุมชนมีสถาบันเกษตรกรที่ดำเนินกิจกรรมได้อย่างต่อเนื่อง และสามารถการจัดการด้านการผลิตและการตลาดได้

8) ครัวเรือนส่วนใหญ่ในชุมชนที่รายได้สูงกว่าเส้นความยากจน

9) ชุมชนสามารถจัดทำแผนชุมชนที่มีคุณภาพ และการขับเคลื่อนแผนสู่การปฏิบัติได้

10)ผลการพัฒนาโดยรวมของชุมชนสามารถเป็นแหล่งเรียนรู้ได้ มีการยอมรับและสนับสนุนจากหน่วยงานในพื้นที่ และมีผู้นำการเปลี่ยนแปลงที่สามารถขับเคลื่อนการพัฒนา

และได้จัดทำแผนการพัฒนาที่เหมาะสมกับระดับการพัฒนาของแต่ละกลุ่มบ้าน โดยเน้นการกระจายพัฒนาและยกระดับการพัฒนาของเกษตรกรและชุมชนด้วยการมีส่วนร่วมของชุมชน ผู้นำชุมชน และหน่วยงานบูรณาการ ซึ่งภายใต้แผนวิจัยและพัฒนาพื้นที่สูงระยะ 8 ปี (พ.ศ. 2563-2570) มีกลุ่มบ้านเป้าหมายในการดำเนินการและยกระดับการพัฒนา จำนวน 616 กลุ่มบ้าน จากกลุ่มบ้านในพื้นที่โครงการพัฒนาพื้นที่สูงแบบโครงการหลวง จำนวน 498 กลุ่มบ้าน และโครงการพัฒนาพื้นที่สูงแบบโครงการหลวงเพื่อแก้ปัญหาพื้นที่เฉพาะ จำนวน 118 กลุ่มบ้าน โดยได้จัดระดับความเข้มแข็งของกลุ่มบ้าน เป็น 4 กลุ่ม คือระดับ A B C และ D ตามคำนิยาม ดังนี้

- **กลุ่มบ้านระดับ A** คือ กลุ่มบ้านที่ชุมชนเข้มแข็ง สามารถขับเคลื่อนการพัฒนาได้ด้วยตนเอง และมีผลการพัฒนาที่สามารถเป็นแหล่งเรียนรู้ได้
- **กลุ่มบ้านระดับ B** คือ กลุ่มบ้านที่ชุมชนสามารถร่วมขับเคลื่อนการพัฒนา มีการกระจายและยกระดับการพัฒนาชีวิตความเป็นอยู่ การอนุรักษ์และฟื้นฟูสิ่งแวดล้อม และการสร้างความเข้มแข็งของชุมชน
- **กลุ่มบ้านระดับ C** คือ กลุ่มบ้านที่ชุมชนอยู่ระหว่างการเริ่มเรียนรู้และขับเคลื่อนการพัฒนา เพื่อการแก้ไขปัญหาพื้นฐานด้านการประกอบอาชีพ และมีการพัฒนาแปลงเรียนรู้
- **กลุ่มบ้านระดับ D** คือ กลุ่มบ้านที่ยังไม่เข้าดำเนินการพัฒนา





ผลจากการดำเนินงานพัฒนาทุกมิติ ในปีงบประมาณ พ.ศ. 2563 ทำให้เกิดการยกระดับและกระจายการพัฒนาของกลุ่มบ้านเป้าหมายขึ้น โดยเป็นกลุ่มบ้านระดับ A จำนวน 23 กลุ่มบ้าน กลุ่มบ้านระดับ B จำนวน 129 กลุ่มบ้าน กลุ่มบ้านระดับ C จำนวน 343 กลุ่มบ้าน และกลุ่มบ้านระดับ D จำนวน 121 กลุ่มบ้าน รวม 616 กลุ่มบ้าน ดังนี้

พื้นที่ดำเนินงาน	A	B	C	D	รวม
กลุ่ม 1 เชียงใหม่/กำแพงเพชร/กาญจนบุรี/เพชรบูรณ์	7	24	59	9	**99**
กลุ่ม 2 เชียงราย	4	23	88	40	**155**
กลุ่ม 3 น่าน	9	34	34	14	**91**
กลุ่ม 4 แม่ฮ่องสอน/ตาก	2	26	67	58	**153**
กลุ่ม 5 พื้นที่เฉพาะ	1	22	95	0	**118**
รวม	**23**	**129**	**343**	**121**	**616**

1) **พื้นที่กลุ่ม 1** จังหวัดเชียงใหม่ กำแพงเพชร กาญจนบุรี และเพชรบูรณ์ รวม 13 แห่ง ประกอบด้วยพื้นที่โครงการพัฒนาพื้นที่สูงแบบโครงการหลวงคลองลาน ดอยปุย ป่ากล้วย ปางแดงใน ปางมะโอ ปางหินฝน ป่าแป๋ ผาแตก แม่มะลอ ห้วยเป้า โหล่งขอด ห้วยเขย่ง และห้วยน้ำขาว
2) **พื้นที่กลุ่ม 2** จังหวัดเชียงราย รวม 3 แห่ง ประกอบด้วยพื้นที่โครงการพัฒนาพื้นที่สูงแบบโครงการหลวงวาวี แม่สลอง และห้วยก้างปลา
3) **พื้นที่กลุ่ม 3** จังหวัดน่าน รวม 11 แห่ง ประกอบด้วยพื้นที่โครงการพัฒนาพื้นที่สูงแบบโครงการหลวงขุนสถาน ถ้ำเวียงแก น้ำแขวง น้ำเคิม น้ำแป่ง บ่อเกลือ ปางยาง โป่งคำ แม่จริม วังไผ่ และสะเนียน
4) **พื้นที่กลุ่ม 4** จังหวัดตาก และแม่ฮ่องสอน รวม 6 แห่ง ประกอบด้วยพื้นที่โครงการพัฒนาพื้นที่สูงแบบโครงการหลวงแม่สอง แม่สามแลบ สบโขง สบเมย พบพระ และผาผึ้ง-ศรีศีรีรักษ์
5) **พื้นที่กลุ่ม 5** พื้นที่เฉพาะ รวม 11 แห่ง ประกอบด้วยพื้นที่โครงการพัฒนาพื้นที่สูงแบบโครงการหลวง เพื่อแก้ปัญหาพื้นที่เฉพาะผาแดง ฟ้าสวย ป่าเกี๊ยะใหม่ ห้วยโป่งพัฒนา ขุนตื่นน้อย ผีปานเหนือ แม่แฮหลวง ห้วยแห้ง ห้วยฮะ เลอตอ และแม่ระมีดหลวง

2. การพัฒนาและส่งเสริมอาชีพทั้งในและนอกภาคเกษตรแก่เกษตรกรให้มีรายได้เพียงพอต่อการดำรงชีพ

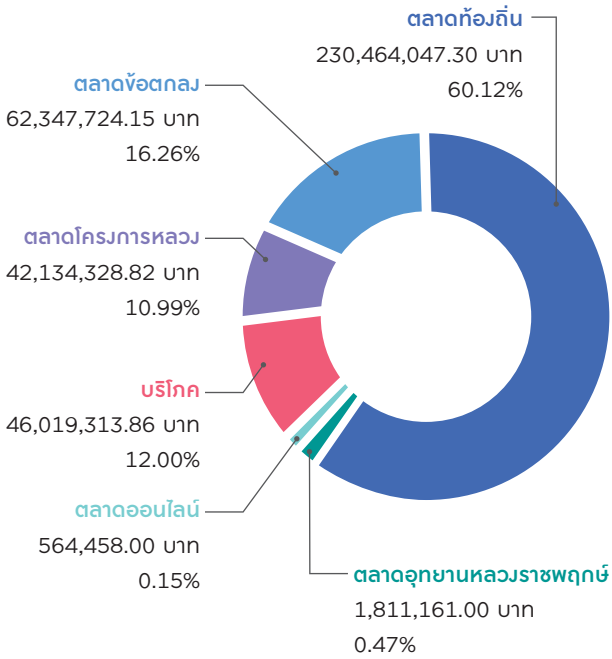
สวพส. ดำเนินการพัฒนาและส่งเสริมอาชีพทั้งในและนอกภาคเกษตรแก่เกษตรกรให้มีรายได้เพียงพอต่อการดำรงชีพ มีความมั่นคงด้านการประกอบอาชีพ โดยใช้ทรัพยากรธรรมชาติอย่างสมดุลและคุ้มค่า ด้วยระบบการเกษตรปลอดภัยที่เป็นมิตรต่อสิ่งแวดล้อม ใช้ข้อมูลจากแผนการใช้ประโยชน์ที่ดิน แผนที่ดินรายแปลง แผนชุมชน และข้อมูลที่เกี่ยวข้องเป็นเครื่องมือ ใช้เทคโนโลยีและนวัตกรรม รวมทั้งมีระบบการจัดการหลังการเก็บเกี่ยวและการตลาดที่ดี ตรงตามความต้องการของตลาด และลดความเสี่ยงจากภัยพิบัติหรือการแปรปรวนของสภาพแวดล้อม รวมทั้งการสร้างมูลค่าเพิ่มจากภูมิปัญญาและความหลากหลายทางชีวภาพ ส่งเสริมพัฒนาและถ่ายทอดองค์ความรู้ตามแนวทางโครงการหลวงให้แก่เกษตรกร 95,450 ราย ส่งผลให้เกษตรกร 3,852 ครัวเรือน มีรายได้จากการจำหน่ายผลผลิตผ่านช่องทางตลาดโครงการหลวง ตลาดข้อตกลง ตลาดท้องถิ่น ตลาดอุทยานหลวงราชพฤกษ์ บริโภค และตลาดออนไลน์ โดยช่องทางตลาดออนไลน์นั้นเป็นการจำหน่ายผลผลิตผ่าน Facebook ของกลุ่มเกษตรกร และ สวพส. เพิ่มการประชาสัมพันธ์ผลผลิตของเกษตรกรผ่านช่องทาง Facebook เพจของดีบนดอย และช่องทาง Line Application ของกลุ่มงานตลาด โดยรายได้จากการส่งเสริมอาชีพทั้งในและนอกภาคเกษตรปีงบประมาณ พ.ศ. 2563 รวมมูลค่า 383.34 ล้านบาท คิดเป็นรายได้เฉลี่ย 99,517.41 บาท/ครัวเรือน (เพิ่มขึ้นจากปีงบประมาณ พ.ศ. 2562 ร้อยละ 14.50) และมูลค่าของสินค้าที่ได้รับการรับรองมาตรฐานอาหารเกษตรปลอดภัยคิดเป็นมูลค่า 117.83 ล้านบาท ทั้งนี้จากผลการประเมินกึ่งกลางแผนแม่บทโครงการพัฒนาพื้นที่สูงแบบโครงการหลวง ระยะ 5 ปี (พ.ศ. 2560-2564) โดยมหาวิทยาลัยแม่โจ้ พบว่า ครัวเรือนเกษตรกรที่ได้รับการส่งเสริมอาชีพในพื้นที่โครงการพัฒนาพื้นที่สูงแบบโครงการหลวง มีรายได้สามารถก้าวพ้นเส้นความยากจนได้ร้อยละ 68.82

รายได้ของเกษตรกรจากการพัฒนาอาชีพทั้งในและนอกภาคการเกษตร จำแนกรายสาขา

รายการ	ปริมาณ	มูลค่า (บาท)
ผัก	5,328,876 กิโลกรัม	112,794,824
ไม้ผล	4,131,106 กิโลกรัม	88,296,747
พืชไร่	6,645,919 กิโลกรัม	82,676,465
ชาและกาแฟ	920,147 กิโลกรัม	53,796,031
ปศุสัตว์	154,907 กิโลกรัม	14,806,327
Food bank	812,784 กิโลกรัม	12,728,891
ท่องเที่ยว	8,922 ราย	4,522,126
หัตถกรรม	37,333 ชิ้น	3,125,947
ไม้ดอก	146,421 ต้น/กระถาง	2,098,610
ผลิตภัณฑ์แปรรูป	15,183 ชิ้น	779,960
อื่นๆ	554,960	7,715,133
รวม	**18,756,556**	**383,341,061**



รายได้ของเกษตรกรจากการพัฒนาอาชีพทั้งในและนอกภาคการเกษตร จำแนกรายตลาด



ผลจากการส่งเสริมส่งผลให้เกษตรกรได้รับการรับรองมาตรฐานการผลิตในระบบการเกษตรที่ดี (GAP) จากกรมวิชาการเกษตร 1,625 ราย 52 ชนิดพืช เกษตรกรได้รับการรับรองมาตรฐานเกษตรอินทรีย์จากกรมวิชาการเกษตร 617 ราย และเกษตรกรได้รับการรับรองมาตรฐานเกษตรอินทรีย์ (IFOAM Accredited) จากสำนักงานมาตรฐานเกษตรอินทรีย์ 842 ราย นอกจากนี้โรงคัดบรรจุได้รับการรับรองมาตรฐานโรงงาน (GMP และ HACCP) จากกระทรวงสาธารณสุข จำนวน 4 แห่ง ได้แก่ โรงคัดบรรจุโครงการพัฒนาพื้นที่สูงแบบโครงการหลวงห้วยเป้า ปางหินฝน ขุนสถาน และแม่จริม และกลุ่มเกษตรกรได้รับใบอนุญาตผลิตอาหารจากกระทรวงสาธารณสุข 2 กลุ่ม ได้แก่ สหกรณ์การเกษตรโครงการหลวงปางหินฝน จำกัด ใบอนุญาตผลิตอาหารเลขที่ 50-2-06263 และวิสาหกิจชุมชนกลุ่มเกษตรกรโครงการพัฒนาพื้นที่สูงแบบโครงการหลวงห้วยเป้า ใบอนุญาตผลิตอาหารเลขที่ 50-2-02463



















3. การเสริมสร้างความเข้มแข็งของคนและชุมชนในการพึ่งตนเอง บริหารจัดการตนเอง

สวพส. ดำเนินการเสริมสร้างความเข้มแข็งของคนและชุมชนในการพึ่งตนเอง บริหารจัดการตนเอง ขับเคลื่อนการพัฒนาด้วยการพัฒนาศักยภาพของผู้นำชุมชน ผู้นำเกษตรกร และสถาบันเกษตรกร ใช้หลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงและแผนชุมชนเป็นกลไกในการขับเคลื่อนการพัฒนา พร้อมทั้งอนุรักษ์ฟื้นฟูวัฒนธรรมและประเพณี ดำเนินกิจกรรมที่สำคัญ ดังนี้

- ส่งเสริมการจัดทำแผนชุมชนที่สอดคล้องกับความต้องการของชุมชนทั้งทางด้านเศรษฐกิจ สังคม และสิ่งแวดล้อม โดยกระบวนการมีส่วนร่วมของชุมชน เน้นการพัฒนาให้ชุมชนสามารถดำเนินการได้เอง ทั้ง 44 พื้นที่
- พัฒนาศักยภาพของคณะกรรมการสถาบันเกษตรกรรวมถึงเจ้าหน้าที่ที่เกี่ยวข้องกับสถาบันเกษตรกร โดยจัดอบรมหลักสูตรการบริหารจัดการและการจัดทำบัญชีกลุ่มวิสาหกิจชุมชน การบริหารจัดการของสถาบันเกษตรกร และการจัดทำบัญชีฟาร์ม การเป็นผู้ตรวจสอบกิจการสหกรณ์ และหลักสูตรเกษตรยุคใหม่ขายผ่านอีคอมเมิร์ซ (E-Commerce)
- พัฒนาให้สถาบันเกษตรกรมีช่องทางออนไลน์ผ่าน Facebook และ Line Application เพื่อติดต่อสื่อสาร ประชาสัมพันธ์ และจำหน่ายสินค้า รวมถึงมีการพัฒนาผลิตภัณฑ์ ตราสินค้า และเครื่องหมายการค้าของสถาบันเกษตรกร จำนวน 7 แห่ง และผลักดันให้มีสถาบันเกษตรกรตัวอย่างบนพื้นที่สูงที่สามารถเป็นแหล่งเรียนรู้ได้ 6 แห่ง
- เชื่อมโยงสร้างเครือข่ายร่วมกับหน่วยงานของภาครัฐและเอกชน เรื่องกระจายสินค้าและพัฒนาสถาบันเกษตรกรให้มีศักยภาพมากยิ่งขึ้น โดยได้พัฒนาและเพิ่มศักยภาพการบริหารจัดการการดำเนินกิจกรรมของสถาบันเกษตรกรในพื้นที่โครงการพัฒนาพื้นที่สูงแบบโครงการหลวง จำนวน 95 กลุ่ม ประกอบด้วยกลุ่มสหกรณ์ 9 กลุ่ม กลุ่มเตรียมสหกรณ์ 7 กลุ่ม กลุ่มวิสาหกิจชุมชน 47 กลุ่ม และกลุ่มพึ่งตนเอง 32 กลุ่ม สมาชิกรวม 2,900 ราย เงินทุนดำเนินงานทั้งสิ้น 20.91 ล้านบาท และสถาบันเกษตรกรในพื้นที่โครงการพัฒนาพื้นที่สูงแบบโครงการหลวง เพื่อแก้ปัญหาพื้นที่เฉพาะดำเนินกิจกรรมของสถาบันเกษตรกรในรูปแบบกลุ่มวิสาหกิจชุมชน จำนวน 19 กลุ่ม
- พัฒนาเกษตรกรและยกระดับให้เป็นเกษตรกรปราดเปรื่อง (Smart Farmer) เพื่อขับเคลื่อนนโยบายและบรรลุเป้าหมายการพัฒนาสำคัญของกระทรวงเกษตรและสหกรณ์ ทั้งหมด 909 ราย แบ่งเป็นเกษตรกรที่พัฒนาเป็นเกษตรกรปราดเปรื่อง (Existing Smart Farmer) 426 ราย และเกษตรกรที่กำลังพัฒนาเป็นเกษตรกรปราดเปรื่อง 483 ราย ดำเนินการพัฒนาเกษตรกรด้วยการจัดอบรมให้ความรู้โดยนักวิชาการ/เจ้าหน้าที่พื้นที่/หน่วยงานต่างๆ พัฒนาแปลงเกษตรกรให้เป็นแหล่งเรียนรู้ด้านการพัฒนาพื้นที่สูงแบบโครงการหลวง และจัดศึกษาดูงานทั้งในและต่างประเทศเพื่อพัฒนาความรู้และทักษะให้กับผู้นำเกษตรกร โดยผู้นำเกษตรกร 11 ราย ได้เข้าร่วมศึกษาดูงานด้านเทคโนโลยีการเกษตร ประเทศญี่ปุ่น
- ส่งเสริมช่วยเหลือผู้ผ่านการบำบัดยาเสพติด (ฝิ่น) ในพื้นที่โครงพัฒนาพื้นที่สูงแบบโครงการหลวง เพื่อแก้ปัญหาพื้นที่เฉพาะ ด้วยการส่งเสริมอาชีพที่เหมาะสมตามศักยภาพแก่ผู้ผ่านการบำบัดที่ไม่กลับไปเสพซ้ำ 167 ราย และยกระดับผู้ผ่านการบำบัดที่ได้รับการช่วยเหลือด้านอาชีพ 20 ราย เพื่อเป็นกลุ่มต้นแบบการมีอาชีพหลังการบำบัด และสามารถเป็นวิทยากรเกษตรกรให้กับผู้บำบัดหรือผู้ผ่านการบำบัดรายใหม่ในระยะต่อไป ทั้งนี้จากการติดตามสถานการณ์การลักลอบปลูกฝิ่นในพื้นที่โครงการฯ พบว่ามีแนวโน้มลดลงอย่างต่อเนื่อง ข้อมูลแสดงดังตาราง

ตารางแสดงผลการสำรวจสถานการณ์การลักลอบปลูกฝิ่น ในพื้นที่โครงการพัฒนาพื้นที่สูงแบบโครงการหลวง เพื่อแก้ปัญหาพื้นที่เฉพาะ

ศูนย์ปฏิบัติการฯ	อำเภอ	จังหวัด	หย่อมบ้าน	พื้นที่ปลูกฝิ่น (ไร่)						
				ปี 56/57	ปี 57/58	ปี 58/59	ปี 59/60	ปี 60/61	ปี 61/62	ปี 62/63
1. ห้วยน้ำเย็น	แม่ระมาด	ตาก	6	32.17	197.89	361.16	147.03	213.19	0.00	2.61
2. ขุนตื่นน้อย	อมก๋อย	เชียงใหม่	19	203.58	93.40	205.37	144.24	35.56	1.51	1.12
3. ผาแดง	แม่แตง	เชียงใหม่	5	24.05	16.20	51.17	64.77	35.28	19.9	31.78
4. ฟ้าสวย	เชียงดาว	เชียงใหม่	4	26.03	26.64	16.43	32.90	15.75	5.07	11.08
5. ป่าเกี๊ยะใหม่	เชียงดาว	เชียงใหม่	12	23.40	6.71	38.45	29.20	15.71	12.72	0.00
6. ผีปานเหนือ	อมก๋อย	เชียงใหม่	34	436.96	406.35	340.86	221.70	13.50	0.00	0.00
7. ห้วยแห้ง	อมก๋อย	เชียงใหม่	7	178.40	126.22	248.44	70.76	7.18	5.28	0.00
8. ห้วยฮะ	ปาย	แม่ฮ่องสอน	10	21.26	7.80	0.77	1.03	6.31	7.23	0.74
9. แม่ระมีดหลวง	อมก๋อย	เชียงใหม่	8	162.56	87.96	42.92	174.62	3.13	0.00	0.00
10. แม่แฮหลวง	อมก๋อย	เชียงใหม่	9	189.96	68.73	69.75	125.05	2.88	15.37	3.77
11. ห้วยโป่งพัฒนา	ไชยปราการ	เชียงใหม่	4	0.00	4.70	0.70	0.00	0.00	0.15	0.56
รวม	7	3	118	1,298.37	1,042.60	1,376.02	1,011.30	348.49	67.23	51.66

หมายเหตุ : 1. พื้นที่ห้วยน้ำเย็น ปี 56/57 – ปี 60/61 เป็นข้อมูลพื้นที่สำรวจฝิ่นเดิมของศูนย์พัฒนาโครงการหลวงเลอตอ
2. พื้นที่ห้วยน้ำเย็น เริ่มดำเนินการตามแผนปฏิบัติการตั้งแต่ พ.ศ. 2562









4. การเสริมสร้างศักยภาพของชุมชนให้สามารถอนุรักษ์และฟื้นฟูทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมได้อย่างเป็นระบบและมีประสิทธิภาพ

สวพส. เสริมสร้างศักยภาพของชุมชนให้สามารถอนุรักษ์และฟื้นฟูทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมได้อย่างเป็นระบบและมีประสิทธิภาพ ด้วยการส่งเสริมการใช้แผนที่การใช้ประโยชน์ที่ดินรายแปลงที่ได้สำรวจข้อมูลแปลงของเกษตรกร 334 ชุมชน (ข้อมูลสะสม พ.ศ. 2556-2563) ทั้งนี้ร่วมกับชุมชนกำหนดขอบเขตการใช้ประโยชน์ที่ดิน (Zoning) แบ่งแยกพื้นที่ป่าพื้นที่ทำกินให้มีความชัดเจน และกำหนดแนวทางมาตรการในการใช้ประโยชน์ที่ดินให้ถูกต้องเหมาะสม โดยมีคณะกรรมการชุมชนในการบริหารจัดการควบคุม และป้องกันการบุกรุกพื้นที่ป่า ผลจากการปรับระบบเกษตรให้ถูกต้องตามหลักวิชาการตามแผนที่การใช้ประโยชน์ที่ดินรายแปลง พบว่าปี พ.ศ. 2563 มีการอนุรักษ์พื้นที่ป่าชุมชน ป่าใช้สอย และป่าอนุรักษ์ เพิ่มขึ้น 66,691.80 ไร่ ปัจจุบันมีพื้นที่ป่าชุมชน ป่าใช้สอย และป่าอนุรักษ์ สะสมรวมทั้งหมด 578,785.79 ไร่ ชุมชนที่มีการนำแผนที่การใช้ประโยชน์ที่ดินรายแปลงไปใช้ประโยชน์ในการพัฒนาอาชีพหรือสิ่งแวดล้อม จำนวน 114 ชุมชน นอกจากนี้หน่วยงานต่างๆ เช่น กรมอุทยานแห่งชาติ สัตว์ป่าและพันธุ์พืช กรมป่าไม้ องค์การบริหารส่วนตำบล ได้นำข้อมูลแผนที่ดินรายแปลงไปใช้ประโยชน์ในการดำเนินงานตามภารกิจของหน่วยงานนั้นๆ ด้วย

ภาพเปรียบเทียบ ก่อน-หลัง ผลสำเร็จจากการใช้แผนที่การใช้ประโยชน์แผนที่ดินรายแปลง

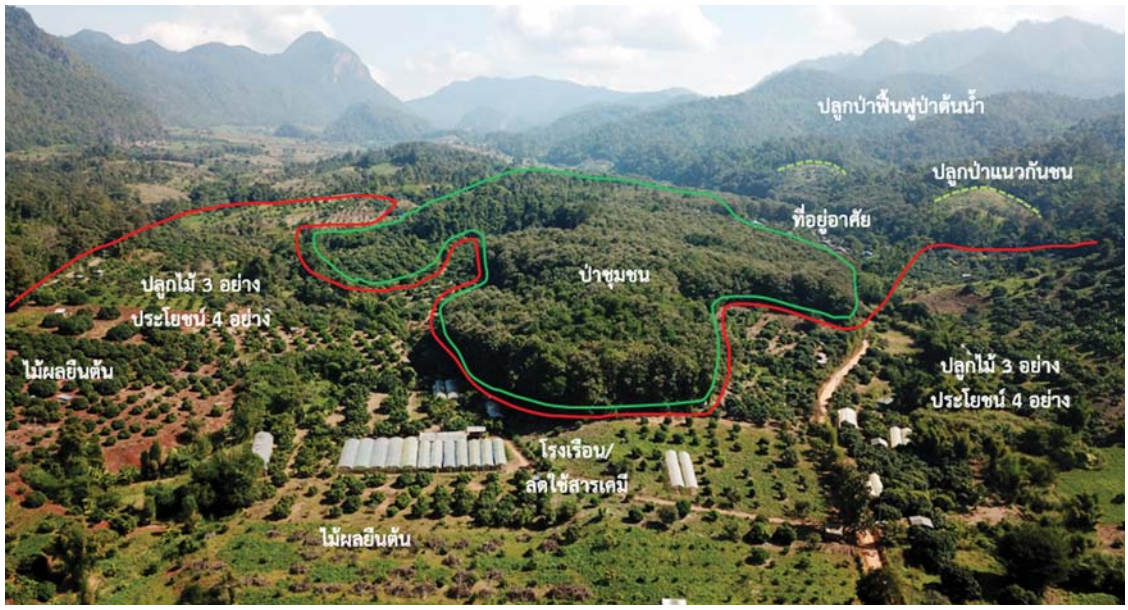


ปี 2558 ปลูกพืชไร่เชิงเดี่ยวในพื้นที่อำเภออมก๋อย จังหวัดเชียงใหม่



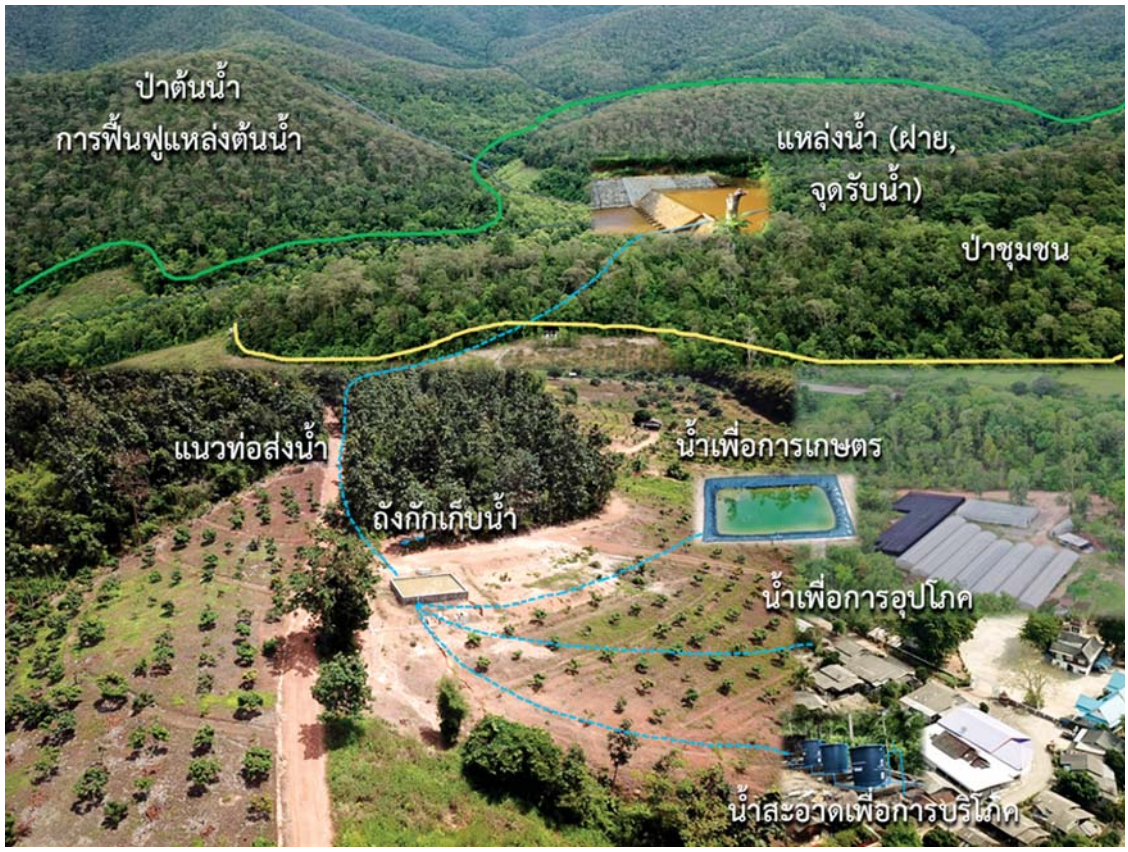
ปี 2563 ปรับระบบเกษตรในพื้นที่อำเภออมก๋อย จังหวัดเชียงใหม่

ตัวอย่าง การกำหนดขอบเขตการใช้ประโยชน์ที่ดิน (Zoning) การปรับระบบเกษตรที่เป็นมิตรต่อสิ่งแวดล้อม ควบคู่การอนุรักษ์ฟื้นฟูทรัพยากรธรรมชาติ



โครงการพัฒนาพื้นที่สูงแบบโครงการหลวงปางแดงใน จังหวัดเชียงใหม่

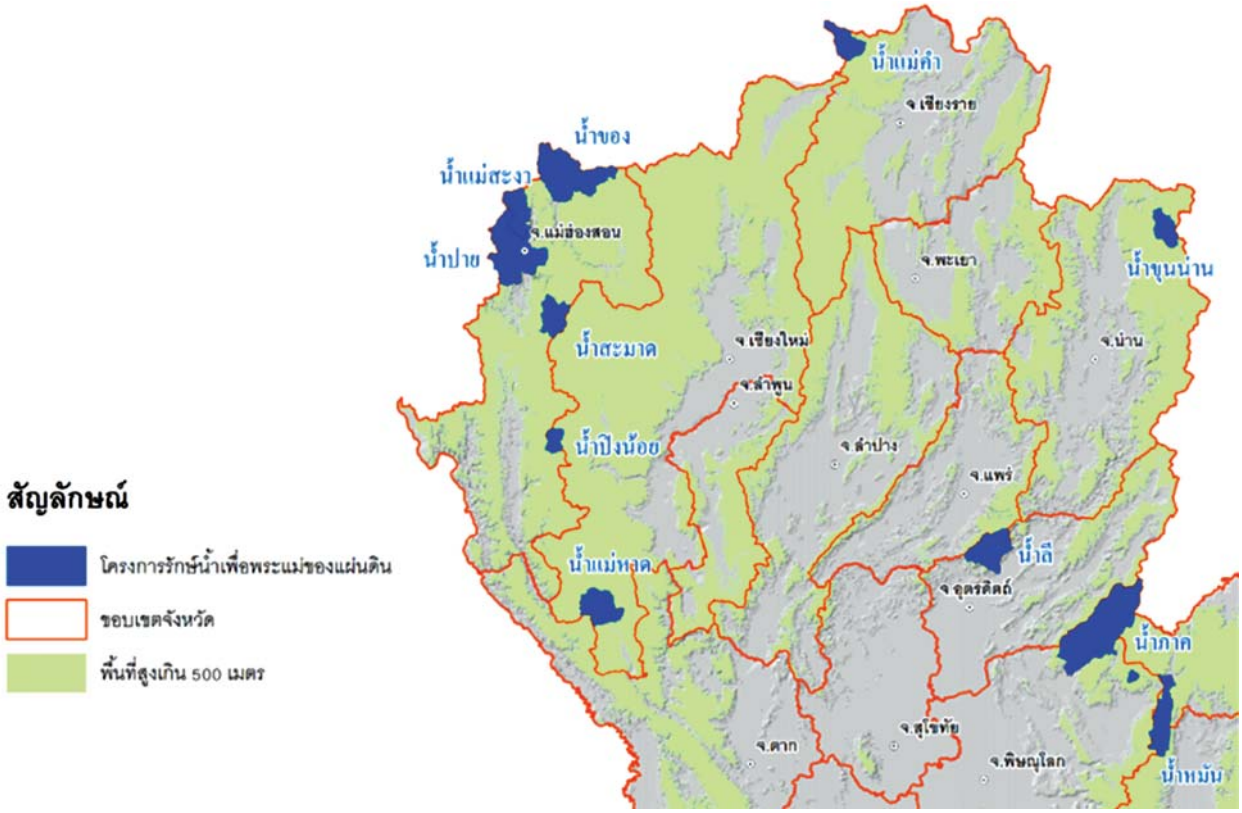
การสร้างความร่วมมือและบูรณาการหน่วยงานอย่างเป็นระบบโครงการพัฒนาพื้นที่สูงแบบโครงการหลวงห้วยเป้า อำเภอเชียงดาว จังหวัดเชียงใหม่



การพัฒนาอย่างเป็นระบบครบวงจร ฟื้นฟูอนุรักษ์ พัฒนาแหล่งน้ำ และการเกษตรที่เป็นมิตรต่อสิ่งแวดล้อม

การสนับสนุนโครงการ “รักษ์น้ำเพื่อพระแม่ของแผ่นดิน”

โครงการ **“รักษ์น้ำเพื่อพระแม่ของแผ่นดิน”** มีวัตถุประสงค์หลักเพื่อสนองพระราชเสาวนีย์ของสมเด็จพระนางเจ้าสิริกิติ์ พระบรมราชินีนาถ ที่ทรงห่วงใยทรัพยากรธรรมชาติและสภาพป่า ต้นน้ำลำธาร และขยายผลแนวพระราชดำริในการอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมในพื้นที่ต้นน้ำของลุ่มน้ำต่างๆ โดยมีวัตถุประสงค์เฉพาะ ทั้งเพื่อการจัดตั้งถิ่นฐานและพัฒนาชุมชนอย่างเหมาะสมตามแนวพระราชดำริการอยู่ร่วมกันของคนและป่าอย่างสมดุลยั่งยืน เพื่ออนุรักษ์พัฒนาและบริหารจัดการทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมในพื้นที่ลุ่มน้ำโดยกระบวนการมีส่วนร่วมของชุมชน เพื่อสร้างโอกาสในการประกอบอาชีพและการมีงานทำให้กับประชาชนให้พออยู่พอกินและพึ่งตนเองได้ เพื่อพัฒนาคุณภาพคนในชุมชนให้มีการเรียนรู้อย่างต่อเนื่อง มีโอกาสเข้าถึงบริการพื้นฐาน และเพื่อพัฒนาประสิทธิภาพการบริหารจัดการพัฒนาในพื้นที่ลุ่มน้ำ มุ่งบูรณาการดำเนินงานอย่างเป็นองค์รวมเพื่อสร้างภูมิคุ้มกันรองรับสถานการณ์เปลี่ยนแปลงต่างๆ



ปีงบประมาณ พ.ศ. 2563 สวพส. ดำเนินงานในพื้นที่โครงการ **“รักษ์น้ำเพื่อพระแม่ของแผ่นดิน”** 11 พื้นที่ ภายใต้แผนแม่บทโครงการรักษ์น้ำเพื่อพระแม่ของแผ่นดิน ระยะที่ 3 (พ.ศ. 2560-2564) ได้รับการอนุมัติจากคณะรัฐมนตรี เมื่อวันที่ 24 มกราคม 2560 ภายใต้กรอบงบประมาณ 1,199.74 ล้านบาท พื้นที่เป้าหมาย 129 กลุ่มบ้าน ในพื้นที่ 10 อำเภอ 7 จังหวัด ได้แก่ แม่ฮ่องสอน เชียงราย เชียงใหม่ น่าน อุตรดิตถ์ พิษณุโลก และเลย ผู้ได้รับผลประโยชน์ 24,534 ครัวเรือน ประชากร 76,630 ราย โดยมีหน่วยงานร่วมดำเนินงาน 15 หน่วยงาน มีผลการดำเนินงานที่สำคัญของ สวพส. ในฐานะหน่วยงานดำเนินการและเลขานุการ ดังนี้

1. การส่งเสริมอาชีพและพัฒนาคุณภาพชีวิต

ได้พัฒนาชุมชนต้นแบบและแหล่งเรียนรู้การพัฒนาพื้นที่สูงอย่างยั่งยืนแบบโครงการหลวง โดยจัดตั้งกลุ่มเกษตรกรผู้ผลิตผักปลอดภัยต้นแบบ 3 กลุ่ม ส่งเสริมและสนับสนุนกลุ่มเกษตรกรผู้ผลิตผักปลอดภัยและผักอินทรีย์ในระบบโรงเรือนและนอกโรงเรือน โดยใช้องค์ความรู้โครงการหลวง เน้นการลดการใช้สารเคมีอันจะก่อให้เกิดผลกระทบต่อสิ่งแวดล้อมในอนาคต ส่งเสริมการใช้ปุ๋ยหมักและปรับปรุงแปลงไม้ผลเดิมของกลุ่มเกษตรกรต้นแบบ โดยส่งเสริมและสนับสนุนกลุ่มผู้ปลูกไม้ผลในรูปแบบแปลงสาธิต 7 ชนิดพืช ได้แก่ เงาะ อาโวกาโด แมคาเดเมีย ไผ่ ทุเรียน มะนาว และมะม่วง รวมพื้นที่ 40 ไร่ สนับสนุนการศึกษาดูงานให้กับกลุ่มเกษตรกรเรื่องการปลูกผักอินทรีย์ เพื่อเป็นการแลกเปลี่ยนองค์ความรู้ เชื่อมโยงด้านการผลิตและการตลาดร่วมกัน ทำให้กลุ่มเกษตรกรสามารถทำแผนการผลิตได้อย่างมีคุณภาพ โดยมูลค่าของผลผลิตที่จำหน่ายผ่านช่องทางตลาดข้อตกลง และตลาดท้องถิ่น รวม 3.33 ล้านบาท







2. การส่งเสริมและพัฒนาความมั่นคงของคนและชุมชน

พัฒนาพื้นที่ต้นแบบบูรณาการด้านประมงและปศุสัตว์ตามแนวพระราชดำริ พัฒนากลุ่มเกษตรกรผู้ผลิตผักปลอดภัย 3 กลุ่ม เพื่อให้เกิดการเชื่อมโยงงานในระบบการผลิตพืชในการเลี้ยงหมูหลุมให้ได้มูลสุกรมาใช้ในการผลิตพืชผักและไม้ผลปลอดภัย อาหารปลาจากเศษพืชที่เหลือจากการตัดแต่ง การดำเนินงานของโครงการฯ ช่วยเพิ่มพื้นที่สีเขียว ลดการทำไร่เลื่อนลอยและลดการเผาในพื้นที่ โดยดำเนินงานแบบมุ่งเน้นการทำงานแบบบูรณาการร่วมกับหน่วยงานต่างๆ ในพื้นที่

3. การพัฒนาและอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม

ส่งเสริมและสนับสนุนการปลูกป่าตามแนวพระราชดำริรูปแบบต่างๆ และสร้างจิตสำนึกในการอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติและป่าไม้ โดยร่วมกับชุมชนในการปลูกป่าเฉลิมพระเกียรติ สมเด็จพระนางเจ้าสิริกิติ์พระบรมราชินีนาถ พระบรมราชชนนีพันปีหลวง เนื่องในโอกาสวันเฉลิมพระชนมพรรษา ครบ 88 พรรษา โดยได้ร่วมจัดกิจกรรมร่วมกับหน่วยงานบูรณาการในพื้นที่ ทั้งนี้ได้ทำการปลูกป่าร่วมกับหน่วยงานและชาวบ้านในพื้นที่ เพื่อเพิ่มพื้นที่สีเขียว โดยชาวบ้านให้ความสนใจเข้าร่วมกิจกรรม 80 ราย

ร่วมกับชุมชนในการสร้างฝายชะลอน้ำเพื่อกักเก็บน้ำไว้ใช้ประโยชน์ในแปลงและโรงเรือนที่ผลิตพืชไม่ให้ขาดแคลนน้ำในช่วงฤดูแล้ง ในพื้นที่ลุ่มน้ำภาค จังหวัดพิษณุโลก และลุ่มน้ำหมัน จังหวัดเลย และให้เกษตรกรเล็งเห็นถึงความสำคัญของการสร้างความชุ่มชื้นและกักเก็บน้ำไว้ใช้ประโยชน์และมีรายได้ โดยไม่กระทบต่อสิ่งแวดล้อม และเป็นการสร้างจิตสำนึกการรักษาป่าไม้ซึ่งเป็นแหล่งกำเนิดของแหล่งน้ำ

ส่งเสริมพัฒนาปรับปรุงบำรุงดิน และป้องกันการพังทลายของดิน รวมทั้งการวิเคราะห์ดิน โดยเก็บตัวอย่างดินจากแปลงของเกษตรกรในแต่ละลุ่มน้ำมาตรวจคุณสมบัติของดิน สนับสนุนมูลสัตว์สำหรับปรับปรุงดิน รวมถึงติดตามและให้คำแนะนำการผลิตปุ๋ยหมักจากมูลสัตว์และเศษผักที่เหลือเพื่อลดการเผาเศษพืชในพื้นที่ ลดปัญหาหมอกควันและเพิ่มปริมาณอินทรียวัตถุในดิน ดำเนินการในพื้นที่จังหวัดพิษณุโลก และอุตรดิตถ์









บริหารจัดการทรัพยากรน้ำ เก็บข้อมูลการใช้น้ำ วิเคราะห์คุณภาพน้ำ เพื่อให้เกิดการใช้น้ำอย่างมีประสิทธิภาพ ของปลอดภัย โดยสนับสนุนพลาสติกปูบอพวงให้กับกลุ่มเกษตรกรในพื้นที่จังหวัดพิษณุโลก และจังหวัดเชียงใหม่ ช่วยให้เกษตรกรสามารถผลิตพืชได้อย่างต่อเนื่องและมีรายได้ตลอดปี

โครงการถ่ายทอดองค์ความรู้ตามแบบโครงการหลวงเพื่อพัฒนาศักยภาพชุมชนบนพื้นที่สูง

โครงการถ่ายทอดองค์ความรู้ตามแบบโครงการหลวงเพื่อพัฒนาศักยภาพชุมชนบนพื้นที่สูง เป็นความร่วมมือของมูลนิธิโครงการหลวง สำนักงานส่งเสริมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย และสถาบันวิจัยและพัฒนาพื้นที่สูง (องค์การมหาชน) ตลอดจนองค์กรและหน่วยงานท้องถิ่นในรูปแบบของหุ้นส่วนการดำเนินงาน โดยดำเนินงานภายใต้แผนปฏิบัติการโครงการถ่ายทอดองค์ความรู้ตามแบบโครงการหลวงเพื่อพัฒนาศักยภาพชุมชนบนพื้นที่สูง ระยะ 4 ปี (พ.ศ. 2562-2565) ภายใต้งบประมาณ 33.31 ล้านบาท พื้นที่การดำเนินงานครอบคลุมพื้นที่ ศศช. ทั่วประเทศ จำนวน 785 ศศช. ใน 14 จังหวัด 72 อำเภอ เพื่อผลักดันให้สังคมบนพื้นที่สูงเป็นสังคมแห่งการเรียนรู้ และการพัฒนาบนฐานความรู้ที่เหมาะสมที่ผ่านประสบการณ์การเรียนรู้แล้ว เพื่อนำผลสำเร็จของโครงการหลวงไปถ่ายทอดสู่ชุมชนบนพื้นที่สูง ผ่านกระบวนการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ของครูที่ปฏิบัติงานประจำศูนย์การเรียนชุมชนชาวไทยภูเขา **“แม่ฟ้าหลวง”** (ศศช.) นำไปประยุกต์ใช้กับภูมิปัญญาตามความเหมาะสมของภูมิสังคมในแต่ละท้องถิ่น เกิดเป็นเวทีแลกเปลี่ยนเรียนรู้ร่วมกันระหว่าง ครู ศศช. และชาวบ้านในชุมชนผ่านการใช้สื่อในรูปแบบที่หลากหลาย โดยใช้แนวคิดการทำงาน 3 รูปแบบ คือ (1) การเรียนรู้จากพื้นที่ที่ประสบผลสำเร็จ (2) การใช้รูปแบบการทำงานแบบพื้นที่เยี่ยมเยียน (Training and Visiting : T&V) และ (3) การถ่ายทอดองค์ความรู้โครงการหลวงไปยังชุมชนผ่านการจัดกระบวนการเรียนรู้ สร้างจุดสาธิตและศูนย์เรียนรู้ วางแผนพัฒนาพื้นที่อย่างมีส่วนร่วม และพัฒนาศักยภาพผู้นำเกษตรกรและชุมชนพื้นที่สูง







จากการดำเนินงานภายใต้โครงการถ่ายทอดองค์ความรู้ตามแบบโครงการหลวงเพื่อพัฒนาศักยภาพชุมชนบนพื้นที่สูงในปีงบประมาณ พ.ศ. 2563 มีผลการดำเนินงาน ดังนี้

1. การเรียนรู้จากพื้นที่ที่ประสบผลสำเร็จ

พื้นที่ ศศช.บ้านสว่าง และพื้นที่ ศศช.บ้านมณีฤกษ์ เป็นพื้นที่ที่มีการเรียนรู้และนำองค์ความรู้ไปสู่การปฏิบัติจากพื้นที่พี่เลี้ยงที่ประสบผลสำเร็จ และมีการบูรณาการการทำงานเป็นแนวทางเดียวกัน รายละเอียดดังนี้

1) พื้นที่ ศศช.บ้านสว่าง อำเภอแม่จริม จังหวัดน่าน เกษตรกรได้เรียนรู้จากพื้นที่โครงการพัฒนาพื้นที่สูงแบบโครงการหลวงแม่จริม อำเภอแม่จริม จังหวัดน่าน ในการส่งเสริมและพัฒนาอาชีพ โดยใช้องค์ความรู้โครงการหลวงนำมาปรับใช้ในการส่งเสริมการปลูกพืชผักในโรงเรือนเพื่อเป็นรายได้ระยะสั้นและตลอดทั้งปี จำนวน 11 ครัวเรือน 23 โรงเรือน ส่งเสริมปลูกอาโวกาโด มะม่วง มังคุด ลองกอง ส้มโอ เงาะ มะนาว ฯลฯ เพื่อสร้างรายได้ระยะยาวและสร้างพื้นที่สีเขียวจำนวน 23 ไร่

2) พื้นที่ ศศช.บ้านมณีฤกษ์ อำเภอทุ่งช้าง จังหวัดน่าน เกษตรกรได้เรียนรู้จากพื้นที่โครงการพัฒนาพื้นที่สูงแบบโครงการหลวงถ้ำเวียงแก อำเภอสองแคว จังหวัดน่าน ในการส่งเสริมและพัฒนาอาชีพ โดยใช้องค์ความรู้โครงการหลวง นำมาปรับใช้ในการส่งเสริมการปลูกพริกหวานและมะเขือเทศโทมัส เพื่อส่งขายโครงการหลวง จำนวน 8 โรงเรือน และการปลูกอาโวกาโด องุ่น พลับหวาน สาลี่ พีช ไผ่หวาน และไม้โตเร็ว รวม 2,270 ต้น

2. การใช้รูปแบบการทำงานแบบพื้นที่เยี่ยมเยียน (Training and Visiting : T&V)

ดำเนินงานในพื้นที่ ศศช. 20 แห่ง เน้นการเรียนรู้และนำองค์ความรู้โครงการหลวงไปสู่การปฏิบัติเพื่อขับเคลื่อนการพัฒนาพื้นที่สูง มีการสร้างจุดสาธิตและศูนย์เรียนรู้โดยใช้แปลงของเกษตรกร วางแผนพัฒนาพื้นที่อย่างมีส่วนร่วม และพัฒนาศักยภาพผู้นำเกษตรกรในพื้นที่ 20 แห่ง โดยมีเกษตรกรได้รับการพัฒนาศักยภาพ จำนวน 55 ราย ซึ่งสามารถถ่ายทอดองค์ความรู้ให้แก่เกษตรกรรายอื่นในชุมชนได้ รวมทั้งยังเป็นเครือข่ายการเรียนรู้ให้กับ ศศช. ที่อยู่ใกล้เคียงอีกไม่น้อยกว่า 50 แห่ง เช่น (1) พื้นที่ ศศช. บ้านแม่อูมอง อำเภอปางมะผ้า จังหวัดแม่ฮ่องสอน เป็นแปลงสาธิตการปลูกอาโวกาโดและฟักทองมินิในโรงเรือน (2) ศศช. บ้านซอแข่วาคี อำเภอท่าสองยาง จังหวัดตาก เป็นแปลงสาธิตการปลูกเสาวรสหวานและอาโวกาโด ตลอดจนมีการติดตามให้คำแนะนำโดยผู้เชี่ยวชาญ นักวิชาการและเจ้าหน้าที่ส่งเสริมในพื้นที่เป็นประจำทุกเดือน ซึ่งมีทั้งเดินทางไปในพื้นที่และการติดตามผ่าน Line Application และโทรศัพท์

3. การถ่ายทอดองค์ความรู้โครงการหลวงไปยังชุมชนผ่านการจัดกระบวนการเรียนรู้

ถ่ายทอดองค์ความรู้ในพื้นที่ 70 แห่ง มีผู้ได้รับการเรียนรู้ 1,516 ราย โดยสามารถนำองค์ความรู้ไปปรับใช้ร้อยละ 80 และครู ศศช. ได้รับการพัฒนาทักษะและองค์ความรู้โครงการหลวงที่ใช้ในการจัดกระบวนการเรียนรู้ร้อยละ 80 ทั้งจากการอบรมและศึกษาดูงาน เพื่อนำไปปรับใช้และถ่ายทอดกับผู้เรียน รวมทั้งการนำเทคโนโลยีสารสนเทศเข้ามาช่วยในการถ่ายทอดองค์ความรู้ไปสู่ชุมชนให้สามารถเข้าถึงองค์ความรู้โครงการหลวงมากที่สุด โดยมีการประชาสัมพันธ์องค์ความรู้ต่างๆ ผ่านทาง Facebook เพจโครงการ “ชุมชนชนถ่ายทอดองค์ความรู้โครงการหลวง” และ “โครงการถ่ายทอดองค์ความรู้” ตลอดจนการประชาสัมพันธ์ผ่าน Line Application ของ สวพส. “ของดีบนพื้นที่สูง” ให้กับครู ศศช. นำไปเผยแพร่และจัดกระบวนการเรียนรู้ต่อไป นอกจากนี้ยังมีการติดต่อสื่อสารกับครู ศศช. ที่ร่วมโครงการทั้ง 90 คน ผ่านทาง Line Application นอกจากนี้ ยังมีการผลิตสื่อประชาสัมพันธ์โครงการในรูปแบบโปสเตอร์ เพื่อให้ครูใช้ในการจัดกิจกรรมในพื้นที่และยังมีผู้ได้รับถ่ายทอดองค์ความรู้จากการจัดกระบวนการเรียนรู้ ทั้งนี้การผลิตสื่อในแต่ละปีมีการสำรวจความต้องการของครู ศศช. เพื่อที่จะเกิดประโยชน์ในการจัดกระบวนการเรียนรู้กับผู้เรียน



ตัวอย่างผลสำเร็จการดำเนินงานตามแนวทางโครงการหลวงเพื่อยกระดับชุมชนบนพื้นที่สูง

สวพส. เน้นการทำงานที่เปิดกว้างเชื่อมโยงสานพลังกับภาคส่วนที่เกี่ยวข้อง สร้างรูปแบบและกลไกความร่วมมือของการดำเนินงานด้านต่างๆ เพื่อให้เกิดเครือข่ายการทำงาน และความร่วมมือขับเคลื่อนงานแบบเชื่อมโยงงานแต่ละส่วนตั้งแต่ต้นน้ำถึงปลายน้ำ เพื่อประโยชน์อย่างยั่งยืนของชุมชนบนพื้นที่สูง เกิดผลลัพธ์ที่มีคุณค่าแก่คนและชุมชนบนพื้นที่สูงอย่างครอบคลุม ทั้งมิติเศรษฐกิจ สังคมวัฒนธรรม และสิ่งแวดล้อม ปีงบประมาณ พ.ศ. 2563 มีผลลัพธ์เชิงประจักษ์ด้านการเป็นต้นแบบการพัฒนาพื้นที่สูงที่สำคัญ ได้แก่

ต้นแบบการพัฒนาคนอยู่ร่วมกับป่า “ห้วยน้ำใสโมเดล”

ต้นแบบคนอยู่ร่วมกับป่า “ห้วยน้ำใสโมเดล” ภายใต้การดำเนินงานของ สวพส. โดยโครงการพัฒนาพื้นที่สูงแบบโครงการหลวงสบเมย จังหวัดแม่ฮ่องสอน ในการแก้ปัญหาความขัดแย้งของประชาชนกับหน่วยงานรัฐในด้านการบุกรุกพื้นที่ป่าเพื่อทำไร่หมุนเวียน สวพส. สร้างกลไกการทำงานแบบเครือข่ายความร่วมมือระหว่างหน่วยงานภาครัฐที่เกี่ยวข้อง ใช้และแลกเปลี่ยนข้อมูลระหว่างหน่วยงาน เชื่อมโยงกระบวนการทำงาน ในรูปแบบการจัดตั้งคณะทำงานระดับจังหวัดและระดับอำเภอ โดยร่วมกันวิเคราะห์พื้นที่กับ อบต. สบเมย และชุมชนบ้านห้วยน้ำใส นำเทคโนโลยี GIS ร่วมกับภาพถ่ายจาก Drone และ Application “HRDI Map” มาจัดทำแผนที่การใช้ประโยชน์ที่ดินรายแปลง แบ่งพื้นที่ชุมชนออกเป็นโซน A, B, C และ D โดยให้การพัฒนาโซน A, B และ C ให้เป็นพื้นที่ทำกินถาวรของชุมชนและไม่บุกรุกพื้นที่โซน D เพื่อคืนให้เป็นพื้นที่ป่าและฟื้นฟูเป็นป่าใช้สอย เพื่อให้หน่วยงานหน่วยงานร่วมบูรณาการเข้าไปปฏิบัติงานสนับสนุนการพัฒนาตามภารกิจ ได้อย่างถูกต้องเหมาะสมไม่ขัดต่อกฎหมาย นอกจากนี้ มีการพัฒนาแหล่งน้ำร่วมกับสำนักงานทรัพยากรน้ำ วางระบบโครงสร้างพื้นฐานการกระจายน้ำร่วมกับหน่วยงานชลประทานแม่ฮ่องสอน รวมถึงสร้างเครือข่ายด้านวิชาการเพื่อประโยชน์ในการส่งเสริมอาชีพเกษตรที่เป็นมิตรต่อสิ่งแวดล้อม ส่งเสริมการตลาดและความเข้มแข็งให้แก่ชุมชน ร่วมกับกรมวิชาการเกษตร กรมพัฒนาที่ดิน กรมส่งเสริมการเกษตร กรมส่งเสริมสหกรณ์ กรมปศุสัตว์ และกรมพัฒนาชุมชน

สามารถคืนผืนป่าให้ชุมชนบ้านห้วยน้ำใส ตำบลสบเมย อำเภอสบเมย จังหวัดแม่ฮ่องสอนได้ 966 ไร่ และชุมชนได้ร่วมกันอนุรักษ์ฟื้นฟูความอุดมสมบูรณ์ของป่าต้นน้ำลำธาร โดยรอบชุมชนมากถึง 5,530 ไร่ สร้างความมั่นคงทางอาหารของชุมชนจากความหลากหลายทางชีวภาพ เกิดรายได้เฉลี่ยจากการผลิตเกษตรกรรมที่ยั่งยืนเพิ่มขึ้นจาก 37,000 บาทต่อครัวเรือนต่อปี เป็น 127,900 ต่อครัวเรือนต่อปี สามารถขยายความสำเร็จของการดำเนินงานและประยุกต์ใช้กับพื้นที่อื่น ตามเป้าหมายการยกระดับคุณภาพชีวิตของประชาชนให้คนอยู่ร่วมกับป่าและมีรายได้ (Agro Forestry) ของจังหวัดแม่ฮ่องสอน ซึ่งผลสำเร็จจากการดำเนินงานของ สวพส. เป็นที่ประจักษ์ต่อสาธารณะ โดยได้รับรางวัลเลิศรัฐ สาขาบริหารราชการแบบมีส่วนร่วม ประเภทสัมฤทธิผลประชาชนมีส่วนร่วม ระดับดีเด่น ในปี 2563 และได้รับการคัดเลือกจากสำนักงานคณะกรรมการพัฒนาระบบราชการไทย เสนอผลงาน United Nations Public Service Awards 2021 ในสาขาการเพิ่มประสิทธิภาพของหน่วยงานภาครัฐเพื่อบรรลุวาระการพัฒนาที่ยั่งยืน (Enhancing the effectiveness of public institutions to reach the SDGs) โดยคณะมนตรีเศรษฐกิจและสังคมแห่งสหประชาชาติ (ECOSOC)

ต้นแบบการแก้ปัญหาภัยแล้งและปัญหาพื้นที่ทำกินบนพื้นที่สูง “แม่วากโมเดล”

สวพส. โดยโครงการพัฒนาพื้นที่สูงแบบโครงการหลวงแม่มะลอ จังหวัดเชียงใหม่ นำความต้องการของชุมชนบ้านแม่วาก มาวางแผนและจัดทำโครงการพัฒนาแหล่งน้ำเพื่อการเกษตรบ้านแม่วาก เพื่อ (1) สร้างกระบวนการวางแผนร่วมกับชุมชนในการจัดหาแหล่งน้ำเพื่อการเกษตร (2) วางแผนการพัฒนาเชิงพื้นที่ให้มีความยั่งยืน และ (3) ปรับเปลี่ยนพื้นที่จากการปลูกพืชเชิงเดี่ยวเป็นพื้นที่ปลูกไม้ผลในระบบอนุรักษ์ดินและน้ำ ทั้งนี้ ได้กำหนดเป้าหมายและทิศทางเพื่อให้ชุมชนมีโอกาสสานพลังความร่วมมือกับ



ทุกภาคส่วน สอดคล้องกับสภาพภูมิสังคม ช่วยสร้างความตระหนักให้ชุมชนร่วมสร้างคุณค่าในอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติที่เป็นจุดก่อกำเนิดต้นน้ำลำธารให้เกิดความอุดมสมบูรณ์ ต่อยอดสู่การพัฒนาพื้นที่อย่างยั่งยืน การขับเคลื่อนการดำเนินโครงการในพื้นที่ แต่ละภาคส่วนได้เข้ามามีส่วนร่วม ประกอบด้วย ภาครัฐ ภาคประชาชน และภาคเอกชน ร่วมมีบทบาทในการดำเนินงานการสร้างฝายชะลอน้ำและระบบส่งน้ำระยะทาง 3,650 เมตร โดย สวพส. และพัฒนาที่ดิน อำเภอแม่แจ่ม สนับสนุนระบบส่งน้ำจากฝายชะลอน้ำอุทยานแห่งชาติอินทนนท์ สนับสนุนการจัดทำฝายน้ำต้นน้ำชุมชนบ้านแม่วาก ระดมแรงงานพลังชุมชนทำฝายชะลอน้ำและวางระบบส่งน้ำจากฝายต้นน้ำ การสร้างระบบส่งน้ำระยะทาง 2,200 เมตร ขุดบ่อพวง และปลูกไม้ผลบนเนื้อที่ 243 ไร่ โดย สวพส. ดำเนินการสนับสนุนวัสดุอุปกรณ์ สำหรับ

ปลูกไม้ผลในระบบอนุรักษ์ดินและน้ำ การทำปุ๋ยหมักจากเศษวัสดุเหลือใช้ทางการเกษตร และร่วมกับเครือเจริญโภคภัณฑ์ สนับสนุนงบประมาณการทำระบบส่งน้ำ อบต.แม่นาจร สนับสนุนเครื่องจักรและรถขนดินออกจากพื้นที่ ชุมชนบ้านแม่วากมีส่วนร่วมในการวางระบบท่อส่งน้ำและปรับแต่งบ่อพร้อมปูพลาสติก พัฒนาที่ดินอำเภอแม่แจ่มสนับสนุนจัดทำระบบอนุรักษ์ดินและน้ำในพื้นที่ จำนวน 250 ไร่ และการปลูกหญ้าแฝกตามแนวขั้นบันไดดินเพื่อการอนุรักษ์ดินและน้ำ นอกจากนี้ สวพส. ร่วมกับ อบต.แม่นาจร และมูลนิธิฮักเมืองแจ่ม ประสานงานงบประมาณจากภาคเอกชนและเชื่อมโยงงานเครือข่ายแม่แจ่มโมเดล

ผลลัพธ์จากการดำเนินงานทำให้ชุมชนมีบ่อน้ำแห่งแรกที่เรียกว่า “บ่อแม่” และขยายผลอย่างต่อเนื่องเป็นบ่อลูก และบ่อหลาน จำนวน 7 บ่อ ปริมาณน้ำทั้งหมดที่สามารถกักเก็บได้ 3,600 ลูกบาศก์เมตร สร้างประโยชน์จากการบริหารจัดการน้ำให้กับกลุ่มเกษตรกร 66 ราย 72 แปลง ในพื้นที่ 624.42 ไร่ ทำให้มีน้ำสำหรับใช้เพื่อการเกษตรเพียงพอตลอดปี ทั้งนี้ เกษตรกรกลุ่มดังกล่าว จะเป็นกลุ่มพลังหลักในการร่วมเปลี่ยนแปลงและขับเคลื่อนแม่วากโมเดลให้ขยายผลสำเร็จที่ชัดเจน เป็นตัวอย่างของปรับเปลี่ยนสู่วิถีเกษตรแบบใหม่ที่ประยุกต์ใช้ทุกองค์ความรู้ตามแนวทางโครงการหลวง นอกจากนี้ มีการปรับเปลี่ยนการปลูกพืชเชิงเดี่ยวให้เป็นไม้ผลในระบบอนุรักษ์ดินและน้ำ ร่วมกับการปลูกไผ่ผสมผสาน ชุมชนแม่วากได้รับการยกย่องเป็น “หมู่บ้านเรียนรู้เรื่องการบริหารจัดการน้ำ” ให้กับชุมชนรอบข้างในอำเภอแม่แจ่มเข้ามาเรียนรู้ และได้รับรางวัลเลิศรัฐ สาขาบริหารราชการแบบมีส่วนร่วม ประเภทสัมฤทธิผลประชาชนมีส่วนร่วม ระดับดี ในปี 2563



ต้นแบบการแก้ไขปัญหาลดความเหลื่อมล้ำ โครงการพัฒนาพื้นที่สูงแบบโครงการหลวง ปางแดงใน จังหวัดเชียงใหม่

สวพส. โดยโครงการพัฒนาพื้นที่สูงแบบโครงการหลวงปางแดง ในตำบลเชียงดาว อำเภอเชียงดาว จังหวัดเชียงใหม่ เข้าแก้ปัญหาการขาดโอกาสในการเข้าถึงบริการของรัฐของชนเผ่าดาราอั้ง ขาดปัจจัยพื้นฐานต่อการดำรงชีพ ประสบปัญหาภัยแล้ง คุณภาพดินเลวจากการแผ้วถาง เผาป่า เพื่อทำการเกษตร มีการบุกรุกพื้นที่ป่า รวม 907.79 ไร่ มีหนี้สินนอกระบบทั้งชุมชนรวมสูงถึง 3.14 ล้านบาท สวพส. ใช้กระบวนการส่งเสริมอาชีพเพื่อสร้างรายได้ที่เพียงพอต่อการดำรงชีพ โดยส่งเสริมพืชทางเลือกที่เหมาะสมกับพื้นที่ นำความรู้นวัตกรรมงานวิจัยไปใช้ปรับระบบเกษตรที่เป็นมิตรต่อสิ่งแวดล้อม ฟื้นฟูอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม รวมถึงส่งเสริมกลไกการมีส่วนร่วมและความเข้มแข็งทางสังคม โดย สวพส. เป็นผู้ดำเนินงานหลักทำหน้าที่ประสานความร่วมมือรอบทิศกับชาวบ้านและหน่วยงานบูรณาการ ยึดหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงและ

การพัฒนาพื้นที่สูงตามแนวทางโครงการหลวง ก่อให้เกิดความไว้วางใจ ความเชื่อมั่น และยอมรับจากชุมชนและหน่วยงานร่วมบูรณาการ ทั้งในระดับนโยบายและระดับปฏิบัติการ รวมถึงกำกับติดตามการดำเนินงานให้บรรลุเป้าหมาย โดยเกษตรกรในชุมชนเข้ามาร่วมเป็นผู้ช่วยนักวิจัยในการวิเคราะห์ปัญหา และกำหนดโจทย์วิจัยร่วมกับนักวิจัยของ สวพส. ใช้แปลงเกษตรกรเป็นเสมือนห้องปฏิบัติการที่มีชีวิต สร้างองค์ความรู้ที่ใช้ประโยชน์ในการแก้ไขปัญหาของชุมชนได้จริง ขณะเดียวกันได้แบ่งปันทรัพยากรร่วมกับหน่วยงานร่วมบูรณาการ ทั้งในด้านงบประมาณและบุคลากรตามภารกิจของแต่ละหน่วยงาน เพื่อให้สามารถแก้ปัญหาที่มีความซับซ้อนในพื้นที่ได้อย่างรวดเร็ว

จากการดำเนินงานสร้างผลตอบแทนให้กับเกษตรกรได้อย่างมั่นคงและยั่งยืน เกษตรกรมีรายได้เพิ่มขึ้น 72.97 ล้านบาท สามารถปลดหนี้สินทั้งหมดของทุกครัวเรือนได้ตั้งแต่ ปี 2555 ปัจจุบันชุมชนบ้านปางแดงใน ไม่มีครอบครัวใดมีหนี้สิน ลดพื้นที่ปลูกข้าวโพดด้วยการปรับระบบการเกษตรที่เป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อม 752 ไร่ คิดเป็นร้อยละ 82.77 ของพื้นที่ที่ได้รับการปรับระบบเกษตรทั้งหมด ทำให้ชุมชนบ้านปางแดงในไม่มีปัญหาการเผาร้อยละ 100 โดยได้รางวัล “ต้นแบบหมู่บ้านปลอดการเผา” จากกรมควบคุมมลพิษ เมื่อปี 2555 ชุมชนเป็นแหล่งเรียนรู้การปรับระบบการปลูกพืชที่ยั่งยืน มีเกษตรกรผู้นำ 15 ราย ที่สามารถเป็นวิทยากรถ่ายทอดองค์ความรู้ และขยายสู่หมู่บ้านเครือข่าย 2 ชุมชน (แม่จอน และผาลาย) เกิดการรวมกลุ่มสถาบันเกษตรกรที่สามารถขับเคลื่อนและบริหารจัดการกลุ่มด้วยตนเอง 6 กลุ่ม ขยายผลสู่หมู่บ้านเครือข่าย โดยนำนวัตกรรมจากงานวิจัยปรับวิธีการปลูกข้าวโพดเหลื่อมด้วยพืชตระกูลถั่ว ขยายสู่หมู่บ้านเครือข่าย 4 ชุมชน ทำให้ในพื้นที่มีการปลูกข้าวโพดลดลงถึงร้อยละ 81.19 และเป็นต้นแบบการแก้ไขปัญหาการปลูกข้าวโพดในพื้นที่สูงอื่นๆ เช่น พื้นที่อำเภอแม่แจ่ม จังหวัดเชียงใหม่ และพื้นที่อำเภอแม่จริม จังหวัดน่าน ที่สามารถลดการเผา และแก้ไขปัญหาหมอกควันในพื้นที่ได้อย่างเป็นรูปธรรม ความสำเร็จจากการดำเนินงานแก้ไขปัญหาดังกล่าว ทำให้ สวพส. ได้รับรางวัลเลิศรัฐ สาขาการบริหารราชการแบบมีส่วนร่วม ประเภทสัมฤทธิผลประชาชนมีส่วนร่วม ประจำปี 2563



การดำเนินงานเพื่อรองรับผลกระทบจากการระบาดของโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 (COVID-19) บนพื้นที่สูง

สถานการณ์การแพร่ระบาดของโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 (COVID-19) ส่งผลให้ผู้รับบริการของ สวพส. ได้รับผลกระทบ เช่น การรับซื้อผลผลิตไม่เป็นไปตามแผนเนื่องจากตลาดตามข้อตกลงปิดให้บริการ จึงงดรับซื้อและลดจำนวนการรับซื้อผลผลิตทางการเกษตร ถูกเลิกจ้างงานจากต่างจังหวัดต้องกลับมาพักอาศัยยังภูมิลำเนา เป็นต้น สวพส. จึงมีมาตรการลดผลกระทบดังกล่าว โดยมีผู้ได้รับประโยชน์จำนวน 49,325 ราย งบประมาณในการดำเนินงาน 14.56 ล้านบาท



- เพิ่มช่องทางการจำหน่ายผลผลิตทางการเกษตรให้มีความหลากหลาย เช่น การจำหน่ายผ่านช่องทางออนไลน์ การนำผลผลิตวางจำหน่ายบริเวณหน้าอาคารสำนักงานของ สวพส. ตลาดนัดชาวดอยอุทยานหลวงราชพฤกษ์ หรือสามารถติดต่อได้ที่ฝ่ายการตลาดของ สวพส. รวมถึงการรับซื้อผลผลิตของเกษตรกรเพื่อการวิจัยและพัฒนา จากเกษตรกร 2,370 ราย
- สนับสนุนวัสดุ/ปัจจัยการผลิตสำหรับใช้ในแปลงเกษตรกรให้แก่เกษตรกรที่ได้รับผลกระทบจากการจำหน่ายสินค้าในช่วงสถานการณ์การแพร่ระบาดของโรคติดเชื้อ COVID-19 จำนวน 15,180 ราย
- จ้างงานสร้างรายได้ให้แก่เกษตรกรเพื่อพัฒนาโครงสร้างพื้นฐานและอนุรักษ์ฟื้นฟูสิ่งแวดล้อม ใน 70 ชุมชน พื้นที่ 1,068.57 ไร่ เกษตรกรได้รับการจ้างงาน 3,087 ราย
- ฝึกอบรมอาชีพเกษตรทฤษฎีใหม่และเกษตรยั่งยืนบนพื้นที่สูงสำหรับประชาชนผู้ถูกเลิกจ้างงานและผู้ยังไม่มีงานทำ 320 ราย
- แจกจ่ายผลผลิตทางการเกษตรแก่ผู้ได้รับผลกระทบ 28,626 ราย
- สนับสนุนหน้ากากอนามัยและเจลล้างมือ จำนวน 31,880 ชิ้น สำหรับเกษตรกรบนพื้นที่สูงและผู้รับบริการอุทยานหลวงราชพฤกษ์ 10,800 ราย



การดำเนินงานเพื่อรองรับปัญหาภัยแล้งบนพื้นที่สูง



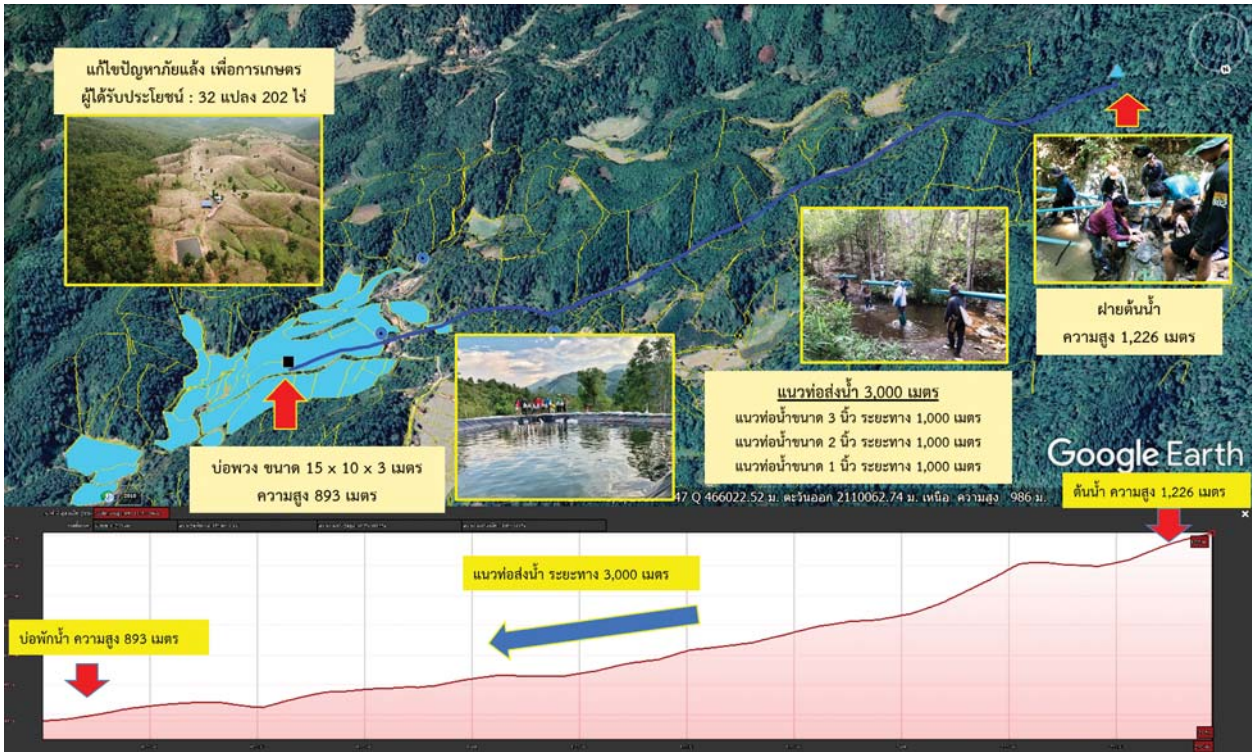
สวพส. สำรวจข้อมูลในพื้นที่ดำเนินงานพบว่า มีเกษตรกรได้รับผลกระทบจากปัญหาภัยแล้ง จำนวน 296 ชุมชน 28,725 ครัวเรือน 114,443 คน พื้นที่ 424,936 ไร่ ส่งผลให้ผลผลิตที่ส่งเสริมได้รับผลกระทบมูลค่ากว่า 9.2 ล้านบาท จึงดำเนินงาน “โครงการพัฒนาแหล่งน้ำและระบบกระจายน้ำขนาดเล็กเพื่อแก้ไขปัญหาภัยแล้ง” เพื่อรองรับและแก้ไขปัญหาการขาดแคลนน้ำของชุมชนอย่างเร่งด่วน ตอบโจทย์ความต้องการการแก้ปัญหาความเดือดร้อนของชุมชนตามภูมิสังคม และตามภูมิศาสตร์ในที่นั้นๆ คำนึงถึงการดำเนินงานอย่างรวดเร็ว การมีส่วนร่วมของชุมชน และใช้งานได้ โดยรวบรวมฐานข้อมูลการพัฒนาแหล่งน้ำของ สวพส. และหน่วยงานร่วมบูรณาการในระยะที่ผ่านมา วิเคราะห์ปัญหาความต้องการพัฒนาแหล่งน้ำของชุมชนตามระบบภูมิศาสตร์สารสนเทศ (GIS) จัดทำแผนการพัฒนาแหล่งน้ำเพื่อป้องกันและแก้ไขปัญหาภัยแล้ง และดำเนินงานพัฒนาแหล่งน้ำขนาดเล็ก ทั้งหมด 180 แห่ง เช่น ถังเก็บซีเมนต์เก็บน้ำ ถังเก็บน้ำ (บ่อวง) บ่อขุดปูพลาสติกชนิด LDPE และ HDPE ถังเก็บน้ำขนาด 1,000 ลิตร และท่อน้ำ PVC ระบบกระจายน้ำขนาดเล็ก ระบบน้ำดื่มสะอาด





เป็นต้น เพื่อให้ชุมชนบนพื้นที่สูงมีแหล่งน้ำสำหรับใช้ในการอุปโภคบริโภคและทำการเกษตร มีความมั่นคงทางอาหาร มีรายได้ที่เพียงพอต่อการดำรงชีวิต สามารถอยู่ร่วมกับสิ่งแวดล้อมได้อย่างยั่งยืน ภายใต้ระบบการเกษตรที่เป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อมด้วยกระบวนการพัฒนาอย่างมีส่วนร่วมแบบครบวงจร ตั้งแต่การอนุรักษ์และฟื้นฟูป่าต้นน้ำ การพัฒนาแหล่งน้ำและระบบกระจายน้ำ และการส่งเสริมการทำเกษตรประณีต

ผลจากการดำเนินงานทำให้ชุมชน 1,168 ครัวเรือน 6,026 ราย (จาก 67,327 ครัวเรือน 256,955 ราย ในปี พ.ศ. 2562) บนพื้นที่สูงมีแหล่งกักเก็บน้ำใช้ในการอุปโภคบริโภคในครัวเรือนและทำการเกษตร เกษตรกรมีระบบกระจายน้ำเพื่อการเกษตร ในรูปแบบฝายชะลอน้ำ 28 แห่ง ฝายกึ่งถาวร 13 แห่ง บ่อพวงสันเขา (บ่อปูพลาสติก) 156 แห่ง ถังเก็บน้ำ (บ่อวงคอนกรีต) 3 แห่ง ถังเก็บน้ำซีเมนต์ (คอนกรีตเสริมเหล็ก) 13 แห่ง และระบบกระจายน้ำ 12 กิโลเมตร สามารถเก็บกักน้ำได้ 68,000 ลูกบาศก์เมตร พื้นที่การเกษตร 15,089 ไร่ มีน้ำใช้ในการปรับระบบการเกษตรที่เป็นมิตรต่อสิ่งแวดล้อม ให้เป็นไปตามแผนการใช้ประโยชน์ที่ดิน มีการปลูกพืชทางเลือก ทดแทนการปลูกพืชเชิงเดี่ยว รวมถึงสามารถยกระดับคุณภาพผลผลิตทางการเกษตร และเพิ่มปริมาณผลผลิตทางการเกษตรได้ ชุมชนบนพื้นที่สูง จำนวน 1,168 ครัวเรือน ร่วมรักษาและอนุรักษ์ป่าต้นน้ำที่ 126,376 ไร่ คิดเป็นร้อยละ 4.25 ของพื้นที่ป่าต้นน้ำบนพื้นที่สูงทั้งหมด 2,976,676 ไร่



ตัวอย่าง การวางแผนพัฒนาระบบน้ำเพื่อแก้ปัญหาภัยแล้ง ปีงบประมาณ พ.ศ. 2563
บ้านแม่ไคร้ โครงการพัฒนาพื้นที่สูงแบบโครงการหลวงป่าแป๋ จังหวัดเชียงใหม่



HIGHLAND RESEARCH AND DEVELOPMENT INSTITUTE
(Public Organization)



”

ผลการดำเนินงาน ด้านการพัฒนาและบริหารองค์กร

HRDI

ANNUAL REPORT 2020



HRDI

HIGHLAND RESEARCH AND DEVELOPMENT INSTITUTE
(Public Organization)

ผลการดำเนินงานด้านการพัฒนาและบริหารองค์กร



สวพส. พัฒนาและบริหารองค์กรตามแผนการวิจัยและพัฒนาพื้นที่สูง ระยะ 8 ปี (พ.ศ. 2563-2570) มีเป้าหมายเพื่อยกระดับและพัฒนา สวพส. เป็นองค์กรสมรรถนะสูง ทันสมัย มีคุณภาพด้านการบริหารจัดการตามหลักธรรมาภิบาล มีระบบเทคโนโลยีสารสนเทศที่ทันสมัย และบุคลากรที่มีสมรรถนะสูงในการพัฒนางานและรองรับการเปลี่ยนแปลงในอนาคต โดยให้ความสำคัญกับการพัฒนาบุคลากร การพัฒนาเทคโนโลยี เพื่อเพิ่มประสิทธิภาพการดำเนินงานและตอบสนองผู้รับบริการ และการปรับปรุงกระบวนการทำงานตามแนวทางการพัฒนาคุณภาพการบริหารจัดการภาครัฐ 4.0 มีผลการดำเนินงานสำคัญ ดังนี้

1. การพัฒนาบุคลากร

สวพส. ให้ความสำคัญกับการเสริมสร้างให้บุคลากรทำงานด้วยจิตอาสาและความรับผิดชอบต่อสังคมและชุมชน ควบคู่กับการพัฒนา สวพส. ให้ก้าวสู่การเป็นระบบราชการ 4.0 ด้วยการมีระบบการทำงานที่นำองค์ความรู้และนวัตกรรมและเทคโนโลยีดิจิทัลมาใช้ให้เหมาะสมกับบริบทองค์การ ดังนี้

1.1 การจัดทำแผนกลยุทธ์พัฒนาบุคลากรของสถาบัน ระยะ 8 ปี (พ.ศ. 2563-2570)

จัดทำแผนกลยุทธ์การพัฒนาบุคลากรภายใต้แผนการวิจัยและพัฒนาพื้นที่สูง ระยะ 8 ปี (พ.ศ. 2563-2570) เพื่อให้ สวพส. มีบุคลากรที่มีความรู้และทักษะที่หลากหลาย มีความเป็นมืออาชีพ สามารถบูรณาการการทำงานกับทุกภาคส่วน เพื่อให้การดำเนินงานของ สวพส. เป็นไปตามวิสัยทัศน์ พันธกิจ สอดคล้องยุทธศาสตร์ชาติ 20 ปี มีการกำหนดแนวทางการดำเนินงาน ดังนี้

1) พัฒนาบุคลากรและผู้นำชุมชนให้เป็นนักวิจัยและนักพัฒนามีขีดความสามารถสูง โดยมีความรู้ทักษะที่หลากหลายและความเชี่ยวชาญสอดคล้องกับภารกิจ มีทักษะด้านเทคโนโลยีดิจิทัล และมีการบูรณาการการทำงานกับชุมชนและภาคส่วนที่เกี่ยวข้องอย่างเป็นรูปธรรม

2) พัฒนาเกษตรกรผู้นำ ที่สามารถดำเนินงานวิจัยและพัฒนาที่ช่วยขับเคลื่อนงานของ สวพส. ในการขยายองค์ความรู้และแหล่งเรียนรู้บนพื้นที่สูง

3) ปรับปรุงโครงสร้างองค์การและกระบวนการทำงานเพื่อรองรับพันธกิจใหม่ให้มีความยืดหยุ่นเหมาะสม ควบคู่ไปกับการเสริมสร้างประสิทธิภาพและปรับปรุงเปลี่ยนแปลงกลไกการวางแผน กำลังคน รูปแบบการจ้างงาน การสรรหา การคัดเลือก การแต่งตั้ง เพื่อเอื้อให้เกิดการหมุนเวียน ถ่ายเทแลกเปลี่ยนและโยกย้ายบุคลากรคุณภาพในหลากหลายระดับระหว่างส่วนงานต่างๆ รวมถึงเน้นการบูรณาการและความร่วมมือกับหน่วยงานภายนอก

4) บริหารจัดการองค์ความรู้เพื่อรองรับการพัฒนาบุคลากรให้เรียนรู้อย่างเป็นระบบและต่อเนื่องและสนับสนุนให้มีระบบการเรียนรู้ดิจิทัลเพื่อการพัฒนาไปสู่องค์กรแห่งการเรียนรู้

5) เพิ่มประสิทธิภาพบริหารจัดการด้วยเทคโนโลยีดิจิทัล โดยการพัฒนาแพลตฟอร์มข้อมูลที่เอื้อต่อการบริหารจัดการและพัฒนาระบบสารสนเทศเชิงกลยุทธ์สนับสนุนการเพิ่มประสิทธิภาพ การปฏิบัติงานรวมทั้งการสร้างความมั่นคงปลอดภัยด้านไซเบอร์และรองรับการเชื่อมโยงภาคีเครือข่าย

6) พัฒนาองค์กรให้มีขีดสมรรถนะสูงและมีคุณภาพโดยการบริหารจัดการตามแนวทางการบริหารจัดการภาครัฐ 4.0

1.2 การพัฒนาประสิทธิภาพการบริหารงานบุคคล (HRM)

สวพส. ดำเนินการเพิ่มประสิทธิภาพการบริหารทรัพยากรบุคคล เพื่อให้สอดคล้องกับแผนการวิจัยและพัฒนาพื้นที่สูง ระยะ 8 ปี (พ.ศ. 2563-2570) โดยพัฒนาโครงสร้างองค์กรและระบบจัดการทรัพยากรบุคคลของ สวพส. เพื่อจัดแบ่งส่วนงานและขอบเขตหน้าที่ของส่วนงานที่เหมาะสม รวมถึงให้มีแผนอัตรากำลังที่เหมาะสมสอดคล้องกับวัตถุประสงค์ภารกิจของ สวพส. และรองรับการเปลี่ยนแปลงในอนาคต ปี 2563 โดย สวพส. จ้างที่ปรึกษาจากสถาบันที่ปรึกษาเพื่อพัฒนาประสิทธิภาพในราชการ (สปร.) ศึกษาและให้แนวทางการพัฒนาโครงสร้างองค์กรและระบบจัดการทรัพยากรบุคคลของสถาบันวิจัยและพัฒนาพื้นที่สูง (องค์การมหาชน) มีการทบทวนโครงสร้างการแบ่งส่วนงานและอัตรากำลังของ สวพส. ในส่วนของสำนักพัฒนา โดยแบ่งกลุ่มงานจากเดิม 4 กลุ่มงาน เป็น 8 กลุ่มงาน ทำให้โครงสร้างการแบ่งส่วนงานในภาพรวมของ สวพส. เพิ่มขึ้นจากเดิม 27 กลุ่มงาน เป็น 31 กลุ่มงาน โดยคงอัตรากำลัง 214 อัตราเท่าเดิม และกำหนดกรอบอัตรากำลังเจ้าหน้าที่ระดับหัวหน้ากลุ่มงาน ตามโครงสร้างการแบ่งส่วนงานจำนวน 31 กลุ่มงาน 31 อัตรา เพื่อให้เกิดความคล่องตัวในการทำงานและตัดสินใจ ขณะเดียวกันจัดให้มีระบบการประเมินผลการพัฒนาบุคลากรโดยเชื่อมโยงกับเส้นทางความก้าวหน้าในอาชีพของบุคลากรของตนเอง (Career Path) โดยบุคลากรเป็นผู้ให้ข้อมูลความต้องการความคิดเห็น และเป็นผู้ใช้หลักเกณฑ์การคัดเลือก และประเมินผลงานเพื่อแต่งตั้งบุคคลให้ดำรงตำแหน่งในระดับสูงขึ้น ซึ่งบุคลากรจะได้รับทราบและยอมรับก่อนนำไปปฏิบัติจริง

ปัจจุบัน สวพส. อยู่ระหว่างจัดการสำรวจองค์ความรู้ความเชี่ยวชาญของบุคลากร และสมรรถนะ ในส่วนขององค์ความรู้ให้วิเคราะห์องค์ความรู้ที่จำเป็นหรือมีความสำคัญตามแผนวิจัยและพัฒนาพื้นที่สูง ระยะ 8 ปี (พ.ศ. 2563-2570) เพื่อนำมาวิเคราะห์สถานการณ์ปัจจุบันและกำหนดความคาดหวัง โดยได้กำหนดความรู้และทักษะที่จำเป็นต้องใช้ในการดำเนินงาน สำหรับจัดทำแผนพัฒนาบุคลากรรายบุคคล แผนพัฒนาบุคลากรด้านความรู้และทักษะสำหรับการปฏิบัติงานตามพันธกิจพื้นฐาน และแผนปฏิบัติการพัฒนาบุคลากรประจำปีงบประมาณ พ.ศ. 2564





สถาบันที่ปรึกษาเพื่อพัฒนาประสิทธิภาพในราชการ (สปร.) ศึกษาและให้แนวทางการพัฒนาโครงสร้างองค์กร และระบบจัดการทรัพยากรบุคคล ของสถาบันวิจัยและพัฒนาพื้นที่สูง (องค์การมหาชน)

1.3 การพัฒนาและเสริมสร้างทรัพยากรบุคคล (HRD)

ดำเนินการพัฒนาบุคลากรเพื่อให้มีความรู้ ทักษะที่สามารถปฏิบัติงานได้หลายด้าน (Multi-skill) ตามแผนพัฒนาบุคลากรประจำปี รวม 45 หลักสูตร มีผู้ผ่านการอบรมทั้งสิ้น 1,921 ราย (นับซ้ำ) โดยเป็น**หลักสูตรที่ครอบคลุมเรื่องความรู้ความสามารถในการแก้ไขปัญหา** เช่น (1) หลักสูตร “การขับเคลื่อนเป้าหมายการพัฒนาที่ยั่งยืน SDGs” (2) หลักสูตร “การประเมินผลลัพธ์ทางสังคมและการคำนวณผลตอบแทนทางสังคมจากการลงทุน: Social Impact Assessment (SIA) and Social Return on Investment (SROI)” (3) หลักสูตร เรียนรู้หลักการทำงานแบบโครงการหลวงและการพัฒนาพื้นที่สูงแบบโครงการหลวง “การวางแผนและบริหารโครงการ” (4) หลักสูตรพัฒนานักวิจัย นักพัฒนาและบุคลากรผ่านกระบวนการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ **หลักสูตรครอบคลุมความรู้และทักษะด้านดิจิทัล** เช่น (1) หลักสูตรการบินโดรนเพื่อจัดทำภาพถ่ายทางอากาศรายละเอียดสูงอากาศยานไร้คนขับ (2) หลักสูตร “การสร้างและการใช้งานโปรแกรม GIS Portal สำหรับการให้บริการข้อมูลบนพื้นที่สูง” เป็นต้น **หลักสูตรสร้างทักษะที่สามารถปฏิบัติงานได้หลายด้าน (Muti-Skill)** เช่น (1) หลักสูตร “กลยุทธ์นวัตกรรม After COVID-19 (Exclusive Online



ปฐมนิเทศบุคลากร สวพส.



หลักสูตรการวางแผนและบริหารโครงการ

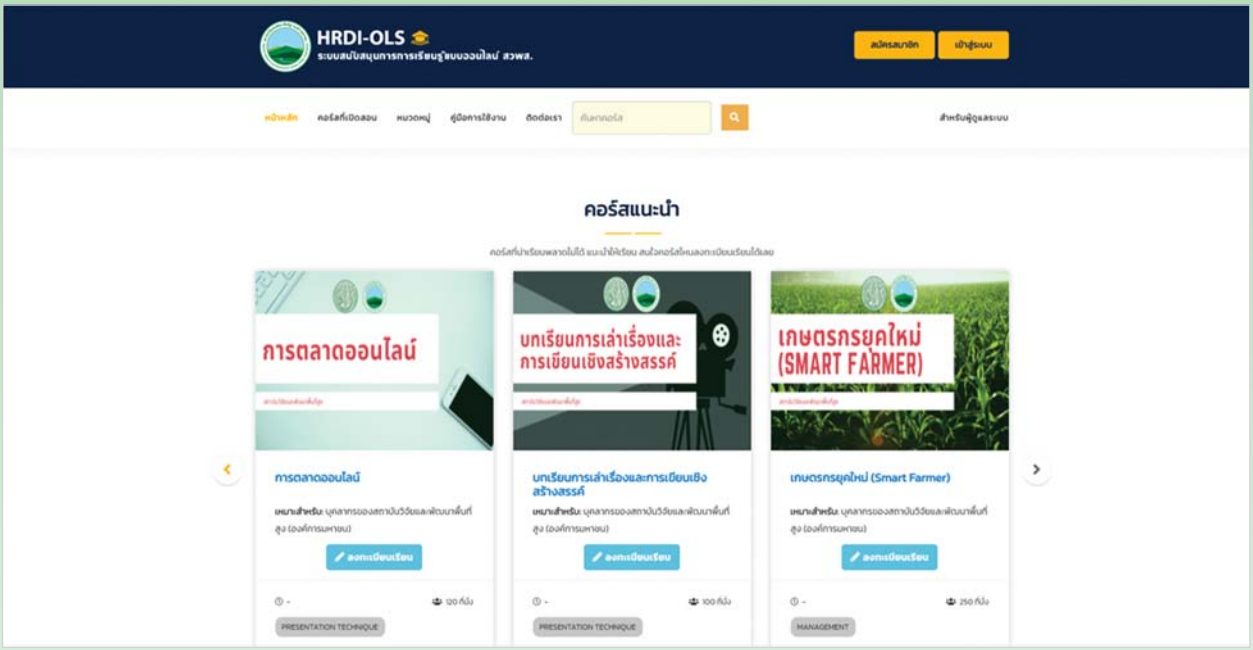


หลักสูตรการเตรียมความพร้อมป้องกันการเกิดอัคคีภัย



หลักสูตรการบริหารพัสดุ (ครุภัณฑ์)

Workshop)" (2) การปฐมนิเทศบุคลากรใหม่ เป็นต้น **ด้านการตัดสินใจภาวะผู้นำและการนำการเปลี่ยนแปลง (Change Agent) การบริหารความเสี่ยงทั่วทั้งองค์การ** เช่น หลักสูตร "การควบคุมภายในและแผนการบริหารความเสี่ยงขององค์การ" ซึ่งได้นำมาจัดทำเป็นแผนดำเนินธุรกิจอย่างต่อเนื่องสำหรับการบริหารความพร้อมต่อสภาวะวิกฤต (BCP) และจัดทำแผนบริหารความเสี่ยง ด้านกลยุทธ์ (Strategic Risk) ด้านเทคโนโลยีสารสนเทศ และด้านงบประมาณ เป็นต้น



นอกจากนี้ นำเทคโนโลยีดิจิทัลมาใช้ในการส่งเสริมการเรียนรู้และการพัฒนา สวพส. ผ่าน**ระบบการเรียนรู้แบบออนไลน์ (HRDI On-Line Learning System: HRDI-OLS)** เพื่อสนับสนุนและส่งเสริมให้บุคลากรมีการเรียนรู้และพัฒนาตนเองผ่าน Social Media และเรียนรู้หลักสูตรที่จำเป็นในการปฏิบัติงานได้ตลอดเวลา ปัจจุบัน มีหลักสูตรการเรียนรู้ออนไลน์ จำนวน 9 หลักสูตร รองรับผู้เรียนรู้ 1,170 ราย มีผู้สนใจเข้าเรียนแล้ว 203 ราย

2. การพัฒนาเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสาร

สวพส. พัฒนาเทคโนโลยีดิจิทัลและการบริหารจัดการข้อมูลเพื่อเพิ่มประสิทธิภาพการบริหารจัดการองค์กร โดยการพัฒนาแพลตฟอร์มข้อมูลที่เอื้อต่อการบริหารจัดการ และพัฒนาระบบสารสนเทศเชิงกลยุทธ์สนับสนุนการเพิ่มประสิทธิภาพการปฏิบัติงาน สร้างความมั่นคงปลอดภัยด้านไซเบอร์และรองรับการเชื่อมโยงภาคีเครือข่ายรวมถึงสร้างกระบวนการจัดการองค์ความรู้ให้บุคลากรเพื่อเตรียมพร้อมสู่การเป็นองค์กรแห่งการเรียนรู้ ผลการดำเนินงานที่สำคัญดังนี้

2.1 การพัฒนาเทคโนโลยีเพื่อเชื่อมโยงเผยแพร่บนพื้นที่สูงในยุคดิจิทัล

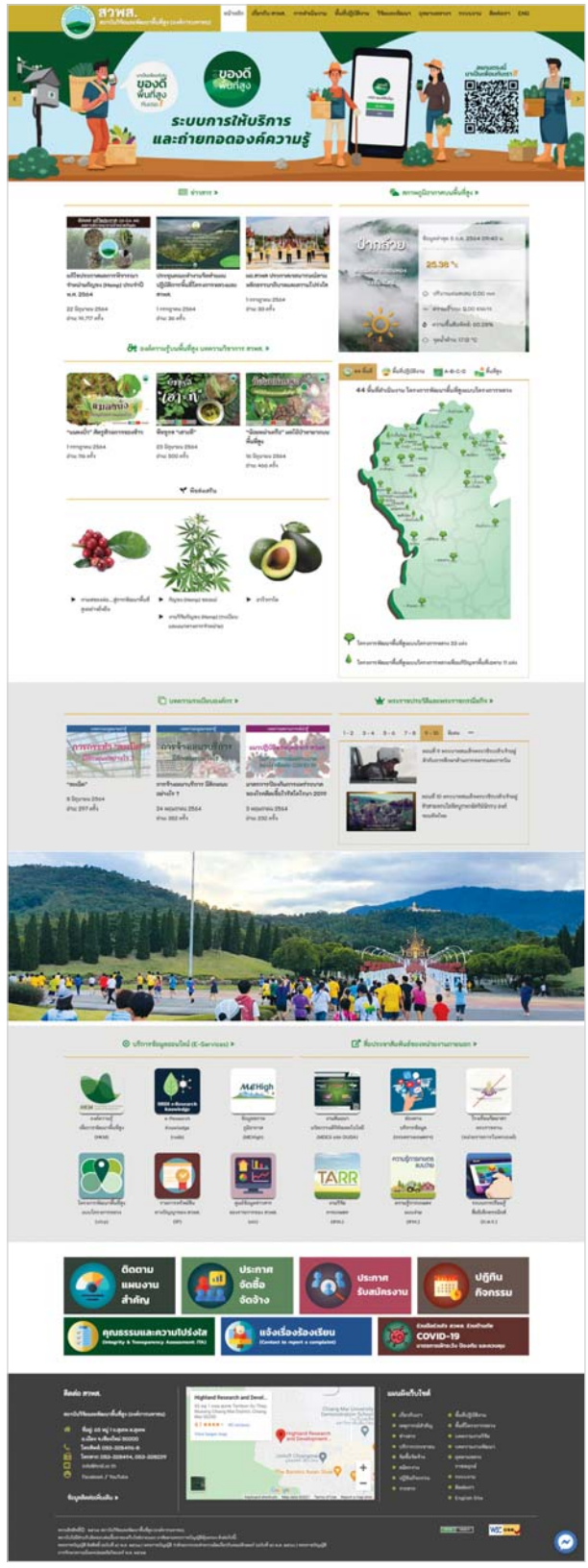
สวพส. เล็งเห็นความจำเป็นที่จะต้องมีพัฒนาเทคโนโลยีเพื่อการสื่อสาร โดยเชื่อมโยงข้อมูลและเผยแพร่องค์ความรู้ ข้อมูลข่าวสาร และผลการดำเนินงานสำคัญของ สวพส. ในด้านการวิจัยและการพัฒนาพื้นที่สูง และอุทยานหลวงราชพฤกษ์ โดยอาศัยสื่อออนไลน์ (Website/LINE/Facebook)

ในปีงบประมาณ พ.ศ. 2563 ดำเนินการรวบรวมและจัดทำสื่อองค์ความรู้ของสถาบันวิจัยและพัฒนาพื้นที่สูงและอุทยานหลวงราชพฤกษ์ จำนวน 50 เรื่อง โดยด้านงานวิจัยเน้นผลงานวิจัยและนวัตกรรมใหม่ การนำองค์ความรู้จากงานวิจัยไปสู่การใช้ประโยชน์ สำหรับด้านงานพัฒนาเน้นผลการดำเนินงานสำคัญจากการพัฒนาชุมชนบนพื้นที่สูงทั้งด้านการพัฒนาและส่งเสริมอาชีพ การอนุรักษ์และฟื้นฟูสิ่งแวดล้อม การสร้างความเข้มแข็งของสังคมและชุมชน และการพัฒนาด้านอื่นๆ ปรับปรุงและพัฒนาเทคโนโลยีการจัดการข้อมูลและระบบสารสนเทศ เว็บไซต์ และแอปพลิเคชันของสถาบันเพื่อเป็นเครื่องมือในการเผยแพร่ และเข้าถึงองค์ความรู้ต่างๆ ของโครงการหลวงและงานวิจัยของสถาบันและเผยแพร่องค์ความรู้ผ่านสื่อออนไลน์ที่เข้าถึงได้ง่าย 3 ช่องทาง ได้แก่ https://www.hrdi.or.th, Facebook: www.facebook.com/hrdi.or.th และ Line Official ID:@hrdi (ของดีพื้นที่สูง)

สถิติการเข้าใช้งาน “LINE ของดีพื้นที่สูง” ตั้งแต่วันที่ 17 มีนาคม – 30 กันยายน 2563 มีผู้ใช้งาน 15,309 ครั้ง และผลการประเมินความพึงพอใจการใช้งาน “LINE ของดีพื้นที่สูง” ผู้รับบริการมีความพึงพอใจการให้บริการเผยแพร่องค์ความรู้และประชาสัมพันธ์ข้อมูลข่าวสาร ผ่านทาง “LINE ของดีพื้นที่สูง” ในระดับ “พอใจมาก” คิดเป็นร้อยละ 94.31 และข้อมูลข่าว ความรู้ มีประโยชน์กับผู้รับบริการ ในระดับ “มีประโยชน์มาก” คิดเป็นร้อยละ 93.65







รวมถึงดำเนินการปรับปรุงและยกระดับเว็บไซต์ สวพส. สู่มาตรฐานเว็บไซต์ภาครัฐเวอร์ชัน 2.0 โดยศึกษาและวิเคราะห์ข้อมูลให้สอดคล้องกับพฤติกรรมของผู้เข้าชมเว็บไซต์ตั้งแต่โครงสร้างและรูปแบบเว็บไซต์ ข้อมูลหน่วยงาน ข้อมูลที่มีการเปิดเผย ข้อมูลการให้บริการ รวมถึงการมีส่วนร่วมของผู้ใช้งานเว็บไซต์ต่อ สวพส. เพื่อใช้ประกอบการออกแบบการประชาสัมพันธ์เว็บไซต์ของ สวพส. ซึ่งข้อมูลที่ได้จากการวิเคราะห์นี้จะนำไปประกอบในการพัฒนาเว็บไซต์ของ สวพส. และอุทยานหลวงราชพฤกษ์ต่อไป

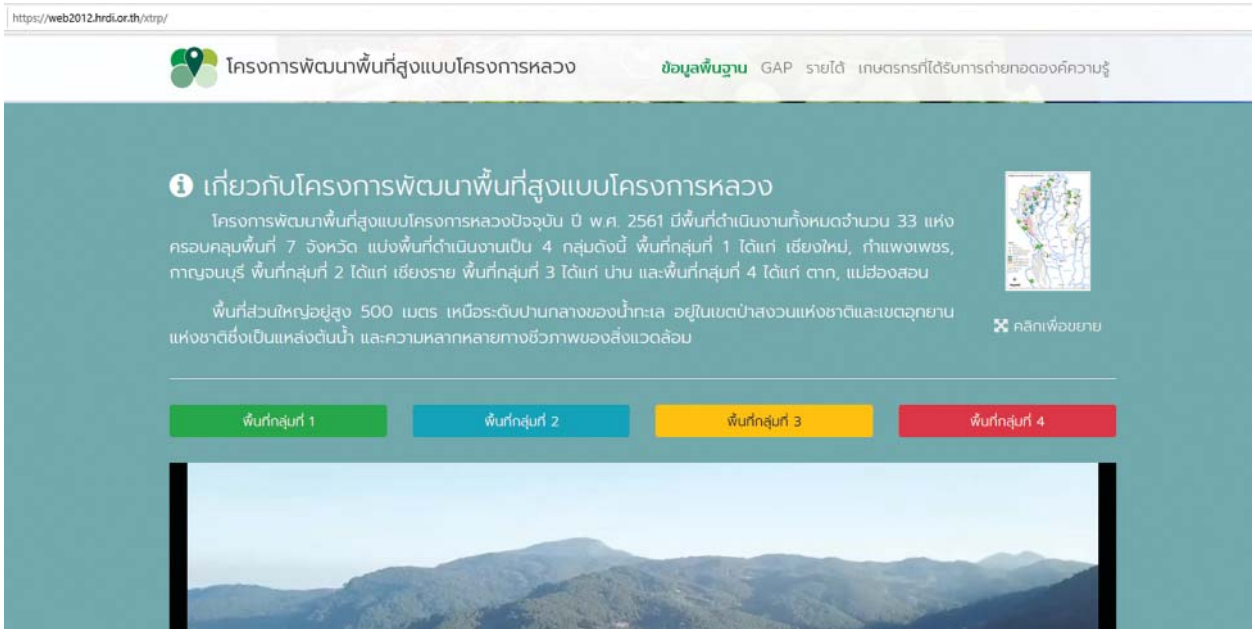
ปรับปรุงเว็บไซต์และพัฒนาแอปพลิเคชันเพื่อการสื่อสารเชิงกลยุทธ์ในยุคดิจิทัล ดำเนินการพัฒนาและปรับปรุงเว็บไซต์ให้มีความทันสมัย รองรับผู้ใช้งานและเป็นสื่อในการประชาสัมพันธ์ผลการดำเนินงานและการติดต่อบริการต่างๆ ของ สวพส. ได้แก่ เว็บไซต์หลัก สวพส. (ภาษาไทย-อังกฤษ) และเว็บอุทยานหลวงราชพฤกษ์ (ไทย อังกฤษ และจีน)

การปรับปรุงระบบฐานข้อมูลเว็บไซต์โครงการพัฒนาพื้นที่สูงแบบโครงการหลวง 5 ด้าน ประกอบด้วย ข้อมูลพื้นฐาน ข้อมูลงานวิจัย ข้อมูลงานพัฒนา แผนบูรณาการและการใช้ประโยชน์ที่ดิน และการยกระดับการพัฒนาพื้นที่ A B C D ได้ปรับปรุงข้อมูลให้เป็นปัจจุบันครบ 33 พื้นที่ สามารถดูข้อมูลได้ที่ www.hrdi.or.th เมนูพื้นที่ปฏิบัติงาน

สถิติการเข้าชมเว็บไซต์ของสถาบันวิจัยและพัฒนาพื้นที่สูง (องค์การมหาชน) ปี 2563 จำนวน 929,603 ครั้ง และผู้รับบริการมีความพึงพอใจการให้บริการจากการเผยแพร่องค์ความรู้/นวัตกรรม/ทรัพย์สินทางปัญญา ผ่านทางเว็บไซต์สถาบันวิจัยและพัฒนาพื้นที่สูง (องค์การมหาชน) ในระดับ “พอใจ” ด้วยคะแนนเฉลี่ย 4.1520 คิดเป็นร้อยละ 83.04



เว็บไซต์ระดับการพัฒนาพื้นที่



เว็บไซต์โครงการพัฒนาพื้นที่สูงแบบโครงการหลวง

2.2 การพัฒนาโครงสร้างพื้นฐานดิจิทัลและความปลอดภัยด้านไซเบอร์

เพื่อให้บริการระบบเครือข่ายคอมพิวเตอร์และอุปกรณ์คอมพิวเตอร์ได้อย่างปลอดภัยและมีประสิทธิภาพในการใช้งาน โดยมีผลการที่สำคัญดังนี้

การบริหารจัดการพื้นที่จัดเก็บข้อมูลกลาง (Drive T) ได้กำหนดแนวการบริหารจัดการพื้นที่สำหรับจัดเก็บข้อมูลกลางภายใน สวพส. (share file) ในไดรฟ์ใหม่ (HRDI Drives หรือ dfs01.hrdi.or.th) และเพื่อรองรับการทำงานในยุค New Normal ได้นำระบบ Cloud มาช่วยเพิ่มประสิทธิภาพการเก็บข้อมูลเพื่อให้ผู้ใช้งานสามารถเก็บข้อมูลได้สะดวกขึ้น ด้วยโปรแกรม Office365 ซึ่งรองรับการปฏิบัติงาน Work from home รวมทั้งปรับปรุงระบบการประชุมทางไกล (VDO Conference) ของห้องประชุมชั้น 2 อาคาร 5 และห้องประชุมสำนักงานกรุงเทพ ให้รองรับการจัดการประชุมทางไกลผ่านระบบอินเทอร์เน็ต ซึ่งจะทำให้จัดการประชุมต่างๆ ในรูปแบบออนไลน์ได้สะดวกและง่ายขึ้น





2.3 การพัฒนาคลังความรู้การเกษตรเพื่อชุมชนที่สูงในรูปแบบดิจิทัล

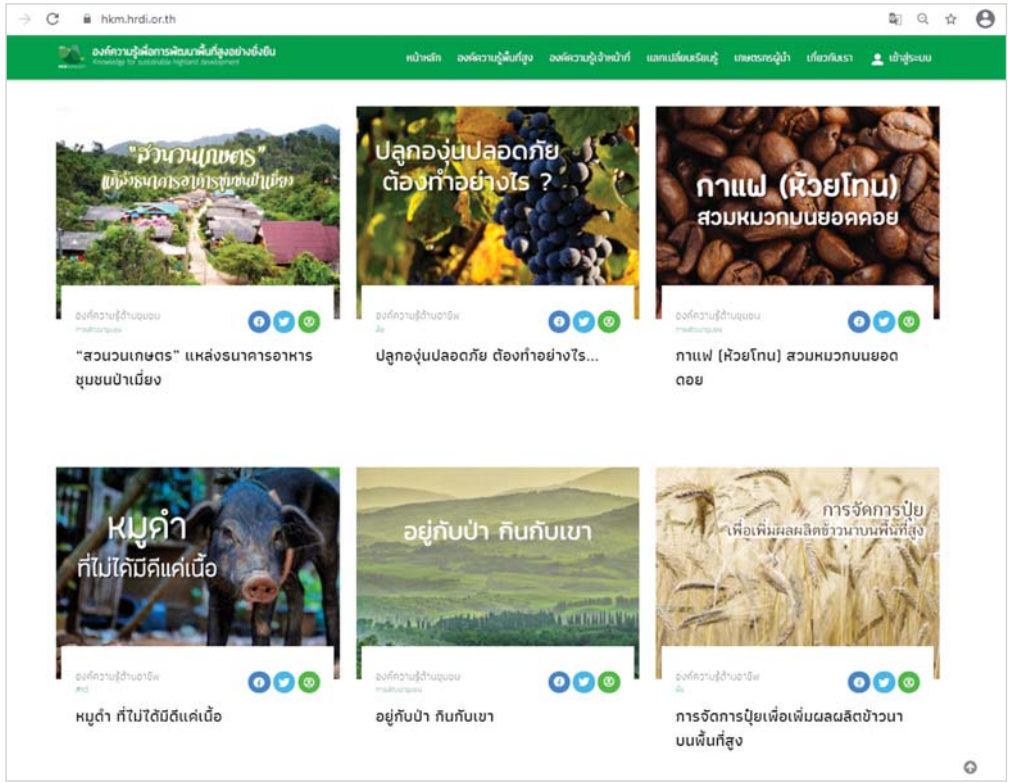
เพื่อสนับสนุนการพัฒนาคน กระบวนการ และเทคโนโลยีให้เกิดสังคมแห่งการเรียนรู้ ด้วยการบูรณาการร่วมกันระหว่างส่วนต่างๆ โดยมีผลการดำเนินงานดังนี้

การปรับปรุงและพัฒนาระบบองค์ความรู้เพื่อการพัฒนาพื้นที่สูง เพื่อปรับปรุง**เว็บไซต์องค์ความรู้ (H-KM)** ให้รองรับการใช้งานสำหรับอุปกรณ์ที่แตกต่างกัน และเพิ่มความสะดวกในการเข้าถึงการบริการ โดยมีการตรวจสอบวิเคราะห์และจัดหมวดหมู่องค์ความรู้ให้เป็นไปตามข้อเสนอแนะของผู้เชี่ยวชาญและผู้บริหาร โดยในปีงบประมาณ 2563 มีสถิติการเข้าใช้งานเว็บไซต์องค์ความรู้ (H-KM) จำนวน 511,521 ครั้ง

2.4 การพัฒนาระบบสารสนเทศเพื่อการบริหารจัดการงานสถาบัน

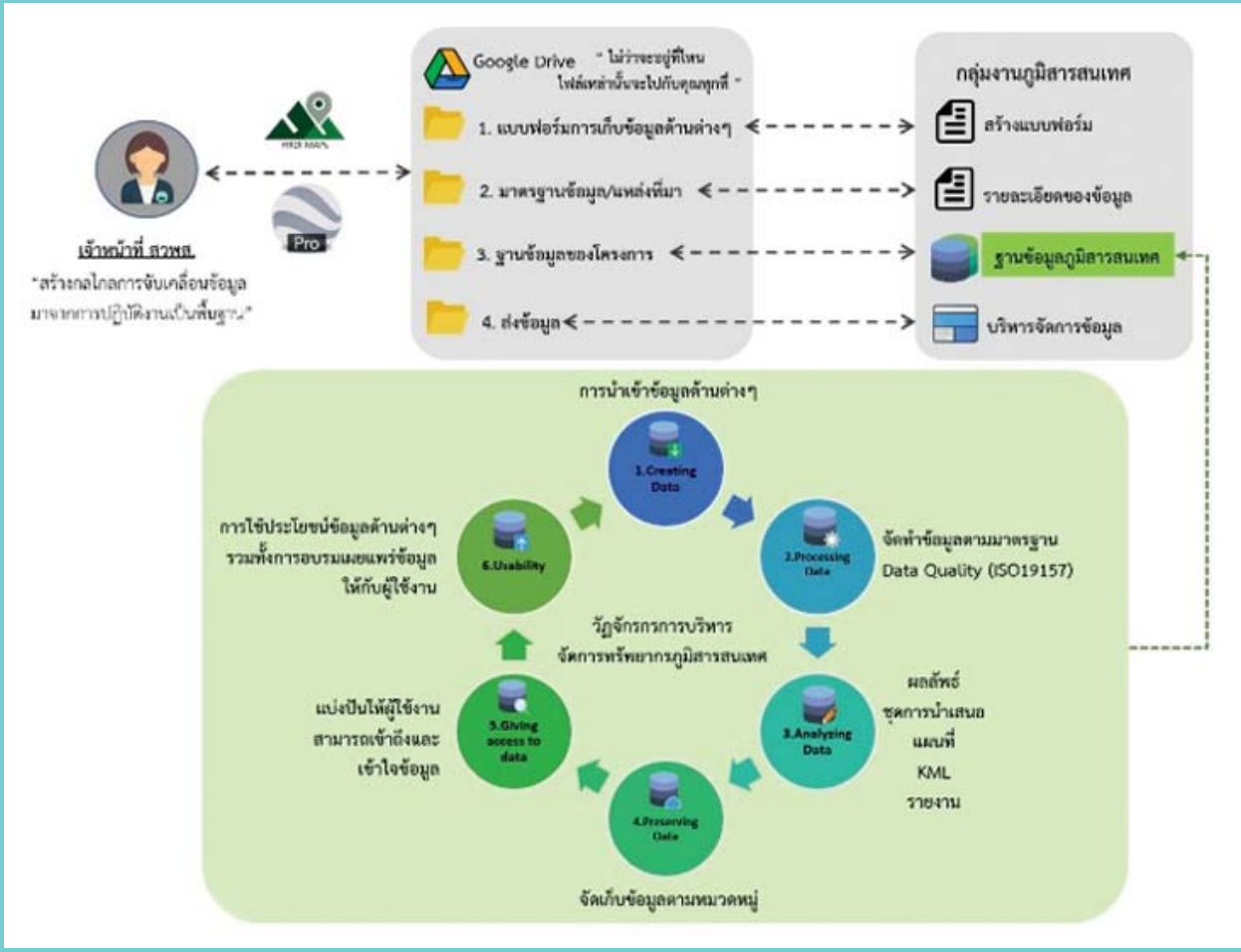
เพื่อเพิ่มประสิทธิภาพระบบสารสนเทศของ สวพส. อย่างต่อเนื่อง และเกิดประโยชน์แก่ผู้ใช้งานสูงสุด มีผลการดำเนินงาน ดังนี้

- **พัฒนาระบบบริหารงานพัสดุ** ดำเนินการร่วมกับกลุ่มงานพัสดุ เพื่อวิเคราะห์ปัญหาของการปฏิบัติงาน ได้ติดตั้งระบบให้เจ้าหน้าที่กลุ่มงานพัสดุได้ใช้งาน พร้อมทั้งอบรมการใช้งาน โดยติดตั้งระบบเป็นแบบ client-server สามารถใช้งานได้ผ่านอินทราเน็ตใน สวพส. และอุทยานหลวงราชพฤกษ์ ซึ่งเจ้าหน้าที่กลุ่มงานพัสดุได้ทดสอบนำเข้าข้อมูลสินทรัพย์ในปี ปัจจุบันและย้อนหลังปี 2562 แล้ว พบว่าสามารถใช้งานได้ดี
- **พัฒนาระบบบริหารจัดการยานพาหนะ** ดำเนินการร่วมกับกลุ่มงานอาคารและสถานที่ ระบบสามารถจัดการข้อมูลที่จำเป็นเกี่ยวกับงานยานพาหนะผ่านระบบได้ เช่น ฐานข้อมูลรถยนต์ สวพส. ฐานข้อมูลพนักงานขับรถ ประวัติการซ่อมบำรุงรถยนต์ เป็นต้น เพื่อช่วยเจ้าหน้าที่ในการจัดการข้อมูลยานพาหนะและการซ่อมบำรุงรถยนต์ของสถาบันให้มีประสิทธิภาพ และสามารถดึงข้อมูลเพื่อวิเคราะห์ วางแผนและออกรายงานให้ผู้บริหารได้สะดวกรวดเร็วมากยิ่งขึ้น
- **พัฒนาระบบบริหารจัดการงานคลัง (ระบบ Finance)** ดำเนินการร่วมกับกลุ่มงานคลัง โดยพัฒนาความสามารถในการติดตามการใช้จ่ายเงินรายกิจกรรมของโครงการ เพิ่มจากแจ้งเตือนการใช้จ่ายเงิน และรองรับการจัดการข้อมูลงานคลังในแต่ละหมวดเงินประเภทต่างๆ



2.5 การพัฒนาฐานข้อมูลกลางเชิงพื้นที่และข้อมูลสารสนเทศไปใช้ประโยชน์เพื่อการบริหารจัดการบนพื้นที่สูง

ดำเนินการพัฒนาโครงสร้างข้อมูลสารสนเทศภูมิศาสตร์ในพื้นที่ดำเนินงานของ สวพส. ให้เป็นมาตรฐานเดียวกัน เพื่อจัดทำเป็นฐานข้อมูลกลางเชิงพื้นที่อย่างมีส่วนร่วม โดยมีผลการดำเนินงานดังนี้ศึกษามาฐานข้อกำหนด FGDS และออกแบบและสร้างแบบฟอร์มการบันทึกข้อมูลการส่งเสริมพัฒนาอาชีพอย่างมีส่วนร่วม อาทิ ทะเบียนไม้ผล ทะเบียนพืชผัก ทะเบียนพืชไร่ ทะเบียนพืชเครื่องดื่ม ทะเบียนไม้ดอก ทะเบียนไม้ยืนต้น และทะเบียนปศุสัตว์ โดยนำร่องจำนวน 10 พื้นที่ ได้แก่ ห้วยเป้า แม่จริม ปางแดงใน วาวี ผาผึ้ง-ศรีคีรีรักษ์ พบพระ สะเนียน ปางยาง ห้วยก้างปลา และห้วยน้ำขาว



ระบบบริหารจัดการข้อมูลภูมิสารสนเทศบนเครือข่าย

บริหารจัดการข้อมูลภูมิสารสนเทศบนเครือข่าย โดยใช้ระบบ Google Drive เป็นช่องทางการรับและส่งข้อมูลสารสนเทศภูมิศาสตร์ให้เป็นหมวดหมู่ มีรายการข้อมูลที่จัดเก็บ ได้แก่ ข้อมูลพื้นที่ดำเนินงาน ข้อมูลที่ดินรายแปลง ข้อมูลการดำเนินงานในพื้นที่ และข้อมูลภาพถ่ายจากโดรน

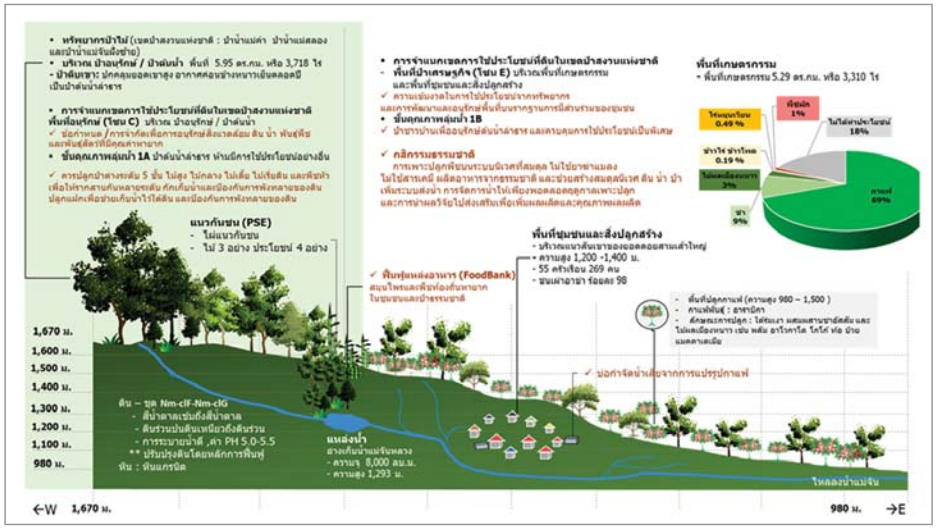
ถ่ายทอดองค์ความรู้และฝึกอบรมผู้ใช้งานในการใช้ข้อมูลวางแผนวิจัยและพัฒนาพื้นที่สูง จำนวน 3 ครั้ง ดังนี้

1) การแลกเปลี่ยนความรู้ระดมความคิดเห็นการจัดการข้อมูลการสำรวจที่ดินรายแปลงสู่การใช้ประโยชน์ในระดับองค์กร เพื่อให้เจ้าหน้าที่ สวพส. ร่วมกำหนดแนวทางการใช้ข้อมูลปัจจุบันและการปรับปรุงการใช้ในอนาคต

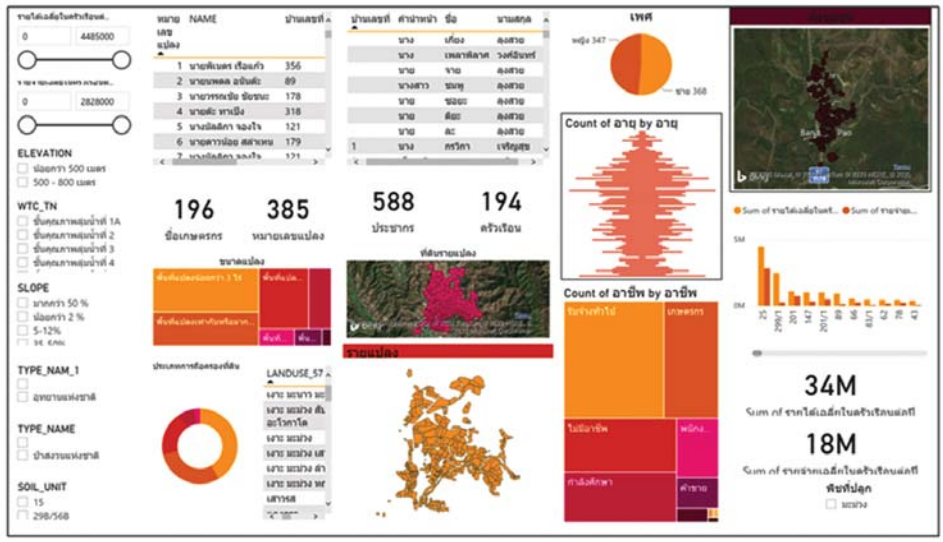
2) การประชุมเชิงปฏิบัติการจัดทำฐานข้อมูลการใช้ที่ดินรายแปลงและการนำไปใช้ประโยชน์ในการวางแผนพัฒนาเชิงพื้นที่ โดยกระบวนการมีส่วนร่วมของเจ้าหน้าที่หน่วยงานบูรณาการ ผู้นำชุมชน และเกษตรกร เพื่อร่วมการวิเคราะห์ข้อมูลเชิงพื้นที่โดยใช้แผนที่การใช้ประโยชน์ที่ดินและแผนชุมชนเป็นเครื่องมือ

3) การประชุมเชิงปฏิบัติการการจัดทำฐานข้อมูลไปใช้ประโยชน์ในการวางแผนส่งเสริมและพัฒนาชุมชนเชิงพื้นที่อย่างถูกต้องเหมาะสม โดยพิจารณา 3 ด้าน ได้แก่ การบริหารจัดการน้ำต้นทุนให้เพียงพอต่อการใช้น้ำ การนำโดรนมาบันทึกภาพวิดีโอและจัดทำภาพถ่ายทางอากาศ การวางแผนการใช้ประโยชน์ที่ดินระดับแปลง เพื่อให้เกิดการพัฒนา 3 มิติ คือ เศรษฐกิจ สังคม และสิ่งแวดล้อม

วิเคราะห์ข้อมูลและสร้างแบบจำลองตามบริบทและเงื่อนไขของพื้นที่ จำนวน 5 บ้าน เพื่อเป็นต้นแบบการนำข้อมูลไปใช้ประโยชน์ ได้แก่ บ้านแม่จันหลวง บ้านแม่ระเมิง บ้านห้วยเป้า บ้านนาหมัน และบ้านศรีคีรีรักษ์ และจากสถานการณ์โควิด-19 จึงปรับกิจกรรมการประชุมหารือเรื่องแบบจำลองเป็นการจัดทำสื่อในรูปแบบเอกสาร แผ่นพับ เพื่อแจกให้ชาวบ้านในพื้นที่ทดแทน



บ้านแม่จันหลวง หมู่ที่ 10
ตำบลแม่สลองนอก
อำเภอแม่ฟ้าหลวง
จังหวัดเชียงราย



บ้านห้วยเป้า หมู่ที่ 1
ตำบลทุ่งข้าวพวง
อำเภอเชียงดาว
จังหวัดเชียงใหม่

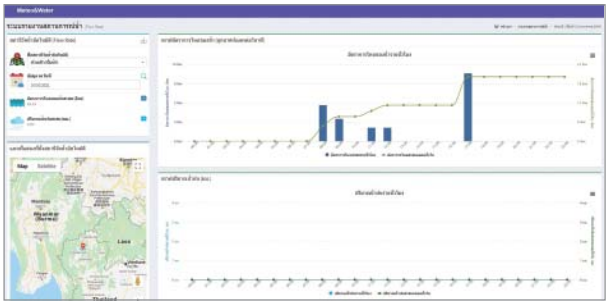
พัฒนาและจัดทำระบบต้นแบบรายงานผลการดำเนินงานหน่วยงานร่วมบูรณาการ เพื่อเก็บข้อมูลสิ่งก่อสร้างพื้นฐานของหน่วยงานร่วมบูรณาการ โดยพัฒนาต่อยอดจากระบบฐานข้อมูลสิ่งก่อสร้าง (HIS) โดยปีงบประมาณ พ.ศ. 2563 ได้รวบรวมและนำเข้าข้อมูลจาก 8 หน่วยงาน ผู้สนใจสามารถเรียกดูข้อมูลได้ที่ https://his.hrdi.or.th/Dashboard/integration

พัฒนาระบบฐานข้อมูลสมาชิกผู้ใช้งานโปรแกรม HRDIs MAP เพื่อให้บริการข้อมูลที่ดินรายแปลงแก่สมาชิกและหน่วยงานร่วมบูรณาการได้อย่างปลอดภัย

2.6 การบริหารจัดการน้ำและข้อมูลอุตุนิยมวิทยาเพื่อการเกษตรบนพื้นที่สูง

การวางแผนการส่งเสริมการผลิต ปัจจัยสำคัญ คือ เรื่องน้ำและสภาพภูมิอากาศ จึงเห็นความสำคัญในการพัฒนาข้อมูลและเทคโนโลยีเพื่อประกอบการตัดสินใจได้อย่างมีประสิทธิภาพ

พัฒนาระบบรายงานการไหลของน้ำ ณ สถานีวัดน้ำอัตโนมัติ ได้ติดตั้งอุปกรณ์วัดน้ำอัตโนมัติในพื้นที่สูง เพื่อวัดปริมาณน้ำฝน และอัตราการไหลของน้ำ เพื่อนำข้อมูลที่ได้มารวบรวม และวิเคราะห์ใช้งานทางด้านภูมิสารสนเทศ โดยระบบที่พัฒนาสามารถเรียกใช้งานได้ผ่าน Web Browser และสามารถเรียกดูผ่าน Mobile Device ได้ โดยตัวเสาสถานีจะมีการส่งข้อมูลการไหลของน้ำเข้าสู่ระบบฐานข้อมูลทุกๆ 5 นาที ระบบจะประมวลผลข้อมูลเชิงสถิติ และทางผู้ใช้งานสามารถเข้าใช้งานระบบเพื่อดูข้อมูลแบบ Real Time ได้ สามารถใช้งานที่ https://metwater.hrdi.or.th/









พัฒนาเครื่องตรวจวัดสภาพอากาศอากาศอัตโนมัติ 3G/4G (ต้นแบบ) 3 ชุด เพื่อจัดเก็บข้อมูลอุณหภูมิ ความชื้นสัมพัทธ์ ความเร็วลม ทิศทางลม ปริมาณน้ำฝน และความชื้นในดิน และเผยแพร่ผ่านเว็บไซต์ โดยเดือนมีนาคม 2563 ได้ติดตั้งเครื่องมือ 1 ชุด เพื่อทดสอบระบบที่อุทยานหลวงราชพฤกษ์ และเรียกดูข้อมูลจากเสาตรวจอากาศรุ่นใหม่ได้ที่ https://metwater.hrdi.or.th/ สำหรับเสาจำนวน 2 ชุด มีแผนจะนำไปติดตั้งในพื้นที่บ้านหมากแข้ง และพื้นที่บ้านห้วยแห้ง ซึ่งเป็นพื้นที่ของโครงการรักษ์น้ำและโครงการฝน เพื่อจัดเก็บข้อมูลและนำไปใช้ในการวิเคราะห์และวางแผนการผลิตต่อไป

การพัฒนาระบบบริการข้อมูลเพื่อการเกษตรอัจฉริยะบนพื้นที่สูง MEHigh เพื่อให้บริการข้อมูลสภาพอากาศบนพื้นที่สูง ตามนโยบาย Quick Win : 1 หน่วยงาน 1 โครงการ ของกระทรวงเกษตรและสหกรณ์ ปัจจุบันได้พัฒนาระบบเพื่อให้บริการข้อมูล อุณหภูมิ ความชื้นสัมพัทธ์ ปริมาณฝน ความเร็วและทิศทางลม รวมถึงข่าวสารเพื่อแจ้งเตือนสภาพอากาศ สามารถเรียกดูข้อมูลได้ที่ mehigh.hrdi.or.th ในปี 2564 มีแผนจะพัฒนาระบบ MEHigh เป็นบริการ E-Service เพื่อให้บริการได้สะดวกยิ่งขึ้น

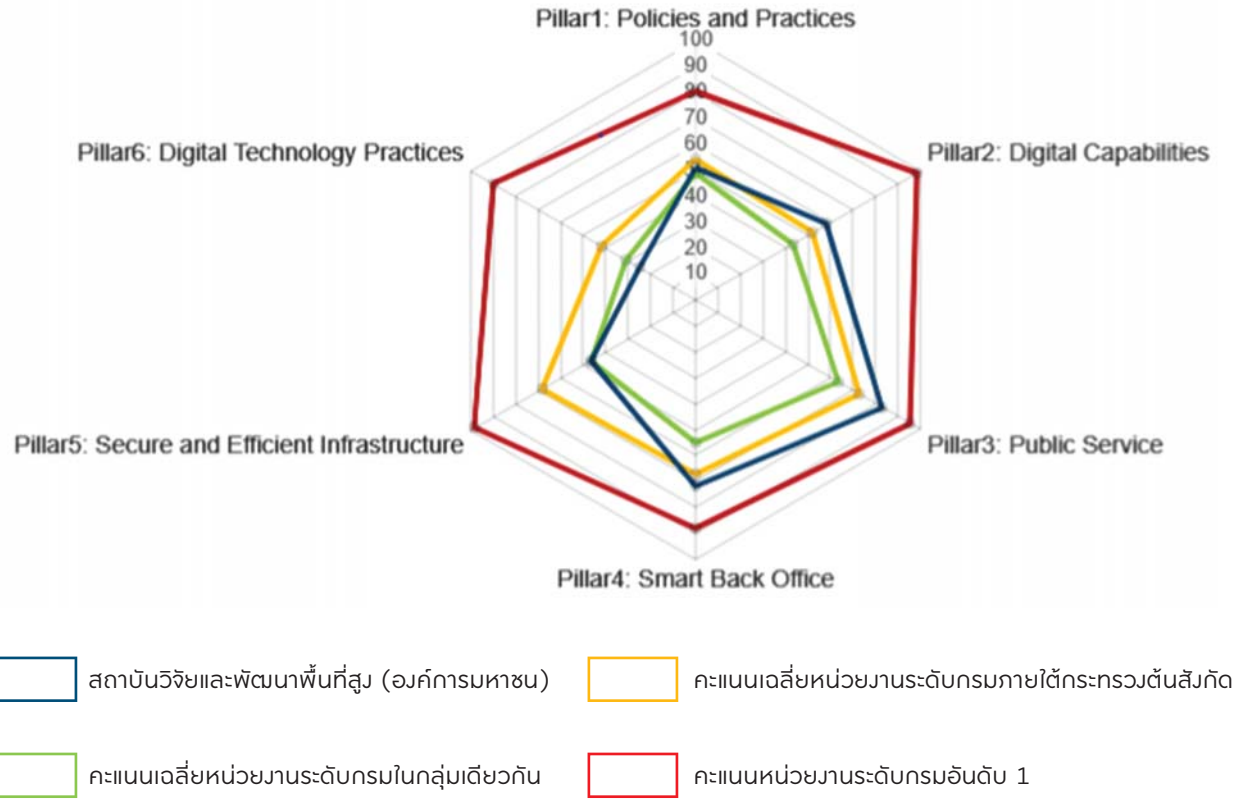
2.7 การพัฒนาและปรับปรุงระบบสารสนเทศภูมิศาสตร์เพื่อสนับสนุนการวางแผนส่งเสริมการผลิต

เพื่อพัฒนาระบบสารสนเทศภูมิศาสตร์ของ สวพส. ให้มีประสิทธิภาพในการจัดเก็บและรวบรวมข้อมูล และสามารถนำข้อมูลมาใช้ได้อย่างมีประสิทธิภาพ

ดำเนินการพัฒนาระบบสารสนเทศภูมิศาสตร์เพื่อสนับสนุนการตัดสินใจและวางแผนการวิจัยและพัฒนาบนพื้นที่สูง โดยได้ขอความร่วมมือผู้เชี่ยวชาญด้านเทคโนโลยีภูมิสารสนเทศจากสำนักงานพัฒนาเทคโนโลยีอวกาศและภูมิสารสนเทศ (องค์การมหาชน) โดยมีวัตถุประสงค์ของโครงการ ดังนี้

1. การรวบรวมและนำเข้าข้อมูลภูมิสารสนเทศ
2. การประยุกต์ใช้โปรแกรมระบบสารสนเทศภูมิศาสตร์เพื่อจัดเก็บข้อมูลเพื่อวิจัยและพัฒนาพื้นที่สูง
3. จัดหาและติดตั้งอุปกรณ์ฮาร์ดแวร์ที่เกี่ยวข้องสำหรับจัดทำระบบสารสนเทศภูมิศาสตร์
4. จัดหาซอฟต์แวร์ที่เกี่ยวข้องสำหรับจัดทำระบบสารสนเทศภูมิศาสตร์
5. พัฒนาต้นแบบการให้บริการข้อมูลบนพื้นที่สูงเพื่อสนับสนุนการตัดสินใจและวางแผนการวิจัยและพัฒนาบนพื้นที่สูง
6. ฝึกอบรมให้เจ้าหน้าที่ผู้เกี่ยวข้อง

นอกจากนี้ ในปีงบประมาณ พ.ศ. 2563 สวพส. ได้จัดทำแบบสำรวจระดับความพร้อมรัฐบาลดิจิทัลหน่วยงานภาครัฐของประเทศไทย โดย สวพส. ได้คะแนนระดับความพร้อมรัฐบาลดิจิทัลของ สวพส. 62.07 คะแนน ทั้งนี้ ระดับความพร้อมการพัฒนาด้านดิจิทัลอยู่ที่ระดับ Developing



3. การปรับปรุงกระบวนการทำงานตามแนวทางการพัฒนาคุณภาพการบริหารจัดการภาครัฐ 4.0

สวพส. เน้นการพัฒนาองค์การสู่การเป็นระบบราชการ 4.0 ตลอดจนเป็นองค์การสมรรถนะสูงและทันสมัย (High Performance Organization) จึงปรับปรุงกระบวนการทำงานให้สอดคล้องกับแนวทางการพัฒนาคุณภาพการบริหารจัดการภาครัฐ 4.0 ส่งผลให้ในปีงบประมาณ พ.ศ. 2563 สวพส. มีผลการดำเนินงานที่เป็นเลิศด้านต่างๆ ดังนี้

3.1 การยกระดับมาตรฐานการบริหารจัดการตามแนวทางพัฒนาคุณภาพการบริหารจัดการภาครัฐสู่ระบบราชการ 4.0

โดย สวพส. ผ่านเกณฑ์การประเมินรางวัลคุณภาพการบริหารจัดการภาครัฐ 4.0 ประจำปี พ.ศ. 2563 ขั้นตอนที่ 1 การประเมินตนเอง และจัดทำเอกสารรายงานผลการดำเนินการพัฒนาองค์การสู่ระบบราชการ 4.0 (Application Report) ผลการประเมินจากผู้ตรวจได้ 400.58 คะแนน เป็นระบบราชการ 3.20 ทั้งนี้ การประเมินในขั้นตอนที่ 2 การพิจารณารายงานผลการดำเนินงาน (Application Report) โดยคณะทำงานตรวจประเมินรางวัลคุณภาพการบริหารจัดการภาครัฐ ปรากฏว่า มีผลการดำเนินงานไม่ผ่านเกณฑ์การสมัครรางวัล โดยมีผลคะแนนรวมเท่ากับ 370 คะแนน

3.2 การขับเคลื่อนการดำเนินงานตามหลักธรรมาภิบาล

ผู้อำนวยการ สวพส. ให้นโยบายการต่อต้านการทุจริตเพื่อแสดงเจตนารมณ์ในการทำงานตามหลักธรรมาภิบาลและต่อต้านการทุจริต โดยมุ่งเน้นทำประโยชน์ให้กับชุมชนบนพื้นที่สูง ซึ่งถือเป็นการปลูกฝังและบ่มเพาะนิสัยของบุคลากรของ สวพส. ไม่ให้เบียดบังผู้อื่น ยึดถือประโยชน์ส่วนรวมมากกว่าประโยชน์ส่วนตน บุคลากรของ สวพส. ทุกคนต้องทำงานโดยคำนึงถึงความซื่อสัตย์สุจริต ความโปร่งใส ความคุ้มค่า และจากการที่ สวพส. ได้รับรางวัลองค์กรโปร่งใส สวพส. จึงมีความมุ่งหวังให้เจ้าหน้าที่ยกระดับมาตรฐานการทำงานให้ดียิ่งขึ้น แต่ยังคงยึดหลักพื้นฐานของการทำงานคือการไม่ทุจริต ไม่ทำผิดกฎหมาย









สวพส. จัดทำ**แผนความเสี่ยงด้านการทุจริต** ประจำปีงบประมาณ 2563 โดยจัดประชุมระดมความคิดเห็น เรื่อง “การประเมินความเสี่ยงการทุจริตและมาตรการป้องกันการทุจริต” เพื่อให้มีมาตรการหรือแนวทางในการบริหารจัดการความเสี่ยงของการดำเนินงานที่อาจก่อให้เกิดการทุจริต และดำเนินการประเมินความเสี่ยงต่อการทุจริตประพฤติมิชอบตามแผนบริหารความเสี่ยงการทุจริต รวมถึงจัดทำ**ช่องทางการร้องเรียนการทุจริต** เพิ่มเติมจากระบบการจัดการเรื่องร้องเรียนเดิม โดยได้แบ่งประเภทเรื่องร้องเรียนเป็น 2 ประเภท ได้แก่ (1) เรื่องร้องเรียนการทุจริต หมายถึง ข้อร้องเรียนเจ้าหน้าที่ของรัฐกระทำการทุจริตต่อหน้าที่ หรือประพฤติมิชอบ และ (2) เรื่องร้องเรียนทั่วไป หมายถึง ข้อร้องเรียนเกี่ยวกับความเดือดร้อนหรือเสียหาย หรืออาจจะเดือดร้อนหรือเสียหายจากการปฏิบัติงานของเจ้าหน้าที่หรือ สวพส. หรือจำเป็นต้องให้ สวพส. ช่วยเหลือเยียวยาหรือปลดเปลื้องทุกข์ และ**จัดทำขั้นตอนและเอกสารการยืมคืนทรัพย์สิน**ของ สวพส. สำหรับเจ้าหน้าที่ของ สวพส. และบุคคลภายนอก รวมทั้งการสื่อสารและสร้างความเข้าใจแก่เจ้าหน้าที่ สวพส.

สวพส. ได้รับผลการประเมินคุณธรรมและความโปร่งใสในการดำเนินงานของหน่วยงานภาครัฐ (Integrity & Transparency Assessment: ITA) ประจำปีงบประมาณ พ.ศ. 2563 โดยสำนักงานคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริตแห่งชาติ 89.48 คะแนนและขอรับรองมาตรฐานหรือส่งประกวดผลงานจากหน่วยงานภายนอกเพื่อสะท้อนการดำเนินงานที่แท้จริงของ สวพส. ทั้งนี้ ได้รับรางวัลองค์กรโปร่งใส ครั้งที่ 9 (NACC Integrity Awards) จากสำนักงานคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริตแห่งชาติ

3.3 ระบบการทำงานที่มีประสิทธิภาพ คล่องตัว มุ่งผลสัมฤทธิ์

ปีงบประมาณ พ.ศ. 2563 มีการทบทวนและปรับปรุงกระบวนการ KM เพื่อบ่งชี้ความรู้ที่สอดคล้องกับแผนการวิจัยและพัฒนาพื้นที่สูง ระยะ 8 ปี (พ.ศ. 2563-2570) โดยรวบรวมองค์ความรู้งานวิจัยในระยะที่ผ่านมา จัดทำเป็นฐานข้อมูลองค์ความรู้ให้มีรูปแบบและมาตรฐานเดียวกัน แบ่งองค์ความรู้เป็น 4 ด้าน ได้แก่ ด้านอาชีพ ด้านสิ่งแวดล้อม ด้านสังคมและวัฒนธรรม ด้านศาสตร์พระราชา รวม 452 องค์ความรู้ ช่วยเพิ่มความสะดวกในการสืบค้นและเข้าถึงการบริการองค์ความรู้ทั้งภายในและภายนอก สวพส. ผ่านระบบองค์ความรู้เพื่อการพัฒนาพื้นที่สูง โดยมีผู้เข้าใช้งาน 335,962 ราย

สวพส. มีเครือข่ายเกษตรกรที่ช่วยปฏิบัติงานในพื้นที่ร่วมกับเจ้าหน้าที่เพื่อถ่ายทอดองค์ความรู้และขับเคลื่อนงานสู่การพัฒนาอย่างยั่งยืน มีการกำหนดนโยบายพัฒนาเกษตรกรผู้นำตามนโยบายเกษตรกรปราดเปรื่อง (Smart Farmer) ของกระทรวงเกษตรและสหกรณ์ โดยนำกระบวนการจัดการความรู้มาปรับใช้ในการพัฒนาเกษตรกรผู้นำ ให้มีความรู้และทักษะเพิ่มเติม ตามความเชี่ยวชาญของเกษตรกร



ผู้นำแต่ละราย ทั้งด้านการพัฒนาอาชีพ ด้านการเสริมสร้างความเข้มแข็งของคนและชุมชน และด้านการอนุรักษ์และฟื้นฟูทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม รวมทั้งมีการจัดอบรมให้ความรู้เพิ่มเติม เช่น การศึกษาดูงานเพื่อแลกเปลี่ยนเรียนรู้สำหรับเกษตรกรผู้นำทั้งในและต่างประเทศ การพัฒนาแปลงเกษตรกรให้เป็นแหล่งเรียนรู้สำหรับชุมชนบนพื้นที่สูง ทำให้ปัจจุบัน สวพส. มีผู้นำเกษตรกรในพื้นที่ปฏิบัติงานจำนวน 909 คน ช่วยทำหน้าที่สร้างความสัมพันธ์อันดีกับชุมชน และร่วมขับเคลื่อนการพัฒนาชุมชนกับเจ้าหน้าที่ของ สวพส. และหน่วยงานร่วมบูรณาการในพื้นที่ สนับสนุนให้การดำเนินงานต่างๆ มีประสิทธิภาพยิ่งขึ้น ตลอดจนมีการใช้ทรัพยากรต่างๆ ร่วมกันอย่างคุ้มค่าและมีประโยชน์สูงสุด ทั้งด้านบุคลากร งบประมาณ และเวลา

ความสำเร็จของกระบวนการทำงานที่สำคัญ เช่น กระบวนการยกระดับการพัฒนาของพื้นที่ในแต่ละชุมชน โดยปรับระบบเกษตรที่เป็นมิตรต่อสิ่งแวดล้อม สามารถสร้างรายได้และยกระดับคุณภาพชีวิตของชุมชนบนพื้นที่สูง ซึ่งกำหนดตัววัดความสำเร็จการดำเนินงาน ทำให้ในปีงบประมาณ 2563 สวพส. ได้ประเมินผลการสำรวจความพึงพอใจของผู้รับบริการ พบว่าเกษตรกรบนพื้นที่สูงและเจ้าหน้าที่โครงการหลวงมีความพึงพอใจการให้บริการของสถาบัน มีความพึงพอใจคิดเป็นร้อยละ 89.92 และผู้รับบริการของอุทยานหลวงราชพฤกษ์ มีความพึงพอใจคิดเป็นร้อยละ 88.70





”

การกำกับกิจการที่ดี การดำเนินงานสนับสนุน การกำกับกิจการของคณะกรรมการ คณะอนุกรรมการ และคณะทำงาน

HRDI

ANNUAL REPORT 2020



การกำกับกิจการที่ดี การดำเนินงานสนับสนุนการกำกับกิจการของคณะกรรมการ คณะอนุกรรมการ และคณะทำงาน

การขับเคลื่อนเชิงนโยบาย เพื่อให้พันธกิจและภารกิจบรรลุตามวิสัยทัศน์และเป้าหมายของ สวพส. ด้วยการกำกับดูแลจากคณะกรรมการสถาบันที่แต่งตั้งโดยรัฐมนตรีว่าการกระทรวงเกษตรและสหกรณ์ และคณะอนุกรรมการขับเคลื่อนนโยบาย คณะอนุกรรมการชุดต่างๆ ตามภารกิจหลัก ที่แต่งตั้งโดยคณะกรรมการสถาบัน ได้แก่ คณะอนุกรรมการวิจัยและพัฒนา คณะอนุกรรมการอุทยานหลวงราชพฤกษ์ คณะอนุกรรมการโครงสร้างและพัฒนาบุคลากร และคณะอนุกรรมการด้านกฎหมาย





ผู้บริหารของ สวพส. นำโดยประธานกรรมการบริหาร คณะกรรมการ และผู้อำนวยการ สวพส. ให้ความสำคัญกับการกำกับดูแลกิจการที่ดี และกำหนดทิศทางขององค์การเพื่อสร้างความยั่งยืนให้ชุมชนบนพื้นที่สูง

นโยบายการกำกับดูแลกิจการที่ดีของ สวพส. ได้แก่ **นโยบายด้านรัฐ สังคมและสิ่งแวดล้อม** ที่ส่งเสริมให้ชุมชนเป้าหมายมีความมั่นคงในอาชีพและรายได้ ลดความเหลื่อมล้ำในสังคม จากการนำปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงและแนวทางโครงการหลวงมาปรับใช้ ให้ชุมชนเข้มแข็งพึ่งพาตนเองได้ โดยกระบวนการมีส่วนร่วม รณรงค์ให้ชุมชนมีการอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติ และการบริหารจัดการอุทยานหลวงราชพฤกษ์ที่มีประสิทธิภาพและเป็นที่ยอมรับอย่างกว้างขวาง **นโยบายด้านการให้บริการและการมีส่วนร่วมของผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย** ด้วยการตอบสนองและปฏิบัติต่อผู้รับบริการและผู้มีส่วนได้ส่วนเสียทุกคนด้วยความเสมอภาค ไม่เลือกปฏิบัติ ด้วยจิตบริการ มีความโปร่งใส ซื่อสัตย์ ไม่มี

ผลประโยชน์ทับซ้อน เพื่อให้ได้รับความพึงพอใจและประโยชน์สูงสุด ส่งเสริมการสร้างจิตสำนึกด้านจริยธรรม ตระหนักถึงผลประโยชน์ของผู้รับบริการและผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย และเปิดช่องทางในการแจ้งเบาะแสหรือข้อร้องเรียน **นโยบายด้านองค์การ** เน้นส่งเสริมให้มีความโปร่งใส เปิดเผยข้อมูลผ่านช่องทางต่างๆ ให้ผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้องสามารถเข้าถึงได้ง่าย จัดทำแผนบริหารความเสี่ยง ระบบการควบคุมภายใน และจัดให้ระบบการตรวจสอบและประเมินผลที่มีประสิทธิภาพ เพื่อสร้างความไว้วางใจซึ่งกันและกัน พัฒนาประสิทธิภาพการบริหารจัดการ **นโยบายด้านผู้ปฏิบัติงาน** ตระหนักในคุณค่าทรัพยากรมนุษย์ ส่งเสริมหลักธรรมาภิบาลและการมีส่วนร่วม ปฏิบัติต่อบุคลากรทุกคนด้วยความเคารพในเกียรติและศักดิ์ศรี สนับสนุนและส่งเสริมให้บุคลากรมีความซื่อสัตย์ มีความเสียสละ ความอดทน ขยันหมั่นเพียร ความมีระเบียบวินัยทั้งต่อตนเองและส่วนร่วม สนับสนุนการนำเทคโนโลยีมาใช้ในกระบวนการปฏิบัติงาน กำหนดมาตรฐานในการปฏิบัติงานในการปฏิบัติงานของแต่ละกระบวนการ รวมทั้งส่งเสริมเกษตรกรที่มีภาวะผู้นำให้มีความรู้ความสามารถในการร่วมปฏิบัติงานและสนับสนุนภารกิจของ สวพส.

ในปีงบประมาณ พ.ศ. 2563 คณะกรรมการสถาบันได้ควบคุมดูแลกิจการและกำกับการดำเนินงานของ สวพส. เพื่อให้เป็นไปตามวัตถุประสงค์ที่กำหนดไว้ ภายใต้ประกาศนโยบายการกำกับกิจการที่ดีที่ประธานกรรมการสถาบันได้ประกาศไว้เมื่อปี 2562 กำกับการบริหารจัดการงานของ สวพส. โดยได้พิจารณาและเห็นชอบแผนการวิจัยและพัฒนาพื้นที่สูง ระยะ 8 ปี (พ.ศ. 2563-2570) เพื่อให้ สวพส. ใช้เป็นกรอบในการดำเนินงาน โดยพิจารณาให้ความเห็นชอบแผนสำหรับการดำเนินงานด้านงานวิจัยและอุทยานหลวงราชพฤกษ์ 2 แผน คือ

(1) **แผนกลยุทธ์งานวิจัยของสถาบันวิจัยและพัฒนาพื้นที่สูง ระยะ 8 ปี (พ.ศ. 2563-2570)** โดยจุดเน้นของการดำเนินในปีงบประมาณ พ.ศ. 2563 ในส่วนของงานวิจัย คือ มุ่งเน้นการนำผลงานวิจัยสู่การใช้ประโยชน์ ศึกษาวิจัยที่สอดคล้องกับปัญหาในพื้นที่โดยการมีส่วนร่วมของชุมชน และประเด็นงานวิจัยด้านสิ่งแวดล้อม งานพัฒนาในปีงบประมาณ พ.ศ. 2563 คือ มุ่งช่วยเหลือให้ชุมชนมีความอยู่ดีมีสุขลดความเหลื่อมล้ำกระจายความช่วยเหลือไปในพื้นที่ที่มีความยากลำบากภายใต้การดูแลรักษาและอยู่ร่วมกับสิ่งแวดล้อม การช่วยเหลือเกษตรกรด้านปัญหาภัยแล้งโดยการจัดทำแหล่งน้ำขนาดเล็กและการบริหารจัดการน้ำ

(2) การกำกับการบริหารจัดการงานอุทยานหลวงราชพฤกษ์ ได้เห็นชอบ **(ร่าง) แผนการจัดการเรียนรู้ของอุทยานหลวงราชพฤกษ์ ระยะ 8 ปี (พ.ศ. 2563-2570)** ซึ่งจุดเน้นการดำเนินงานในปีงบประมาณ พ.ศ. 2563 คือ พัฒนาแหล่งเรียนรู้ธรรมชาตินอกห้องเรียนเพื่อเป็นฐานการเรียนรู้ แหล่งเรียนรู้งานโครงการหลวงและโครงการพระราชดำริต่างๆ โดยการนำเทคโนโลยีสมัยใหม่มาใช้สำหรับการเรียนรู้ และการเรียนรู้ผ่านระบบออนไลน์

นอกจากนี้ ยังให้ความสำคัญต่อการพัฒนาบุคลากรโดยมุ่งเพิ่มขีดสมรรถนะความสามารถในการดำเนินงานให้เป็นไปตามเป้าหมายที่กำหนดไว้ในแผนการวิจัยและพัฒนาพื้นที่สูง ระยะ 8 ปี โดยเห็นชอบแผนกลยุทธ์การพัฒนาบุคลากรของสถาบันวิจัยและพัฒนาพื้นที่สูง ระยะ 8 ปี (พ.ศ. 2563-2570) สำหรับใช้เป็นกรอบในการพัฒนาบุคลากรให้มีศักยภาพในการปฏิบัติงานตามเป้าหมายของ สวพส. ให้ความเห็นชอบหลักเกณฑ์และวิธีการคัดเลือกเจ้าหน้าที่สถาบันเพื่อแต่งตั้งให้ดำรงตำแหน่งบริหารระดับ 8 (รองผู้อำนวยการสถาบัน ด้านการพัฒนา) เห็นชอบกรอบอัตรากำลังเจ้าหน้าที่ระดับ 6 (หัวหน้างาน) เพื่อใช้เป็นกรอบในการบริหารจัดการบุคลากรของ สวพส. รวมทั้งการปรับโครงสร้างการแบ่งส่วนงานและอัตรากำลังของสำนักพัฒนาโดยคงอัตรากำลังรวมเจ้าหน้าที่เท่าเดิม

และด้วยสถานการณ์การแพร่กระจายของไวรัสโคโรนา (Covid-19) ใน พ.ศ. 2563 คณะกรรมการสถาบันได้ให้ความสำคัญในการป้องกันความปลอดภัยและการกำกับการดำเนินงานเพื่อให้เป็นไปตามเป้าหมายและแผนงานที่กำหนดไว้ โดยกำกับให้ สวพส. จัดทำแนวทางและมาตรการป้องกันการแพร่กระจายของไวรัสโคโรนา (Covid-19) การปิดการให้บริการอุทยานหลวงราชพฤกษ์แก่บุคคลภายนอกเป็นการชั่วคราว เห็นชอบการปรับแผนปฏิบัติการประจำปีงบประมาณ พ.ศ. 2563 เพื่อสนับสนุนการแก้ไขผลกระทบจากการแพร่ระบาดของโรคติดเชื้อไวรัส COVID-19 และภัยแล้ง การปรับปรุงรายละเอียดงบประมาณรายจ่ายประจำปีงบประมาณ พ.ศ. 2564 เพื่อรองรับสถานการณ์การระบาดของโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 (COVID-19)



HIGHLAND RESEARCH AND DEVELOPMENT INSTITUTE
(Public Organization)



”

ภาคผนวก

HRDI

ANNUAL REPORT 2020



HRDI

HIGHLAND RESEARCH AND DEVELOPMENT INSTITUTE
(Public Organization)

ผลการดำเนินงานตามตัวชี้วัดสำนักงบประมาณ ประจำปีงบประมาณ พ.ศ. 2563

สวพส. รับผิดชอบตัวชี้วัดสำนักงบประมาณ จำนวน 14 ตัวชี้วัด

มีผลการดำเนินงานเป็นไปตามแผน จำนวน 14 ตัวชี้วัด รายละเอียดดังนี้

ตัวชี้วัด	เป้าหมาย		ผลการดำเนินงาน
	แผนทั้งปี	หน่วย	
1. จำนวนกลุ่มบ้านที่ได้รับการดำเนินงานเพื่อยกระดับการพัฒนา	490	กลุ่มบ้าน	ดำเนินงานยกระดับการพัฒนาทั้งหมด 493 กลุ่มบ้าน
2. รายได้เฉลี่ยของครัวเรือนเกษตรกรบนพื้นที่สูงเพิ่มขึ้น	10	ร้อยละ	ร้อยละ 14.50 รายได้จากการส่งเสริม 383,341,061.20 บาท จาก 3,852 ครัวเรือน คิดเป็นรายได้เฉลี่ย 99,517.41 บาท/ครัวเรือน เพิ่มขึ้นจากผลการดำเนินงานปีงบประมาณ 2562 ร้อยละ 14.50
3. ร้อยละของผลงานวิจัยที่แล้วเสร็จพร้อมนำไปใช้ประโยชน์ในการพัฒนาความมั่นคงด้านอาหารและสร้างรายได้ภายใต้ระบบการผลิตที่เป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อม	50	ร้อยละ	ร้อยละ 52 ผลการนำผลงานวิจัยภายใต้แผนการวิจัยและพัฒนาเพื่อเพิ่มประสิทธิภาพการผลิตทางการเกษตรบนพื้นที่สูง ที่แล้วเสร็จในปีงบประมาณ พ.ศ. 2562 ไปใช้ประโยชน์ในปีงบประมาณ พ.ศ. 2563 จำนวน 13 เรื่อง จากจำนวนงานวิจัยเพื่อเพิ่มประสิทธิภาพการผลิตจำนวน 25 โครงการ (คิดเป็นร้อยละ 52)
4. จำนวนผู้ได้รับการถ่ายทอดความรู้โครงการหลวงและโครงการพระราชดำริ	828,000	ราย	852,138 ราย (ร้อยละ 102.92)
5. ร้อยละเกษตรกรในพื้นที่โครงการพัฒนาพื้นที่สูงแบบโครงการหลวงได้นำองค์ความรู้ไปใช้ประโยชน์	86	ร้อยละ	ร้อยละ 96.40 มีการจัดอบรมและศึกษาดูงานทั้งหมด 165 ครั้ง ผู้เข้าร่วม 5,868 คน โดยมีผู้นำองค์ความรู้ไปใช้ประโยชน์ทั้งหมด 5,657 คิดเป็นร้อยละ 96.40
6. ร้อยละความสำเร็จของการดำเนินงานแผนปรับปรุงคุณภาพการให้บริการ	80	ร้อยละ	ร้อยละ 99.63

ตัวชี้วัด	เป้าหมาย แผนทั้งปี	เป้าหมาย หน่วย	ผลการดำเนินงาน
7. องค์กรผ่านเกณฑ์คุณภาพบริหารจัดการภาครัฐ (PMQA 4.0)	290	คะแนน	370 คะแนน สวพส. ผ่านการประเมินในขั้นตอนที่ 1 โดยมีผลการประเมิน ดังนี้ (1) คะแนนประเมินตนเอง 494.71 คะแนน (2) คะแนนประเมินจากผู้ตรวจ 400.58 คะแนน - ขั้นตอนที่ 2 รายงานผลการดำเนินการพัฒนาองค์การ (Application Report) สวพส. ไม่ผ่านการประเมินระบบราชการ 4.0 โดยได้คะแนน 370 คะแนน
8. จำนวนโครงการวิจัยที่ดำเนินการ	44	โครงการ	44 โครงการ (ร้อยละ 100)
9. เกษตรกรที่ได้รับการพัฒนาและถ่ายทอดองค์ความรู้ตามแนวทางโครงการหลวง	78,000	ราย	95,450 ราย (ร้อยละ 122.37)
10. จำนวนเกษตรกรที่ยกระดับเป็นเกษตรกรปราดเปรื่อง	680	ราย	909 ราย กลุ่มเกษตรกรปราดเปรื่อง (Existing Smart Farmer) จำนวน 426 ราย และกลุ่มเกษตรกรที่กำลังพัฒนาเป็นเกษตรกรปราดเปรื่อง จำนวน 483 ราย
11. จำนวนหมู่บ้านที่ได้รับการพัฒนาตามแนวทางโครงการหลวง	300	หมู่บ้าน	493 หมู่บ้าน
12. จำนวนผู้ได้รับการถ่ายทอดความรู้โครงการหลวง โครงการพระราชดำริ และการให้บริการทางสังคม	750,000	ราย	756,688 ราย (ร้อยละ 100.89)
13. จำนวนพรรณไม้ที่ได้รับการรวบรวมเพื่อจัดแสดงในพื้นที่อุทยานหลวงราชพฤกษ์	15,000	รายการ	17,205 รายการ (ร้อยละ 114.70)
14. อุทยานหลวงราชพฤกษ์ได้รับการรับรองมาตรฐานการให้บริการ	1	มาตรฐาน	3 มาตรฐาน 1) รางวัล G-Green ระดับดีมาก (G เงิน) ในโครงการสำนักงานสีเขียวที่เป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อม (Green Office) 2) มาตรฐานสถานที่ท่องเที่ยวและนันทนาการปลอดภัยด้านสุขอนามัย (SHA) 3) มาตรฐานโรงแรมและที่พัก สถานที่จัดประชุมปลอดภัยด้านสุขอนามัย (SHA)

แบบประเมินองค์การมหาชน ประจำปีงบประมาณ พ.ศ. 2563
สถาบันวิจัยและพัฒนาพื้นที่สูง (องค์การมหาชน)

ส่วนที่ 1 องค์ประกอบการประเมินผลการปฏิบัติงาน		ส่วนที่ 2 ตัวชี้วัดประกอบการประเมิน
สรุปผลการประเมินระดับองค์กร*	คะแนนรวมถ่วงน้ำหนัก	ITA**
ระดับดีมาก	98.75 คะแนน	89.48 คะแนน

หมายเหตุ :

* สรุปผลการประเมินระดับองค์กร

ระดับดีมาก	หมายถึง	องค์การมหาชนที่มีผลคะแนนเฉลี่ยทุกองค์ประกอบ ตั้งแต่ 85 คะแนนขึ้นไป
ระดับดี	หมายถึง	องค์การมหาชนที่มีผลคะแนนเฉลี่ยทุกองค์ประกอบ ตั้งแต่ 70.00 – 84.99 คะแนน
ระดับพอใช้	หมายถึง	องค์การมหาชนที่มีผลคะแนนเฉลี่ยทุกองค์ประกอบ ตั้งแต่ 60.00 – 69.99 คะแนน
ระดับต้องปรับปรุง	หมายถึง	องค์การมหาชนที่มีผลคะแนนเฉลี่ยทุกองค์ประกอบ ต่ำกว่า 60 คะแนน

** ITA : Integrity and Transparency Assessment หรือ ระดับคุณธรรมและความโปร่งใสการดำเนินงานของหน่วยงานประเมินโดย สำนักงาน ป.ป.ช.

ส่วนที่ 1 องค์ประกอบการประเมินผลการปฏิบัติงาน

ตัวชี้วัด	น้ำหนัก (ร้อยละ)	เกณฑ์การประเมิน			ผลการดำเนินงาน		
		เป้าหมายขั้นต่ำ (50)	เป้าหมายมาตรฐาน (75)	เป้าหมายขั้นสูง (100)	ผลการดำเนินงาน	คะแนนที่ได้ (เทียบจากค่าเป้าหมาย)	คะแนนถ่วงน้ำหนัก
องค์ประกอบที่ 1 ประสิทธิผล (ร้อยละ 40)							
1.1 งานวิจัยและ/หรือทรัพย์สินทางปัญญาที่นำไปใช้ประโยชน์							
1.1.1 ร้อยละของจำนวนงานวิจัยและ/หรือทรัพย์สินทางปัญญาที่นำไปใช้ประโยชน์	5	14.08	14.63	15.18	15.87	100	5.00
1.1.2 จำนวนทรัพย์สินทางปัญญาที่มีการยื่นขอจดทะเบียน	5	-	12	13	13	100	5.00
1.2 การใช้ประโยชน์จากฐานข้อมูลที่ดินรายแปลงในการพัฒนาอาชีพหรือสิ่งแวดล้อม							
1.2.1 จำนวนชุมชนที่มีการจัดทำแผนที่ดินรายแปลง (ชุมชน)	10	-	105 ชุมชนเก่า = 81 ชุมชน ชุมชนใหม่ = 24 ชุมชน	มากกว่า 105 ชุมชนเก่า > 81 ชุมชน ชุมชนใหม่ > 24 ชุมชน	114 ชุมชนเก่า = 86 ชุมชน ชุมชนใหม่ = 28 ชุมชน	100	10.00

ตัวชี้วัด	น้ำหนัก (ร้อยละ)	เกณฑ์การประเมิน			ผลการดำเนินงาน		
		เป้าหมายขั้นต่ำ (50)	เป้าหมายมาตรฐาน (75)	เป้าหมายขั้นสูง (100)	ผลการดำเนินงาน	คะแนนที่ได้ (เทียบจากค่าเป้าหมาย)	คะแนนถ่วงน้ำหนัก
1.2.2 ร้อยละการนำฐานข้อมูลที่ดินรายแปลงไปใช้ประโยชน์ในการพัฒนาอาชีพหรือสิ่งแวดล้อม	10	ร้อยละ 100	ร้อยละ 100 + มีการจัดเก็บข้อมูลรายได้เกษตรกร	ร้อยละ 100 + มีการจัดเก็บข้อมูลรายได้เกษตรกร + รายได้เกษตรกรที่จัดเก็บข้อมูลเพิ่มขึ้น	ร้อยละ 100 + มีการจัดเก็บข้อมูลรายได้เกษตรกร + รายได้เกษตรกรที่จัดเก็บข้อมูลเพิ่มขึ้น	100	10.00
1.3 ร้อยละของผู้ที่ได้รับการเผยแพร่และถ่ายทอดข้อมูลความรู้ผ่านอุทยานหลวงราชพฤกษ์ต่อจำนวนผู้เข้ารับบริการอุทยานหลวงราชพฤกษ์ (Output)	10	20	21.5	23	52.51	100	10.00
องค์ประกอบที่ 2 การผลักดันยุทธศาสตร์ของประเทศ (ร้อยละ 10)							
2.1 จำนวนนวัตกรรมจากผลงานวิจัยเฮมพ์ (กัญชง) บนพื้นที่สูง	10	1	2	3	3	100	10.00
องค์ประกอบที่ 3 ประสิทธิภาพ (ร้อยละ 25)							
3.1 ร้อยละค่าใช้จ่ายด้านบุคลากรขององค์การมหาชน	5	-	ร้อยละค่าใช้จ่ายด้านบุคลากรไม่เกินกรอบวงเงินรวมฯ ที่คณะรัฐมนตรีกำหนด	ร้อยละค่าใช้จ่ายด้านบุคลากรไม่เกินกรอบวงเงินรวมฯ ที่คณะรัฐมนตรีกำหนด และค่าใช้จ่ายด้านบุคลากรจริงไม่สูงกว่างบประมาณที่ได้รับการจัดสรรจากสำนักงบประมาณ	ร้อยละ 15.74 ของค่าใช้จ่ายด้านบุคลากรและค่าใช้จ่ายด้านบุคลากรจริงสูงกว่างบประมาณที่ได้รับจัดสรรจากสำนักงบประมาณ	75	3.75

ตัวชี้วัด	น้ำหนัก (ร้อยละ)	เกณฑ์การประเมิน			ผลการดำเนินงาน		
		เป้าหมายขั้นต่ำ (50)	เป้าหมายมาตรฐาน (75)	เป้าหมายขั้นสูง (100)	ผลการดำเนินงาน	คะแนนที่ได้ (เทียบจากค่าเป้าหมาย)	คะแนนถ่วงน้ำหนัก
3.2 ประสิทธิภาพในการบริหารงานหรือการให้บริการขององค์การมหาชน							
3.2 ร้อยละความสำเร็จในการพัฒนานวัตกรรมการให้บริการและถ่ายทอดองค์ความรู้ (Service Innovation)	15	ร้อยละ 100	ร้อยละ 100 + นำ Application ไปใช้ประโยชน์และมีผู้นำไปใช้ประโยชน์โดยมีสัดส่วนดังนี้ • เกษตรกร Smart Farmer ของสถาบันไม่น้อยกว่า 60 ราย • เจ้าหน้าที่/ผู้บริหาร/ผู้เรียนรู้ทั่วไปไม่ร้อยกว่า 40 ราย	ร้อยละ 100 + ผลการประเมินความพึงพอใจผู้ใช้ประโยชน์ไม่น้อยกว่าร้อยละ 70	ร้อยละ 100 + ผลการประเมินความพึงพอใจผู้ใช้งานคิดเป็นร้อยละ 94.31	100	15.00
3.3 ความสามารถทางการหารายได้เพื่อลดภาระงบประมาณภาครัฐ (หน่วย: ล้านบาท)*	5	26.31 ล้านบาท	26.81 ล้านบาท	27.31 ล้านบาท	33.04 ล้านบาท	100	5.00
องค์ประกอบที่ 4 การตอบสนองต่อประชาชน							
4.1 การเผยแพร่สารสนเทศผ่าน web portal	5	องค์การมหาชนส่งข้อมูลสำคัญขององค์การมหาชนมายังสำนักงาน ก.พ.ร. ครบถ้วนตามรายการที่กำหนด (ข้อมูลกลุ่มที่ 1)	องค์การมหาชนส่งข้อมูลสำคัญขององค์การมหาชนมายังสำนักงาน ก.พ.ร. ครบถ้วนตามรายการที่กำหนด (ข้อมูลกลุ่มที่ 1 และกลุ่มที่ 2)	องค์การมหาชนส่งข้อมูลสำคัญขององค์การมหาชนมายังสำนักงาน ก.พ.ร. ครบถ้วนตามรายการที่กำหนด (ข้อมูลกลุ่มที่ 1 กลุ่มที่ 2 และกลุ่มที่ 3)	ส่งข้อมูลสำคัญมายังสำนักงาน ก.พ.ร. ตามรายการที่กำหนดทั้ง 3 กลุ่มแล้วเสร็จ	100	5.00

ตัวชี้วัด	น้ำหนัก (ร้อยละ)	เกณฑ์การประเมิน			ผลการดำเนินงาน		
		เป้าหมายขั้นต่ำ (50)	เป้าหมายมาตรฐาน (75)	เป้าหมายขั้นสูง (100)	ผลการดำเนินงาน	คะแนนที่ได้ (เทียบจากค่าเป้าหมาย)	คะแนนถ่วงน้ำหนัก
4.2 ร้อยละความพึงพอใจในการให้บริการขององค์การมหาชน	5	ร้อยละ 80 และผ่านเกณฑ์การประเมินคุณภาพร้อยละ 50-74.99	ร้อยละ 80 และผ่านเกณฑ์การประเมินคุณภาพร้อยละ 75-89.99	ร้อยละ 80 และผ่านเกณฑ์การประเมินคุณภาพตั้งแต่ร้อยละ 90 ขึ้นไป	ร้อยละ 89.30 และผ่านเกณฑ์การประเมินคุณภาพร้อยละ 100	100	5.00
องค์ประกอบที่ 5 การควบคุมดูแลกิจการของคณะกรรมการองค์การมหาชน							
5.1 ร้อยละความสำเร็จของการพัฒนาด้านการควบคุมดูแลกิจการของคณะกรรมการองค์การมหาชน	15		ร้อยละ 100		ร้อยละ 100	100	15.00
						คะแนนรวม	**98.75**
						สรุปผลการประเมินระดับองค์กร	**ดีมาก**

หมายเหตุ :

สำนักงาน ก.พ.ร. ประเมินผลการดำเนินงานของสถาบันวิจัยและพัฒนาพื้นที่สูง (องค์การมหาชน) เรียบร้อยแล้ว และอยู่ระหว่างเสนอผลการประเมินองค์การมหาชนต่อ อ.กพม. กพม. เพื่อเสนอคณะรัฐมนตรีต่อไป

* ตัวชี้วัดขอเปลี่ยนแปลงรายละเอียดตัวชี้วัดตามมติคณะอนุกรรมการพัฒนาและส่งเสริมองค์การมหาชน (อ.กพม.) ครั้งที่ 7/2563 เมื่อวันที่ 28 ธันวาคม 2563

สรุปผลการประเมินระดับองค์กร

ระดับดีมาก	หมายถึง	องค์การมหาชนที่มีผลคะแนนเฉลี่ยทุกองค์ประกอบ ตั้งแต่ 85 คะแนนขึ้นไป
ระดับดี	หมายถึง	องค์การมหาชนที่มีผลคะแนนเฉลี่ยทุกองค์ประกอบ ตั้งแต่ 70.00 – 84.99 คะแนน
ระดับพอใช้	หมายถึง	องค์การมหาชนที่มีผลคะแนนเฉลี่ยทุกองค์ประกอบ ตั้งแต่ 60.00 – 69.99 คะแนน
ระดับต้องปรับปรุง	หมายถึง	องค์การมหาชนที่มีผลคะแนนเฉลี่ยทุกองค์ประกอบ ต่ำกว่า 60 คะแนน

** ITA : Integrity and Transparency Assessment หรือ ระดับคุณธรรมและความโปร่งใสการดำเนินงานของหน่วยงาน ประเมินโดย สำนักงาน ป.ป.ช.

ส่วนที่ 2 ผลการประเมินผู้อำนวยการสถาบันวิจัยและพัฒนาพื้นที่สูง

องค์ประกอบ/หลักการกำหนดตัวชี้วัด	ชื่อตัวชี้วัด	เป้าหมาย	ผลการดำเนินงาน 30 ก.ย.63	ผลการประเมินโดยอนุกรรมการฯ
องค์ประกอบที่ 1 ตัวชี้วัดตามสัญญาจ้าง				4.64
1) ตัวชี้วัดเชิงปริมาณ				5.00
	1.1) ผลการประเมินองค์กร (ตัวชี้วัดก.พ.ร.) 11 ตัวชี้วัด	ระดับคะแนนที่ 5 ไม่ต่ำกว่า 4.7	ระดับคะแนนที่ 5 (คะแนนเฉลี่ย 4.75)	**5.00**
	1.2) ร้อยละของการใช้จ่ายงบประมาณในการบริหารจัดการสถาบันให้บรรลุเป้าหมายตามข้อกำหนดของแผนงบประมาณประจำปีงบประมาณ พ.ศ. 2563	ระดับคะแนนที่ 5 ไม่ต่ำกว่าร้อยละ 96	ระดับคะแนนที่ 5 การใช้จ่ายงบประมาณ ร้อยละ 96.74	**5.00**
2) ตัวชี้วัดเชิงคุณภาพ				4.46
	2.1) ระดับความสำเร็จของการรวบรวมองค์ความรู้งานวิจัยและวิเคราะห์เพื่อจัดทำแผนกลยุทธ์การวิจัย	ระดับคะแนนที่ 5 1) ฐานข้อมูลองค์ความรู้ 2) แผนกลยุทธ์การวิจัย	ระดับคะแนนที่ 4.40 คณะกรรมการสถาบันมีมติเห็นชอบแผนกลยุทธ์วิจัยในการประชุมครั้งที่ 9/2563 เมื่อวันที่ 29 ก.ย. 63	4.40
	2.2) ระดับความสำเร็จของการดำเนินงานตามแผนการพัฒนาชุมชนตัวอย่าง (แผนพัฒนาชุมชนให้เป็นระดับ A)	ระดับคะแนนที่ 5 จำนวนชุมชนที่สามารถดำเนินการตามแผนยกระดับได้ไม่น้อยกว่าร้อยละ 80 จำนวน 21 ชุมชน และมีผู้นำการเปลี่ยนแปลงที่ร่วมขับเคลื่อนการพัฒนา ไม่น้อยกว่า 150 คน	ระดับคะแนนที่ 4.5 สามารถดำเนินการตามแผนยกระดับได้ร้อยละ 100 จำนวน 21 ชุมชน และมีผู้นำการเปลี่ยนแปลงที่ร่วมขับเคลื่อนการพัฒนา จำนวน 216 คน	4.50
	2.3) ระดับความสำเร็จของการทำแผนการจัดการเรียนรู้ของอุทยานหลวงราชพฤกษ์	ระดับคะแนนที่ 5 (ร่าง) แผนการจัดการเรียนรู้ของอุทยานหลวงราชพฤกษ์	ระดับคะแนนที่ 4.5 คณะกรรมการสถาบันมีมติเห็นชอบแผนการจัดการเรียนรู้ของอุทยานหลวงราชพฤกษ์ในการประชุมครั้งที่ 9/2563 เมื่อวันที่ 29 ก.ย. 63	4.50
	2.4) ระดับความสำเร็จของการเผยแพร่องค์ความรู้และประชาสัมพันธ์ข้อมูลข่าวสารผลงานของสถาบันและอุทยานหลวงราชพฤกษ์ผ่านสื่อออนไลน์ (Website/LINE/Facebook)	ระดับคะแนนที่ 5 การเผยแพร่ข้อมูลองค์ความรู้งานวิจัยและพัฒนาบนพื้นที่สูงและผลงานสถาบัน จำนวน 50 เรื่อง ผ่านสื่อออนไลน์ และรายงานติดตามและประเมินความพึงพอใจจากผู้รับบริการและผู้มีส่วนได้เสีย พร้อมทั้งจัดทำข้อเสนอแนะในการปรับปรุง และมีรายงานสรุปผลการประเมินความพึงพอใจ ไม่ต่ำกว่าร้อยละ 60	ระดับคะแนนที่ 4.5 1) ได้เผยแพร่องค์ความรู้ จำนวน 50 เรื่อง 2) ผลการประเมินความพึงพอใจ ร้อยละ 83.04	4.50

องค์ประกอบ/หลักการกำหนดตัวชี้วัด	ชื่อตัวชี้วัด	เป้าหมาย	ผลการดำเนินงาน 30 ก.ย.63	ผลการประเมินโดยอนุกรรมการฯ
	2.5) ระดับความสำเร็จของการพัฒนาบุคลากรเพื่อรองรับการขับเคลื่อนการทำงานตามแผนการวิจัยและพัฒนาพื้นที่สูง ระยะ 8 ปี (พ.ศ. 2563-2570)	ระดับคะแนนที่ 5 (ร่าง) แผนกลยุทธ์การพัฒนาบุคลากร	ระดับคะแนนที่ 4.40 คณะกรรมการสถาบันมีมติเห็นชอบแผนกลยุทธ์การพัฒนาบุคลากร ในการประชุมครั้งที่ 9/2563 เมื่อวันที่ 29 ก.ย. 2563	4.40
องค์ประกอบที่ 2 ภารกิจที่คณะกรรมการมอบหมายพิเศษ				4.70
กำหนดจากภารกิจที่คณะกรรมการมอบหมายพิเศษ (Extra Assignment) จำนวน 1 ตัวชี้วัด	จำนวนแหล่งน้ำขนาดเล็กในพื้นที่การดำเนินงานของโครงการพัฒนาพื้นที่สูงแบบโครงการหลวง	ระดับคะแนนที่ 5 100 แห่ง	ระดับคะแนนที่ 4.7 พัฒนาแหล่งน้ำจำนวน 140 แห่ง 84 ชุมชน	**4.7**
องค์ประกอบที่ 3 การประเมินสมรรถนะทางการบริหาร 6 ด้าน				4.48
รวม			**สรุปผลการประเมิน**	**4.60**

ส่วนที่ 3 ตัวชี้วัดผลกระทบ (impact) เพื่อติดตามผลสำเร็จเป็นรายปี (monitoring KPI)

ตัวชี้วัด monitor	ค่าเป้าหมาย 2563	2564	2565
ตัวชี้วัด 1 จำนวนกลุ่มบ้านเป้าหมายได้รับการยกระดับการพัฒนาแบบองค์รวมเพื่อให้มีความอยู่ดีมีสุข มีความเข้มแข็ง และสามารถอนุรักษ์และฟื้นฟูทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมได้โดยกระบวนการมีส่วนร่วม (หน่วย: กลุ่มบ้าน) **ผลการดำเนินงาน ปี 2563 จำนวน 493 กลุ่มบ้าน**	387 กลุ่มบ้าน	437 กลุ่มบ้าน	487 กลุ่มบ้าน
ตัวชี้วัด 2 รายได้ของเกษตรกรที่เกิดขึ้นจากการถ่ายทอดองค์ความรู้และพัฒนาอาชีพที่เป็นมิตรต่อสิ่งแวดล้อม (หน่วย: ล้านบาท) **ผลการดำเนินงาน ปี 2563 จำนวน 383.34 ล้านบาท**	300 ล้านบาท/ปี	350 ล้านบาท/ปี	400 ล้านบาท/ปี
ตัวชี้วัด 3 การประเมินผลกระทบจากการนำผลงานวิจัยไปใช้ประโยชน์เพื่อแก้ไขปัญหาหรือสนับสนุนการพัฒนาพื้นที่ **ผลการดำเนินงาน ปี 2563 จำนวน 10 เรื่อง**	20 เรื่อง	20 เรื่อง	20 เรื่อง
ตัวชี้วัด 4 จำนวนชุมชนต้นแบบและแหล่งเรียนรู้การพัฒนาพื้นที่สูงแบบโครงการหลวง (หน่วย: ชุมชน) **ผลการดำเนินงาน ปี 2563 จำนวน 44 ชุมชน**	44 ชุมชน	64 ชุมชน	88 ชุมชน



รายงานการเงิน

สถาบันวิจัยและพัฒนาพื้นที่สูง (องค์การมหาชน)

งบแสดงฐานะการเงิน

ณ วันที่ 30 กันยายน 2563

(หน่วย : บาท)

	หมายเหตุ	2563	2562
สินทรัพย์			
สินทรัพย์หมุนเวียน			
เงินสดและรายการเทียบเท่าเงินสด	5	141,087,340.59	177,173,113.36
ลูกหนี้อื่นระยะสั้น	6	2,524,365.30	4,289,616.19
เงินลงทุนระยะสั้น	7	400,079,180.33	380,000,000.00
สินค้าคงเหลือ		2,441,836.99	1,860,981.35
วัสดุคงเหลือ		613,806.87	413,583.17
สินทรัพย์หมุนเวียนอื่น	8	2,025,703.63	1,549,442.54
รวมสินทรัพย์หมุนเวียน		**548,772,233.71**	**565,286,736.61**
สินทรัพย์ไม่หมุนเวียน			
ที่ดิน อาคาร และอุปกรณ์	9	531,903,600.09	575,476,582.73
สินทรัพย์โครงสร้างพื้นฐาน	10	224,083,739.54	235,856,422.45
สินทรัพย์ไม่มีตัวตน	11	7,599,481.27	4,982,777.44
รวมสินทรัพย์ไม่หมุนเวียน		**763,586,820.90**	**816,315,782.62**
รวมสินทรัพย์		**1,312,359,054.61**	**1,381,602,519.23**

หมายเหตุประกอบงบการเงินเป็นส่วนหนึ่งของรายงานการเงินนี้

งบแสดงฐานะการเงิน

ณ วันที่ 30 กันยายน 2563

(หน่วย : บาท)

	หมายเหตุ	2563	2562
หนี้สิน			
หนี้สินหมุนเวียน			
เจ้าหนี้การค้า	12	14,285,962.16	9,774,048.56
เจ้าหนี้เงินโอนและรายการอุดหนุนระยะสั้น	13	406,777.88	326,288.70
เจ้าหนี้อื่นระยะสั้น	14	7,900,819.71	5,000,236.59
เงินรับฝากระยะสั้น	15	10,074,124.01	11,156,844.53
หนี้สินหมุนเวียนอื่น	16	433,248.83	971,965.95
รวมหนี้สินหมุนเวียน		33,100,932.99	27,229,384.33
หนี้สินไม่หมุนเวียน			
เจ้าหนี้เงินโอนและรายการอุดหนุนระยะยาว		2,467,585.29	5,027,501.89
รวมหนี้สินไม่หมุนเวียน		2,467,585.29	5,027,501.89
รวมหนี้สิน		35,568,517.88	32,256,886.22
สินทรัพย์สุทธิ/ส่วนทุน		1,276,790,536.73	1,349,345,633.01
สินทรัพย์สุทธิ/ส่วนทุน			
ทุน		1,021,951,779.90	1,021,951,779.90
รายได้สูงกว่าค่าใช้จ่ายสะสม		254,838,756.83	327,393,853.11
รวมสินทรัพย์สุทธิ/ส่วนทุน		1,276,790,536.73	1,349,345,633.01

หมายเหตุประกอบงบการเงินเป็นส่วนหนึ่งของรายงานการเงินนี้

งบแสดงผลการดำเนินงานทางการเงิน

สำหรับปีสิ้นสุดวันที่ 30 กันยายน 2563

(หน่วย : บาท)

	หมายเหตุ	2563	2562
รายได้			
รายได้จากงบประมาณ		516,058,900.00	546,451,600.00
รายได้จากการขายสินค้าและบริการ	18	34,069,635.45	52,644,177.71
รายได้จากการอุดหนุนจากหน่วยงานภาครัฐ		1,798,700.00	5,354,449.00
รายได้จากการอุดหนุนอื่นและบริจาค		8,167,393.24	8,590,210.15
รายได้อื่น	19	6,213,403.92	8,121,765.91
รวมรายได้		566,308,032.61	621,162,202.77
ค่าใช้จ่าย			
ค่าใช้จ่ายบุคลากร	20	102,528,013.50	99,803,273.16
ค่าตอบแทน		284,400.00	60,900.00
ค่าใช้สอย	21	285,933,650.03	305,834,759.76
ค่าวัสดุ	22	130,432,231.18	112,352,298.96
ค่าสาธารณูปโภค	23	12,213,830.09	13,069,876.15
ต้นทุนขายสินค้าและบริการ		3,127,099.82	3,279,293.03
ค่าเสื่อมราคาและค่าตัดจำหน่าย	24	90,970,579.79	88,829,976.04
ค่าใช้จ่ายจากการอุดหนุนอื่นและบริจาค		-	200,000.00
ค่าใช้จ่ายอื่น	25	12,319,221.70	609,855.12
รวมค่าใช้จ่าย		637,809,026.11	624,040,232.22
รายได้สูงกว่าค่าใช้จ่ายสุทธิ		(71,500,993.50)	(2,878,029.45)

หมายเหตุประกอบงบการเงินเป็นส่วนหนึ่งของรายงานการเงินนี้

งบแสดงการเปลี่ยนแปลงสินทรัพย์สุทธิ/ส่วนทุน

สำหรับปีสิ้นสุดวันที่ 30 กันยายน 2563

(หน่วย : บาท)

	ทุน	**รายได้สูง/(ต่ำ) กว่าค่าใช้จ่ายสะสม**	**รวมสินทรัพย์สุทธิ/ส่วนทุน**
ยอดคงเหลือ ณ วันที่ 30 กันยายน 2561 - ตามที่รายงานไว้เดิม	1,021,951,779.90	330,084,162.39	1,352,035,942.29
ผลสะสมจากการแก้ไขข้อผิดพลาดปีก่อน	-	187,720.17	187,720.17
ยอดคงเหลือ ณ วันที่ 30 กันยายน 2561 - หลังการปรับปรุง	1,021,951,779.90	330,271,882.56	1,352,223,662.46
การเปลี่ยนแปลงในสินทรัพย์สุทธิ/ส่วนทุนสำหรับปี 2562			
รายได้สูงกว่าค่าใช้จ่ายสำหรับงวด	-	(2,878,029.45)	(2,878,029.45)
ยอดคงเหลือ ณ วันที่ 30 กันยายน 2562	1,021,951,779.90	327,393,853.11	1,349,345,633.01
ยอดคงเหลือ ณ วันที่ 30 กันยายน 2562 - ตามที่รายงานไว้เดิม	1,021,951,779.90	327,393,853.11	1,349,345,633.01
ผลสะสมจากการแก้ไขข้อผิดพลาดปีก่อน	-	(1,054,102.78)	(1,054,102.78)
ยอดคงเหลือ ณ วันที่ 30 กันยายน 2562 - หลังการปรับปรุง	1,021,951,779.90	326,339,750.33	1,348,291,530.23
การเปลี่ยนแปลงในสินทรัพย์สุทธิ/ส่วนทุนสำหรับปี 2563			
รายได้สูงกว่าค่าใช้จ่ายสำหรับงวด	-	(71,500,993.50)	(71,500,993.50)
ยอดคงเหลือ ณ วันที่ 30 กันยายน 2563	1,021,951,779.90	254,838,756.83	1,276,790,536.73

หมายเหตุประกอบงบการเงินเป็นส่วนหนึ่งของรายงานการเงินนี้

หมายเหตุประกอบงบการเงิน

สำหรับปีสิ้นสุดวันที่ 30 กันยายน 2563

หมายเหตุ 1 ข้อมูลทั่วไป

สถาบันวิจัยและพัฒนาพื้นที่สูง (องค์การมหาชน) จัดตั้งตามมติคณะรัฐมนตรีได้มีมติเมื่อวันที่ 17 พฤศจิกายน 2547 โดยเริ่มจากพระราชกฤษฎีกาแบ่งส่วนราชการจากสำนักงานปลัดกระทรวงเกษตรและสหกรณ์ เป็นกองพัฒนาเกษตรที่สูง ในวันที่ 15 มิถุนายน 2535 ต่อมาได้รับยกฐานะเป็นสำนักงานพัฒนาเกษตรที่สูงเมื่อวันที่ 9 ตุลาคม 2545 และได้รับการจัดตั้งเป็นองค์การมหาชน ตามพระราชกฤษฎีกาจัดตั้งสถาบันวิจัยและพัฒนาพื้นที่สูง (องค์การมหาชน) พ.ศ. 2548 ประกาศในราชกิจจานุเบกษา เล่มที่ 122 ตอนที่ 95 ก ลงวันที่ 14 ตุลาคม 2548 ซึ่งมีผลใช้บังคับตั้งแต่วันที่ 15 ตุลาคม 2548 ให้จัดตั้งสถาบันวิจัยและพัฒนาพื้นที่สูงขึ้นในรูปแบบองค์การมหาชน เพื่อให้มีการบริหารจัดการที่มีความคล่องตัว และมีการประสานความร่วมมือของภาคส่วนต่างๆ ที่เกี่ยวข้องเข้าด้วยกันได้ดียิ่งขึ้น

ต่อมาคณะรัฐมนตรีฯ ได้มีมติเมื่อวันที่ 21 กุมภาพันธ์ 2549 อนุมัติให้โอนกิจการ ทรัพย์สิน สิทธิ หนี้สินของสำนักพัฒนาเกษตรที่สูง สำนักงานปลัดกระทรวงเกษตรและสหกรณ์ ซึ่งดำเนินการเกี่ยวกับการพัฒนาเกษตรที่สูง ซึ่งเป็นโครงการหลวงมาตั้งแต่ปี พ.ศ. 2536 ถึงวันที่ 9 ธันวาคม 2548 โอนไปเป็นของสถาบันวิจัยและพัฒนาพื้นที่สูง (องค์การมหาชน) โดยโอนงบประมาณรายจ่ายประจำปีงบประมาณ พ.ศ. 2549 ของสำนักพัฒนาเกษตรที่สูง ตามหนังสือสำนักงบประมาณ ที่ นร 0701/400 ลงวันที่ 27 เมษายน 2549 วงเงิน 43,948,655.00 บาท ไปตั้งจ่ายในงบเงินอุดหนุน ประเภทเงินอุดหนุนทั่วไปเพื่อเป็นค่าใช้จ่ายในการดำเนินงานของสถาบันวิจัยและพัฒนาพื้นที่สูง (องค์การมหาชน) มีที่ตั้งอาคารสำนักงาน เลขที่ 65 หมู่ 1 ถนนสุเทพ อำเภอเมือง จังหวัดเชียงใหม่ และได้รับอนุญาตจากกรมวิชาการเกษตรให้ปรับปรุงพื้นที่ ชั้นที่ 1 ปีกซ้าย ตึกสำนักวิจัยและพัฒนาวิทยาการหลังการเก็บเกี่ยวและแปรรูปผลผลิตเกษตร กรมวิชาการเกษตรใช้เป็นอาคารสำนักงานกรุงเทพฯ

สถาบันฯ ได้มีภารกิจ ตามมติคณะรัฐมนตรีเมื่อวันที่ 3 มิถุนายน 2551 อนุมัติหลักการให้สถาบันวิจัยและพัฒนาพื้นที่สูง (องค์การมหาชน) เป็นผู้บริหารจัดการในการใช้ประโยชน์สวนเฉลิมพระเกียรติฯ ราชพฤกษ์ 2549 โดยการบริหารจัดการโครงการสวนเฉลิมพระเกียรติฯ ราชพฤกษ์ 2549 และคณะรัฐมนตรี ได้มีมติเมื่อวันที่ 15 กันยายน 2552 อนุมัติเรื่องการโอนกิจการ ทรัพย์สิน สิทธิ และงบประมาณของกระทรวงเกษตรและสหกรณ์ไปเป็นของสถาบันวิจัยและพัฒนาพื้นที่สูง (องค์การมหาชน) ต่อมากรมวิชาการเกษตรได้ส่งมอบพื้นที่และภารกิจบริหารจัดการสวนเฉลิมพระเกียรติฯ ราชพฤกษ์ 2549 ให้เป็นของสถาบันวิจัยและพัฒนาพื้นที่สูง (องค์การมหาชน) ในวันที่ 10 ธันวาคม 2552 ตามหนังสือ ด่วนที่สุด ที่ กษ 0901.13/7325 ลงวันที่ 8 ธันวาคม 2552 และพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว ทรงพระกรุณาโปรดเกล้าฯ พระราชทานชื่อจากเดิม “สวนเฉลิมพระเกียรติฯ ราชพฤกษ์ 2549” ให้ใช้ชื่อใหม่ว่า “อุทยานหลวงราชพฤกษ์” เมื่อวันที่ 23 มกราคม พ.ศ. 2553 และต่อมาสำนักราชเลขาธิการแจ้งชื่อภาษาอังกฤษกว่า “Royal Park Rajapruek”

วัตถุประสงค์

1. ส่งเสริม สนับสนุนการวิจัยและการพัฒนางานโครงการหลวง
2. สนับสนุนการวิจัย รวบรวมและเก็บรักษานวัตกรรมใหม่ เสริมสร้างและรักษาภูมิปัญญาท้องถิ่นตลอดจนรักษาคุณค่าของความหลากหลายทางชีวภาพบนพื้นที่สูง
3. ส่งเสริมและประสานความร่วมมือกับมูลนิธิโครงการหลวง ส่วนราชการ รัฐวิสาหกิจ หน่วยงานของรัฐ และสถาบันการศึกษาที่เกี่ยวข้อง และภาคเอกชนทั้งในและต่างประเทศ ในการศึกษา ค้นคว้า วิจัย พัฒนา และการถ่ายทอดข้อมูลและเทคโนโลยีบนพื้นที่สูงที่เหมาะสมสู่ชุมชน

4. จัดให้มีการศึกษา ค้นคว้า วิจัย พัฒนา และเผยแพร่ข้อมูลและสารสนเทศเกี่ยวกับการพัฒนาพื้นที่สูงอย่างครบวงจร เช่น ด้านการผลิต การตลาด มาตรฐานผลิตภัณฑ์ การขนส่งสินค้า ตลอดจนเป็นศูนย์ประสานงานและส่งเสริมการดำเนินการดังกล่าว

5. ร่วมมือและแลกเปลี่ยนการพัฒนาทางวิชาการด้านการวิจัยและพัฒนาพื้นที่สูงในระดับนานาชาติ

6. ให้บริการด้านการให้คำปรึกษาและการให้บริการในด้านต่างๆ ที่เกี่ยวกับการพัฒนาพื้นที่สูงที่ได้จากการศึกษาค้นคว้า วิจัย และพัฒนา

7. สนับสนุนและดำเนินการให้มีการรับรองมาตรฐานผลิตภัณฑ์ของสินค้าโครงการหลวงและสินค้าในโครงการของสถาบันจากหน่วยงานในและต่างประเทศ รวมทั้งดำเนินการให้มีการจดทะเบียนสิทธิบัตร เครื่องหมายการค้าและทรัพย์สินทางปัญญาอื่นๆ ทั้งในและต่างประเทศ

8. จัดนิทรรศการด้านการเกษตร ด้านความหลากหลายทางชีวภาพ และด้านอื่นๆ ดำเนินการบริหารจัดการแหล่งท่องเที่ยวและพักผ่อนทางด้านเกษตรและวัฒนธรรม รวมทั้งเป็นศูนย์เรียนรู้ทางการเกษตร และการอนุรักษ์พันธุ์พืช

หมายเหตุ 2 เกณฑ์การจัดทำรายงานการเงิน

รายงานการเงินนี้จัดทำขึ้นตามมาตรฐานและนโยบายการบัญชีภาครัฐที่กระทรวงการคลังประกาศใช้ซึ่งรวมถึงหลักการและนโยบายบัญชีสำหรับหน่วยงานภาครัฐ มาตรฐานการบัญชีภาครัฐ และนโยบายการบัญชีภาครัฐ และแสดงรายการในรายงานการเงินตามแนวปฏิบัติทางการบัญชี เรื่อง รูปแบบการนำเสนอรายงานการเงินของหน่วยงานของรัฐ ตามหนังสือกรมบัญชีกลางที่ 0410.3/ว357 ลงวันที่ 15 สิงหาคม 2561

รายงานการเงินนี้จัดทำขึ้นโดยใช้เกณฑ์ราคาทุนเดิม เว้นแต่จะได้เปิดเผยไว้เป็นอย่างอื่นในนโยบายการบัญชี

รายงานการเงินของสถาบันวิจัยและพัฒนาพื้นที่สูง (องค์การมหาชน) ซึ่งถือเป็นหน่วยงานที่เสนอรายงานตามมาตรฐานการบัญชีภาครัฐ

หมายเหตุ 3 มาตรฐานและนโยบายการบัญชีภาครัฐฉบับใหม่ และมาตรฐานและนโยบายการบัญชีภาครัฐที่ปรับปรุงใหม่

กระทรวงการคลังได้ประกาศใช้มาตรฐานและนโยบายการบัญชีภาครัฐฉบับปรับปรุงในระหว่างงวดที่มีการนำเสนอรายงานการเงิน โดยให้เริ่มถือปฏิบัติกับรายงานการเงินรอบระยะบัญชีปี 2561 เป็นต้นไป

- หลักการและนโยบายการบัญชีภาครัฐ
- มาตรฐานการบัญชีภาครัฐ ฉบับที่ 1 เรื่อง การนำเสนอรายงานการเงิน
- มาตรฐานการบัญชีภาครัฐ ฉบับที่ 3 เรื่อง นโยบายการบัญชี การเปลี่ยนแปลงประมาณการทางบัญชีและข้อผิดพลาด
- มาตรฐานการบัญชีภาครัฐ ฉบับที่ 5 เรื่อง ต้นทุนการกู้ยืม
- มาตรฐานการบัญชีภาครัฐ ฉบับที่ 12 เรื่อง สินค้าคงเหลือ
- มาตรฐานการบัญชีภาครัฐ ฉบับที่ 13 เรื่อง สัญญาเช่า
- มาตรฐานการบัญชีภาครัฐ ฉบับที่ 14 เรื่อง เหตุการณ์ภายหลังวันที่ในรายงาน
- มาตรฐานการบัญชีภาครัฐ ฉบับที่ 16 เรื่อง อสังหาริมทรัพย์เพื่อการลงทุน
- มาตรฐานการบัญชีภาครัฐ ฉบับที่ 17 เรื่อง ที่ดิน อาคาร และอุปกรณ์
- มาตรฐานการบัญชีภาครัฐ ฉบับที่ 31 เรื่อง สินทรัพย์ไม่มีตัวตน
- นโยบายการบัญชีภาครัฐ เรื่อง เงินลงทุน

หมายเหตุ 4 สรุปนโยบายการบัญชีที่สำคัญ

4.1 เงินสดและรายการเทียบเท่าเงินสด

รายการเทียบเท่าเงินสด ได้แก่ เงินลงทุนระยะสั้นที่มีสภาพคล่องซึ่งมีระยะเวลาครบกำหนดที่จะเปลี่ยนให้เป็นเงินสดได้ภายใน 3 เดือน เช่น เงินฝากประจำ บัตรเงินฝาก และตั๋วเงินที่มีวันถึงกำหนดภายใน 3 เดือน แสดงไว้เป็นรายการเทียบเท่าเงินสด

4.2 ลูกหนี้

ลูกหนี้ แสดงด้วยมูลค่าสุทธิที่จะได้รับ ค่าเผื่อหนี้สงสัยจะสูญจะตั้งขึ้นสำหรับลูกหนี้ส่วนที่คาดว่าจะไม่สามารถเรียกเก็บเงินได้ โดยพิจารณาจากประสบการณ์ที่ผ่านมาเกี่ยวกับจำนวนลูกหนี้ที่เก็บเงินไม่ได้ ข้อมูลประวัติการชำระหนี้ และหลักฐานการติดตามลูกหนี้แต่ละราย ร่วมกับการวิเคราะห์อายุลูกหนี้

4.3 เงินลงทุนระยะสั้น

หมายถึง เงินลงทุนที่หน่วยงานตั้งใจจะถือไว้ไม่เกิน 1 ปี รวมถึงเงินฝากธนาคารประเภทจ่ายคืนเมื่อครบกำหนดที่มีระยะเวลาการฝากเกิน 3 เดือน แต่ไม่เกิน 1 ปี เงินลงทุนในตราสารหนี้ เงินลงทุนในตราสารทุนและเงินลงทุนอื่น

4.4 สินค้าคงเหลือ

สินค้าคงเหลือ หมายถึง สินค้าสำเร็จรูป งานระหว่างทำ วัตถุดิบหรือวัสดุที่ใช้ในการผลิตเพื่อขายหรือให้บริการ

สินค้าสำเร็จรูปและงานระหว่างทำแสดงมูลค่าตามราคาทุนมาตรฐาน (ซึ่งใกล้เคียงกับต้นทุนจริง) หรือมูลค่าสุทธิที่จะได้รับแล้วแต่ราคาใดจะต่ำกว่า ราคาทุนหมายถึงต้นทุนในการผลิตทั้งหมดรวมทั้งค่าใช้จ่ายในการผลิต

วัตถุดิบและวัสดุการผลิตแสดงมูลค่าตามราคาทุนโดยวิธีถัวเฉลี่ยถ่วงน้ำหนักหรือมูลค่าสุทธิที่จะได้รับแล้วแต่ราคาใดจะต่ำกว่า

ค่าเผื่อการปรับมูลค่าสินค้าจะตั้งขึ้นสำหรับสินค้าที่ล้าสมัยหรือเสื่อมสภาพ

4.5 วัสดุคงเหลือ

วัสดุคงเหลือ หมายถึง ของใช้สิ้นเปลืองนอกจากสินค้าที่หน่วยงานมีไว้เพื่อใช้ในการดำเนินงานตามปกติ โดยทั่วไปมีมูลค่าไม่สูงและไม่มีลักษณะคงทนถาวร แสดงตามราคาทุนโดยวิธีถัวเฉลี่ยถ่วงน้ำหนักหรือมูลค่าสุทธิที่จะได้รับแล้วแต่ราคาใดจะต่ำกว่า

ค่าเผื่อการปรับมูลค่าวัสดุจะตั้งขึ้นสำหรับวัสดุที่เสื่อมสภาพ

4.6 ที่ดิน อาคาร และอุปกรณ์

- ที่ดิน แสดงตามราคาทุนเฉพาะที่ดินที่หน่วยงานมีกรรมสิทธิ์ สำหรับที่ดินราชพัสดุที่หน่วยงานครอบครองและใช้ประโยชน์ แต่ไม่ได้เป็นผู้ถือกรรมสิทธิ์จะแสดงข้อมูลเพิ่มเติมไว้ในหมายเหตุประกอบงบการเงิน
- อาคารและสิ่งปลูกสร้าง รวมทั้งส่วนปรับปรุงอาคาร ทั้งอาคารและสิ่งปลูกสร้างที่หน่วยงานมีกรรมสิทธิ์และไม่มีกรรมสิทธิ์แต่หน่วยงานได้ครอบครองและนำมาใช้ประโยชน์ในการดำเนินงาน แสดงมูลค่าสุทธิตามบัญชีที่เกิดจากราคาทุนหักค่าเสื่อมราคาสะสม อาคารที่อยู่ระหว่างการก่อสร้างและแสดงตามราคาทุน
- อุปกรณ์ ได้แก่ ครุภัณฑ์ประเภทต่างๆ รับรู้เป็นสินทรัพย์เฉพาะรายการที่มีมูลค่าต่อหน่วยตั้งแต่ 10,000 บาทขึ้นไป แสดงมูลค่าตามมูลค่าสุทธิตามบัญชีที่เกิดจากราคาทุนหักค่าเสื่อมราคาสะสม ตามหนังสือกรมบัญชีกลางที่ 0410.3/ว43 ลงวันที่ 29 มกราคม 2562
- ราคาทุนของที่ดิน อาคาร และอุปกรณ์ รวมถึงรายจ่ายที่เกี่ยวข้องโดยตรงเพื่อให้สินทรัพย์อยู่ในสถานที่และสภาพที่พร้อมใช้งาน ต้นทุนในการต่อเติมหรือปรับปรุงซึ่งหน่วยงานได้รับประโยชน์ตลอดอายุการใช้งานของสินทรัพย์เพิ่มขึ้นจากมาตรฐานเดิม ถือเป็นราคาทุนของสินทรัพย์ ค่าใช้จ่ายในการซ่อมแซมถือเป็นค่าใช้จ่ายในงบแสดงผลการดำเนินงานทางการเงิน

- ค่าเสื่อมราคาบันทึกเป็นค่าใช้จ่ายในงบแสดงผลการดำเนินงานทางการเงิน คำนวณโดยวิธีเส้นตรงตามอายุการใช้งานที่กำหนดไว้โดยกรมบัญชีกลาง ดังนี้

อาคารสำนักงานและอาคารเพื่อประโยชน์อื่นที่มีโครงสร้างเป็นคอนกรีต	40 ปี
อาคารและบ้านพักอาศัยและอาคารเพื่อประโยชน์อื่นที่มีโครงสร้างเป็นไม้	30 ปี
สิ่งปลูกสร้างถาวร	25 ปี
สิ่งปลูกสร้างชั่วคราว	15 ปี
ส่วนปรับปรุงอาคารเช่า ตามอายุสัญญาเช่าหรือไม่เกิน	10 ปี
ครุภัณฑ์สำนักงาน	3-12 ปี
ครุภัณฑ์งานบ้านงานครัว	2-5 ปี
ครุภัณฑ์วิทยาศาสตร์และการแพทย์	5-15 ปี
ครุภัณฑ์คอมพิวเตอร์	3-5 ปี
ครุภัณฑ์ยานพาหนะ	5-30 ปี
ครุภัณฑ์โฆษณาและเผยแพร่	5-10 ปี
ครุภัณฑ์ก่อสร้าง	3-10 ปี
ครุภัณฑ์การเกษตร	2-10 ปี
ครุภัณฑ์สนาม	2-5 ปี
ครุภัณฑ์ดนตรี	2-5 ปี
ครุภัณฑ์กีฬา	2-5 ปี
ครุภัณฑ์ไฟฟ้าและวิทยุ	5-10 ปี

- ไม่มีการคิดค่าเสื่อมราคาสำหรับที่ดิน และสินทรัพย์ระหว่างก่อสร้าง

4.7 สินทรัพย์โครงสร้างพื้นฐาน

- สินทรัพย์โครงสร้างพื้นฐาน หมายถึง สินทรัพย์ที่หน่วยงานมีไว้เพื่อให้บริการแก่สาธารณะซึ่งจำเป็นต่อการขยายตัวทางเศรษฐกิจ เช่น ถนน เขื่อน อ่างเก็บน้ำ ระบบเครือข่ายการติดต่อสื่อสาร เป็นต้น หน่วยงานแสดงสินทรัพย์โครงสร้างพื้นฐานด้วยมูลค่าสุทธิตามบัญชี

- ค่าเสื่อมราคาบันทึกเป็นค่าใช้จ่ายในงบแสดงผลการดำเนินงานทางการเงิน คำนวณโดยวิธีเส้นตรงตามอายุการใช้งานที่กำหนดไว้โดยกรมบัญชีกลาง ดังนี้

ถนนพื้นคอนกรีต	20 ปี
ถนนพื้นลาดยาง	10 ปี
สะพานคอนกรีต	20 ปี

- ไม่มีการคิดค่าเสื่อมราคาสำหรับสินทรัพย์โครงสร้างพื้นฐานระหว่างก่อสร้าง

4.8 สินทรัพย์ไม่มีตัวตน

- สินทรัพย์ไม่มีตัวตน แสดงมูลค่าสุทธิตามบัญชี

- ค่าตัดจำหน่ายสินทรัพย์ไม่มีตัวตนบันทึกเป็นค่าใช้จ่ายในงบแสดงผลการดำเนินงานทางการเงิน โดยวิธีเส้นตรงตามอายุการให้ประโยชน์โดยประมาณ ดังนี้

โปรแกรมคอมพิวเตอร์	5 ปี
สิทธิบัตร	5 ปี

4.9 สัญญาเช่าดำเนินงาน

สัญญาเช่าระยะยาวเพื่อเช่าสินทรัพย์โดยที่ความเสี่ยงและผลตอบแทนของความเป็นเจ้าของส่วนใหญ่ไม่ได้โอนมาให้หน่วยงานในฐานะผู้เช่าถือเป็นสัญญาเช่าดำเนินงาน จำนวนเงินที่จ่ายตามสัญญาเช่าดำเนินงานรับรู้เป็นค่าใช้จ่ายในงบแสดงผลการดำเนินงานทางการเงินตามวิธีเส้นตรงตลอดอายุของสัญญาเช่า

4.9.1 รายได้รอการรับรู้ระยะยาว

รายได้รอการรับรู้ระยะยาว เป็นสินทรัพย์ที่หน่วยงานได้รับความช่วยเหลือจากรัฐบาลต่างประเทศ องค์การระหว่างประเทศ หรือบุคคลใดๆ เพื่อสนับสนุนการดำเนินงานของหน่วยงานให้บรรลุวัตถุประสงค์ และสินทรัพย์รับบริจาคโดยมีผู้มอบให้หน่วยงานไว้ใช้ในการดำเนินงาน รวมทั้งการได้รับเงินสดที่มีเงื่อนไขเป็นข้อจำกัดในการใช้จ่ายเงิน ซึ่งหน่วยงานยังไม่อาจรับรู้รายได้

รายได้รอการรับรู้จะถูกทยอยตัดบัญชีเพื่อรับรู้รายได้ตามเกณฑ์ที่เป็นระบบและสมเหตุสมผลตลอดระยะเวลาที่จำเป็นเพื่อจับคู่รายได้กับค่าใช้จ่ายที่เกี่ยวข้อง เช่น ทยอยรับรู้รายได้ตามเกณฑ์สัดส่วนของค่าเสื่อมราคาของสินทรัพย์ที่ได้รับความช่วยเหลือหรือบริจาค

4.9.2 ประมาณการหนี้สิน

ประมาณการหนี้สิน หมายถึง หนี้สินที่มีความไม่แน่นอนเกี่ยวกับจังหวะเวลา หรือจำนวนที่ต้องจ่ายชำระแต่เป็นภาระผูกพันในปัจจุบันตามกฎหมายหรือข้อตกลงที่จัดทำไว้ อันเป็นผลสืบเนื่องจากเหตุการณ์ในอดีต ซึ่งมีความเป็นไปได้ค่อนข้างแน่ที่หน่วยงานจะต้องจ่ายชำระผูกพันนั้นในอนาคต และสามารถประมาณมูลค่าภาระผูกพันนั้นได้อย่างน่าเชื่อถือ หน่วยงานจะรับรู้ประมาณการหนี้สินด้วยจำนวนประมาณการที่ดีที่สุดของรายจ่ายชำระภาระผูกพันในปัจจุบัน ณ วันที่จัดทำรายงาน

4.10 รายได้จากเงินงบประมาณ

รายได้จากเงินงบประมาณรับรู้ตามเกณฑ์ ดังนี้

1) เมื่อยื่นคำขอเบิกเงินจากกรมบัญชีกลางในกรณีเป็นการขอรับเงินเข้าบัญชีหน่วยงาน
2) เมื่ออนุมัติจ่ายเงินให้กับผู้มีสิทธิได้รับเงินแล้วในกรณีเป็นการจ่ายตรงให้กับผู้มีสิทธิ์รับเงิน
3) เมื่อยื่นคำขอเบิกเงินจากกรมบัญชีกลางในกรณีเป็นการเบิกหักผลักส่งไม่รับตัวเงิน

หน่วยงานแสดงรายได้จากเงินงบประมาณในงบแสดงผลการดำเนินงานทางการเงินตามจำนวนเงินงบประมาณที่ขอเบิกสุทธิจากเงินงบประมาณเบิกเงินส่งคืน งบประมาณเบิกแทนกันแสดงรายได้จากเงินงบประมาณในงบแสดงผลการดำเนินงานทางการเงินของหน่วยงานผู้เบิกแทน

4.11 รายได้จากการขายสินค้าและบริการ

รายได้จากการขายสินค้าและบริการ เป็นรายได้ที่หน่วยงานได้รับอนุญาตให้เก็บรายได้นั้นไว้เพื่อใช้จ่ายในการดำเนินงานของหน่วยงาน จะรับรู้เป็นรายได้เมื่อหน่วยงานส่งมอบสินค้าหรือบริการให้กับผู้ซื้อ

4.12 รายได้จากการอุดหนุนและบริจาค

รายได้จากเงินโอนและเงินบริจาคจากบุคคลอื่นนอกจากหน่วยงานภาครัฐรับรู้ เมื่อได้รับเงินยกเว้นในกรณีที่มีเงื่อนไขเป็นข้อจำกัดที่ต้องปฏิบัติตามในการใช้จ่ายเงิน หรือได้รับความช่วยเหลือและบริจาคเป็นสินทรัพย์ที่ให้ประโยชน์แก่หน่วยงานเกินหนึ่งปี จะทยอยรับรู้เป็นรายได้ตามสัดส่วนของค่าใช้จ่ายเพื่อการนั้นเกิดขึ้น หรือเกณฑ์การคำนวณค่าเสื่อมราคาสินทรัพย์ที่ได้รับตลอดอายุของสินทรัพย์นั้น

หมายเหตุ 5 เงินสดและรายการเทียบเท่าเงินสด

(หน่วย : บาท)

	2563	**2562**
เงินสดในมือ	24,728.00	75,324.00
เงินฝากสถาบันการเงิน	141,062,612.59	177,097,789.36
รวมเงินสดและรายการเทียบเท่าเงินสด	**141,087,340.59**	**177,173,113.36**

หมายเหตุ 6 ลูกหนี้อื่นระยะสั้น

(หน่วย : บาท)

	2563	**2562**
ลูกหนี้เงินยืมในงบประมาณ	194,818.05	200,630.00
ลูกหนี้เงินยืม (รายได้)	103,400.00	104,816.20
ลูกหนี้-โครงการขยายผลฝิ่น	-	191,500.00
บัญชีลูกหนี้อื่น	660,659.29	985,063.15
บัญชีลูกหนี้-กรมสรรพากร	524,421.44	134,149.79
บัญชีรายได้ค้างรับอื่นๆ	1,041,066.52	2,673,457.05
รวมลูกหนี้อื่นระยะสั้น	**2,524,365.30**	**4,289,616.19**

ลูกหนี้อื่น จำนวน 660,659.29 บาท ในจำนวนนี้เป็นลูกหนี้ที่เกิดจากการกระทำละเมิด จำนวน 189,289.00 บาท ซึ่งคณะกรรมการสอบข้อเท็จจริงความรับผิดทางละเมิดได้พิจารณาให้เจ้าหน้าที่ผู้กระทำละเมิด และผู้เกี่ยวข้อง จำนวน 7 ราย ชดใช้ค่าสินไหมทดแทนตามสัดส่วนความรับผิดทางละเมิดของเจ้าหน้าที่ แต่มีเจ้าหน้าที่ผู้กระทำละเมิด จำนวน 1 ราย ไม่ยินยอมชดใช้ จำนวน 189,289.00 บาท สถาบันฯ ได้ดำเนินการยื่นฟ้องคดีต่อศาลปกครองจังหวัดเชียงใหม่ ปัจจุบันอยู่ระหว่างการดำเนินกระบวนการพิจารณาคดี

หมายเหตุ 7 เงินลงทุนระยะสั้น

(หน่วย : บาท)

	2563	**2562**
เงินฝากประจำ 3 เดือน	90,079,180.33	100,000,000.00
เงินฝากประจำ 12 เดือน	310,000,000.00	280,000,000.00
รวมเงินลงทุนระยะสั้น	**400,079,180.33**	**380,000,000.00**

หมายเหตุ 8 สินทรัพย์หมุนเวียนอื่น

(หน่วย : บาท)

	2563	**2562**
ค่าใช้จ่ายล่วงหน้า - ซื้อสินค้าและบริการ	586,584.82	521,548.62
ค่าใช้จ่ายล่วงหน้า - ค่าธรรมเนียมที่ราชพัสดุ	19,264.57	96,746.27
ค่าใช้จ่ายล่วงหน้า - ค่าเช่าที่ราชพัสดุ	116,857.14	116,857.14
ภาษีซื้อ	527,792.40	598,827.89
ภาษีซื้อรอใบกำกับภาษี	775,204.70	215,462.62
รวมสินทรัพย์หมุนเวียนอื่น	**2,025,703.63**	**1,549,442.54**

หมายเหตุ 9 ที่ดิน อาคาร และอุปกรณ์

(หน่วย : บาท)

	2563	**2562**
อาคารและสิ่งปลูกสร้าง	1,069,491,165.50	1,071,568,463.16
หัก ค่าเสื่อมราคาสะสม	(596,119,971.89)	(559,607,790.46)
อาคารและสิ่งปลูกสร้าง (สุทธิ)	473,371,193.61	511,960,672.70
อุปกรณ์	264,647,728.50	271,741,307.49
หัก ค่าเสื่อมราคาสะสม	(214,928,393.36)	(215,671,744.10)
อุปกรณ์ (สุทธิ)	49,719,335.14	56,069,563.39
งานระหว่างก่อสร้าง	8,813,071.34	7,446,346.64
รวมที่ดิน อาคาร และอุปกรณ์ (สุทธิ)	**531,903,600.09**	**575,476,582.73**

หมายเหตุ 10 สินทรัพย์โครงสร้างพื้นฐาน

(หน่วย : บาท)

	2563	**2562**
สินทรัพย์โครงสร้างพื้นฐาน	455,103,513.51	447,647,809.39
หัก ค่าเสื่อมราคาสะสม	(231,019,773.97)	(211,791,386.94)
รวมสินทรัพย์โครงสร้างพื้นฐาน (สุทธิ)	**224,083,739.54**	**235,856,422.45**

หมายเหตุ 11 สินทรัพย์ไม่มีตัวตน

(หน่วย : บาท)

	2563	**2562**
โปรแกรมคอมพิวเตอร์	9,791,843.40	7,980,453.40
สัญญาณภาพถ่ายดาวเทียมรายละเอียดสูง	1,992,797.96	1,992,797.96
สินทรัพย์ไม่มีตัวตนอื่น	4,206,947.66	4,206,947.66
หัก ค่าตัดจำหน่ายสะสม	(10,705,107.75)	(9,197,421.58)
งานระหว่างทำ - Interface	2,313,000.00	-
รวมสินทรัพย์ไม่มีตัวตน (สุทธิ)	**7,599,481.27**	**4,982,777.44**

หมายเหตุ 12 เจ้าหนี้การค้า

(หน่วย : บาท)

	2563	**2562**
เจ้าหนี้การค้า - หน่วยงานของรัฐ	470,120.00	513,430.00
เจ้าหนี้การค้า - หน่วยงานภายนอก	13,815,842.16	9,260,618.56
รวมเจ้าหนี้การค้า	**14,285,962.16**	**9,774,048.56**

หมายเหตุ 13 เจ้าหนี้เงินโอนและรายการอุดหนุนระยะสั้น

(หน่วย : บาท)

	2563	**2562**
ภาษีหัก ณ ที่จ่ายรอนำส่ง - บุคคลธรรมดา ภงด. 3	79,951.29	59,894.01
ภาษีหัก ณ ที่จ่ายรอนำส่ง - บุคคลธรรมดา ภงด. 1	132,387.00	118,451.00
ภาษีหัก ณ ที่จ่ายรอนำส่ง - นิติบุคคลจากหน่วยงานเอกชน ภงด. 53	194,439.59	147,943.69
รวมเจ้าหนี้เงินโอนและรายการอุดหนุนระยะสั้น	**406,777.88**	**326,288.70**

หมายเหตุ 14 เจ้าหนี้อื่นระยะสั้น

(หน่วย : บาท)

	2563	**2562**
เจ้าหนี้ - สวพส.	-	191,500.00
เจ้าหนี้กรมสรรพากร	222.42	13,727.11
ภาษีขายรอเรียกเก็บ	468,185.30	467,810.82
เจ้าหนี้อื่น	1,510,638.50	600,000.00
ค่าใช้จ่ายค้างจ่ายอื่น - หน่วยงานภาครัฐ	5,921,773.49	3,727,198.66
ค่าใช้จ่ายค้างจ่ายอื่น - บุคคลภายนอก	7,900,819.71	5,000,236.59
รวมเจ้าหนี้อื่นระยะสั้น	**5,000,236.59**	**6,438,751.74**

หมายเหตุ 15 เงินรับฝากระยะสั้น

(หน่วย : บาท)

	2563	**2562**
เงินรับฝาก	5,664,952.52	6,770,261.74
เงินประกันสัญญา	3,234,846.48	2,914,152.78
เงินประกันผลงาน	998,475.01	1,256,370.01
เงินประกันอื่น	175,850.00	216,060.00
รวมเงินรับฝากระยะสั้น	**10,074,124.01**	**11,156,844.53**

หมายเหตุ 16 หนี้สินหมุนเวียนอื่น

(หน่วย : บาท)

	2563	**2562**
ภาษีขาย	84,697.82	152,211.84
รายได้รับล่วงหน้า	348,551.01	819,754.11
รวมหนี้สินหมุนเวียนอื่น	**433,248.83**	**971,965.95**

หมายเหตุ 17 ภาระผูกพัน

- ภาระผูกพันตามสัญญาเช่าดำเนินงาน

หน่วยงานในฐานะผู้เช่ามีจำนวนเงินขั้นต่ำที่ต้องจ่ายในอนาคตตามสัญญาเช่าดำเนินงานที่ไม่สามารถยกเลิกได้ ณ วันที่ 30 กันยายน 2563 และ 2562 ดังนี้

(หน่วย : บาท)

	2563	**2562**
เกิน 1 ปี แต่ไม่เกิน 5 ปี	534,272.40	1,504,634.00

- ภาระผูกพันตามสัญญาจ้างเหมาบริการ

(หน่วย : บาท)

2563	**2562**
15,408,444.19	13,442,693.16

- ภาระผูกพันเกี่ยวกับรายจ่ายฝ่ายทุน

(หน่วย : บาท)

สัญญาที่ยังไม่ได้รับรู้	**2563**	**2562**
ที่ดิน อาคาร และสิ่งปลูกสร้าง	13,470,833.61	20,279,756.67
อุปกรณ์ และอื่นๆ	5,305,415.00	1,947,980.00
รวม	**18,776,248.61**	**22,227,736.67**

ภาระผูกพันข้างต้นเกิดจากมูลค่าตามสัญญาจ้างก่อสร้าง ปรับปรุง และจัดหาสินทรัพย์

- ภาระผูกพันตามสัญญาจัดซื้อจัดจ้างพัสดุและบริการอื่นๆ

ณ วันที่ 30 กันยายน 2563 และ 2562 หน่วยงานมีภาระผูกพันที่เกิดจากสัญญาจัดซื้อจัดจ้างพัสดุและบริการอื่นๆ จำแนกตามระยะเวลาของสัญญาได้ดังนี้

(หน่วย : บาท)

	2563	**2562**
ไม่เกิน 1 ปี	13,237,388.99	8,788,752.23

หมายเหตุ 18 รายได้จากการขายสินค้าและบริการ

(หน่วย : บาท)

	2563	**2562**
รายได้จากการให้บริการ - ยานพาหนะ	716,261.74	1,148,448.72
รายได้จากการให้เช่าห้องพัก	2,242,064.32	2,038,436.66
รายได้จากการให้เช่าพื้นที่	2,865,420.60	3,310,677.57
รายได้ค่าเช่าจากร้านกาแล	1,440,000.00	1,120,000.00
รายได้จากการจำหน่ายหนังสือ	4,987.50	6,174.25
รายได้จากการจำหน่ายบัตรบำรุงอุทยานหลวงราชพฤกษ์	20,869,012.06	36,833,692.78
รายได้จากการจำหน่ายพรรณไม้และผลผลิตจากอุทยานฯ	29,300.00	196,569.60
บัญชีรายได้จากการขายสินค้า	2,679,332.61	3,540,515.22
บัญชีรายได้จากการขายของที่ระลึก	1,274,795.59	1,619,865.96
รายได้จากการให้บริการและดำเนินงาน	1,948,461.03	2,829,796.95
รวมรายได้จากการขายสินค้าและบริการ	**34,069,635.45**	**52,644,177.71**

หมายเหตุ 19 รายได้อื่น

(หน่วย : บาท)

	2563	**2562**
รายได้จากค่าปรับอื่น	496,422.09	1,749,791.07
รายได้จากการขายครุภัณฑ์	195,100.00	29,199.00
รายได้ดอกเบี้ยเงินฝากธนาคาร	5,312,401.74	6,302,081.20
รายได้อื่น	209,480.09	40,694.64
รวมรายได้อื่น	**6,213,403.92**	**8,121,765.91**

หมายเหตุ 20 ค่าใช้จ่ายบุคลากร

(หน่วย : บาท)

	2563	**2562**
เงินเดือนและค่าจ้าง	90,790,613.94	87,294,040.20
ค่าตอบแทนเจ้าหน้าที่	475,965.88	1,444,362.06
ค่าครองชีพ	1,611,685.48	1,643,766.67
ค่าล่วงเวลา	1,758,500.00	1,756,960.00
เงินสมทบกองทุนสำรองเลี้ยงชีพเจ้าหน้าที่	5,389,299.15	5,333,964.41
ค่าใช้จ่ายบุคลากรอื่น	-	26,000.00
เงินเพิ่ม	705,000.00	720,000.00
ค่ารักษาพยาบาล	1,431,229.05	1,273,599.82
ค่าช่วยการศึกษาบุตร	365,720.00	310,580.00
รวมค่าใช้จ่ายด้านบุคลากร	**102,528,013.50**	**99,803,273.16**

หมายเหตุ 21 ค่าใช้สอย

(หน่วย : บาท)

	2563	**2562**
ค่าใช้จ่ายในการฝึกอบรม	28,542,244.01	36,597,205.83
ค่าใช้จ่ายในการเดินทาง	30,429,078.83	37,864,937.72
ค่าซ่อมแซม	4,874,221.73	3,331,916.12
ค่าจ้างบริการ - หน่วยงานภายนอก	161,893,313.11	158,260,882.63
ค่าจ้างบริการ - หน่วยงานภาครัฐ	1,673,230.00	1,874,080.00
ค่าจ้างเหมายานพาหนะเดินทางไปปฏิบัติงาน	5,095,399.40	6,318,520.00
ค่าวิจัยและพัฒนา - หน่วยงานภาครัฐ	21,755,500.00	25,894,500.00
ค่าวิจัยและพัฒนา - บุคคลภายนอก	3,579,100.00	4,321,900.00
ค่าธรรมเนียม	857,692.42	920,254.87
ค่ารับรอง	1,245,896.24	1,769,649.00
ค่าเช่าเบ็ดเตล็ด - บุคคลภายนอก	4,497,493.43	4,796,208.63
ค่าเบี้ยประชุม	5,815,500.00	5,268,725.00
ค่าที่ปรึกษา	4,974,337.10	3,545,000.00
ค่าเบี้ยประกันภัย	1,124,785.68	977,553.14
ค่าใช้จ่ายในการประชุม	5,414,539.28	10,193,644.21
ค่าประชาสัมพันธ์	3,032,753.16	2,647,878.15
ค่าจัดพิมพ์	1,128,565.64	1,251,904.46
รวมค่าใช้สอย	**285,933,650.03**	**305,834,759.76**

หมายเหตุ 22 ค่าวัสดุ

(หน่วย : บาท)

	2563	**2562**
ค่าวัสดุ	120,686,173.78	101,199,541.30
ค่าครุภัณฑ์ต่ำกว่าเกณฑ์	2,366,603.31	1,496,219.61
ค่าน้ำมันเชื้อเพลิง	7,379,454.09	9,656,538.05
รวมค่าวัสดุ	**130,432,231.18**	**112,352,298.96**

ค่าวัสดุ ส่วนใหญ่เป็นการจัดซื้อวัสดุการเกษตร วัสดุก่อสร้าง วัสดุสำนักงาน เพื่อส่งเสริมและสนับสนุนการดำเนินงานกิจกรรม ตามโครงการต่างๆ ของสถาบันวิจัยและพัฒนาพื้นที่สูง และเป็นการจัดซื้อปุ๋ยและพรรณไม้ต่างๆ เพื่อบำรุงรักษาตกแต่งภูมิทัศน์ และเปลี่ยนแปลงพรรณไม้ตามฤดูกาลภายในสวนอุทยานหลวงราชพฤกษ์

หมายเหตุ 23 ค่าสาธารณูปโภค

(หน่วย : บาท)

	2563	**2562**
ค่าไฟฟ้า	10,251,169.38	10,314,393.75
ค่าโทรศัพท์/โทรสาร	99,176.15	118,055.31
ค่าบริการสื่อสารโทรคมนาคม	408,654.39	563,624.30
ค่าบริการไปรษณีย์โทรเลข	204,530.80	230,881.00
ค่าน้ำประปา	1,250,299.37	1,842,921.79
รวมค่าสาธารณูปโภค	**12,213,830.09**	**13,069,876.15**

หมายเหตุ 24 ค่าเสื่อมราคาและค่าตัดจำหน่าย

(หน่วย : บาท)

	2563	**2562**
อาคารและสิ่งปลูกสร้าง	52,460,324.14	50,327,746.56
อุปกรณ์	17,514,294.55	18,239,081.73
สินทรัพย์โครงสร้างพื้นฐาน	19,408,275.93	18,782,300.55
สินทรัพย์ไม่มีตัวตน	1,587,685.17	1,480,847.20
รวมค่าเสื่อมราคาและค่าตัดจำหน่าย	**90,970,579.79**	**88,829,976.04**

หมายเหตุ 25 ค่าใช้จ่ายอื่น

(หน่วย : บาท)

	2563	2562
ขาดทุนจากการจำหน่ายครุภัณฑ์	11,549,678.99	131,665.37
ค่าตรวจสอบบัญชี - สำนักงานการตรวจเงินแผ่นดิน	625,000.00	300,000.00
ค่าใช้จ่ายอื่น	144,542.71	178,189.75
รวมค่าใช้จ่ายอื่น	**12,319,221.70**	**609,855.12**

ขาดทุนจากการจำหน่ายครุภัณฑ์ จำนวน 11,549,678.99 บาท เกิดจากการตัดจำหน่ายครุภัณฑ์ สินทรัพย์ โครงสร้างพื้นฐาน โดมไม้ร้อนชื้น (ผนังน้ำตก) ส่วนปรับปรุงอาคารตัดจำหน่าย (ห้องตกแต่งตัวนักแสดง/หอคำหลวง) สินทรัพย์ไม่มีตัวตน (โปรแกรมจำหน่ายบัตรผ่านประตูทางเว็บไซต์) อาคารเพื่อประโยชน์อื่น (อาคาร บ้านชาวสวน ตู้จัดแสดงนิทรรศการ/อาคารหอคำหลวง ฉากจำลองสวนเนเธอร์แลนด์) สิ่งปลูกสร้าง (รับโอนจากกรมวิชาการเกษตร ซุ้มร่มเงา) เนื่องจากชำรุดเสื่อมสภาพทรุดโทรม และไม่สามารถใช้งานได้ จึงดำเนินการรื้อถอนเป็นไปตามระเบียบที่เกี่ยวข้อง

รายงานฐานะเงินงบประมาณรายจ่าย ประจำปีงบประมาณ พ.ศ. 2563

(หน่วย : บาท)

รายการ	งบสุทธิ	การสำรองเงิน	ใบสั่งซื้อ/สัญญา	เบิกจ่าย	คงเหลือ
แผนงบประมาณ 2563					
งบบุคลากร	102,165,500.00	-	-	97,645,837.02	4,519,662.98
งบดำเนินงาน	413,975,090.00	1,759,292.00	26,456,676.18	381,855,781.65	3,903,340.17
งบลงทุน	44,996,710.00	100,000.00	19,106,113.61	21,255,257.49	4,535,338.90
งบรายจ่ายอื่น	-	-	-	-	-
รวม	**561,137,300.00**	**1,859,292.00**	**45,562,789.79**	**500,756,876.16**	**12,958,342.05**

รายงานฐานะเงินงบประมาณรายจ่ายจากเงินกันไว้เบิกเหลื่อมปี ก่อนปีงบประมาณ พ.ศ. 2563

(หน่วย : บาท)

รายการ	เงินกันไว้เบิกเหลื่อมปี (สุทธิ)	เบิกจ่าย	เงินกันไว้เบิกเหลื่อมปี (สุทธิ)	คงเหลือ
แผนงบประมาณ 2562				
งบบุคลากร	-	-	-	-
งบดำเนินงาน	22,644,399.39	22,381,471.39	22,500.00	240,428.00
งบลงทุน	25,632,736.67	24,814,708.65	-	818,028.02
งบรายจ่ายอื่น	-	-	-	-
รวม	**48,277,136.06**	**47,196,180.04**	**22,500.00**	**1,058,456.02**

รายงานฐานะเงินงบประมาณรายจ่าย ประจำปีงบประมาณ พ.ศ. 2562

(หน่วย : บาท)

รายการ	งบสุทธิ	การสำรองเงิน	ใบสั่งซื้อ/สัญญา	เบิกจ่าย	คงเหลือ
แผนงบประมาณ 2562					
งบบุคลากร	80,821,200.00	-	-	80,821,200.00	-
งบดำเนินงาน	422,460,190.00	317,360.00	22,326,445.39	398,152,860.70	1,663,523.91
งบลงทุน	43,170,210.00	3,500,000.00	22,132,736.67	14,878,588.29	2,658,885.04
งบรายจ่ายอื่น	-	-	-	-	-
รวม	**546,451,600.00**	**3,817,360.00**	**44,459,182.06**	**493,852,648.99**	**4,322,408.95**

รายงานฐานะเงินงบประมาณรายจ่ายจากเงินกันไว้เบิกเหลื่อมปี ก่อนปีงบประมาณ พ.ศ. 2562

(หน่วย : บาท)

รายการ	เงินกันไว้เบิกเหลื่อมปี (สุทธิ)	เบิกจ่าย	คงเหลือ
แผนงบประมาณ 2561			
งบบุคลากร	-	-	-
งบดำเนินงาน	29,335,762.92	29,275,003.26	60,759.66
งบลงทุน	11,790,389.60	11,773,680.03	16,709.57
งบรายจ่ายอื่น	-	-	-
รวม	**41,126,152.52**	**41,048,683.29**	**77,469.23**



ผลการวิเคราะห์งบการเงิน

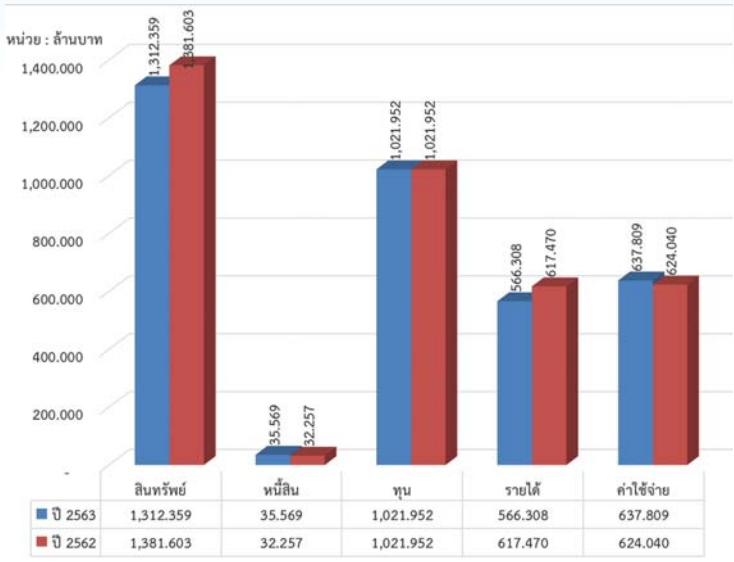
สถาบันวิจัยและพัฒนาพื้นที่สูง (องค์การมหาชน)

ผลการวิเคราะห์งบการเงิน

1. การวิเคราะห์งบการเงินตามแนวนอน (Horizontal Analysis)

ตารางที่ 1 งบแสดงฐานะการเงินและงบแสดงผลการดำเนินงานรวม ประจำปีงบประมาณ 2563 และ 2562

รายการ	ปี 2563	ปี 2562	การเปลี่ยนแปลง เพิ่มขึ้น / (ลดลง)	
			จำนวน	ร้อยละ
งบแสดงฐานะการเงินรวม				
สินทรัพย์	1,312,359,054.61	1,381,602,519.23	(69,243,464.62)	(5.01)
หนี้สิน	35,568,517.88	32,256,886.22	3,311,631.66	10.27
ทุน	1,021,951,779.90	1,021,951,779.90	-	-
งบแสดงผลการดำเนินงาน				
รายได้	566,308,032.61	621,162,202.77	(54,854,170.16)	(8.83)
ค่าใช้จ่าย	637,809,026.11	624,040,232.22	13,768,793.89	2.21
กำไร (ขาดทุน)	(71,500,993.50)	(2,878,029.45)	(68,622,964.05)	2,384.37



แผนภูมิที่ 1 งบแสดงฐานะการเงินและงบแสดงผลการดำเนินงานรวม ประจำปีงบประมาณ 2563 และ 2562

จากตารางที่ 1 และแผนภูมิที่ 1 พบว่างบแสดงฐานะการเงินรวมของ สวพส. ซึ่งแสดงรายการสินทรัพย์ หนี้สิน และทุน มีแนวโน้มลดลง โดยในปี 2563 มีสินทรัพย์รวม 1,312,359,054.61 บาท ลดลงจากปี 2562 เท่ากับ 69,243,464.62 บาท คิดเป็นร้อยละ 5.01 หนี้สินรวม 35,568,517.88 บาท เพิ่มขึ้นจากปี 2562 เท่ากับ 3,311,631.66 บาท คิดเป็นร้อยละ 10.27 และทุนรวมของปี 2563 และ 2562 มียอดเท่ากัน สำหรับงบแสดงผลการดำเนินงานรวมของ สวพส. พบว่ารายได้ปี 2563 ลดลงจากปี 2562 เท่ากับ 54,854,170.16 บาท คิดเป็นร้อยละ 8.83 และค่าใช้จ่ายปี 2563 เพิ่มขึ้นจากปี 2562 เท่ากับ 13,768,793.89 บาท คิดเป็นร้อยละ 2.21 ทั้งนี้สามารถวิเคราะห์งบการเงินตามแนวดิ่ง (Common Size Analysis) ภายใต้งบแสดงฐานะการเงิน และงบแสดงผลการดำเนินงานของ สวพส. ตามโครงสร้างของงบการเงินในตารางที่ 2 ดังนี้

ตารางที่ 2 งบการเงินรวมจำแนกตามโครงสร้างงบแสดงฐานะการเงิน และงบแสดงผลการดำเนินงานของ สวพส.

ประเภทรายการ	ประจำปีงบประมาณ				ผลต่าง	ร้อยละ
	2563		2562			
	จำนวนเงิน	ร้อยละ	จำนวนเงิน	ร้อยละ		
สินทรัพย์หมุนเวียน						
เงินสดและรายการเทียบเท่าเงินสด	141,087,340.59	10.75	177,173,113.36	12.82	(36,085,772.77)	(20.37)
ลูกหนี้ระยะสั้น	2,524,365.30	0.91	4,289,616.19	0.31	(1,765,250.89)	(41.15)
เงินลงทุนระยะสั้น	400,079,180.33	30.49	380,000,00.00	27.50	20,079,180.33	5.28
สินค้าคงเหลือ	2,441,836.99	0.19	1,860,981.35	0.13	580,855.64	31.21
วัสดุคงเหลือ	613,806.87	0.05	413,583.17	0.03	200,223.770	48.41
สินทรัพย์หมุนเวียนอื่น	2,025,703.63	0.15	1,549,442.54	0.11	476,261.09	30.74
รวมสินทรัพย์หมุนเวียน	**548,772,233.71**	**41.82**	**565,286,736.61**	**40.92**	**(16,514,502.90)**	**(2.92)**
สินทรัพย์ไม่หมุนเวียน						
ที่ดิน อาคาร และอุปกรณ์	531,903,600.09	40.53	575,476,582.73	41.65	(43,572,982.64)	(7.57)
สินทรัพย์โครงสร้างพื้นฐาน	224,083,739.54	17.07	235,856,422.45	17.07	(11,772,682.91)	(4.99)
สินทรัพย์ไม่มีตัวตน	7,599,481.27	0.58	4,982,777.44	0.36	2,616,703.83	52.51
รวมสินทรัพย์ไม่หมุนเวียน	**763,586,820.90**	**58.18**	**816,315,782.62**	**59.08**	**(52,728,961.72)**	**(6.46)**
สินทรัพย์รวม	**1,312,359,054.61**	**100.00**	**1,381,602,519.23**	**100.00**	**(69,243,464.62)**	**(5.01)**
หนี้สินหมุนเวียน						
เจ้าหนี้การค้า	14,285,962.16	1.09	9,774,048.56	0.71	4,511,913.60	46.16
เจ้าหนี้เงินโอนและรายการอุดหนุนระยะสั้น	406,777.88	0.03	326,288.70	0.02	80,489.18	24.67
เจ้าหนี้อื่นระยะสั้น	7,900,819.71	0.60	5,000,236.59	0.36	2,900,583.12	58.01
เงินรับฝากระยะสั้น	10,074,124.01	0.77	11,156,844.53	0.81	(1,082,720.52)	(9.70)
หนี้สินหมุนเวียนอื่น	433,248.83	0.03	971,965.95	0.07	(538,717.12)	(55.43)
รวมหนี้สินหมุนเวียน	**33,100,932.59**	**2.52**	**27,229,384.33**	**1.97**	**5,871,548.26**	**21.56**
หนี้สินไม่หมุนเวียน						
เจ้าหนี้เงินโอนและรายการอุดหนุนระยะยาว	2,467,585.29	0.19	5,027,501.89	0.36	(2,559,916.60)	(50.92)
รวมหนี้สินไม่หมุนเวียน	**2,467,585.29**	**0.19**	**5,027,501.89**	**0.36**	**(2,559,916.60)**	**(50.92)**
รวมหนี้สิน	**35,568,517.88**	**2.71**	**32,256,886.22**	**2.33**	**3,311,631.66**	**10.27**



ประเภทรายการ	ประจำปีงบประมาณ 2563 จำนวนเงิน	ร้อยละ	ประจำปีงบประมาณ 2562 จำนวนเงิน	ร้อยละ	ผลต่าง	ร้อยละ
สินทรัพย์สุทธิ/ส่วนทุน						
ทุน	1,021,951,779.90	77.87	1,021,951,779.90	73.97	-	-
รายได้สูงกว่าค่าใช้จ่ายสะสม	254,838,756.83	19.42	327,393,853.11	23.70	(72,555,096.28)	(22.16)
รวมสินทรัพย์สุทธิ/ส่วนทุน	**1,276,790,536.73**	**97.29**	**1,3449,345,633.01**	**97.67**	**(72,555,096.28)**	**(5.38)**
รวมหนี้สินและทุน	**1,312,359,054.61**	**100.00**	**1,381,602,519.23**	**100.00**	**(69,243,464.62)**	**(5.01)**
รายได้จากงบประมาณ	516,058,900.00	91.13	546,451,600.00	87.97	(30,392,700.00)	(5.56)
รายได้จากการขายสินค้าและบริการ	34,069,635.45	6.02	52,644,177.71	8.48	(18,574,542.26)	(35.28)
รายได้จากการอุดหนุนจากหน่วยงานภาครัฐ	1,798,700.00	0.32	5,354,449.00	0.86	(3,555,749.00)	(66.41)
รายได้จากการอุดหนุนอื่นและบริจาค	8,167,393.24	1.44	8,590,210.15	1.38	(422,816.91)	(4.92)
รายได้อื่น	6,213,403.92	1.10	8,121,765.91	1.31	(1,908,361.99)	(23.50)
รวมรายได้	**566,308,032.61**	**100.00**	**621,162,202.77**	**100.00**	**(54,854,170.16)**	**(8.83)**
ค่าใช้จ่าย						
ค่าใช้จ่ายบุคลากร	102,528,013.50	16.08	99,803,273.16	15.99	2,724,740.34	2.73
ค่าตอบแทน	284,400.00	0.04	60,900.00	0.01	223,500.00	100.00
ค่าใช้สอย	285,933,650.03	44.83	305,834,759.76	49.01	(19,901,109.73)	(6.51)
ค่าวัสดุ	130,432,231.18	20.45	112,352,298.96	18.00	18,079,932.22	16.09
ค่าสาธารณูปโภค	12,213,830.09	1.91	13,069,876.15	2.09	(856,046.06)	(6.55)
ต้นทุนขายสินค้าและบริการ	3,127,099.82	0.49	3,279,293.03	0.53	(152,193.21)	(4.64)
ค่าเสื่อมราคาและค่าตัดจำหน่าย	90,970,579.79	14.26	88,829,976.04	169.42	2,140,603.75	2.41
ค่าใช้จ่ายจากการอุดหนุนอื่นและบริจาค	-	-	200,000.00	0.03	(200,000.00)	(100.00)
ค่าใช้จ่ายอื่น	12,319,221.70	1.93	609,855.12	0.10	11,709,366.58	1,920.02
รวมค่าใช้จ่าย	**637,809,026.11**	**100.00**	**624,040,232.00**	**100.00**	**13,768,793.89**	**2.21**
รายได้สูงกว่าค่าใช้จ่ายสุทธิ	**(71,500,993.50)**		**(2,878,029.45)**		**(68,622,964.05)**	**2,384.37**

จากตารางที่ 2 เป็นการแปลงค่าตัวเลขของรายการต่างๆ ให้อยู่ในรูปของร้อยละของรายการที่มีความสำคัญ โดยงบแสดงฐานการเงิน คือ สินทรัพย์รวม และงบแสดงผลการดำเนินงาน คือ รายได้รวม รายละเอียดดังนี้

- **งบแสดงฐานการเงิน**

สินทรัพย์ ที่มีสัดส่วนต่อสินทรัพย์รวม ประกอบด้วย

- ที่ดิน อาคาร และอุปกรณ์ มีสัดส่วนประมาณร้อยละ 40-41 ต่อสินทรัพย์รวม
- เงินลงทุนระยะสั้น มีสัดส่วนประมาณร้อยละ 27-30 ต่อสินทรัพย์รวม
- สินทรัพย์โครงสร้างพื้นฐาน มีสัดส่วนประมาณร้อยละ 17 ต่อสินทรัพย์รวม
- เงินสดและรายการเทียบเท่าเงินสด มีสัดส่วนประมาณร้อยละ 10-12 ต่อสินทรัพย์รวม

หนี้สินและส่วนของทุน สวพส. มีทุนสูงมากเมื่อเทียบกับหนี้สิน โดยมีสัดส่วนระหว่างหนี้สิน ประมาณร้อยละ 2 และส่วนของทุน ประมาณร้อยละ 98 เมื่อวิเคราะห์ส่วนทุน พบว่าสัดส่วนของทุนสูงกว่ารายได้ สูงกว่าค่าใช้จ่ายสะสม

- **งบแสดงผลการดำเนินงาน**

รายได้ ที่มีสัดส่วนต่อรายได้รวม ประกอบด้วย

- รายได้จากงบประมาณ มีสัดส่วนประมาณร้อยละ 87-91
- รายได้จากการขายสินค้าและบริการ มีสัดส่วนประมาณร้อยละ 6-8
- รายได้จากการอุดหนุนจากหน่วยงานภาครัฐ มีสัดส่วนประมาณร้อยละ 0.32-0.86
- รายได้จากการอุดหนุนอื่นและบริจาค มีสัดส่วนประมาณร้อยละ 1
- รายได้อื่น มีสัดส่วนประมาณร้อยละ 1

ค่าใช้จ่าย ที่มีสัดส่วนต่อค่าใช้จ่ายรวม ประกอบด้วย

- ค่าใช้สอย มีสัดส่วนประมาณร้อยละ 44-49
- ค่าใช้จ่ายบุคลากร มีสัดส่วนประมาณร้อยละ 16
- ค่าวัสดุ มีสัดส่วนประมาณร้อยละ 18-20
- ค่าสาธารณูปโภค มีสัดส่วนประมาณร้อยละ 2
- ค่าใช้จ่ายอื่น มีสัดส่วนประมาณร้อยละ 0.10-1.93

ผลการดำเนินงานปี 2563 พบว่า สวพส. มีกำไรลดลง จากปี 2562 เท่ากับ 67,991,506.26 บาท คิดเป็นร้อยละ 2,362.43

2. การวิเคราะห์งบการเงินด้วยอัตราส่วนทางการเงิน (Financial Ratio)

2.1 อัตราส่วนสภาพคล่อง (Current Ratio) ของ สวพส. ปี 2563-2562

รายการ	ปี 2563	ปี 2562
สินทรัพย์หมุนเวียน	548,772,233.71	565,286,736.61
หนี้สินหมุนเวียน	33,100,932.59	27,229,384.33
อัตราส่วนสภาพคล่อง	**16.58 เท่า**	**20.76 เท่า**

จากตาราง พบว่า สวพส. มีอัตราส่วนสภาพคล่องในภาพรวมเท่ากับ 16-20 เท่า แสดงว่า สวพส. มีสินทรัพย์หมุนเวียนสูงมากและสามารถชำระหนี้ระยะสั้นได้อย่างเพียงพอ

2.2 อัตราส่วนเชิงประยุกต์

อัตราส่วนโครงสร้างรายได้และค่าใช้จ่าย

อัตราส่วน	ปี 2563	ปี 2562
อัตราส่วนรายได้จากการขายสินค้าและบริการต่อรายได้งบประมาณ		
รายได้จากการขายสินค้าและบริการ	34,069,635.45	52,644,177.71
รายได้จากงบประมาณ	516,058,900.00	546,451,600.00
ร้อยละ	**6.60**	**9.63**
อัตราส่วนค่าใช้จ่ายรวมต่อรายได้รวม		
ค่าใช้จ่ายรวม	637,809,026.11	624,040,232.22
รายได้รวม	566,308,032.61	621,162,202.77
ร้อยละ	**112.63**	**100.46**
อัตราส่วนค่าใช้จ่ายบุคลากรต่อรายได้งบประมาณ		
	102,529,013.50	99,803,273.16
	516,058,900.00	546,451,600.00
ร้อยละ	**19.87**	**18.26**

จากตารางสามารถสรุปได้ดังนี้

อัตราส่วนรายได้จากการขายสินค้าและบริการต่อรายได้จากงบประมาณ พบว่ารายได้ส่วนใหญ่ของ สวพส. มาจากงบประมาณที่ได้รับจัดสรร ส่วนรายได้จากการขายสินค้าและบริการ เป็นรายได้ส่วนเพิ่มเติมเพื่อให้สามารถจัดการบริหารองค์กรให้เพียงพอกับรายจ่าย จากตารางพบว่าในปี 2563 และปี 2562 สวพส. มีอัตราส่วนค่าใช้จ่ายรวมต่อรายได้รวมมีค่าประมาณร้อยละ 112.63 และ 100.46 ตามลำดับ แสดงให้เห็นว่าในภาพรวมรายได้มีอัตราสูงกว่าค่าใช้จ่าย ซึ่งมาจากรายได้จากงบประมาณที่ได้รับจัดสรร



”

การกำกับดูแลองค์กร

สถาบันวิจัยและพัฒนาพื้นที่สูง (องค์การมหาชน)

HRDI

ANNUAL REPORT 2020





นายจรัลธาดา กรรณสูต
ประธานที่ปรึกษา



นายอำพน กิตติอำพน
ที่ปรึกษาพิเศษ ผู้ทรงคุณวุฒิ



นายอัชพร จารุจินดา
ที่ปรึกษาพิเศษ ผู้ทรงคุณวุฒิ



รองศาสตราจารย์ อุณารุจ บุญประกอบ
ที่ปรึกษาพิเศษจากสถาบันการศึกษา



นายปีติพงศ์ พึ่งบุญ ณ อยุธยา
ที่ปรึกษาคณะกรรมการสถาบันวิจัยและพัฒนาพื้นที่สูง

ประวัติคณะกรรมการสถาบันวิจัยและพัฒนาพื้นที่สูง

ประธานกรรมการ



นางมิ่งขวัญ วิชยารังสฤษดิ์
ประธานกรรมการสถาบันวิจัยและพัฒนาพื้นที่สูง

อายุ : 62 ปี

วุฒิการศึกษา :

- ปริญญาโท วิทยาศาสตรมหาบัณฑิต (ชีววิทยาสภาวะแวดล้อม) มหาวิทยาลัยมหิดล
- ปริญญาตรี วิทยาศาสตรบัณฑิต (สาธารณสุขศาสตร์) มหาวิทยาลัยมหิดล

ประวัติการทำงาน :

- ผู้ตรวจราชการพิเศษประจำสำนักนายกรัฐมนตรี
- ปลัดกระทรวงทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม

ตำแหน่งหน้าที่ปัจจุบัน :

- ข้าราชการบำนาญ

กรรมการโดยตำแหน่ง



พลเรือเอก ปวิตร รุจิเทศ

กรรมการ

อายุ : 63 ปี

วุฒิการศึกษา :

- ปริญญาตรี โรงเรียนนายเรือ

ประวัติการทำงาน :

- รองผู้บัญชาการหน่วยบัญชาการถวายความปลอดภัยรักษาพระองค์และรักษาการผู้บัญชาการสำนักงานนายทหารปฏิบัติการพิเศษในพระองค์

ตำแหน่งหน้าที่ปัจจุบัน :

- เลขาธิการมูลนิธิโครงการหลวง



นายอนันต์ สุวรรณรัตน์

กรรมการ

อายุ : 60 ปี

วุฒิการศึกษา :

- ปริญญาโท สาขาวิชาการพัฒนาเศรษฐกิจ (พบ.ม.) สถาบันบัณฑิตพัฒนบริหารศาสตร์
- ปริญญาตรี สาขาวิชาพืชศาสตร์ (พืชไร่) (วท.บ.) มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์

ประวัติการทำงาน :

- อธิบดีกรมการข้าว
- อธิบดีกรมวิชาการเกษตร
- ผู้ตรวจราชการกระทรวงเกษตรและสหกรณ์

ตำแหน่งหน้าที่ปัจจุบัน :

- ปลัดกระทรวงเกษตรและสหกรณ์



นายจตุพร บุรุษพัฒน์

กรรมการ

อายุ : 56 ปี

วุฒิการศึกษา :

- ปริญญาโท วิทยาศาสตรมหาบัณฑิต (การบริหารทรัพยากรป่าไม้และสิ่งแวดล้อม) มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์
- ปริญญาโท รัฐศาสตรมหาบัณฑิต (การปกครอง) จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
- ปริญญาตรี รัฐศาสตรบัณฑิต (การปกครอง) จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ประวัติการทำงาน :

- รองปลัดกระทรวงทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม
- อธิบดีกรมทรัพยากรน้ำ
- อธิบดีกรมควบคุมมลพิษ

ตำแหน่งหน้าที่ปัจจุบัน :

- ปลัดกระทรวงทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม

กรรมการผู้ทรงคุณวุฒิ



นายชวลิต ชูจร

กรรมการผู้ทรงคุณวุฒิด้านการเกษตร

อายุ : 61 ปี

วุฒิการศึกษา :

- ปริญญาโท นิติศาสตรมหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยรามคำแหง
- ปริญญาตรี นิติศาสตรบัณฑิต มหาวิทยาลัยรามคำแหง

ประวัติการทำงาน :

- ผู้ตรวจราชการพิเศษประจำสำนักนายกรัฐมนตรี
- ปลัดกระทรวงเกษตรและสหกรณ์

ตำแหน่งหน้าที่ปัจจุบัน :

- ข้าราชการบำนาญ



นายดนุชา สินธวานนท์

กรรมการผู้ทรงคุณวุฒิด้านการพัฒนาสังคม

อายุ : 58 ปี

วุฒิการศึกษา :

- ปริญญาโท Northeastern University, Boston, Massachusetts, M.A. (Econ) ประเทศสหรัฐอเมริกา
- ปริญญาตรี University of Bridgeport, Bridgeport, Connecticut, (Business Econ.) ประเทศสหรัฐอเมริกา

ประวัติการทำงาน :

- รองเลขาธิการ กปร.

ตำแหน่งหน้าที่ปัจจุบัน :

- เลขาธิการ กปร.

กรรมการผู้ทรงคุณวุฒิ



นางสาวลดาวัลย์ คำภา

กรรมการผู้ทรงคุณวุฒิด้านการอนุรักษ์และฟื้นฟูทรัพยากรธรรมชาติ

อายุ : 61 ปี

วุฒิการศึกษา :

- ปริญญาโท Agricultural Economics, Australian National University, Australia
- ปริญญาโท วิทยาศาสตรมหาบัณฑิต (เศรษฐศาสตร์เกษตร) มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์
- ปริญญาตรี วิทยาศาสตรบัณฑิต (เศรษฐศาสตร์เกษตร) มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์

ประวัติการทำงาน :

- รองเลขาธิการ สศช.

ตำแหน่งหน้าที่ปัจจุบัน :

- ข้าราชการบำนาญ



นางสาวสุทธิรัตน์ รัตนโชติ

กรรมการผู้ทรงคุณวุฒิด้านเศรษฐกิจและการตลาด

อายุ : 60 ปี

วุฒิการศึกษา :

- ปริญญาโท บัญชีมหาบัณฑิต จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
- ปริญญาตรี นิติศาสตรบัณฑิต มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์
- ปริญญาตรี บริหารธุรกิจบัณฑิต (บัญชี) มหาวิทยาลัยรามคำแหง

ประวัติการทำงาน :

- อธิบดีกรมบัญชีกลาง
- รองปลัดกระทรวงการคลัง
- ผู้ตรวจราชการกระทรวงการคลัง

ตำแหน่งหน้าที่ปัจจุบัน :

- ข้าราชการบำนาญ

กรรมการผู้ทรงคุณวุฒิ



คุณจันทนี ธนรักษ์

กรรมการผู้ทรงคุณวุฒิด้านการบริหารจัดการ

อายุ : 68 ปี

วุฒิการศึกษา :

- ปริญญาโท Master of Science (International Relations), Pittsburg State University
- ปริญญาตรี รัฐศาสตรบัณฑิต (สาขาวิชาการปกครอง) มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์

ประวัติการทำงาน :

- ผู้อำนวยการกองการต่างประเทศ สำนักราชเลขาธิการ
- ผู้ช่วยราชเลขาธิการ สำนักราชเลขาธิการ

ตำแหน่งหน้าที่ในปัจจุบัน :

- ผู้ช่วยราชเลขานุการในพระองค์สมเด็จพระเจ้าอยู่หัว



นายนนทิกร กาญจนะจิตรา

กรรมการผู้ทรงคุณวุฒิด้านบริหารงบประมาณ

อายุ : 63 ปี

วุฒิการศึกษา :

- ปริญญาเอก บริหารธุรกิจดุษฎีบัณฑิตกิตติมศักดิ์ มหาวิทยาลัยราชภัฏธนบุรี
- ปริญญาโท Master of Public Administration, Middle Tennessee State University, USA
- ปริญญาตรี ศิลปศาสตรบัณฑิต (รัฐศาสตร์) มหาวิทยาลัยเชียงใหม่

ประวัติการทำงาน :

- เลขาธิการ ก.พ.

ตำแหน่งหน้าที่ในปัจจุบัน :

- ข้าราชการบำนาญ

กรรมการและเลขานุการ



นายวิรัตน์ ปราบทุกข์

กรรมการและเลขานุการ

อายุ : 52 ปี

วุฒิการศึกษา :

- ปริญญาโท วิทยาศาสตรมหาบัณฑิต (วท.ม.) สาขาวิชาพืชสวน มหาวิทยาลัยแม่โจ้
- ปริญญาตรี เทคโนโลยีการเกษตรบัณฑิต (ทษ.บ.) สถาบันเทคโนโลยีการเกษตรแม่โจ้

ประวัติการทำงาน :

- รองผู้อำนวยการสถาบันวิจัยและพัฒนาพื้นที่สูง ด้านการพัฒนา
- ผู้อำนวยการสำนักพัฒนา

ตำแหน่งหน้าที่ปัจจุบัน :

- ผู้อำนวยการสถาบันวิจัยและพัฒนาพื้นที่สูง

การเข้าร่วมประชุมของคณะกรรมการ
สถาบันวิจัยและพัฒนาพื้นที่สูง (องค์การมหาชน)
ประจำปีงบประมาณ พ.ศ. 2562

ครั้งที่	วันที่ประชุม	ร้อยละของกรรมการที่เข้าร่วมประชุม
10/2562	25 ตุลาคม 2562	81.81
11/2562	27 พฤศจิกายน 2562	81.81
12/2563	18 ธันวาคม 2562	81.81
1/2563	27 มกราคม 2563	81.81
2/2563	25 กุมภาพันธ์ 2563	90.91
3/2563	24 มีนาคม 2563	100.00
4/2563	28 เมษายน 2563	90.91
5/2563	26 พฤษภาคม 2563	81.81
6/2563	30 มิถุนายน 2563	81.81
7/2563	30 กรกฎาคม 2563	100.00
8/2563	25 สิงหาคม 2563	100.00
9/2563	29 กันยายน 2563	100.00
รวมร้อยละ		89.39

ผู้บริหารสถาบันวิจัยและพัฒนาพื้นที่สูง (องค์การมหาชน)



นายวิรัตน์ ปราบทุกข์
ผู้อำนวยการสถาบันวิจัยและพัฒนาพื้นที่สูง



ดร.ศิริพงศ์ หังสพฤกษ์
ที่ปรึกษาด้านการวางแผนและพัฒนาการเกษตร



นางเสาวนิตย์ พงษ์ประไพ
ที่ปรึกษาด้านแผนงานและต่างประเทศ



นายวิรัช พูนทรัพย์
ที่ปรึกษาด้านยุทธศาสตร์และบริหารจัดการ



ดร.ทินรัตน์ พิทักษ์พงศ์เจริญ
รองผู้อำนวยการสถาบัน ด้านบริหารจัดการ
รักษาการผู้อำนวยการสำนักยุทธศาสตร์และแผน



ดร.อาณดา นิรันตรายกุล
ผู้อำนวยการอุทยานหลวงราชพฤกษ์



ดร.เพชรดา อยู่สุข
ผู้อำนวยการสำนักวิจัย



ดร.เมธี พยอมยงค์
ผู้อำนวยการสำนักอำนวยการ



นายภูธาดล ธีรอธิยุต
รองผู้อำนวยการอุทยานหลวงราชพฤกษ์



นางวัชรีฐ์ พรรณเรืองรอง
หัวหน้าหน่วยตรวจสอบภายใน

คณะกรรมการตรวจสอบ

1. องค์ประกอบ

1) นางสาวสุทธิรัตน์ รัตนโชติ	ประธานกรรมการ
2) นางสาวผ่องพรรณ เจียรวิริยะพันธ์	กรรมการ
3) นางสาวธำรงลักษณ์ ลาพินี	กรรมการ
4) หัวหน้าหน่วยตรวจสอบภายใน	เลขานุการ
5) เจ้าหน้าที่ตรวจสอบภายใน	ผู้ช่วยเลขานุการ

2. อำนาจหน้าที่

1) สอบทานให้มีการรายงานทางการเงินอย่างถูกต้อง เชื่อถือได้ และมีการเปิดเผยข้อมูลที่สำคัญโดยครบถ้วน
2) สอบทานให้มีระบบควบคุมภายใน และให้มีระบบการตรวจสอบภายในที่เหมาะสมและมีประสิทธิผล
3) สอบทานการปฏิบัติตามกฎหมาย กฎระเบียบ ข้อบังคับที่เกี่ยวข้อง
4) เสนอคณะกรรมการสถาบันวิจัยและพัฒนาพื้นที่สูงพิจารณาแต่งตั้งผู้สอบบัญชี ทั้งนี้ เฉพาะกรณีที่ผู้สอบบัญชีไม่ใช่สำนักงานการตรวจเงินแผ่นดิน ติดตามผลการปฏิบัติงาน และพิจารณาค่าตอบแทนในการสอบบัญชี
5) สอบทานการบริหารความเสี่ยงและติดตามการบริหารความเสี่ยงที่สำคัญอย่างต่อเนื่อง
6) การเปิดเผยข้อมูลในกรณีที่เกิดรายการที่เกี่ยวโยงหรือรายการที่อาจมีความขัดแย้งทางผลประโยชน์ ให้เป็นไปตามกฎหมาย และข้อกำหนด ทั้งนี้เพื่อให้มั่นใจว่ารายการดังกล่าวสมเหตุสมผลและเป็นประโยชน์สูงสุดต่อสถาบัน
7) พิจารณาในการแต่งตั้ง โยกย้าย เลื่อนเงินเดือน เลื่อนตำแหน่ง และลงโทษทางวินัย ของผู้ตรวจสอบภายใน ร่วมกับผู้อำนวยการสถาบัน เพื่อเสนอให้คณะกรรมการสถาบันเห็นชอบก่อนดำเนินการ
8) ทบทวนและอนุมัติกฎบัตรของหน่วยตรวจสอบภายใน แผนการตรวจสอบและงบประมาณของหน่วยตรวจสอบภายใน
9) พิจารณาสอบทานรายงานผลการตรวจสอบของผู้ตรวจสอบภายในและติดตามผลการดำเนินงานตามข้อเสนอแนะ เพื่อรายงานผลการตรวจสอบต่อคณะกรรมการสถาบัน อย่างน้อยปีละ 1 ครั้ง
10) ให้คณะกรรมการตรวจสอบ มีอำนาจในการเชิญเจ้าหน้าที่สถาบัน หรือบุคคลอื่นที่เกี่ยวข้องมาให้ข้อมูลหรือมาเข้าร่วมการประชุมกับคณะกรรมการตรวจสอบได้ตามความจำเป็น และเหมาะสม หรือตามที่คณะกรรมการตรวจสอบเห็นควร
11) ปฏิบัติงานอื่นๆ ตามที่คณะกรรมการสถาบันมอบหมาย

คณะอนุกรรมการต่างๆ

คณะอนุกรรมการขับเคลื่อนนโยบาย

1. องค์ประกอบ

1) นางมิ่งขวัญ วิชยารังสฤษดิ์	ประธานอนุกรรมการ
2) นายอัชพร จารุจินดา	อนุกรรมการ
3) นายนนทิกร กาญจนะจิตรา	อนุกรรมการ
4) นายชวลิต ชูขจร	อนุกรรมการ
5) นางสาวลดาวัลย์ คำภา	อนุกรรมการ
6) นายเฉลิมพล เพ็ญสูตร	อนุกรรมการ
7) ผู้อำนวยการสถาบันวิจัยและพัฒนาพื้นที่สูง	อนุกรรมการและเลขานุการ
8) ผู้อำนวยการสำนักยุทธศาสตร์และแผน	ผู้ช่วยเลขานุการ

2. อำนาจหน้าที่

1) ติดตามการดำเนินงานให้เป็นไปตามนโยบายแผนยุทธศาสตร์ แผนงาน โครงการ และแผนปฏิบัติงานของสถาบันวิจัยและพัฒนาพื้นที่สูง
2) จัดทำนโยบาย กำกับและประสานการดำเนินงานร่วมกับหน่วยราชการที่เกี่ยวข้อง ให้ดำเนินงานสอดคล้องกับแผนปฏิบัติงานในแนวทางขยายผลพัฒนาพื้นที่สูง
3) กลั่นกรองงานต่างๆ ของสถาบันเพื่อเสนอต่อคณะกรรมการสถาบัน
4) รายงานผลการดำเนินงานต่อคณะกรรมการสถาบันวิจัยและพัฒนาพื้นที่สูง
5) แต่งตั้งคณะทำงานเพื่อช่วยปฏิบัติงานได้ตามความเหมาะสม
6) ปฏิบัติงานอื่นๆ ตามที่คณะกรรมการสถาบันวิจัยและพัฒนาพื้นที่สูงมอบหมาย

คณะอนุกรรมการวิจัยและพัฒนา

1. องค์ประกอบ

1) นายชวลิต ชูขจร	ประธานกรรมการ
2) นายสุทัศน์ ปลื้มปัญญา	อนุกรรมการ
3) นายสุรศักดิ์ ทองเพียร	อนุกรรมการ
4) นางพรรณพิมล ชัญญานุวัตร	อนุกรรมการ
5) นางเปรมพิมล พิมพ์พันธุ์	อนุกรรมการ
6) รองศาสตราจารย์ สมพร อิศวิลานนท์	อนุกรรมการ
7) รองศาสตราจารย์ ณัฐา โพธาภรณ์	อนุกรรมการ
8) รองศาสตราจารย์ อุณารุจ บุญประกอบ	อนุกรรมการ
9) นางสุนันทา สมพงษ์	อนุกรรมการ
10) นายอานนท์ สนิทวงศ์ ณ อยุธยา	อนุกรรมการ
11) นางอัญชัญ ชมภูพวง	อนุกรรมการ
12) ผู้อำนวยการสถาบันวิจัยและพัฒนา	อนุกรรมการ
13) รองผู้อำนวยการสถาบันวิจัยและพัฒนาพื้นที่สูง ด้านการพัฒนา	อนุกรรมการและเลขานุการ
14) ผู้อำนวยการสำนักวิจัย	ผู้ช่วยเลขานุการ
15) ผู้อำนวยการสำนักพัฒนา	ผู้ช่วยเลขานุการ

2. อำนาจหน้าที่

1) เสนอแนะการกำหนดแนวนโยบาย และแผนงานต่างๆ เกี่ยวกับงานวิจัยและพัฒนา เพื่อให้การดำเนินงานเป็นไปตามวัตถุประสงค์
2) เสนอแนะการกำหนดโครงการหรือกิจกรรมของแผนปฏิบัติงานประจำปี รวมถึงการพัฒนาระบบปฏิบัติงานต่างๆ ที่เกี่ยวข้อง เพื่อให้มีประสิทธิภาพสูงสุด
3) ติดตามและรายงานผลการปฏิบัติงานเกี่ยวกับการวิจัยและพัฒนาต่อคณะกรรมการสถาบัน
4) เชิญบุคคลผู้ทรงคุณวุฒิมาช่วยปฏิบัติงานได้ตามความจำเป็น หรือแต่งตั้งคณะทำงานเพื่อช่วยปฏิบัติงานได้ตามความเหมาะสม
5) ปฏิบัติงานอื่นๆ ตามที่คณะกรรมการสถาบันวิจัยและพัฒนาพื้นที่สูงมอบหมาย

คณะอนุกรรมการอุทยานหลวงราชพฤกษ์

1. องค์ประกอบ

1) นางสาวลดาวัลย์ คำภา	ประธานอนุกรรมการ
2) นายสมชาย พฤฒิกัลป์	อนุกรรมการ
3) นายฉันทานนท์ วรรณเขจร	อนุกรรมการ
4) นายอภิชาติ รัตนราศรี	อนุกรรมการ
5) นายสุพัฒน์ เมธีวรพจน์	อนุกรรมการ
6) นายพีรพิชญ์ วงศ์วัฒนศานต์	อนุกรรมการ
7) ผู้อำนวยการสถาบันวิจัยและพัฒนาพื้นที่สูง	อนุกรรมการ
8) ผู้อำนวยการอุทยานหลวงราชพฤกษ์	อนุกรรมการและเลขานุการ
9) รองผู้อำนวยการอุทยานหลวงราชพฤกษ์	ผู้ช่วยเลขานุการ

2. อำนาจหน้าที่

1) กำหนดแนวทางการบริหารจัดการอุทยานหลวงราชพฤกษ์ เพื่อให้การดำเนินงานเป็นไปตามวัตถุประสงค์
2) กลั่นกรองงบประมาณและแผนบริหารจัดการอุทยานหลวงราชพฤกษ์ประจำปี เพื่อเสนอคณะกรรมการสถาบันวิจัยและพัฒนาพื้นที่สูง
3) กำกับดูแลการบริหารจัดการและการให้บริการอุทยานหลวงราชพฤกษ์ เพื่อให้การดำเนินงานเป็นไปตามแผนบริหารจัดการและมีประสิทธิภาพสูงสุด
4) ปฏิบัติงานอื่นตามที่คณะกรรมการสถาบันวิจัยและพัฒนาพื้นที่สูงมอบหมาย

คณะอนุกรรมการโครงสร้างและพัฒนาบุคลากร

1. องค์ประกอบ

1) นายนนทิกร กาญจนะจิตรา	ประธานอนุกรรมการ
2) นายสุพศิน สุเมธิวิทย์	อนุกรรมการ
3) นางณัฐฏ์จารี อนันตศิลป์	อนุกรรมการ
4) นางอรวรรณ คงธนขันติธร	อนุกรรมการ
5) นางสาวมัตติกา เทพหัสดิน ณ อยุธยา	อนุกรรมการ
6) รองผู้อำนวยการสถาบันวิจัยและพัฒนาพื้นที่สูง ด้านบริหารจัดการ	อนุกรรมการ
7) ผู้อำนวยการสำนักอำนวยการ	อนุกรรมการและเลขานุการ
8) นางสาววลัยลักษณ์ เศขรฤทธิ์	อนุกรรมการและผู้ช่วยเลขานุการ
9) หัวหน้ากลุ่มงานบริหารทรัพยากรมนุษย์	ผู้ช่วยเลขานุการ

2. อำนาจหน้าที่

1) ให้คำปรึกษาและแนะนำการจัดโครงสร้างและอัตรากำลังของสถาบันให้สอดคล้องกับบทบาท ภารกิจและยุทธศาสตร์ของสถาบันวิจัยและพัฒนาพื้นที่สูง
2) กำหนดหลักเกณฑ์และวิธีการเกี่ยวกับระบบการบริหารงานบุคคลและการพัฒนาบุคลากรของสถาบันวิจัยและพัฒนาพื้นที่สูง
3) ให้คำปรึกษาและแนะนำเกี่ยวกับการบริหารงานบุคคลและการพัฒนาบุคลากรต่อคณะกรรมการสถาบันวิจัยและพัฒนาพื้นที่สูง
4) รายงานผลการดำเนินงานเกี่ยวกับการพัฒนาและปรับปรุงระบบการบริหารงานบุคคลและการพัฒนาบุคลากรต่อคณะกรรมการสถาบันวิจัยและพัฒนาพื้นที่สูง
5) ปฏิบัติงานอื่นตามที่คณะกรรมการสถาบันวิจัยและพัฒนาพื้นที่สูงมอบหมาย

คณะอนุกรรมการด้านกฎหมาย

1. องค์ประกอบ

1) นายอัชพร จารุจินดา	ประธานอนุกรรมการ
2) นายสมโภชน์ ราชแพทยาคม	อนุกรรมการ
3) นายวิชิต จรัสสุขสวัสดิ์	อนุกรรมการ
4) นางสาวณัฐสุพิณ ชนประเสริฐ	อนุกรรมการ
5) หัวหน้ากลุ่มงานนิติการ	เลขานุการ
6) เจ้าหน้าที่กลุ่มนิติการ	ผู้ช่วยเลขานุการ

2. อำนาจหน้าที่

1) พิจารณาให้ความเห็นและ/หรือข้อเสนอแนะเกี่ยวกับข้อกฎหมาย สัญญา ข้อบังคับ ระเบียบ หลักเกณฑ์ ที่เกี่ยวข้องกับการดำเนินงานของสถาบัน
2) พิจารณาเสนอแนะแนวทางการดำเนินงานหรือแนวทางการปรับปรุงข้อบังคับ ระเบียบ หลักเกณฑ์ ประกาศที่เกี่ยวข้องกับสถาบัน หรือการจัดทำข้อบังคับ ระเบียบ หลักเกณฑ์ ประกาศที่เกี่ยวข้องกับสถาบัน เพื่อแก้ไขปัญหาข้อขัดข้องเกี่ยวกับการปฏิบัติงานของสถาบัน
3) พิจารณากลั่นกรองการยกร่างและ/หรือการแก้ไขปรับปรุงข้อบังคับ ระเบียบ หลักเกณฑ์ ประกาศ ที่เกี่ยวข้องกับสถาบัน
4) รายงานผลการดำเนินงานต่อคณะกรรมการสถาบันวิจัยและพัฒนาพื้นที่สูง
5) ปฏิบัติงานอื่นใดตามที่คณะกรรมการสถาบันวิจัยและพัฒนาพื้นที่สูงมอบหมาย

คณะอนุกรรมการประเมินผลการปฏิบัติงานของผู้อำนวยการสถาบันวิจัยและพัฒนาพื้นที่สูง

1. องค์ประกอบ

1) นางสาวลดาวัลย์ คำภา	ประธานอนุกรรมการ
2) นายชวลิต ชูขจร	อนุกรรมการ
3) นายสุพศิน สุเมธิวิทย์	อนุกรรมการ
4) ผู้อำนวยการสำนักอำนวยการ	เลขานุการ

2. อำนาจหน้าที่

1) กำหนดตัวชี้วัดและหลักเกณฑ์การประเมินผู้อำนวยการสถาบันให้ชัดเจน และเสนอให้คณะกรรมการสถาบันพิจารณา โดยให้สอดคล้องกับกรอบการประเมินองค์การมหาชน ประจำปีงบประมาณ พ.ศ. 2563
2) ดำเนินการประเมินผู้อำนวยการสถาบันให้ครอบคลุมและสอดคล้องกับกรอบการประเมินองค์การมหาชน ประจำปีงบประมาณ พ.ศ. 2563 และเสนอผลการประเมินให้คณะกรรมการสถาบันพิจารณา
3) ปฏิบัติงานอื่นๆ ตามที่คณะกรรมการสถาบันวิจัยและพัฒนาพื้นที่สูงมอบหมาย

สถาบันวิจัยและพัฒนาพื้นที่สูง (องค์การมหาชน)
65 หมู่ 1 ถนนสุเทพ ตำบลสุเทพ อำเภอเมือง จังหวัดเชียงใหม่ 50200
โทรศัพท์ 053-328496-8 โทรสาร 053-328494, 053-328229
www.facebook.com/hrdi.or.th
www.hrdi.or.th

รายงานประจำปี สวพส. 2563
https://bit.ly/37j7t6z